

Programmabegroting 2023



Voorwoord

In april 2022 heeft het college zijn akkoord "Samen verschil maken" gepresenteerd. In het akkoord heeft het college zijn ambities verwoord voor de periode 2022-2026. Het college houdt koers op het ingezette beleid en de grote opgaven van morgen, zoals woningbouw en duurzaamheid. We willen er zijn voor onze inwoners en werken aan de betrokkenheid. We weten dat de grote uitdagingen als woningbouw, klimaat, bereikbaarheid en werkgelegenheid alleen door goed samen te werken in de regio kunnen worden aangepakt.

Deze begroting is een vervolg op de Begroting 2022 en bijstellingen uit de Perspectiefnota 2022. Naast actualisatie van het bestaande beleid, hebben we ambities op basis van het coalitieakkoord opgenomen in de vorm van nieuw beleid.

Begroting 2023: structureel sluitend tot 2026

De begroting is in het meerjarenperspectief structureel sluitend tot het jaar 2026. De eerste jaren zien we een ruim sluitend structureel perspectief, maar vanwege de terugval van de algemene uitkering in 2026, presenteren we een structureel tekort vanaf dat jaar.

Het rijk stelt voor het jaar 2026 een eenmalig extra budget beschikbaar, wat voor Wijchen op € 2 miljoen neerkomt. Gezien het eenmalige karakter bezien we dit voorsnog als incidenteel. Ondertussen werkt het Rijk met gemeenten aan een nieuwe financieringssysteem. Onzeker is nu dus in welke mate de extra bijdrage structureel toegepast gaat worden.

Voorzieningen op peil en lage lastendruk

Bij het toevoegen van nieuw beleid is het uitgangspunt voor het college: het op peil houden van de voorzieningen en het verder bouwen aan de toekomst van Wijchen, met als uitgangspunt verstandig omgaan met maatschappelijk geld. Daarbij hebben we oog voor de onzekerheden vanaf 2026 op de structurele middelen. Maar we zien ook de financiële uitdagingen van onze inwoners. Daarom reserveren we middelen voor het geval het landelijk beleid tekort schiet op energiecompensatie. Ook verhogen we de zorgtoeslag voor onze minima. In de zorg investeren we op preventie en werken we met de regio samen om het professioneel opdrachtgeverschap verder vorm te geven. Ook zetten we in op duurzaamheid.

De lastendruk voor de inwoner verandert nauwelijks ten opzichte van 2022. Als we de lastendruk en het voorzieningenniveau van Wijchen afzetten tegen de regio, dan blijven we één van de goedkopere gemeenten in de regio.

Ruimte om te blijven investeren, maar ook risico's

Met voorliggende begroting mag worden geconcludeerd dat zowel het structurele perspectief, als de reserves en voorzieningen op orde zijn. Daarmee ligt er een solide en gezonde financiële basis om ook de komende jaren te kunnen blijven investeren in onze samenleving.

Desondanks zien we ook nog de nodige risico's. Zoals eerder benoemd zijn de structurele middelen vanuit het gemeentefonds vanaf 2026 onzeker. Meer actueel zijn de stijgende prijzen. Het is moeilijk te voorspellen waar de stijging van prijzen eindigt, maar met de kennis van nu nemen we voldoende maatregelen om dit op te kunnen vangen. Naast het toepassen van indexatie op onze budgetten en een aanvullende structurele stelpost van € 750k voor de gevolgen van de inflatie, reserveren we een bedrag van € 10 miljoen voor mogelijke tegenvallers op de projecten. Zo kunnen we verder blijven werken aan de toekomst van Wijchen.

Namens het College van Burgemeester en Wethouders Wijchen,
Geert Gerrits, Wethouder financiën



Inhoudsopgave

VOORWOORD	3
INLEIDING	7
SAMENVATTING.....	8
 PROGRAMMA'S.....	 10
0 BESTUUR EN ONDERSTEUNING	11
1 VEILIGHEID	18
2 VERKEER EN VERVOER	21
3 ECONOMIE.....	25
4 ONDERWIJS	29
5 SPORT, CULTUUR EN RECREATIE	32
6 SOCIAAL DOMEIN	39
7 VOLKSGEZONDHEID EN MILIEU	55
8 WONEN EN BOUWEN.....	61
 PARAGRAFEN	 65
PARAGRAAF 1: OVERHEAD, ALGEMENE DEKKINGSMIDDELEN EN OVERIGE BATEN EN LASTEN	66
PARAGRAAF 2: LOKALE HEFFINGEN	68
PARAGRAAF 3: WEERSTANDSVERMOGEN	80
PARAGRAAF 4: ONDERHOUD KAPITAALGOEDEREN	89
PARAGRAAF 5: FINANCIERING	97
PARAGRAAF 6: BEDRIJFSVOERING	103
PARAGRAAF 7: VERBONDEN PARTIJEN	107
PARAGRAAF 8: GRONDBELEID	115
 FINANCIËLE BEGROTING	 118
UITGANGSPUNTEN	119
MEERJARENRAMINGEN	120
PROVINCIAAL TOEZICHT	122
MIO (MEERJAREN INVESTERINGS OVERZICHT)	123
OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA.....	126
OVERZICHT VAN INCIDENTELE BATEN EN LASTEN PER PROGRAMMA (INCLUSIEF BOUWGROND)	128
TOTAALOVERZICHT TAAKVELDENRAMING (X € 1.000)	130
GEPROGNOSTICEERDE BALANS (X € 1.000)	136
INDICATOREN	137
BEREKENING EMU SALDO WIJCHEN.....	139

BIJLAGEN	140
BIJLAGE 1. RISICOMATRIX	141
BIJLAGE 2. INVESTERINGSLIJST	142
BIJLAGE 3. ONDERHOUDSPANNING VASTGOED 2023.....	143
BIJLAGE 4. ALGEMENE RESERVE	144
BIJLAGE 5. VERLOOP OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN.....	145
BIJLAGE 6. NIEUW BELEID STRUCTUREEL	147
BIJLAGE 7. INCIDENTEEL NIEUW BELEID	150
BIJLAGE 8. INCIDENTEEL PERSPECTIEF (INCLUSIEF BOUWGROND)	152
BIJLAGE 9. KOSTEN PER TAAKVELD	153
BIJLAGE 10. MUTATIES BESTAAND BELEID.....	158
BIJLAGE 11. SUBSIDIEPLAFONDS.....	159



Inleiding

Voor u ligt de Programmabegroting 2023 van de gemeente Wijchen. Dit boekwerk is het vervolg op de Perspectiefnota 2022, die de gemeenteraad in juli 2022 heeft vastgesteld. In deze Programmabegroting is het Coalitieakkoord 2022-2026 beleidsmatig en financieel uitgewerkt voor 2023. Verder geeft de begroting een financiële doorkijk van het meerjarenperspectief 2024-2026.

De BBV (Besluit Begroting en Verantwoording) schrijft de indeling van een gemeentelijke begroting grotendeels voor. Deze Programmabegroting bestaat uit diverse onderdelen. In de samenvatting kunt u in één oogopslag het totaalbeeld zien van de begroting. We geven in de programma's antwoord op drie vragen; Wat willen we bereiken? Wat gaan we daarvoor doen? Wat gaat dit kosten?

Deze vragen worden beantwoord voor de speerpunten uit het coalitieakkoord. Aanvullend aan de speerpunten uit het coalitieakkoord benoemen we een aantal thema's, die voor 2023 actueel zijn. De onderwerpen uit het coalitieakkoord hebben we in de programma's met een rode pijl aangeduid, de aanvullende speerpunten met een blauwe pijl.

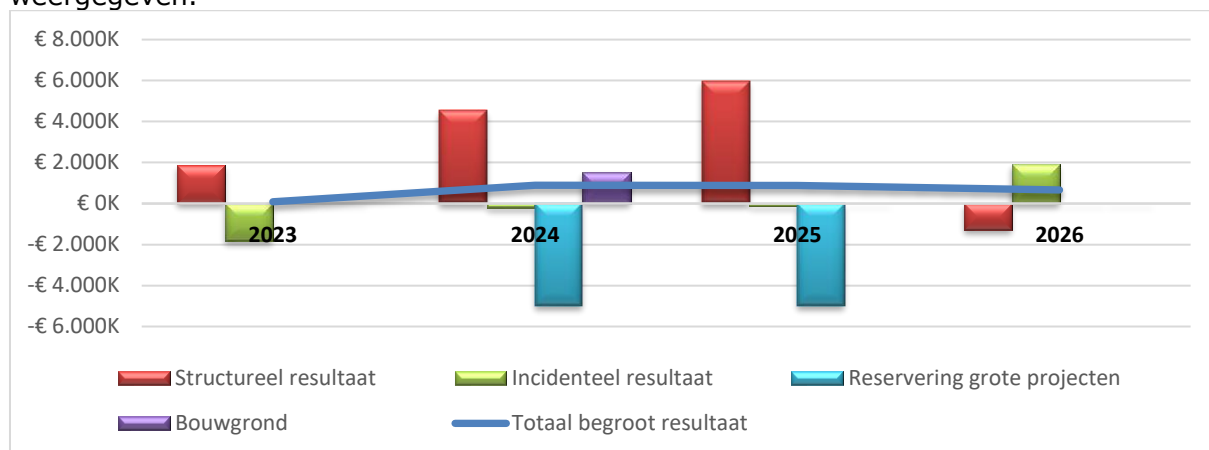
In de paragrafen beschrijven we de programma overstijgende onderwerpen. Vervolgens kunt u in de Financiële begroting de uitgangspunten en het meerjarenperspectief terugvinden. Alle mutaties ten opzichte van de huidige begroting vindt u hier beknopt terug.

In de bijlagen vindt u een nadere onderbouwing, waaronder de mutaties ten opzichte van de bijgestelde begroting bij de Perspectiefnota 2022.

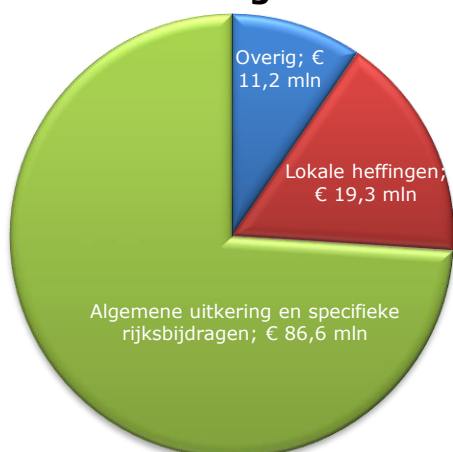
Dit jaar zijn wijzingen aangebracht in de landelijk voorgeschreven taakvelden, waar we de begroting mee indelen. In Programma 6 ziet u hierdoor een behoorlijk aantal nieuwe taakvelden. Met deze nieuwe uitsplitsing is vanuit de indeling van taakvelden meer detail van het sociaal domein zichtbaar.

Samenvatting

We bieden u een begroting aan die structureel sluitend is tot 2026. De kosten zijn hierin reëel geraamd, zo goed mogelijk rekening houdend met de stijgende prijzen. Er is ruimte voor nieuw beleid en de realisatie van ambities. In onderstaande tabel geven we de opbouw van het totale resultaat meerjarig aan. We onderscheiden daarin het structurele resultaat, het incidentele resultaat, de reserveringen voor grote projecten en de winstnemingen bouwgrondexploitaties. Het totale begrotingsresultaat wordt met de lijn weergegeven.

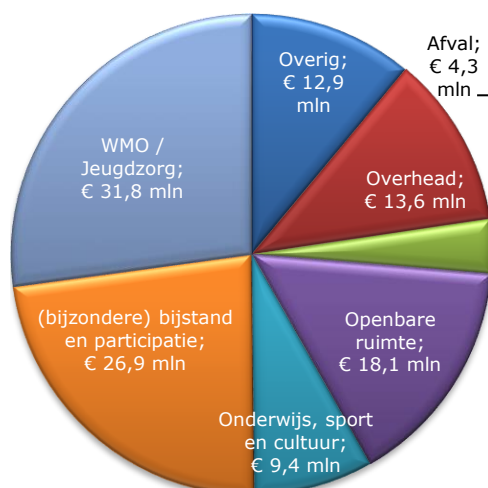


Waar komt ons geld vandaan?



Onze inkomsten halen we vooral uit de algemene uitkering en specifieke uitkeringen, zoals de BUIG-uitkering voor de bijstandsuitkeringen. Daarnaast ontvangen wij als gemeente middelen uit de lokale heffingen zoals de OZB, riool en reinigingsheffing. Overige inkomsten komen bijvoorbeeld uit de verkoop van paspoorten en rijbewijzen. Ook halen we inkomsten uit eigen bijdragen voor zorg of sport. De verhuur of verkoop van vastgoed en grondexploitaties zorgen ook voor inkomsten.

Waar geven we ons geld aan uit?



De helft van onze gemeentelijke uitgaven gaan naar het sociaal domein (WMO en jeugdzorg en de (aanpak) van de werkloosheid). Nieuw beleid, mede op basis van het coalitieakkoord hebben we toegevoegd, onder andere op het gebied van professionalisering en preventie in de zorg, verduurzaming (van vastgoed en klimaatadaptatie) en in mobiliteit. Ook reserveren we middelen voor onze minima.

Ontwikkeling meerjarig perspectief

In onderstaande tabel presenteren we de ontwikkeling van het meerjarig perspectief ten opzichte van de begroting 2022. Bij de onderwerpen geven we aan waar u de onderbouwing kunt terugvinden in deze begroting.

Tabel 1: Meerjarenperspectief

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2022 (x € 1.000.)	2023	2024	2025	2026
Begroting 2022	1.072	305	792	1.083
Bijstelling Perspectiefnota 2022	2.584	5.263	6.478	547
Startpositie 2023 t/m 2026	3.656	5.568	7.270	1.630
Mutaties in het structurele perspectief:				
Gemeentefonds algemene uitkering vrij besteedbaar (0-f)	1.438	1.413	1.365	1.225
Gemeentefonds Vrijval stelpost onderuitputting rijk (0-f)	1.062	1.715	2.157	1.161
Stelpost inflatie loon- en prijsontwikkeling (0-f)	-750	-750	-750	-750
Wet BUIG (6-i)	-94	-124	-155	-186
Jeugdzorg (6-g)	-264	-266	-220	-221
WMO (6-h)	70	72	73	75
Effect kostenverdeelstaat tarieven en leges	-180	-134	-86	67
Rente	-72	-77	-76	-63
Integraal plan WDW (§6 Bedrijfsvoering)	-1.051	-1.183	-1.256	-1.311
Indexatie gas	-140	-144	-147	-150
Jeugdzorg index	-235	-353	-469	-556
WMO index	-86	-118	-151	-175
Indexaties overig	-155	-178	-196	-269
Overige mutaties bestaand beleid (bijlage 10)	-105	-170	-190	-194
Nieuw beleid (bijlage 6)	-1.202	-1.446	-1.519	-1.568
MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)	0	728	332	0
Totaal structureel Programmabegroting 2023	1.892	4.553	5.981	-1.286
Incidenteel saldo (bijlage 8)	-1.806	-203	-104	-20
Eenmalige uitkering algemene uitkering (0-f)	0	0	0	1.963
Reserve grote projecten (bijlage 8)	0	-5.000	-5.000	0
Bouwgrond winstnemingen (paragraaf 9)	0	1.543	0	0
Totaal saldo Programmabegroting 2023	86	893	877	657

PROGRAMMA'S



0 Bestuur en ondersteuning

Algemeen

Wijchen is er voor haar inwoners. We willen dat mensen meedoen en zich gehoord voelen. Het dalend vertrouwen in de overheid willen we in Wijchen graag keren door dichter bij onze inwoners te staan.

We willen onze dienstverlening verder verbeteren, nog dichterbij brengen en verder professionaliseren, zodat we kunnen doen wat nodig is. Met het programma 'Dienstverlening dichtbij' geven we hier uitvoering aan. We denken beter mee met initiatieven in de samenleving en bij nieuwe plannen betrekken we inwoners en andere belanghebbenden vroegtijdig. Dit blijven we doen gedurende een project. Een mooi voorbeeld is het uitdaagrecht waarbij inwoners taken van de gemeente overnemen als ze dat beter kunnen. De burgemeester heeft een aanjaagfunctie om inwonerbetrokkenheid te versterken.

De gemeente communiceert altijd in duidelijke taal. In brieven, e-mails en op de website. Onnodige regels schrappen we. Contact met de gemeente moet prettig en duidelijk zijn. Heb je een vraag? Dan vind je het antwoord makkelijk online, of krijg je snel telefonisch of schriftelijk antwoord. Een fysieke afspraak maken kan natuurlijk ook. Ook als dat antwoord meer tijd vraagt dan laten we dit weten. Het uitgangspunt is dat de gemeente binnen twee werkdagen een eerste reactie geeft. Daarnaast werken we aan dienstverlening die goed aansluit bij de behoeften die steeds vaker veranderen. Zo onderzoeken we de mogelijkheden van dienstverlening aan huis en openingstijden op maat.

We denken en werken strategisch over de gemeente als geheel, onze kernen en wijken en over de regio. Het strategisch kompas Wijchen2035 geeft de komende jaren richting aan ons beleid en onze inzet op de diverse thema's en opgaven. Zo werken we aan een toekomstbestendig Wijchen, waar het fijn wonen, werken en recreëren is voor iedereen.

In onze regio is de gemeente een sterke gemeente en een goede buur. We willen een betrouwbare samenwerkingspartner en goede teamspeler in de regio zijn. Alleen samen met andere gemeenten en partijen kunnen we grote opgaven en vraagstukken aanpakken. We bouwen verder aan vertrouwen en we zijn uitnodigend naar andere gemeenten in de regio die een beroep op ons doen voor specifieke taken.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Overige
thema's

0-a	Vertrouwen in elkaar
0-b	Betrouwbare dienstverlening
0-c	Krachtige partner in de regio
0-d	Financieel gezond
0-e	Een strategische visie voor Wijchen 2035 (Strategisch kompas)
0-f	Algemene uitkering

0-a Vertrouwen in elkaar

We zien een trend van een dalende opkomst bij verkiezingen. Het vertrouwen in de politiek en overheid staat overal onder druk. In Wijchen willen we deze trend keren. De gemeente wil dichter bij haar inwoners staan. De gemeente moet nog beter benaderbaar, aanspreekbaar en zichtbaar zijn. De komende jaren zetten we daar meer op in. We nodigen alle fracties in de gemeenteraad uit om dit samen met ons op te pakken.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Het versterken van participatie, cocreatie en accounthouderschap is hier onderdeel in. Met het college, raad en samenleving onderzoeken we hoe we nog beter kunnen worden in participatie. De resultaten hiervan worden vastgesteld in een nieuw 'participatie en cocreatie kader'.	2023
We versterken onze inzet op participatie o.a. met een nieuw digitaal participatie instrument/ platform om inwoners zo vroeg en zo goed mogelijk te betrekken bij de opgaven.	2023
Met de WDW academie investeren we in het ontwikkelen van goede vaardigheden, houding en gedrag voor onze medewerkers.	Continu proces
Indicator	Streefwaarde
Het waarderingcijfer voor dienstverlening uit de het tweejaarlijkse onderzoek 'waar staat je gemeente' (Inwoners- en ondernemerspeiling).	7,1 in 2024

0-b Betrouwbare dienstverlening

Contact met de gemeente moet prettig en duidelijk zijn. Heb je een vraag? Dan vind je het antwoord gemakkelijk online, of krijg je snel telefonisch of schriftelijk antwoord. Een fysieke afspraak maken kan natuurlijk ook. Ook als dat antwoord is dat er meer tijd nodig is om de vraag te beantwoorden. Zo weet je waar je aan toe bent. De gemeente neemt zorgen serieus en denkt in oplossingen. Inwoners begrijpen heel goed dat niet alles kan, want er zijn verschillende belangen en beperkte middelen. Juist daarom is open en snelle communicatie belangrijk.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We werken aan de uitvoering van het programma Dienstverlening 'Dienstverlening dichtbij'. We werken met 5 leidende dienstverlenings-principes.	Continu proces
We investeren in digitale innovatie en realiseren een chatbot en livechat op de website van Wijchen. Ook gaan we met digitale balie en beeldbellen en monitoring van klantsignalen aan de slag.	2023
We onderzoeken door wie en hoe de kantoren en openingstijden nu gebruikt worden en wat de te verwachte ontwikkeling in gebruik is. We gebruiken hiervoor de resultaten van de Inwoners- en Ondernemerspeiling en zetten een aanvullend onderzoek intern en extern uit.	2023

Indicator	Streefwaarde
Het waarderingscijfer voor dienstverlening uit de het tweejaarlijkse onderzoek 'waar staat je gemeente' (Inwoners- en ondernemerspeiling).	7,1 in 2024



0-c Krachtige partner in de regio

In onze regio is de gemeente Wijchen een sterke gemeente en een goede buur. Juist door samen te werken kunnen we elkaar versterken. Wijchen neemt haar verantwoordelijkheid en is een teamspeler in de regio.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Met de Groene metropoolregio werken we aan de verstedelijkingsstrategie, wonen, werk en bereikbaarheid, en nieuwe opgaven op het gebied van klimaatadaptatie, duurzaamheid, energietransitie, circulariteit en gezondheid.	2023
Met de gemeenten van het Rijk van Nijmegen onderzoeken we verdergaande samenwerking om Wijchen en de regio sterker te positioneren.	Continu proces



0-d Financieel gezond

De financiën van de gemeente Wijchen zijn op orde. We gaan zorgvuldig met belastinggeld om en zijn daar transparant over. Onze woonlasten behoren tot de laagste van de regio en daar zijn we trots op. Maar we zijn ons ervan bewust dat onverwachte ontwikkelingen kunnen vragen om lastige financiële keuzes.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
De begroting moet sluitend zijn. We geven niet meer geld uit dan er binnenkomt. De onroerendezaakbelasting (OZB) wordt niet gebruikt als sluitpost.	Continu proces



0-e Een strategische visie voor Wijchen 2035 (Strategisch kompas)

Het strategisch kompas Wijchen 2035 geeft de koers aan in wat we in de verschillende opgaven willen bereiken de komende jaren.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
In 2023 wordt er gestart met de uitvoering van de genoemde acties in het strategisch kompas.	Continu proces



0-f Algemene uitkering

De in voorliggende begroting opgenomen inkomsten uit het Gemeentefonds zijn ontleend aan de septembercirculaire 2022. De ontwikkeling van de algemene uitkering wordt voor een belangrijk deel bepaald door de ontwikkeling van de rijksuitgaven. Volgens het systeem van 'samen de trap op en samen de trap af' hebben wijzigingen in de rijksuitgaven direct invloed op de omvang van het gemeentefonds. De jaarlijkse voeding van het gemeentefonds (positief of negatief) wordt het accres genoemd. In de zomer zijn er afspraken gemaakt tussen VNG en BZK, dat er geen accres aanpassingen komen, buiten de indexatie. Het accres is daarmee ten opzichte van de meicirculaire gestegen met bijna 400 miljoen euro. Dat leidt voor Wijchen tot een structurele positieve bijstelling van ruim 1 miljoen euro. Daarnaast is de compensatie voor de jeugdzorg vanaf 2024 100% opgenomen, waar dit in de meicirculaire nog tot 75% werd toegestaan.

In onderstaande tabel presenteren we de uitkomsten van de septembercirculaire 2022 ten opzichte van de meicirculaire 2022.



Tabel 2: Gemeentefonds, septembercirculaire

x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Septembercirculaire 2022	75.057	79.015	82.886	78.303
Meicirculaire 2022	76.367	80.824	83.725	80.962
Mutatie	1.310	1.809	839	2.659
<i>Af Taakmutaties:</i>				
Asiel (inburgering)	-99	-79	0	0
Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb)	-24	-24	-24	-23
Stelpost te realiseren bezuinigingen Jeugd	0	207	1.050	1.052
Vrijval stelpost compensatie jeugd	751	0	0	0
Stelpost onjuiste WOZ waarden BZK	-500	-500	-500	-500
Totaal mutatie na taakmutaties:	1.438	1.413	1.365	3.188
Vrijval stelpost onderuitputting rijksuitgaven	1.062	1.715	2.157	1.161
Stelpost prijsontwikkeling	-750	-750	-750	-750
Totaal vrij besteedbaar:	1.750	2.378	2.772	3.599
<i>Waarvan structureel</i>	<i>1.750</i>	<i>2.378</i>	<i>2.772</i>	<i>1.636</i>
<i>Waarvan incidenteel</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>0</i>	<i>1.963*</i>

* Het Rijk werkt met gemeenten aan een nieuwe financieringssysteem vanaf 2026. In aanloop daarnaartoe stelt het kabinet eenmalig € 1 miljard extra in 2026 beschikbaar. Vanwege het eenmalige karakter beschouwen dit als incidenteel.

Toelichting taakmutaties:

- Asiel Inburgering: In het bestuurlijk akkoord met betrekking tot de opvang van asielzoekers op 26 augustus jl. is afgesproken dat het kabinet voldoende financiële middelen beschikbaar stelt voor integratie. Als gevolg van een hogere instroom van inburgeraars is afgesproken het budget voor de inburgering voor de jaren 2022, 2023 en 2024 op te hogen met respectievelijk € 20, 40 en 30 miljoen. Hiermee worden gemeenten in staat gesteld alle inburgeraars passende ondersteuning te bieden.
- Wet kwaliteitsborging bouw (Wkb): De wet Kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb) treedt naar verwachting vanaf 1 januari 2023 gefaseerd in werking. Er wordt gestart met de eenvoudigere bouwprojecten, daarna volgen eventueel de meer complexere projecten. De Wkb heeft als doel de bouwkwaliteit en het bouwtoezicht te verbeteren door inschakeling van private kwaliteitsborgers. Onder deze wet zullen kwaliteitsborgers zorgdragen voor het voldoen aan de bouwtechnische regels. Deze taken vervallen hiermee bij gemeenten die overigens wel het bevoegd gezag blijven houden. Tegelijkertijd wijzigen bepaalde wettelijke taken en krijgen gemeenten er extra wettelijke taken bij, zoals registratie en beoordeling van de Wkb-meldingen. Hieronder vallen onder andere bouwmeldingen, gereed meldingen en informatieverstrekking van de start en einde van bouwwerkzaamheden. Gemeenten ontvangen na inwerkingtreding een jaarlijkse bijdrage (tot en met 2026) van € 10 miljoen voor het uitvoeren van de Wkb-taken.
- Stelpost te realiseren bezuiniging jeugd: Het Rijk, de VNG en het IPO zijn voor de jaren 2024, 2025 en 2026 overeengekomen dat gemeenten zowel de extra rijksbijdragen voor de jeugdzorg als de geplande bezuinigingen voor 100% in de begroting 2023 mogen opnemen. In de begroting 2022 mochten de gemeenten nog 75% opnemen. Verder zijn afspraken gemaakt over een aanvullende besparing van structureel € 511 miljoen, waarbij de Rijksoverheid de verantwoordelijkheid heeft om deze besparing in te vullen met (wettelijke) maatregelen. De korting van deze bezuiniging is verwerkt in het saldo van de septembercirculaire. Met deze stelpost gaan we ervan uit dat we de bezuiniging volledig behalen.
- Vrijval stelpost compensatie jeugd: In de meicirculaire hebben we de compensatie jeugdzorg van € 751k vooralsnog gelabeld aan meerkosten jeugdzorg. In deze

begroting geven we daar door middel van nieuw beleid invulling aan, waarmee de stelpost kan komen te vervallen.

- Stelpost onjuiste WOZ-waarden BZK: Ons adviesbureau PAUW heeft laten weten dat het vermoeden bestaat, dat de WOZ-waarden voor uitkeringsjaar 2023 in de septembercirculaire 2022 onjuist zijn. Het advies van het bureau is om hier toch op te anticiperen en een stelpost op te nemen. Het ministerie BZK heeft dit inmiddels bevestigd en aangegeven hier in de decembercirculaire op terug te komen.
- Stelpost onderuitputting rijksuitgaven: We zagen in de uitwerking van de meicirculaire een flinke stijging van het accres. De stijging is gekoppeld aan hogere rijksuitgaven voor vennootschapsbelasting (Vpb), koppeling AOW aan stapsgewijze verhoging wettelijk minimumloon (WML), inkomensbelasting Box 3 en defensie-uitgaven. Als deze stijging niet plaatsvindt, zal de algemene uitkering weer gekort worden. Voorzichtigheidshalve anticipeerden we hierop door een stelpost van 20% op te nemen voor onderuitputting op deze rijksuitgaven. In de zomer zijn er afspraken gemaakt tussen VNG en BZK, dat er geen accres aanpassingen komen, buiten de indexatie. Daarmee kan deze stelpost vervallen.
- Voorzichtigheidshalve nemen we een stelpost op vanwege de onzekerheden t.a.v. de loon- en prijsontwikkeling. In de begroting anticiperen we op loon- en prijsstijgingen, door met de laatste index uit de septembercirculaire te rekenen. Of dat afdoende is, blijft moeilijk te voorzien.

Wat het kost

Het Programma Bestuur en ondersteuning bestaat uit de volgende taakvelden:

0.1 Bestuur; de vergoedingen voor de raad, het college en de regionale/bestuurlijke samenwerking.

0.2 Burgerzaken; verstrekken van rijbewijzen, paspoorten, bevolkingsregister en de kosten voor de verkiezingen en straatnaamgeving.

0.3 Beheer overige gebouwen en gronden; beheer, verhuur, instandhouding van gebouwen, gronden en landerijen.

0.4 Overhead; alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van medewerkers in het primaire proces.

0.5 Treasury; tot dit taakveld behoren de activiteiten van de gemeente met betrekking tot de treasury functie zoals financiering, beleggingen, dividenden etc.

Algemene dekkingsmiddelen:

0.6 Belastingen; hieronder valt een aantal taakvelden zoals OZB woningen en niet-woningen en de overige belastingen zoals de honden-, precario- en reclamebelasting.

0.7 Algemene uitkering; hieronder valt de uitkering uit het gemeentefonds.

0.8 Overige baten en lasten; hieronder vallen de niet nader gespecificeerde posten zoals stelposten en taakstellingen.

0.9 Vennootschapsbelasting.

0.10 Mutaties met reserves.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2022	2023	2024	2025	2026
	BATEN					
0.1	Bestuur	147	150	150	150	150
0.2	Burgerzaken	469	460	460	460	460
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	394	436	443	451	457
0.4	Overhead	809	726	743	760	775
0.5	Treasury	1.441	1.547	1.536	1.806	1.801
0.61	OZB woningen	6.099	6.355	6.585	6.822	7.002
0.62	OZB niet-woningen	3.532	3.629	3.720	3.813	3.897
0.64	Belastingen overig	365	368	377	391	402
	Algemene uitkering en					
0.7	overige uitkeringen gemeentefonds	73.148	75.867	80.324	83.225	80.462
0.8	Overige baten en lasten	4.492	0	0	0	0
	TOTAAL BATEN	90.896	89.538	94.338	97.877	95.405
	LASTEN					
0.1	Bestuur	3.372	3.346	3.366	3.463	3.605
0.2	Burgerzaken	880	997	994	1.031	1.070
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	792	998	1.118	1.017	1.065
0.4	Overhead	12.527	13.593	13.552	14.004	14.393
0.5	Treasury	347	513	810	785	752
0.61	OZB woningen	266	274	284	293	303
0.62	OZB niet-woningen	42	43	44	46	47
0.64	Belastingen overig	61	63	65	68	70
	Algemene uitkering en					
0.7	overige uitkeringen gemeentefonds	168	0	0	0	0
0.8	Overige baten en lasten	208	826	939	987	1.051
	TOTAAL LASTEN	18.663	20.654	21.172	21.693	22.356
	Begroot resultaat baten en lasten	72.234	68.884	73.166	76.183	73.049
	Inzet bestemmingsreserves	-2.705	680	-4.478	-4.637	302
	Begroot resultaat	69.529	69.564	68.688	71.546	73.351

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

TV	Reserve	2022	2023	2024	2025	2026
0.1	BR: Eenmalige middelen	37	0	0	0	0
0.1	ER: Corona compensatie	15	0	0	0	0
0.10	AR: Rekeningresultaat	764	0	0	0	0
0.10	AR: Algemene reserve	0	0	-5.000	-5.000	0
0.2	ER: Verkiezingen	-23	28	-10	-11	-11
0.3	ER: Onderhoud Overige gebouwen	-30	12	99	-35	-22
0.4	Afs.R: Gemeentekantoor	356	356	356	356	356
0.4	Afs.R: Gemeentewerf	27	27	27	27	27
0.4	Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	18	18	18	1	0
0.4	ER: Onderhoud Overige gebouwen	132	240	31	25	-47
0.8	AR: Algemene Reserve	-4.000	0	0	0	0
Totaal inzet bestemmingsreserves		-2.705	680	-4.478	-4.637	302

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
15 GR 022	Regionale samenwerking Wijchen - Druten
16 7A 245	Rapport Rekenkamercommissie onderzoek Evaluatie Belastingssamenwerking Munitax
16 7B 1635	Werkorganisatie Druten Wijchen
16 GR 026	Pilot Anders vergaderen
17 7 11377	Prestatie-indicatoren Werkorganisatie Druten Wijchen
17 7 2953	Verordening rechtspositie wethouders, raads- en commissieleden
17 7a 2645a	Voortzetten pilot anders vergaderen
18 7b 21660	Nota verbonden partijen
19 26588	Vastgoedbeleid Wijchen
21 67469	Verordening Onroerende zaakbelasting 2022
21 67469	Verordening hondenbelasting 2022
21 67469	Verordening toeristenbelasting 2022
21 67469	Verordening reclamebelasting 2022
20 26588	Kadernota gemeentelijk vastgoed en portefeuilleplan
21 59151	Portefeuilleplan Vastgoed 2021
22 75015	Jaarrekening Wijchen 2021
22 81972	Perspectiefnota Wijchen 2022
22 81581	Programmabegroting Werkorganisatie Druten Wijchen 2023
22 78063	Begroting Groene Metropool 2023

1 Veiligheid

Algemeen

We willen dat iedereen zich veilig voelt in onze gemeente. Thuis, op straat, in de kernen, op het bedrijventerrein en in het buitengebied. Samen met inwoners, ondernemers en onze partners werken we hieraan. Goed gedrag is de norm. Ongewenst gedrag pakken we aan. Onveilige situaties pakken we zo snel mogelijk aan.

Preventie, signaleren, integraal samenwerken en informatie delen staan centraal in onze strategie. We werken hierbij steeds samen met andere beleidsdomeinen, zoals Wmo, jeugdzorg, participatie, horeca en evenementen, toerisme en recreatie, verkeer en milieu, wonen en openbare ruimte. Zo werken we integraal en investeren we in preventie. Ook hebben we de repressie op orde. Bij overlast gevende jeugd zetten we altijd eerst in op preventie. Bijvoorbeeld met de inzet van ouders, jongerenwerk en straatcoaches. Crimineel gedrag pakken we aan. We blijven ondermijning bestrijden. We werken hierbij samen met de gemeenten in de regio. Daarbij gaat extra aandacht uit naar het buitengebied en bedrijventerreinen. Ook brengen we digitale veiligheid extra onder de aandacht. We maken de lokale aanpak van cybercrime sterker. Als het mogelijk is, sluiten we aan bij bestaande (landelijke) programma's.



1-a	Samen opletten
1-b	Stevige aanpak van criminaliteit
1-c	Crisisbeheersing voor langdurige crises

1-a Samen opletten

Politie en gemeentelijke boa's hebben een belangrijke taak in de handhaving. Zij kunnen niet altijd overal aanwezig zijn. Het moet vanzelfsprekend zijn dat mensen elkaar kunnen aanspreken op gedrag. En dat buurtbewoners samen een oogje in het zeil houden. Goed gedrag is de norm; ongewenst gedrag pakken we aan.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We zorgen dat de boa's gericht handhaven. Dit doen we door de APV aan te passen als het nodig is. De samenwerking tussen de politie en de boa's professionaliseren we verder. Overleg met politie, boa's en portefeuillehouder zetten we voort.	Continu proces
Het is belangrijk dat buurtbewoners zichzelf ook verantwoordelijk voelen voor de veiligheid en leefbaarheid in hun buurt. We onderzoeken hoe we dat versterken. We faciliteren en stimuleren initiatieven die bijdragen aan leefbaarheid en veiligheid. Denk hierbij aan de Week van de Veiligheid en WhatsApp buurtpreventie. Samen met collega's en partners houden we onze ogen en oren open in de samenleving. Als het nodig is, gaan we met inwoners in gesprek.	Continu proces
We volgen het landelijk beleid rond het afsteken van vuurwerk. Het draaiboek	Continu proces

voor de jaarwisseling wordt jaarlijks bijgewerkt.	
Jongerenoverlast is een probleem van alle tijden. Samen met haar partners probeert de gemeente om de overlast zo veel mogelijk te beheersen. We zetten daarbij in op preventie en repressie. Preventief zetten we jongerenwerkers en straatcoaches in. Zij houden overlast gevende jeugd in de gaten en praten als het nodig is met ouders en/of verzorgers. Ze schakelen hulp in van professionals. Repressief houden de partners een oogje in het zeil. Ook werken we samen met de politie, justitie, bureau Halt en leerplicht. Alle ontwikkelingen rondom jongerenoverlast bespreken we maandelijks in het JOS (Jongeren Op Straat-overleg). In 2023 en 2024 betrekken we onderwijsinstellingen in onze aanpak. En professionaliseren we de samenwerking tussen partners in het JOS.	Continu proces



1-b Stevige aanpak van criminaliteit

Samen staan we sterk tegen criminaliteit. Samen met ondernemers en inwoners werken we aan onze veiligheid. En gaan we als het mogelijk is ondermijning tegen. Dit doen we door het thema onder de aandacht te brengen bij inwoners en ondernemers.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
De veiligheid op bedrijventerreinen heeft onze aandacht. We blijven ons inspannen om het Keurmerk Veilig Ondernemen (KVO) te behouden. In 2023 toetsen we het KVO. Hiervoor benaderen we partners om de veiligheid op diverse vlakken te bewaken. De bedrijventerreinen zijn onderdeel van de integrale controles. Het ondermijningsteam Tweestromenland (OTSL) bereidt de controles voor en voert ze uit.	2023
Ondermijning pakken we aan. Daarbij gaat extra aandacht uit naar het buitengebied. Bijvoorbeeld door leegstand in het buitengebied tegen te gaan en het behalen (en houden) van het Keurmerk Veilig Buitengebied. We plannen integrale controles op de bedrijventerreinen. Zo krijgen en houden we zicht op ondermijnende criminaliteit.	2023
Bij de aanpak van ondermijning werken we samen met gemeenten in de regio. Daarmee voorkomen we een waterbedeffect. In 2023 blijven we actief deelnemen aan het OTSL. Hierbij voeren we onder andere integrale controles uit in de gemeente.	Continu proces
In overleg met de politie bestrijden we zichtbare criminaliteit op straat, zoals drugshandel en drugsgebruik. We voeren gerichte acties uit samen met onze veiligheidspartners. Denk hierbij aan verkeerscontroles, postacties en bedrijfscontroles.	Continu proces
We blijven ons ook beschermen tegen cyberdreigingen door te investeren in digitale veiligheid. We nemen deel aan de Week van de Cyberveiligheid. Ook nemen we deel aan een regionale werkgroep cybercrime. En we organiseren bijeenkomsten en acties om bewustwording te creëren.	Continu proces
We werken nog meer regionaal samen op het gebied van veiligheid. Dat doen we op thema's als Bibob, zorg en veiligheid, ondermijning, verkeer en cybercriminaliteit. Hierbij volgen we het Integraal Veiligheidsplan (IVP).	Continu proces



1-c Crisisbeheersing op lange termijn

In het geval van langdurige crises werken we met een kernteam. Het kernteam voert namens de gemeente de regie tijdens de crisis. Het kernteam werkt samen met de Veiligheidsregio en de lokale actieteams.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We ontwikkelen beleid om onze organisatie en gemeenschap weerbaar te maken tegen langdurige crises, zoals de coronacrisis en de Oekraïne-crisis. Zo spelen we sneller en passend in op maatschappelijke ontwikkelingen.	2023
We bereiden onze organisatie voor op langdurige crises. In geval van een langdurige crisis vormen we een kernteam. Het kernteam draagt zorg voor de interne en externe organisatie. En het werkt integraal samen met externe partners, zoals de Veiligheidsregio en lokale actieteams. Ook reageert het kernteam op nieuwe maatregelen van de Rijksoverheid. Zo bereiden we ons voor op toekomstige crisissituaties.	Continu proces

Wat het kost

Binnen het programma Veiligheid betrekken we de volgende taakvelden:

1.1 Crisisbeheersing en brandweer; Tot dit taakveld behoren alle reguliere taken van de brandweer en taken in verband met het beperken en bestrijden van rampen en zware ongevallen.

1.2 Openbare orde en veiligheid; Tot dit taakveld behoren alle gemeentelijke taken op het gebied van de openbare orde en veiligheid, zoals toezicht, wet BIBOB en APV.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2022	2023	2024	2025	2026
BATEN						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	10	0	0	0	0
1.2	Openbare orde en veiligheid	156	127	127	127	127
	TOTAAL BATEN	165	127	127	127	127
LASTEN						
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	2.772	2.844	2.986	3.091	3.196
1.2	Openbare orde en veiligheid	1.091	1.131	1.122	1.163	1.206
	TOTAAL LASTEN	3.863	3.975	4.108	4.254	4.403
Begroot resultaat baten en lasten		-3.697	-3.848	-3.981	-4.127	-4.276
Inzet bestemmingsreserves		113	113	113	113	113
Begroot resultaat		-3.584	-3.735	-3.868	-4.014	-4.163

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

1.1	Afs.R: Brandweerkazerne	113	113	113	113	113
Totaal inzet bestemmingsreserves		113	113	113	113	113

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
12 AZ 211	Regionalisering brandweer (VRGZ)
18 1 13599	Brandweezorgplan basis brandweezorg
18 22497	Algemeen Plaatselijke Verordening (APV) 2019
19 26842	Integraal Veiligheidsplan Tweestromenland 2019-2022
19 29390	Meerjarenbeleidsplan politie 2019-2022 en veiligheidsstrategie 2019-2022
22 78686	Begroting VRGZ 2023

2 Verkeer en vervoer

Algemeen

We willen dat Wijchen goed bereikbaar is, voor iedereen en op elke manier. Verkeer en vervoer moet vooral veilig zijn en geen overlast geven. Gevaarlijke verkeerssituaties en plekken met veel geluidsoverlast onderzoeken we en pakken we aan.

De komende jaren staan we voor een aantal grote opgaven zoals de woningbouwopgave en de realisatie van onze duurzaamheidsambities. Dit heeft ook gevolgen voor onze bereikbaarheid, infrastructuur en mobiliteitsbehoeften. Denk bijvoorbeeld aan meer inwoners en nieuwe mobiliteitsvormen. We willen meer ruimte geven aan fietsers en voetgangers. We spannen ons in voor een doorfietsroute naar Oss en we onderzoeken samen met de regio de haalbaarheid van een extra fiets- en voetgangerstunnel onder het spoor. De goede bereikbaarheid met de OV en de auto samen met gratis parkeermogelijkheden willen we behouden. Wel proberen we de auto's minder dominant in het straatbeeld terug te laten komen. Verder hebben we in de openbare ruimte aandacht voor de toegankelijkheid voor mensen met een beperking, zoals rolstoelgebruikers.

Onze mobiliteitsvisie kent vijf speerpunten die een directe relatie hebben met belangrijke kernpunten van de omgevingsvisie, namelijk: leefbare, duurzame, (verkeers-)veilige, inclusieve en bereikbare gebieden. In het Mobiliteitsplan beschrijven we hoe we de wensen en ambities uit de Mobiliteitsvisie waar kunnen maken. Financiële middelen en ambtelijke capaciteit beperken ons om de maatregelen allemaal gelijktijdig uit te voeren. Dat doen we gefaseerd, gespreid over meerdere jaren. Hiervoor hebben we het Meerjarenuitvoeringsprogramma (MUP) Mobiliteit opgesteld. In de Begroting 2023 zijn de vastgestelde maatregelen en middelen (PN2022) opgenomen.



2-a	Ruimte voor fietsers en voetgangers
2-b	Gastvrij voor de auto
2-c	Goed bereikbaar met openbaar vervoer
2-d	Veilig verkeer en minder overlast

2-a Ruimte voor fietsers en voetgangers

Langzaam vervoer past bij uitstek bij de schaal en het dorpse karakter van Wijchen. Het is ook nog eens gezond en milieuvriendelijk. Daarom willen we fietsen en wandelen aantrekkelijker maken, zonder daarbij autogebruik te ontmoedigen.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We geven meer ruimte aan voetgangers en fietsers. Dit nemen we mee bij projecten en advisering. Dit is in afweging met andere belangen.	Continu proces
We investeren in parkeerplekken voor fietsen en infrastructuur voor e-bikes in het centrum. Dit is onderdeel van maatregel 15 van het MUP en de actualisatie van het parkeerbeleid maatregel 13 MUP.	2023
In de openbare ruimte hebben we doorlopend extra aandacht voor toegankelijkheid voor mensen met een beperking, zoals rolstoelgebruikers.	Continu proces
We spannen ons in voor een snelfietsroute langs Niftrik naar Oss en het vrij liggend fietspad langs de Ravensteinseweg.	Continu proces
We onderzoeken de fietsverbinding Batenburg – Niftrik.	2023
Specifieke MUP maatregelen: - Upgrade fiets- en wandelnetwerk maatregel 9 MUP. - Bewaakte fietsenstalling centrum maatregel 15a MUP (onderdeel van parkeerbeleid, maatregel 13 MUP)	2023 2023

2-b Gastvrij voor de auto

Wijchen heeft een goede bereikbaarheid voor de auto en gratis parkeermogelijkheden. Dat willen we behouden, terwijl we proberen om auto's minder dominant in het straatbeeld te maken.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We zorgen voor goede bereikbaarheid van het centrum met voldoende gratis parkeerplekken. Dit nemen we mee in de planvorming van TKWM.	Continu proces
We implementeren het dynamisch parkeerverwijssysteem centrum Wijchen.	2023
Bij nieuwbouwprojecten onderzoeken we of we anders om kunnen gaan met parkeren.	Continu proces
We zetten ons in voor voldoende openbare laadpalen voor elektrische auto's, door advisering over locaties en het proactief plaatsen van laadpalen.	Continu proces
We blijven ons inzetten voor het aanpakken van verkeersknelpunten zoals knooppunt Bankhoef. Dit heeft doorlopend onze aandacht. We blijven aangehaakt bij de MIRT-A50 maar ook de N845.	Continu proces
De bereikbaarheid van bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Wijchen Oost krijgt extra aandacht.	2023
Specifieke MUP maatregelen: - Actualisatie wegcategorysering maatregel 3 MUP - Snelheid binnen en buiten bebouwde kom maatregel 5 en 6 MUP (volgt na maatregel 3) - Actualisatie parkeerbeleid en parkeernormen maatregel 13 en 14 MUP. - Parkeren bedrijventerreinen maatregel 16 MUP.	2023 2023 2023 2023

2-c Goed bereikbaar met openbaar vervoer

Ook met trein en bus is Wijchen goed te bereiken. Met de bouw van Wijchen-West komt de mogelijkheid voor een tweede treinstation in beeld.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Een kwartiersdienst van de trein richting Den Bosch blijven we op de regionale en landelijke agenda zetten.	Continu proces
Samen met partners zetten we in op een buurtbus tussen Wijchen en Druten. Met buurtbusvereniging en Provincie Gelderland wordt de haalbaarheid	2023

besproken.	
Specifieke MUP maatregelen:	
- OV-verbinding Druten-Wijchen maatregel 19 MUP	2023



2-d Veilig verkeer en minder overlast

Iedereen moet veilig aan het verkeer kunnen deelnemen. Zowel feitelijk als gevoelsmatig nog veiliger dan op dit moment. Of je nu naar school gaat, op weg naar je werk bent, of een ommetje maakt. Overlast door geluid, stank en trillingen pakken we aan.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Om overlast te voorkomen leiden we landbouwverkeer zo veel mogelijk om de bebouwde kom heen. Bij maatregel 3 MUP: actualisatie wegcategorisering hoort bij maatregel 7 MUP: Visie landbouwverkeer.	2023
Gevaarlijke verkeerssituaties en plekken met veel geluidsoverlast onderzoeken we en pakken we aan.	Continu proces
Er vindt een onderzoek plaats om de geluidsoverlast van gemeentelijke wegen in beeld te brengen en om aan de raad een voorstel voort te leggen hoe deze kunnen worden aangepakt.	2023
We zetten ons in voor een variant van de A50 met de minste overlast voor omwonenden.	Continu proces
We geven extra aandacht aan verkeersveiligheid rond scholen en sportclubs. Dit heeft doorlopend onze aandacht en sluit aan op maatregel 28 MUP.	Continu proces
We doen een proef met de 'groene flitspaal', waarmee we rustig rijden belonen en buurtbewoners geld voor hun wijk sparen. De mogelijkheid gaan we onderzoeken en stellen hier advies over op.	2023
Specifieke MUP maatregelen:	
- Onderzoek sluipverkeer maatregel 1 MUP.	2023
- Onderzoek/aanpak grijze wegen maatregel 4 MUP.	2023
- Snelheid buiten bebouwde kom maatregel 5 MUP (60km inrichting).	2023
- Visie landbouwverkeer maatregel 7 MUP.	2023
- Deelname aan het Regionaal werkplan verkeersveiligheid maatregel 27 MUP.	2023



Wat het kost

Het Programma Verkeer en vervoer bestaat uit de volgende taakvelden:

2.1 *Verkeer en vervoer*; hiertoe behoren de taken op het gebied van verkeer te land (inclusief voetgangers) en bijbehorende droge infrastructuur, zoals verkeersbeleid, de verlichting, aanleg, reconstructie en onderhoud van wegen en de gladheidsbestrijding.

2.2 *Parkeren*; parkeerbeleid en exploitatie parkeervoorzieningen.

2.5 *Openbaar vervoer*; hiertoe behoren taken op het gebied van openbaar vervoer en bijbehorende (omvangrijke) infrastructurele voorzieningen.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2022	2023	2024	2025	2026
BATEN						
2.1	Verkeer en vervoer	304	66	66	66	66
2.2	Parkeren	0	0	0	0	0
2.5	Openbaar vervoer	6	6	6	6	6
	TOTAAL BATEN	310	72	72	72	72
LASTEN						
2.1	Verkeer en vervoer	5.095	4.815	4.943	5.061	5.233
2.2	Parkeren	214	376	384	392	400
2.5	Openbaar vervoer	39	34	41	41	42
	TOTAAL LASTEN	5.349	5.225	5.368	5.495	5.675
Begroot resultaat baten en lasten		-5.038	-5.153	-5.296	-5.422	-5.603
Inzet bestemmingsreserves		37	1	1	1	1
Begroot resultaat		-5.001	-5.152	-5.295	-5.422	-5.602

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

2.1	ER: Openbare verlichting	35	0	0	0	0
2.2	ER: Onderhoud Overige gebouwen	0	1	1	1	1
2.5	BR: Buurtbus	2	0	0	0	0
Totaal inzet bestemmingsreserves		37	1	1	1	1

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
14 2415	Baggerplan en watergangen 2014 - 2023
12 RZ 099	Procesvoorstel betaald parkeren (12 RZ 099)
15 RZ 045	Parkeeronderzoek centrum; (15 RZ 045 en vervolgonderzoek 16/2255)
15 RZ 047	Gemeentelijk Verkeer en VervoersPlan (GVVP)
16 1925	Parkeerbeleidsplan
16 RZ 110	Rapport Spoorse Doorsnijding
20 054441	Mobiliteitsvisie Duurzaam onderweg tussen Maas en Waal
	Strategisch plan verkeersveiligheid

3 Economie

Algemeen

Onze ambitie is een levendige, innovatieve en duurzame economie. Door gezamenlijk investeren in een excellent ondernemers- en vestigingsklimaat, samenwerking én duurzaam ondernemerschap dragen we bij aan het prettig ondernemen, werken, wonen, recreëren voor ondernemers, inwoners van gemeente Wijchen en bezoekers.

Het waarderen van lokaal ondernemerschap, het versterken van het ondernemersnetwerk en het aanjagen van bedrijvigheid zijn de drie pijlers die van belang zijn voor de Wijchense economie en toerisme. We zijn trots op de vele kleine en grote ondernemers in onze gemeente. Zij zijn onze banenmotor en dat willen we graag zo houden. Daarom zetten we in op vitalisering van bedrijventerrein Wijchen- Oost en onderzoeken we de uitbreiding van bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Breekwagen. Duurzame innovaties bieden kansen voor het bedrijfsleven en dragen bij aan een beter klimaat. We vinden het belangrijk dat ondernemers van elkaar leren en goede voorbeelden van duurzaam en circulair ondernemen delen. We stimuleren bedrijven om verder te verduurzamen en zetten daarvoor een energieloket voor bedrijven op.

Een vitale economie is belangrijk voor de werkgelegenheid. En werk zorgt voor zelfstandigheid en ontwikkeling. We stimuleren dat zoveel mogelijk mensen mee kunnen doen. Want iedereen is van waarde en moet iets kunnen bijdragen. Waar nodig ondersteunen we mensen die niet kunnen meekomen. Dit doen we door initiatieven die mensen effectief trainen of helpen bij het zoeken naar werk te ondersteunen. En door een goede verbinding tussen onderwijs, bedrijfsleven en volwassenonderwijs te stimuleren. Als mensen financieel in de knel komen, is er een vangnet. Armoede bestrijden we met vroegtijdige hulp op maat. Vanwege de stijgende energieprijzen hebben we bijzondere aandacht voor energiearmoede.

Wijchen heeft verschillende wijkwinkelcentra en een sterk bruisend centrum met een gevarieerd aanbod aan winkels, vele horecagelegenheden en mooie evenementen. Dit willen we zo houden en waar mogelijk versterken. O.a. door samenwerking en leegstand tegen te gaan. We maken ook een eerste doorkijk voor herontwikkeling van de westflank van het centrum. We houden rekening met het veranderend gebruik van het centrum voor onder meer horeca en evenementen. Ook Toerisme biedt kansen voor Wijchen en zorgt voor een bruisend centrum en levendigheid in alle kernen.

Onze verantwoordelijkheid reikt verder dan alleen de gemeente Wijchen. Ook in de subregio Rijk van Nijmegen en de grote regio (Groene Metropoolregio Arnhem - Nijmegen) nemen we onze rol om invulling te geven aan de gezamenlijke speerpunten. Deze speerpunten vallen onder de opgave Productieve regio waarin economie en arbeidsmarktbeleid elkaar vinden en de ambitie hebben uitgesproken om de economie aan te jagen met forse banengroei én een verbeterde leefbaarheid tot gevolg. De volgende vijf speerpunten zijn daarvoor benoemd: Doorontwikkeling Health & Hightech en Energy tot (inter)nationale clusters, Stimuleren ondernemerschap in het MKB, invulling geven aan de Human Capital agenda, versterking van duurzame logistiek en werken aan toekomstbestendige werklocaties. De acties die op regionaal niveau genomen worden zullen hun weerslag hebben op de Wijchense economie.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Overige
thema's

3-a	Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers
3-b	Vitale winkelcentra
3-c	Uitvoering geven aan de Economische en toeristische visie

3-a Een aantrekkelijke gemeente voor ondernemers

We zijn trots op de vele kleine en grote ondernemers in onze gemeente. Zij zijn onze banenmotor, en dat willen we graag zo houden. De komende jaren blijven we werken aan een goed ondernemersklimaat.

Er zijn economische ontwikkelingen die invloed kunnen hebben op de uit te voeren plannen. Zoals inflatie, de dreiging van een loon-prijs spiraal en een mogelijke recessie. Dit kan tot gevolg hebben dat we extra acties moeten nemen.

Belangrijk zijn onder andere goede bereikbaarheid en digitale infrastructuur. We geven ruimte door overbodige regels weg te nemen. Duurzame innovaties bieden kansen voor het bedrijfsleven én dragen bij aan een beter klimaat.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Vitalisering bedrijventerrein Wijchen-Oost.	Continu proces
Ondersteunen duurzaamheids- en circulaire initiatieven met ondernemers.	Continu proces
Ondersteunen lokale initiatieven in de ruil- en deeleconomie.	
Mede opzetten van een regionaal Ondernemersloket over duurzaamheid.	
Participatietrajecten met ondernemers bij nieuwe ontwikkelingen zoals bij ontwikkeling van bedrijventerrein Wijchen-Oost en binnen Tussen Kasteel en Wijchens Meer.	Continu proces

3-b Vitale winkelcentra

Wijchen heeft verschillende wijkwinkelcentra. En in het hart een sterk en bruisend centrum, met een gevarieerd aanbod aan winkels, vele horecagelegenheden, en mooie evenementen. Dit willen we zo houden en waar mogelijk versterken. Daarbij houden we oog voor het tegengaan van leegstand.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
In samenwerking met ondernemers en het CMW uitvoering geven aan de Detailhandel Structuurvisie.	Continu proces
We doen onderzoek naar de toekomst van de warenmarkt en geven uitvoering aan de aanbevelingen.	2023

3-c Economische en toeristische visie

We willen een levendige, innovatieve en duurzame economie. Dit bereiken we door gezamenlijk te investeren in een excellent ondernemers- en vestigingsklimaat. Door samen te werken en duurzaam te ondernemen leveren we een bijdrage aan het prettig ondernemen, werken, wonen, recreëren voor ondernemers, inwoners van gemeente Wijchen en bezoekers. Deze ambitie willen we waarmaken aan de hand van de volgende vier strategielijnen: innovatie, aantrekkingskracht, samenwerking en duurzaamheid.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We werken samen met ondernemers om leegstand in het centrum en op bedrijventerreinen tegen te gaan.	Continu proces
We ronden de onderzoeken naar de mogelijkheden tot uitbreiding van de bedrijventerreinen Bijsterhuizen en Breekwagen af.	2023
We hebben een actieve rol in het toekomstbestendig houden van de winkelgebieden in onze gemeente.	Continu proces
We dragen bij aan projecten om het bedrijfsleven op bedrijventerrein Wijchen oost en het Maaswaalcollege met elkaar te verbinden.	2023
Stimuleren groei en het gebruik van recreatievoorzieningen zoals een dekkend recreatief wandelroutenetwerk, bewegwijzering, afspraken over het gebruik van routes over particulier terrein, het promoten van het netwerk online.	Continu proces
Het recreatief netwerk verduurzamen door met elektrische fiets- voetveren te varen.	Continu proces

Wat het kost

Het Programma Economie bestaat uit de volgende taakvelden:

3.1 Economische ontwikkeling; Tot dit taakveld behoort algemeen beleid ter versterking van de economische bedrijvigheid.

3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur; hiertoe behoren activiteiten gericht op fysieke condities scheppen voor alle vormen van bedrijvigheid.

3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen; Tot dit taakveld behoren de op bedrijven en ondernemers gerichte ondersteuning en dienstverlening van de gemeente.

3.4 Economische promotie; hiertoe behoren activiteiten gericht op het "op de kaart zetten" van de gemeente.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2022	2023	2024	2025	2026
	BATEN					
3.1	Economische ontwikkeling	16	18	18	18	18
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	520	493	493	493	493
3.4	Economische promotie	281	271	302	302	302
	TOTAAL BATEN	817	781	812	812	812
	LASTEN					
3.1	Economische ontwikkeling	586	967	640	649	658
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	261	277	28	29	31
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	136	144	149	154	159
3.4	Economische promotie	490	426	386	408	396
	TOTAAL LASTEN	1.474	1.814	1.203	1.240	1.244
	Begroot resultaat baten en lasten	-656	-1.032	-390	-428	-432
	Inzet bestemmingsreserves	291	520	19	25	13
	Begroot resultaat	-366	-512	-371	-402	-419

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

3.1	ER: Corona compensatie	0	260	0	0	0
3.2	AR: Algemene Reserve	250	250	0	0	0
3.4	ER: Onderhoud Overige gebouwen	41	11	19	25	13
	Totaal inzet bestemmingsreserves	291	520	19	25	13

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
17 3 2856	Retailagenda Wijchen: stand van zaken uitvoeringsagenda
17 3 3458	Start economisch netwerk
20 051642	Economische visie 2020 – 2030
20 049334	Toeristische visie 2020 – 2030
20 054571	Detailhandel structuurvisie
20 054571	Toekomstvisie Centrum Wijchen

4 Onderwijs

Algemeen

We vinden onderwijs belangrijk. In onze gemeente zorgen we ervoor dat er in onze gemeente voldoende onderwijs- en ontwikkelkansen zijn voor iedere inwoner. We zetten actief in op kansengelijkheid. Iedereen moet zijn talenten volledig kunnen ontwikkelen en benutten op een wijze die passend is bij zijn/haar mogelijkheden. We voorkomen dat leerlingen vroegtijdig uitvallen in het onderwijs en langdurig thuis komen te zitten. Dit doen we ook door het aanbieden en in stand houden van een samenhangend geheel aan voorzieningen, zoals voldoende peuteraanbod en Integrale Kind Centra (IKC's).

We vinden het belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. We stimuleren het behoud van scholen in de kleine kernen. Uiteraard moet de onderwijskwaliteit goed blijven en de kosten blijven acceptabel.



4-a	Fijn opgroeien met goed onderwijs
4-b	Onderwijs ondersteuning voor iedereen
4-c	Een aanbod voor alle peuters
4-d	Versterken van basisvaardigheden bij volwassenen

4-a Fijn opgroeien met goed onderwijs

De jeugd heeft de toekomst. Daarom blijven we investeren in het onderwijs. We zetten actief in op kansengelijkheid voor kinderen. Het is belangrijk dat kinderen zo dicht mogelijk bij huis naar school kunnen gaan. We streven naar Integrale Kind Centra (IKC's) binnen multifunctionele accommodaties.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We spannen ons in voor de realisatie van IKC's in Wijchen-Zuid, en Wijchen-West. Ontwikkeling MFA's Westwijzer en Hart van Zuid, uitbreiding Maaswaal College. Huisvesting voor de nieuwe basisschool Kans en Kleur.	Continu proces
We stimuleren dat kinderen te voet of met de fiets naar school komen.	Continu proces
Bij onveilig parkeergedrag rond scholen zetten we extra handhaving in.	Continu proces
We stimuleren het behoud van de scholen in de kleine kernen.	Continu proces



4-b Onderwijs ondersteuning voor iedereen

Een goede opleiding is belangrijk voor de toekomst van onze jongeren. Maar niet alle leerlingen doorlopen even makkelijk hun schooljaren. Voor leerlingen met wie het niet goed gaat op school, zorgen we voor voldoende ondersteuning. Onze leerplichtambtenaren zijn de gesprekspartner voor scholen, leerlingen en ouders. Zij vormen ook de toegangspoort naar hulp als een leerling uit dreigt te vallen. Dit doen we met lokale en regionale partners. Zo zorgen we dat leerlingen minder uitvallen in het onderwijs.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Het Maaswaal College blijft samen met de gemeente betrokken bij het programma 'Aanpak ziekteverzuim VO'.	Continu proces
Regionaal werken we samen op een verbeterde instroom en doorstroom van leerlingen, aan de versterking van de zorgteams in het VO en MBO en aan een sluitend aanbod van tijdelijke opvangvoorzieningen.	Continu proces
De inzet van leerplichtambtenaren is gericht op terugkeer naar school. Er is voldoende aanbod van schoolmaatschappelijk werk in het primair en voortgezet onderwijs.	Continu proces
We versterken de inzet van jeugdartsen ter vermindering van het ziekteverzuim in het VO.	Continu proces



4-c Een aanbod voor alle peuters

Het voorschoolse aanbod draagt bij aan de brede ontwikkeling van het jonge kind. We zetten in dat peuters naar een voorschoolse voorziening gaan. Voor ouders die geen recht hebben op kinderopvangtoeslag via de Belastingdienst is er gesubsidieerd aanbod. Peuters met (een risico op) een taalachterstand krijgen een extra aanbod voorschoolse educatie om hun kansen op een succesvolle en passende schoolcarrière te vergroten.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We geven De Eerst Stap een subsidie voor het voortzetten van het gesubsidieerd aanbod en de voorschoolse educatie.	Continu proces
We actualiseren ons onderwijsachterstandenbeleid voor de nieuwe beleidsperiode 2023-2026. Hierbij gaan we extra inzetten op het versterken van de educatieve kwaliteit. Daarbij gaan we ook samenwerken met kinderdagverblijven en de bibliotheek.	2023
In 2022 verstrekten we aan de bibliotheek (penvoerder) een bijdrage voor Leesoffensief Wijchen vanuit de NPO-middelen. Het Leesoffensief wordt in schooljaren 2022-2023 en 2023-2024 uitgevoerd.	Continu proces



4-d Versterken van basisvaardigheden bij volwassenen

Wie beschikt over voldoende basisvaardigheden zoals kunnen lezen, schrijven, rekenen en met een computer kunnen werken, staat sterker en gezonder in het leven. Daarom zorgen we voor voldoende aanbod aan cursussen en vergroten we het aantal vindplaatsen. Dit doen we zowel lokaal als samen met onze partners in de regio.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Samen met partners in de gemeente werken we aan het opzetten van een Digi-Taalhuis in Wijchen. Voor de coördinatie van de activiteiten en de toeleiding van laaggeletterden naar passend aanbod, stellen we een taalhuiscoördinator aan.	2024

Wat het kost

Het Programma Onderwijs bestaat uit de volgende taakvelden:

4.1 *Openbaar basisonderwijs*; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken met betrekking tot het openbaar basisonderwijs, waaronder ook bewegingsonderwijs.

4.2 *Onderwijshuisvesting*; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken op het gebied van onderwijshuisvesting voor openbaar en bijzonder onderwijs.

4.3 *Onderwijsbeleid en leerling zaken*; Tot dit taakveld behoren het lokaal onderwijsbeleid en de leerlingenvoorzieningen, zoals leerlingenvervoer en peuterspeelzalen.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2022	2023	2024	2025	2026
BATEN						
4.1	Openbaar basisonderwijs	419	245	0	0	0
4.2	Onderwijshuisvesting	184	179	175	170	173
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	461	38	38	38	38
TOTAAL BATEN		1.064	462	213	208	211
LASTEN						
4.1	Openbaar basisonderwijs	346	315	252	254	257
4.2	Onderwijshuisvesting	1.972	1.981	2.020	2.956	3.269
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	1.813	1.383	1.441	1.552	1.585
TOTAAL LASTEN		4.131	3.679	3.713	4.763	5.111
Begroot resultaat baten en lasten		-3.067	-3.217	-3.501	-4.554	-4.901
Inzet bestemmingsreserves		68	3	3	3	3
Begroot resultaat		-2.998	-3.214	-3.497	-4.551	-4.897

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

4.2	ER: Onderwijshuisvesting	65	0	0	0	0
4.2	Afs.R: Ventilatiesysteem Leemweg 121	3	3	3	3	3
Totaal inzet bestemmingsreserves		68	3	3	3	3

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
16 2773	Regionaal beleidsplan leerplicht 2015-2019
16 4034	Onderhoudsoverdracht onderwijshuisvesting primair onderwijs
17 4 5581	<i>Opvang voor alle peuters!</i> Nota peuteropvang en voorschoolse educatie in Wijchen na de harmonisatie vanaf 2018.
20 3 7254	Integraal Huisvestingsplan Onderwijs 2020

5 Sport, cultuur en recreatie

Algemeen

Alle inwoners van onze gemeente moeten gezond en vitaal kunnen leven. Daar horen in- en ontspanning bij. We vinden het daarom belangrijk dat er in alle kernen passende en kwalitatief goede sport-, culturele en recreatieve voorzieningen en maatschappelijke accommodaties zijn. Deze moeten toegankelijk zijn voor iedereen, ongeacht leeftijd, inkomen of een eventuele beperking. Dit draagt ook bij aan de leefbaarheid, vitaliteit en aantrekkelijkheid van onze hele gemeente. We stimuleren de kennismaking met en beoefening van sport, kunst, cultuur en recreatieve bezigheden. We zijn trots op ons actieve verenigingsleven met de vele vrijwilligers. Dat blijven we ondersteunen. Ook zoeken we naar nieuwe manieren om te sporten en te bewegen te stimuleren. We zetten o.a. in op het Lokaal Sportakkoord, we verkennen de mogelijkheden om een buurtsportcoach/verenigingsondersteuner in te zetten, Zwembad De Meerval krijgt een renovatie en we onderzoeken in 2023 de invulling en locatie van een klimbos voor kinderen.

Onze historie verdient een plek in de schijnwerpers zodat iedereen ervan kan genieten. We beschermen onze cultuurhistorische waarden en steunen initiatieven die de lokale historie in beeld brengen. Daarnaast steunen we initiatieven voor kunst en cultuur zoals de creatieve broedplaats, Theater 't Mozaïek en museum Kasteel Wijchen en talloze evenementen.

In de regio werken we samen om cultuur en toerisme in onze regio te stimuleren. Toerisme gaan we beter spreiden zodat de druk op bestaande natuur- en recreatiegebieden niet te groot wordt. Bij meerdere initiatieven hebben we oog voor de samenhang en balans tussen natuur, verkeersveiligheid, spreiding en verdeling over onze gemeente.

Onze gemeente kent veel mooie en ook bijzondere groen- en natuurgebieden. Deze willen we niet alleen in stand houden maar ook sterker maken. Natuur met veel biodiversiteit is namelijk erg belangrijk voor de leefbaarheid van onze omgeving. Dat doen we door natuur en biodiversiteit steeds meer in het groen te ondersteunen. Juist ook binnen de bebouwde kommen van onze dorpen. Daarbij houden we het evenwicht tussen natuurlijk onderhoud en intensief onderhouden groen in de gaten. We kiezen niet zomaar voor één van beide. Dat doen we in overleg met bewoners.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Overige
thema's

5-a	Samen actief en sportief
5-b	Zuinig op onze kunst, cultuur en historie
5-c	Wijchen als trekpleister
5-d	Groene en gezonde wijken en dorpen
5-e	Cultuur- en erfgoedparticipatie
5-f	Ontspannen regio
5-g	Meer biodiversiteit & natuur



5-a Samen actief en sportief

Sport is belangrijk voor lichaam en geest. We zijn daarom trots op ons actieve verenigingsleven met de vele vrijwilligers. Die blijven we ondersteunen. Ook zoeken we naar nieuwe manieren om sporten en bewegen te stimuleren. Daarbij vinden we het belangrijk dat iedereen hier gebruik van kan maken, ongeacht leeftijd, inkomen, of een eventuele beperking.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
1. Jeugd. 1.1. Met behulp van de combinatie- functionarissen versterken we o.a. de samenwerking tussen onderwijs en sportverenigingen en vergroten we de diversiteit van het school- en naschoolse aanbod. 1.2. Via Sjors Sportief hebben alle basisschoolkinderen de kans om zich op een laagdrempelige manier te oriënteren in diverse takken van sport, zonder meteen lid te worden van een Wijchense sportvereniging. 1.3. Inzetten van de mobiele fitnessvoorziening (sportcontainer) worden gerealiseerd in Wijchen. Door middel van een jaarkalender zal de sportcontainer telkens op verschillende plekken in de Wijchen worden neergezet waar o.a. de jongeren gebruik van kunnen maken.	Continu proces
2. Senioren. Samen met de doelgroep, de sportverenigingen en externe maatschappelijke partners (o.a. Stichting Meer Voormekaar, Seniorensportvereniging Oud-Fit, GGD) worden projecten opgezet om een passend sport- en beweegaanbod te creëren.	Continu proces
3. Mensen met een beperking. Iedereen moet kunnen meedoen aan sport- en beweegactiviteiten. Hier worden de sportverenigingen en relevante organisaties bij betrokken. We zetten hiervoor in: - De geldterugregeling. - Kindregeling. - Uniek Sporten.	Continu proces
4. Subsidies. We hebben de mogelijkheid subsidie te verlenen voor initiatieven die sport stimuleren uit het sport-stimuleringsbudget.	Continu proces
5. Lokaal sportakkoord. Naast de concrete ambities uit het Lokaal sportakkoord kunnen initiatiefnemers aanvragen indienen die bekostigd kunnen worden uit het uitvoeringsbudget (dit budget is van de Wijchense gemeenschap, niet van de gemeente). De kerngroep, een vertegenwoordiging van de lokale(sport)-verenigingen en maatschappelijke instellingen, waar ook de gemeente deel van uit maakt beoordelen deze aanvragen.	2023
6. We verkennen de mogelijkheden om een buurtsportcoach in te zetten zodat sport- en beweegaanbod toegankelijker wordt voor alle leeftijden. Samen met de verschillende partners (o.a. sportverenigingen, schoolbesturen, Meervoormekaar enz.) gaan we onderzoeken/ verkennen waar behoefte aan is en of het haalbaar is. Dan zal ook duidelijk worden of dit bijvoorbeeld een buurtsportcoach, combinatiefunctionaris of verenigingsondersteuner moet worden.	2023
7. Sportevenementen krijgen onze steun, omdat ze zorgen voor verbinding en Wijchen op de kaart zetten.	Continu proces
8. We streven naar voorzieningen voor jongeren van alle leeftijden. Met jongeren en ouders verkennen we waar behoefte aan is. Bijvoorbeeld een pumptrack, pannakooi of skatebaan. Hoe om te gaan met de speelvoorzieningen in de gemeente is opgenomen in het speelruimtebeleid. Dit wordt gecontinueerd. Mochten er initiatieven komen vanuit de inwoners dan denken we graag mee.	Continu proces
8.1 Voor kinderen ontwikkelen we een klim- en speelbos. We bekijken waar dit een plek kan krijgen.	2023
9. Beheer en exploitatie maatschappelijk vastgoed Voorzieningen bieden voor een compleet aanbod van activiteiten dat bijdraagt aan een prettig leefklimaat.	Continu proces

9.1 We stimuleren breder gebruik van sportparken. Ook overdag, zodat andere doelgroepen hier gebruik van kunnen maken.	2023
9.2 Zwembad De Meerval krijgt een renovatie met beperkte uitbreiding. Bouwvoorbereiding renovatie en uitbreiding gaan we in 2023 mee beginnen.	2023
9.3 We ondersteunen dit op allerlei manieren, waaronder het beschikbaar stellen van accommodaties. Ontwikkeling MFA's Hart van Zuid en Westwijzer.	Continu proces



5-b Zuinig op onze kunst, cultuur en historie

In onze kunst en cultuur zien we onze lokale identiteit terug. Daar hechten we veel waarde aan. We vinden het ook belangrijk om aandacht te houden voor de rijke historie van Wijchen en al haar kernen. Daarom blijven we hierin investeren en houden we dit voor iedereen toegankelijk.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We beschermen onze cultuurhistorische waarden en steunen initiatieven die de lokale historie in beeld brengen. Het cultuurhistorisch beleid wordt gecontinueerd. De beleidsnota cultuurhistorie en de kerkenvisie worden opgenomen in de omgevingsvisie. Erfgoed uit het Post '65 tijdperk wordt geïnventariseerd.	Continu proces
De verordening Stimuleringsfonds Wonen & Monumenten 2008 wordt herzien.	2023
We gaan eigenaren voorlichten en begeleiden bij het verduurzamen van hun monumenten.	Continu proces
We steunen initiatieven voor kunst en cultuur. Zoals de creatieve broedplaats. Theater 't Mozaïek en museum Kasteel Wijchen koesteren we.	Continu proces
We verstrekken een budgetsubsidie aan 't Mozaïek en aan Museum Kasteel Wijchen.	Continu proces
Lokale evenementen, groot en klein, blijven wij ondersteunen. We subsidiëren een aantal evenementen. Daarnaast faciliteren we evenementen, bijvoorbeeld door het uitlenen van materialen (dranghekken e.d.) of het gebruiken van voorzieningen (stroomkasten, wateraansluitingen en rioolafvoersystemen).	Continu proces



5-c Wijchen als trekpleister

Naast kunst en cultuur heeft onze gemeente afwisselende landschappen met mooie parels. Van de Bergharensse berg tot de Berendonck. Wijchen is een mooie bestemming. Bovendien biedt toerisme kansen voor de lokale werkgelegenheid en economie.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Wandelen en fietsen in het buitengebied is steeds populairder. We blijven daarom werken aan goede wandel- en fietspaden en routes. We realiseren een dekkend wandelroutenetwerk.	Continu proces
Een uitkijkpunt over onze gemeente is een aantrekkelijke toevoeging. We bekijken waar dit een plek kan krijgen.	2023
In de regio werken we samen om toerisme naar onze regio te stimuleren. Ook kijken we hoe we recreatie in de regio kunnen spreiden zodat de druk op bestaande natuur- en recreatiegebieden niet te groot wordt.	Continu proces
Bij meerdere initiatieven hebben we oog voor samenhang en balans tussen natuur, verkeersveiligheid, spreiding en verdeling over onze gemeente. Bijvoorbeeld op Alverna, in Bergharen en rondom de Loonse Waard.	Continu proces



5-d Groene en gezonde wijken en dorpen

Groen om ons heen draagt bij aan onze gezondheid en ons geluk. In onze gemeente hebben we gevarieerde natuur met ruimte voor mens en dier en dat behouden we. Waar



mogelijk versterken we het groen in bestaande wijken. En we zorgen voor groen binnen nieuwbouwprojecten.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Het onderhoudsniveau van onze openbare ruimte behouden we. De komende jaren hebben we extra aandacht voor onkruidbestrijding en zwerfafval. In het machinaal bestek 2023-2026 continueren verhoogd beeldkwaliteits-niveau bestrijding onkruid op verharding.	Continu proces
Uitvoering geven aan vastgesteld Zwerfafvalplan 2023-2032 met extra aandacht voor burgerparticipatie en samenwerking met derden. Afvalteams effectief inzetten op hotspots.	Continu proces
We stimuleren de biodiversiteit. Bijvoorbeeld door het voortzetten van ecologisch bermbeheer. Uiteraard mogen hogere bermen niet zorgen voor onveilige verkeerssituaties. Voortzetten en uitbreiden pilots ecologisch bermbeheer.	Continu proces
We zijn terughoudend met het kappen van bomen vanwege overlast. Voor elke gekapte boom planten we er binnen onze gemeentegrenzen twee terug. Dit nemen we op in onze werkwijze.	Continu proces
Als groen ergens verdwijnt zorgen we dat het op een andere plek terugkomt. Bij onverhoopt verwijderen van groen voor verharding zoeken we in de omgeving een plek voor compensatie van het verdwenen groenareaal.	Continu proces
We ontwikkelen beleid om cultuurhistorische waarden en groene longen in onze gemeente te beschermen. Denk aan landschapspark Woezik en de omgeving Valendriese heuvels. De komende jaren verzamelen we de informatie hierover en leggen dit vast in de Omgevingsvisie.	2023
Indicator	Streefwaarde
Faciliteren vrijwilligers en groepen met materialen, bedankje vrijwilligers en kleine vergoeding bij opruimacties.	400 vrijwilligers burgerparticipatie zwerfafval

5-e Cultuur- en erfgoedparticipatie

Kinderen nemen deel aan culturele activiteiten in de vrije tijd. We willen de drempel van cultuurparticipatie verlagen voor kinderen voor wie dat niet zo vanzelfsprekend is. Ieder kind in het (basis)onderwijs neemt deel aan cultuureducatie waardoor het een brede kennismaking met kunst en cultuur krijgt.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We subsidiëren culturele activiteiten die gericht zijn op kinderen. We maken deelname aan culturele activiteiten voor ouders betaalbaarder.	Continu proces
We faciliteren het Cultuurknooppunt om een brede kennismaking met kunst en cultuur te realiseren. We zorgen dat er een aanbod is van alle kunst disciplines.	Continu proces
Via Sjors Creatief hebben alle basisschoolkinderen de kans zich op een laagdrempelige manier te oriënteren op muziek, dans, knutselen, websites bouwen en nog meer creatieve uitingen.	Continu proces

5-f Ontspannen regio

In de Groene Metropool Regio werken we met de regiogemeenten aan duurzame structuurversterking van de hele culturele keten in de hele regio. Dat betekent dat onze acties een regio-breed en blijvend effect moeten hebben op de keten van top- en middensegment, cultuureducatie, kunstvakonderwijs en amateurkunst.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Gelderland heeft aan de GMR € 1,3 miljoen beschikbaar gesteld voor uitvoering van de activiteiten in de periode 2022-2025. Wij stellen ambtelijke capaciteit beschikbaar ter ondersteuning bij de uitvoering.	Continu proces

Innovatie in productie, marketing en presentatie.	Continu proces
Scholing van personeel om zo culturele organisaties verder te professionaliseren.	Continu proces
Versterken van cultuureducatie.	Continu proces
Ondersteuning van amateurs en vrijwilligers in de amateurkunst- en erfgoedsector.	Continu proces
De verhaallijn Romeinen beleefbaar maken. De acties vinden plaats via De Groene Metropool Regio.	Continu proces

5-g Meer biodiversiteit en natuur

Goed onderhoud is belangrijk. Anders ontstaat er een rommeltje en dat willen we niet. Als de buitenruimte goed is onderhouden levert dat een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid. Bij dat onderhoud betrekken we onze inwoners zoveel mogelijk. De gemeente heeft hier een voorbeeldrol.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Transitie naar ecologisch groenbeheer 1. Maaibeleid aanpassen naar meer ecologisch. 2. Bepalen maatregelen voor ontwikkeling natuurwaarde in beplantingen.	Continu proces
Biodiversiteit als integraal duurzaamheidsthema 1. Biodiversiteitsscan invoeren bij ruimtelijke ontwikkelingen. 2. Soortmanagement-plan (smp) is vastgesteld. 3. Stimuleren natuurinclusief bouwen.	2024
Natuurlijke bestrijding overlastgevende soorten 1. Natuurlijke aanpak van de eikenprocessierups (epr) door ander maaibeleid en stimuleren ontwikkeling natuurlijke vijanden. 2. Invasieve exoten aanpakken.	Continu proces
Versterken groenblauw netwerk 1. Ecologische structuren ontwikkelen in de bebouwde kom 2. Extra aandacht voor EVZ Heumen-Horsen door aanleg stapsteen.	Continu proces
Stimuleren van initiatieven en samenwerking 1. Biodiversiteit in de wijk (pilotproject). 2. Stimuleringsregeling kleinschalige landschapselementen. 3. Stimuleren van verschillende beschermde diersoorten.	Continu proces
Versterken groenblauw raamwerk Mede vormgeven aan de ontwikkeling van het groenblauw raamwerk binnen de Groene Metropool.	Continu proces

Wat het kost

Het Programma Sport, cultuur en recreatie bestaat uit de volgende taakvelden:

5.1 Sportbeleid en activering; Tot dit taakveld behoren de niet-fysieke maatregelen ter stimulering van professionele- en amateursport, waaronder de subsidies aan alle sportverenigingen.

5.2 Sportaccommodaties; Tot dit taakveld behoren alle accommodaties voor sportbeoefening, zoals de gym- en sportzalen, het zwembad en de buitensport (RSA).

5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie; Tot dit taakveld behoren activiteiten ter bevordering van beeldende kunst, muziek, dans en toneel.

5.4 Musea; Tot dit taakveld behoren activiteiten gericht op het verwerven, behouden, wetenschappelijk onderzoeken en presenteren van kunst en cultuur, zoals het museum.

5.5 Cultureel erfgoed; Tot dit taakveld behoren taken gericht op conserveren en voor publiek toegankelijk maken van cultureel erfgoed.

5.6 Media; Tot dit taakveld behoren de zorg voor fysieke en elektronische cultuurdragers, zoals de Wijchense omroep en de bibliotheek.

5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie; Tot dit taakveld behoren openbaar groen, natuur en recreatie.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV Taakveld	2022	2023	2024	2025	2026
BATEN					
5.1 Sportbeleid en activering	7	7	7	7	7
5.2 Sportaccommodaties	600	616	632	640	648
5.5 Cultureel erfgoed	12	3	3	3	3
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	67	28	28	28	28
TOTAAL BATEN	686	653	669	678	685
LASTEN					
5.1 Sportbeleid en activering	481	431	435	439	443
5.2 Sportaccommodaties	2.957	3.173	3.301	3.308	3.180
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	688	813	558	562	581
5.4 Musea	351	314	323	333	342
5.5 Cultureel erfgoed	101	85	87	89	90
5.6 Media	780	899	919	940	959
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	4.102	4.371	4.329	4.429	4.497
TOTAAL LASTEN	9.460	10.087	9.953	10.099	10.091
Begroot resultaat baten en lasten	-8.774	-9.434	-9.284	-9.421	-9.406
Inzet bestemmingsreserves	110	230	56	44	-172
Begroot resultaat	-8.664	-9.203	-9.228	-9.377	-9.578

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:	2022	2023	2024	2025	2026
5.2 Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	15	43	43	43	43
5.2 Afs.R: Centrale Sporthal	187	187	187	187	187
5.2 Afs.R: Kunstgrasveld Diosa	80	66	66	39	39
5.2 Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	5	5	5	5	5
5.2 Afs.R: Sportzaal achterlo	2	2	2	2	2
5.2 BR: Renovaties Sportvelden	-332	-337	-343	-336	-342
5.2 ER: Gymmaterialen	113	123	47	32	40
5.2 ER: Onderhoud Overige gebouwen	-108	-209	-117	-29	-300
5.2 Afschrijvingsreserve RSA	87	89	105	127	130
5.2 BR: RSA Tennis	-65	29	48	-51	28
5.2 Afs.Res. Automatische berekening	7	7	7	7	7
5.2 Afschrijvingsreserve RSA Tennis	6	0	0	0	0
5.3 ER: Corona compensatie	0	260	0	0	0
5.3 BR: Fonds voor en door Wijchen	15	0	0	0	0
5.3 BR: Beeldende kunst	11	0	0	0	0
5.4 BR: Cultuurhistorie	20	0	0	0	0
5.5 ER: Gemeentelijke monumenten	-9	0	0	0	0
5.7 BR: Vervangen speeltoestellen openbare speelpleinen	-5	-5	-5	-5	-5
5.7 ER: Onderhoud Overige gebouwen	-7	-1	-14	0	-22
5.7 ER: Groen	41	0	0	0	0
5.7 Afs.R. Oosterpark	15	15	15	15	15
5.7 BR: Beeldende kunst	10	10	10	7	0
5.7 BR: Landschapsontwikkelingsplan	21	-53	0	0	0
Totaal inzet bestemmingsreserves	110	230	56	44	-172

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
12 IZ 132	Renovatieplan Sportaccommodaties / RSA
13 IZ 196	Beleidskader Investerings Buitensportaccommodaties.
14 IZ 199	Uitvoeringsdocument muziekonderwijs.
16 4095	Speelruimtebeleid 2015-2025.
16 IZ 121	Nota speelbeleid.
16 IZ 123	Uitvoeringsprogramma Kunstparticipatie.
18 4 15250	Notitie Sport en bewegen.
18 4 666 / 19 24150	Algemene subsidieverordening 2018
19 35155	Visie bibliotheek 2020 - 2023
19 27162	Visie 't Mozaïek, sociaal cultureel en educatief centrum in wijchen.
20 52446	Beleidsplan Natuur en Biodiversiteit

6 Sociaal domein

Algemeen

We willen dat iedereen in onze gemeente mee kan doen in de samenleving op alle gebieden. Zoals samenleven, zorg voor elkaar, werken, leren, sporten en andere vormen van vrijetijdsbesteding zoals cultuur en recreatie. Dit geldt voor jong tot oud. Dit geldt voor mensen met een ziekte, beperking of een tijdelijke behoefte tot ondersteuning. En ook voor de mensen die weinig geld te besteden hebben of die nieuw in Nederland zijn en moeten integreren. Daar werken we samen aan, met onze inwoners en partners.

En gaat het even minder goed? Dan kijken we naar elkaar om en ondersteunen we elkaar. Als het nodig is, staan wij samen met onze partners klaar om mee te denken en oplossingen te bieden. Ook voor mensen die zorg mijden en wel geholpen moeten worden omdat ze een gevaar zijn voor zichzelf of anderen.

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we vol in op preventie en laagdrempelige hulp. Zo voorkomen we zoveel mogelijk zware en kostbare zorg. Als het mogelijk is heeft hulp in de buurt of uit het sociaal netwerk de voorkeur.

Mensen die professionele zorg nodig hebben, moeten daarop kunnen rekenen. Dat is altijd maatwerk, want elk mens en elk gezin is anders. We behouden kwalitatief goede zorg maar houden ook betaalbaarheid in het oog. Daarbij zoeken we naar manieren om kosten beter inzichtelijk te maken. Zorgfraude pakken we stevig aan. Hierin werken we zoveel mogelijk samen met regiogemeenten.

Jeugd krijgt speciale aandacht in ons programma. De jeugd is onze toekomst, ook als hun situatie kwetsbaar is. Wij streven ernaar dat alle jeugdigen in de gemeente Wijchen opgroeien in een veilig klimaat en een omgeving waarin zij kansen krijgen om zich optimaal te ontwikkelen. Voor goede zorg aan onze jeugd werken we samen in de regio. We bakenen duidelijk af wat hoort onder jeugdzorg en wat hoort bij de normale opvoeding. Jeugdoverlast en drugsproblematiek zijn in beeld en pakken we aan.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Overige
thema's

6-a	Gezonde en vitale samenleving
6-b	Vitaal ouder worden
6-c	Preventie en goede zorg
6-d	Iedereen draagt een steentje bij
6-e	We laten niemand vallen
6-f	Zorg en veiligheid
6-g	Begroting Jeugdwet
6-h	Begroting WMO
6-i	Begroting BUIG



6-a Gezonde en vitale samenleving

Een gezonde leefstijl is belangrijk voor alle leeftijden. Door gezond te eten en te bewegen blijf je lichamelijk en mentaal fit. Ook blijft het belangrijk om mensen te ontmoeten en van betekenis te zijn. Iedereen moet kunnen werken aan gezondheid en kunnen meedoen in de samenleving. Een beperking mag daarin geen belemmering zijn.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Activiteiten die bijdragen aan een gezonde leefstijl ondersteunen wij. We werken bijvoorbeeld aan gezond gewicht, een rookvrije generatie, mentale gezondheid of het terugdringen van problematisch alcoholgebruik. Dit doen we onder andere met het Lokaal. We richten ons daarbij op alle leeftijden, met extra aandacht voor gezinnen met een krappe beurs.	Continu proces
We zetten ons in om eenzaamheid te voorkomen of te verminderen bij alle leeftijdscategorieën. Dit doen we bijvoorbeeld samen met de Kerngroep Eenzaamheid en MeerVoormekaar. Laagdrempelig en zo veel mogelijk in de buurt.	Continu proces
We organiseren de week van de gezondheid met onze netwerkpartners (zoals bijvoorbeeld Wijchen gezond), met als doelstelling bewustwording en verbetering van de algemene gezondheid en de invloed hiervan op je totale functioneren als inwoner van Wijchen.	Continu proces
Indicator	Streefwaarde
Percentage inwoners ouder dan 19 jaar dat voldoet aan de Beweegrichtlijn.	2020: 52% Vanaf 2024: >52%
Gezond gewicht (BMI 18,5-25)	2020: 47% Vanaf 2024: >47%
Roker gemeten van 18 jaar	2020: 16% Vanaf 2024: <16%
Drinkt niet of maximaal 1 glas per dag (Richtlijn RGV 2015)	2020: 41% Vanaf 2024: >41%
Mensen met gevoelens van matige, ernstige of zeer ernstige eenzaamheid	2020: 41% Vanaf 2024: <41%



6-b Vitaal ouder worden

Mensen worden steeds ouder en blijven langer actief. Vitale ouderen leveren een waardevolle bijdrage aan de samenleving. Bijvoorbeeld door zich in te zetten als vrijwilliger of als mantelzorger voor een naaste. Of door hun kennis en ervaring op een andere manier te delen. We zetten ons ervoor in dat ouderen mee kunnen blijven doen in de samenleving.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Vrijwilligers blijven we ondersteunen en waarderen.	Continu proces
We streven naar een dementievriendelijke gemeente. Samen met de Kerngroep Dementie werken we hier continu aan. We onderzoeken nu wat zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie zijn. Op basis van dit onderzoek ontwikkelen we een Plan van Aanpak.	Continu proces
Indicator	Streefwaarde
Tamelijk zwaar, zeer zwaar of overbelast voelen door mantelzorg (65+)	2020: 16% Vanaf 2024: <16%
Doet vrijwilligerswerk (65+)	2020: 32% Vanaf 2024: > 32%
Passend aanbod bij behoefte van mensen met dementie (onderzoek Ecorys najaar 2022)	Niet van toepassing





6-c Preventie en goede zorg

Voorkomen is beter dan genezen. Daarom zetten we vol in op preventie en laagdrempelige hulp. Soms kunnen mensen al veel zelf, met een klein duwtje in de rug. Bovendien bespaart preventie zorgkosten op de lange termijn. Mensen die professionele zorg nodig hebben moeten daarop kunnen rekenen. Dat is altijd maatwerk, want elk mens en elk gezin is anders.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We werken aan preventie met een laagdrempelig aanbod. Als dat mogelijk is heeft hulp in de buurt of uit het sociale netwerk de voorkeur.	Continu proces
Mantelzorgers zijn goud waard en verdienen onze steun. We versterken daarom de ondersteuning en waardering voor mantelzorgers en kijken naar de behoefte vanuit de mantelzorger zelf, zoals bijvoorbeeld logeren of opvang functies.	Continu proces
We bakenen duidelijk af wat hoort onder jeugdzorg en wat hoort bij de normale opvoeding.	2023
Inwoners met een hulpvraag helpen we snel en duidelijk op weg. De toegang is laagdrempelig en efficiënt ingericht. We halen de wettelijke termijnen bij vragen van burgers aan het SWT.	Continu proces
Voor goede zorg aan onze jeugd en volwassenen werken we samen in de regio. We werken samen aan regionale programma's op jeugd en Wmo waarin duidelijke doelen en te bereiken resultaten benoemd staan en waarin de aansluiting op het lokale beleid gemaakt is.	Continu proces
We streven ernaar om kinderen zoveel mogelijk thuis op te laten groeien. Waar veilig opgroeien in een gezinssituatie niet vanzelfsprekend is, bieden we steunvormen aan zoals steungezinnen. Wanneer thuis wonen niet meer gaat bieden we pleegzorg, gezinshuizen, kleinschalig wonen en specialistische instellingen aan.	Continu proces
We hebben voldoende kwalitatief goede ondersteuning en zorg en houden de betaalbaarheid in het oog. We onderhouden de samenwerking tussen het Sociale Wijkteam (SWT) en MeerVoormekaar over het vrij toegankelijk aanbod en zetten extra in op een dorpsondersteuner). We meten klanttevredenheid. We monitoren continu en geven duiding aan de cijfers. Het contractmanagement van de regio stelt de reële tarieven vast en stuurt op kwaliteit. Daarnaast stuurt zij op de inhoudelijke ontwikkelingen passend bij de het regionaal werkprogramma en de transformatie van zorg passend bij de regionale visie (norm van opdrachtgeverschap/kracht door verbinding)	Continu proces
We willen hulp bij het huishouden voor de langere termijn betaalbaar en beschikbaar houden voor mensen die het echt nodig hebben. We leveren maatwerk waar nodig.	Continu proces
Zorgfraude pakken we stevig aan. Hierin werken we samen met regiogemeenten. We toetsen alle aanbieders (zorg in natura (ZIN) en persoonsgebonden budget (PGB)) op kwaliteit bij binnenkomst. We maken een verbinding tussen woonzorgvisie en het verhuren van panden door derden aan zorgpartijen binnen Wijchen. Op deze wijze houden we zicht op de partijen die zich vestigen in onze gemeente en kunnen bij signalen in samenspraak met Instituut Bijzonder Onderzoek (IBO) en handhaving oppakken.	Continu proces
Indicator	Streefwaarde
Tamelijk zwaar, zeer zwaar of overbelast voelen door mantelzorg	2020: 18% Vanaf 2024: <18 %
Aantal unieke klanten met een maatwerkvoorziening (zie voor Wmo en jeugd)	Daalt
Percentage inwoners dat binnen 6 weken na de melding een keukentafelgesprek heeft gehad	Stijgt
Aantal jeugdigen in pleegzorg	Daalt
Tevredenheid over Sociaal Wijkteam	Stijgt
Tevredenheid over verstrekte maatwerkvoorziening (zie voor Wmo en jeugd)	Stijgt





6-d Iedereen draagt een steentje bij

Ons uitgangspunt is dat iedereen kan meedoen. Door werk, of door zich op een andere manier in te zetten voor de samenleving. Iedereen is van waarde en moet iets kunnen bijdragen.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We zetten in op een inclusieve samenleving, dit betekent dat iedereen mee mag en kan doen. Dit bereiken we door samen met onze inwoners en ketenpartners te werken aan een actielijst die hoort bij het vastgestelde inclusie programma. We willen meer mensen met afstand tot werk ondersteunen om ervaring op te doen. Zo maken we hen werkfit voor de arbeidsmarkt. In overleg met ons regionaal WerkBedrijf bezien we welke toegevoegde waarde lokale initiatieven kunnen hebben. We zorgen voor een goede aansluiting tussen lokale initiatieven en regionale arbeidsbemiddeling. Daarnaast houden we ook 2023 aandacht voor jongeren in de Participatiewet die op meerdere levensdomeinen kampen met problemen.	Continu proces
Initiatieven die mensen effectief trainen of helpen bij het zoeken naar werk ondersteunen we. We hebben regelmatig overleg met lokale initiatieven. Daarnaast organiseren onze participatiecoaches diverse (groeps-) activiteiten.	Continu proces
We versterken de samenwerking met lokale ondernemers om mensen met een uitkering sneller aan het werk te krijgen. De contacten met ondernemers stemmen we af met ons WerkBedrijf, zodat we korte lijnen houden richting de vraag van onze ondernemers. We werken systematisch aan het organiseren van mogelijkheden om werkzoekenden te plaatsen. We overwegen, in samenwerking met WerkBedrijf, initiatieven voor "jobcarving".	Continu proces
De komende jaren bekijken we op welke wijze we optimaal kunnen samenwerken in de regio op het gebied van de arbeidsmarkt. Bijvoorbeeld om personeelstekorten terug te dringen. In 2023 leggen we de gemeenteraad, mede n.a.v. het evaluatieonderzoek bij WerkBedrijf, een nieuw beleidskader voor arbeidsbemiddeling. Op basis hiervan gaan we een nieuwe DienstVerleningsOvereenkomst aan met WerkBedrijf voor 2024.	2023
We maken de mogelijkheden om te kunnen omgaan met wisselende inkomsten eenvoudiger. Samen met de andere gemeenten in onze arbeidsmarktregio onderzoeken we wat het digitale instrument "Huishoudboekje" hierin kan betekenen. Lokaal implementeren we de aanbevelingen uit de Divosa-scan die eind 2022 plaatsvindt.	2023
Volwaardig inburgeren. Alle inburgeringsplichtigen doen snel en volwaardig mee in de maatschappij. Liefst via betaald werk. We zorgen ervoor dat inburgeringsplichtigen het hoogst haalbare taalniveau (eis is B1) behalen en dat zij naar vermogen participeren vanaf het begin van het inburgeringstraject, bij voorkeur middels betaald werk.	Continu proces
Mensen uit de doelgroep statushouders bieden we een plek bij de WDW Wij bieden een Wijchense statushouder een kans op succes op de arbeidsmarkt door de kandidaat bij de WDW onder te brengen. Bovendien willen wij (de WDW) een voorbeeld zijn voor andere werkgevers, door een proefplaats speciaal voor een statushouder aan te bieden. In 2022 zijn we met de uitwerking gestart. In 2023 geven we hieraan een vervolg.	2023



6-e We laten niemand vallen

In deze financieel onzekere tijden kunnen de laagste inkomens op onze steun blijven rekenen. Als mensen in de knel komen is er een vangnet. We bieden steun bij financiële zorgen en zien daarbij een belangrijke rol voor charitatieve instellingen. Armoede bestrijden we door hulp op maat.



Wat we gaan doen	Uitvoering in
We houden extra aandacht voor kindregelingen in het armoede- en minimabeleid. We hernieuwen ons contact met scholen in Wijchen zodat de bekendheid van de Kindregeling niet wegzakt. Daarbij hebben we ook aandacht voor kinderen van Oekraïense vluchtelingen.	2023
Vanwege stijgende energieprijzen houden we bijzondere aandacht voor energiearmoede. De energieprijzen en de landelijke ondersteuning zijn voortdurend in beweging. Waar mogelijk bieden wij lokaal aanvullend hulp. Ook in de lijn van "verduurzamen". Ook in 2023 komen Fix-teams (expert die energiebesparende maatregelen toepast aan huis) op verzoek langs bij huishoudens met energiearmoede. Dit doen we in overleg met Talis. Daarnaast overwegen we onze "witgoedregeling" te verduurzamen.	2023
We bieden een vangnet op basis van vertrouwen. Een foutje bij een aanvraag kan altijd gemaakt worden. Maar bewuste fraude met uitkeringen pakken we aan. We hebben aandacht voor de menselijke maat binnen de bijstandverlening. Op het departement is hierover volop discussie gaande. De uitkomst ervan leidt tot aanpassingen van de huidige participatiewet. Gemeenten moeten per individueel geval bepalen in hoeverre er strikt genomen sprake is van frauduleuze handelingen of van een menselijke vergissing die vervolgens leidt tot een overtreding van de regels.	Continu proces
Mensen met financiële zorgen of schulden helpen we vroegtijdig om grip op hun huishoudboekje te krijgen. Initiatieven uit de samenleving zijn daarbij zeer waardevol. We benaderen de inwoners waarover we een signaal van betalingsachterstand ontvangen, actief met een hulpaanbod door ze te bellen of een sms of brief te sturen.	Continu proces
We vinden het belangrijk om gezinnen met een kleine beurs beter te ondersteunen. In 2023 zullen we een vervolg geven aan de uitkomst van een verdere uitwerking van de inwonerspaspas (combinatie met 'digitaal platform', specificering kosten), op basis van besluitvorming in de raad.	2023
We streven naar een samenleving waarin iedereen mee kan doen. In 2023 gaan we verder met het uitvoeren van de 'Iedereen doet mee agenda'.	Continu proces
We houden en versterken onze (herstelgerichte) inloop GGZ en werken met een WijkGGZ team. We zorgen ook voor meer betaalbare woningen voor psychisch kwetsbare inwoners.	Continu proces
Samen met de huidige lokale adviesraden (voor Wmo en Participatiewet) willen we naar één vernieuwende werkwijze zodat het college meer integraal wordt geadviseerd op het sociaal domein.	2023
Indicator	Streefwaarde
Aantal punten op de 'Iedereen doet mee'-agenda dat uitgevoerd is	Stijgt



6-f Zorg en veiligheid

We zorgen voor een veilige leefomgeving. Inwoners en professionals weten waar zij signalen en zorgen over onveilige situaties kunnen delen. Jeugdoverlast en drugsproblematiek zijn in beeld en pakken we aan. Zorgmijders die een gevaar zijn voor zichzelf of voor anderen, bieden we ondersteuning.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We werken samen met onderwijs, politie, jongerenwerk, regieteam, boa's, straatcoaches, veilig thuis en zorgpartijen. Hiervoor hebben we diverse overlegorganen. Met bovenstaande partners werken we samen om overlast gevende jeugdigen en volwassenen te voorkomen of op te lossen.	Continu proces
Via regieteam en ketenpartners zetten we trajecten in gang, zoals bemoeizorgtraject en GGZ in de Wijk voor zorgmijders en bij inwoners met complexe problematiek.	Continu proces
Indicator	Streefwaarde
Aantal meldingen overlast per jaar.	2020: 931 Vanaf 2024: <931
Aantal meldingen overlast door verward persoon per jaar.	2020: 162 Vanaf 2024: <162

Aantal meldingen overlast jeugd.	2020: 256 Vanaf 2024: < 256
Aantal meldingen drugsdelicten per 10.000 inwoners: Drugsvaardiging, -handel en -bezit per jaar.	2020: 4,36 Vanaf 2024: <4,36
Aantal meldingen overlast i.v.m. alcohol/drugs per jaar.	2020: 44 Vanaf 2024: <44



6-g Begroting Jeugdwet

De begroting 2023 van Jeugd laat in totaal een uitzetting zien van € 499k in 2023 oplopend naar € 777k in 2026. Een groot deel van deze uitzetting wordt veroorzaakt door de indexering van de tarieven (zie kopje 'Indexering tarieven'). Daarnaast zorgt een kleine groep jeugdigen met zware zorg voor een relatief groot deel van de totale kosten van Jeugd.

Hieronder presenteren we de kosten per onderwerp (x € 1.000):

	2023	2024	2025	2026
Begroting huidig (stand Perspectiefnota)	14.113	14.193	14.143	14.337
Technische correctie (index)	0	17	33	49
Actuele begroting	14.113	14.210	14.176	14.386
Begroting 2023:				
Dagbehandeling	954	978	1.002	1.024
Verblijf	3.876	3.973	3.895	3.981
Ambulant	3.849	3.943	4.038	4.124
GGZ zorg	3.448	3.396	3.333	3.385
Bescherming/reclassering	1.129	1.157	1.185	1.210
PGB	241	247	253	258
Overig	1.201	1.225	1.249	1.273
Totaal Jeugd	14.698	14.917	14.955	15.255
Mutaties t.o.v. actuele begroting				
Dagbehandeling	-84	-85	-85	-86
Verblijf	177	179	227	230
Ambulant	-175	-177	-179	-180
GGZ zorg	-254	-257	-259	-262
Bescherming/reclassering	-39	-39	-40	-41
PGB	105	107	109	111
Overig	6	6	7	7
Totaal Jeugd	-264	-266	-220	-221
Indexering	-322	-441	-559	-648
Totaal Jeugd incl. index	-586	-707	-779	-869
Inzet stelpost decembercirculaire	87	88	90	92
Totaal mutatie Jeugd	-499	-619	-689	-777

Compensatie vanuit het rijk en hervormingsagenda Jeugd (zie ook paragraaf 0-f)

Het Rijk en de VNG werken aan de Hervormingagenda jeugdzorg. Deze wordt naar verwachting dit najaar afgerond. Het huidige jeugdstelsel is niet houdbaar.

Deze Hervormingsagenda Jeugd heeft twee doelen, die nadrukkelijk aan elkaar zijn gekoppeld:

- Betere en tijdige zorg en ondersteuning, op de juiste plek en wanneer dit nodig is;
- Een beheersbaar en daarmee duurzaam financieel houdbaar stelsel.

In 2023 wordt een verplichte samenwerking met een inhoudelijke agenda door een wijziging in de jeugdwet opgelegd. De stevige opgaven vanuit het Rijk voor jeugd, zowel inhoudelijk als financieel, vragen om een passende organisatievorm. De ambtelijke uitvoering van deze ontwikkelopgaven beleggen we vanaf 2023 samen met het ROB bij het nieuwe regio-programma Wmo Jeugd. Hierdoor groeit de regio-organisatie t.o.v. 2022 (zie bijlage 6 nieuw beleid structureel).

Samenhangend met deze hervormingsagenda Jeugd zijn voor (2022 en) 2023 aanvullend middelen beschikbaar gesteld, in lijn met de financiële reeks van de uitspraak van Commissie van Wijzen. Als onderdeel van de septembercirculaire 2022 zijn nu ook voor 2024-2026 aanvullende middelen toegekend.

Daarnaast heeft het Rijk de verantwoordelijkheid genomen voor een aanvullende besparingsopgave, waarvoor zij ook het budgettaire risico draagt ingeval (een deel van) deze maatregelen geen of niet tijdig doorgang vinden.

Omdat we in dit thema focussen op de *uitgavenkant* van Jeugd verwijzen we u naar paragraaf 0-f voor de bedragen en gehanteerde uitgangspunten van de inkomstenkant.

Indexering tarieven (prijs effect)

De indexering van de tarieven zorgt voor de grootste bijstelling van de budgetten Jeugd. Via de decembercirculaire 2021 zijn middelen beschikbaar gesteld voor zorgsalarissen Jeugd. Deze stelpost zetten we hier in als dekking voor dit doel, maar dekt slechts een deel van de totale uitzetting.

De verwachting is dat de index in 2023 nog kan oplopen als gevolg o.a. de aangekondigde groepsverkleining (verblijf), verkleining caseload jeugdwerkers (JB/JR) en de arbeidsmarktproblematiek. Deze ontwikkelingen en eventuele compensaties vanuit het Rijk houden we nauwlettend in de gaten.

Naast de indexering van de tarieven (index 2023 4,6% t.o.v. eerder gehanteerde 1,9%) worden hieronder per categorie de belangrijkste ontwikkelingen op hoofdlijn beschreven:

Dagbehandeling

Op dit onderdeel treedt een nadeel op. De verwachting is dat dit product matig zal stijgen. Dit omdat we met dagbehandeling problemen van jeugdigen willen verhelpen, i.p.v. het in stand houden met langdurige ondersteuning. Daarnaast willen we jeugdigen zoveel mogelijk op school houden of weer naar reguliere vormen van onderwijs krijgen. Dit vraagt meestal om behandeling.

Op dit onderdeel wordt vanuit de rijksoverheid een aanpassing van de wet verwacht, met een beperking op het aantal behandelingen. De eventuele effecten hiervan (minder dagdelen) houden we nauwlettend in de gaten en nemen we mee in volgende rapportages.

Verblijf

We verwachten op dit onderdeel een voordeel. Dit voordeel is opgebouwd uit minder gezinshuiscare, maar meer verblijfszorg in een instelling.

Bij de *gezinshuizen* zien we zoals verwacht een evenwichtigere verdeling van de jeugdigen over de categorieën licht/middel/zwaar. Daarnaast is er als gevolg van het nieuwe woonplaatsbeginsel, dat per 2022 geldt, een afname in het aantal jeugdigen dat gebruik maakt van gezinshuiscare, waar de gemeente Wijchen financieel verantwoordelijk voor is.

Instroom bij de zware verblijfszorg (*instellingen*) zorgt voor een uitzetting in de kosten. Het gaat hier om een specifieke groep van jeugdigen, waarvan de problematieken dermate ernstig zijn, dat er zware en op maat gerichte verblijfszorg nodig is. Het verbeteren van deze verblijf- en behandelmogelijkheden zal nog een langdurige (landelijke) investering vragen en niet snel beschikbaar zijn.

Tevens zien we dat door de verplichte hervormingsagenda jeugd er gewerkt wordt aan kleinschalig wonen wat een verbetering is voor de jeugdigen, maar wel een hoger tarief tot gevolg gaat hebben.

Ambulant

Op dit product treedt een nadeel op. Reguliere begeleiding wordt extra ingezet om jeugdigen binnen een woongroep of het onderwijs te houden. De problematiek van jeugdigen wordt ook zwaarder. Daarom wordt extra begeleiding ingezet naast verblijf in een gezinshuis of instelling. Daarnaast is het steunpunt (nog) niet gerealiseerd vanwege de ambtelijke belasting bij de corona en Oekraïne problematiek. Het steunpunt is bedoeld om zoveel mogelijk vrij toegankelijk aanbod en ondersteuning naar behoefte in te zetten, waardoor individuele indicaties niet nodig zijn.

Specialistische begeleiding is gestegen. We zien dat in coronatijd de problematiek van jeugdigen is toegenomen. Dit geeft dermate druk binnen gezinnen, dat met reguliere begeleiding geen kentering gebracht kan worden. Dit betekent dat er specialistische inzet noodzakelijk is.

Daarnaast wordt specialistische begeleiding ingezet ter overbrugging van de wachtlijsten bij de zorgaanbieders. Ook werd door onze eigen wachtlijst de problematiek tijdens het wachten zwaarder, waardoor vaker specialistische begeleiding ingezet moet worden.

We verwachten over de jaren heen hier een stabilisatie te realiseren gevolgd door een afname. Dit omdat er steeds meer preventieve producten beschikbaar komen waarvoor geen indicatie nodig is voor maatwerk. Ook denken we jeugdigen en hun ouders vroegtijdiger te kunnen helpen waardoor de problemen klein blijven. Ook zullen we door te sturen op mentale gezondheid en het accepteren van hobbels in het opgroeien en opvoeden en het versterken van steun structuren rondom gezinnen een vermindering van zorgconsumptie bewerkstelligen.

GGZ zorg

We verwachten op dit onderdeel een nadeel. Dit nadeel is opgebouwd uit minder inzet van ambulante GGZ, maar meer GGZ met verblijf (psychiatrische bedden).

Binnen de ambulante Jeugd GGZ zien we een stabilisatie, gevolgd door een daling van het zorg gebruik. Dit komt door de preventieve inzet die we doen met de SOJ, SMW en de jeugdconsulenten. Door het beschikbaar hebben van kennis, adviezen en cursussen in informatieavonden, voorzien we in een behoefte bij ouders en jeugdigen. Ook helpen we ouders en jeugdigen zo sneller zelf de draad weer te kunnen oppakken. We zien dat onlinehulp en leermodules vanuit aanbieders ook helpend zijn, waardoor hele trajecten niet altijd nodig zijn. De focus ligt op normalisatie, gezond leven en mentale weerbaarheid. Samen met de hele keten versterken we en voorkomen we het opstapelen van problemen. Dit maakt dat we voor ambulante GGZ een daling verwachten.

Bij GGZ met verblijf zien we een verstopt systeem waardoor jeugdigen te lang moeten wachten op behandeling van specifieke problemen en geen goede vervolgzorg beschikbaar is.

Met de hervormingsagenda jeugd verwachten we een verschil te kunnen maken.

Enerzijds door verbetering van de instroom, anderzijds door verbetering van de uitstroom. Dit moet over de jaren heen gaan zorgen voor een vermindering van het gebruik van specialistische GGZ verblijfszorg. De kosten zullen dan verschuiven naar de categorie verblijf.

Jeugdbescherming en – reclassering

We zien een stijging bij de jeugdbescherming producten ondertoezichtstelling en voogdij. Verwijzing loopt via de gecertificeerde Instellingen. De gecertificeerde instellingen hebben geen verklaring voor deze stijging.

PGB

Er zijn voldoende leveranciers waaruit gekozen kan worden. Daarnaast worden waar nodig maatwerkcontracten afgegeven. Daardoor is gebruik van PGB minimaal en zien we een teruggang in gebruik. Er wordt minder vaak PGB ingezet omdat zorg in natura volstaat. Er is dus (deels) ook sprake van verschuiving in kosten van PGB naar Zorg in natura (zie categorie Ambulant).

Overig

Geen bijzonderheden. Genoemd voordeel treedt op bij de categorie persoonlijke verzorging.

Betaalbaarheid van goede zorg

In de begroting 2022 is destijds een taakstelling opgenomen in het kader van de betaalbaarheid van goede zorg. Regie op de medische verwijsroute, positionering van de WMO en Jeugdwet in relatie tot andere wet- en regelgeving en het verplicht eerst inzetten van vrij toegankelijk aanbod zouden een besparing opleveren op het jeugdbudget van in totaal € 226k.

Met dit aanvullend pakket is destijds tevens vastgesteld dat het eindpunt van de bezuinigingsopdracht is bereikt en is duidelijk aangegeven dat niet alle zorg door de gemeente beïnvloedbaar is. In de septemberrapportage 2022 is gerapporteerd over de realisatie van deze taakstelling in 2022. De meerjarige effecten zijn geïntegreerd in voorliggende begroting, waarmee de taakstelling is afgerond.

Beïnvloedbaarheid zorggebruik

Er is een onderscheid tussen te beïnvloeden zorggebruik en zorggebruik waar we als gemeente nauwelijks tot geen invloed op hebben. De categorieën zorg waar de beïnvloedingsmogelijkheden van de gemeente minimaal zijn, betreft met name jeugdhulp met verblijfszorg, landelijke transitie arrangementen en opgelegde zorg. Juist in deze categorieën zorgt een kleine groep jeugdigen met zware zorg voor een groot deel van de totale kosten van Jeugd.

Ter indicatie: de top 10 duurste jeugdzorgtrajecten hebben in 2022 naar verwachting een omvang van afgerond € 2,3 miljoen in totaal. Voor de top 5 duurste jeugdzorgtrajecten is dit in totaal afgerond € 1,4 miljoen.

Preventieve inzet Jeugd

Onderdeel van deze begroting is de structurele preventieve inzet in de vorm van kortdurende ondersteuning vanuit het SWT, schoolmaatschappelijk werk, het uitbreiden van het preventief vrij toegankelijk aanbod en de financiering voor de Specialistische ondersteuning Jeugd GGZ (SOJ) (zie bijlage 6 nieuw beleid structureel).

Deze structurele preventieve inzet richt zich op:

- Schoolmaatschappelijk werk lokaal: het verbeteren van preventieve ondersteuning en samenwerking in het onderwijs. Dit doen we door inzet van (extra) schoolmaatschappelijk werk, gericht op consultatie, advies en kortdurende ondersteuning;
- Jongerenwerk: het uitbreiden van jongerenwerk voor preventieve en groepsgerichte ondersteuning aan jongeren. Dit vindt plaats in samenwerking met School Maatschappelijk Werk, onderwijs en het Sociaal Wijkteam (SWT);
- Jeugdconsulenten: het bieden van kortdurende ondersteuning door het SWT. Doelstelling is op deze wijze doorverwijzingen naar specialistische jeugdhulp voorkomen;

- SOJ: er wordt gericht ingezet op het organiseren en inzetten van specialistische huisarts ondersteuners met GGZ-kennis. Hiermee voorkomen we zware jeugd GGZ inzet en versterken we de samenwerking met huisartsen.

Opgelegde verfijning van taakvelden Jeugd en WMO (Iv3)

Vanaf de begroting 2023 geldt een opgelegde verfijning van de taakvelden voor de individuele voorzieningen WMO en Jeugd. Deze verfijning komt voort uit de aanbeveling van de werkgroep Data en Monitoring (hervormingsagenda Jeugd).

De vijf taakvelden voor individuele voorzieningen WMO en Jeugd worden opgedeeld in negentien taakvelden. Deze verfijning ondersteunt de informatiebehoefte van gemeenten en Rijk in het sociaal domein en is tevens dienstbaar aan de doelstellingen van de hervormingsagenda Jeugd. Landelijke trends en effecten worden zo beter meetbaar en biedt gemeenten meer mogelijkheden om zichzelf te vergelijken.

Niet alleen bij WMO en Jeugd vinden wijzigingen in de taakvelden plaats. Dit wordt verder beschreven onder 'wat het kost' aan het eind van dit programma.



6-h Begroting WMO

De begroting 2023 van WMO laat in totaal een uitzetting zien van € 16k in 2023 oplopend naar € 100k in 2026. De oorzaak van deze uitzetting is de indexering van de tarieven (zie kopje 'Indexering tarieven').

Hieronder de kosten per onderwerp van het thema WMO (x € 1.000):

	2023	2024	2025	2026
Actuele begroting	8.991	9.281	9.546	9.591
Begroting 2023:				
Huishoudelijke hulp	3.573	3.734	3.943	3.930
Begeleiding	2.703	2.770	2.838	2.900
Hulpmiddelen	976	1.050	1.049	1.049
Dagbesteding	719	731	743	753
Woonvoorzieningen	387	388	388	388
PGB	409	415	420	425
Overig	239	241	244	246
Totaal WMO	9.007	9.327	9.624	9.692
Mutaties t.o.v. actuele begroting:				
Huishoudelijke hulp	0	0	0	0
Begeleiding	1	1	1	1
Hulpmiddelen	0	0	0	0
Dagbesteding	26	27	27	28
Woonvoorzieningen	0	0	0	0
PGB	31	32	32	33
Overig	12	12	13	13
Totaal mutaties WMO	70	72	73	75
Indexering	-86	-118	-151	-175
Totaal WMO incl. index	-16	-46	-78	-100

Indexering tarieven (prijs effect)

De indexering van de tarieven zorgt voor de uitzetting van de WMO-budgetten. Buiten de indexering van de tarieven om, is het meerjarig beeld op deze budgetten in totaliteit namelijk positief.

Naast de indexering van de tarieven (index 2023 4,6% t.o.v. eerder gehanteerde 1,9%) worden hieronder per categorie de belangrijkste ontwikkelingen op hoofdlijn beschreven:

Huishoudelijke hulp

Het aantal huishoudens dat een beroep doet op huishoudelijke hulp zien we nog steeds stijgen. Anderzijds zien we de effecten van de introductie van het nieuwe normenkader terug. De gemiddelde inzet per huishouden is iets afgenomen. Dit komt ook door het tekort aan hulpen waarmee de aanbieders te maken hebben. Hierdoor wordt niet altijd (alle) hulp die is toegekend ingezet.

Het tarief van de huishoudelijke hulp 2022 is ondertussen definitief. Het financieel effect van deze tariefsverhoging is structureel opgevangen binnen bestaand budget (stelpost 'salarislasten zorgdomein WMO' decembercirculaire 2021).

In het najaar 2022 starten we een nieuw tarievenonderzoek om te komen tot een tarief voor 2023 en volgende jaren. De uitgaven voor de huishoudelijke hulp zijn meerjarig gedekt, mits de stijging van het tarief in 2023 de geraamde 5% niet overschrijdt. We komen hier bij de Perspectiefnota 2023 op terug.

Begeleiding

Buiten de indexering van tarieven om zijn er geen bijzonderheden te melden bij deze categorie.

We verwachten dat de komst van het wijkteam GGZ in Wijchen invloed gaat hebben op het zorggebruik (begeleiding Wmo). Het team werkt preventief en kan daarmee mogelijk zwaardere zorg voorkomen.

Hulpmiddelen

De begroting van hulpmiddelen is bij de Perspectiefnota beoordeeld en zo nodig bijgesteld. Ten opzichte van die stand zien we geen noodzaak de begroting voor 2023 en verder aan te passen.

Dagbesteding

Zowel bij de dagbesteding volwassenen als bij de dagbesteding voor ouderen zien wij een licht herstel van het gebruik van de dagbesteding nu de ergste corona-perikelen achter ons lijken te liggen. Desondanks verwachten wij op de categorie dagbesteding een klein voordeel.

Ook voor deze categorie geldt dat we bij de toegang zorgvuldig blijven beoordelen wat de meest passende ondersteuning is. Daarnaast vindt verschuiving plaats naar de Wet langdurige zorg (Wlz).

We starten in het najaar, met inzet van een ZonMW-subsidie, een onderzoek naar zinvolle dagactiviteiten voor thuiswonende mensen met dementie. We komen begin 2023 met een uitvoeringsplan gebaseerd op de uitkomsten van dit onderzoek.

Woonvoorzieningen

De begroting van woonvoorzieningen is bij de Perspectiefnota beoordeeld en zo nodig bijgesteld. Ten opzichte van die stand zien we geen noodzaak de begroting voor 2023 en verder aan te passen.

Persoonsgebonden budget (PGB)

We verwachten bij PGB Wmo minder uit te gaan geven doordat er minder vaak PGB wordt ingezet. Waarschijnlijk omdat ons zorg in natura aanbod volstaat. Er is dus (deels) ook sprake van verschuiving in kosten van PGB naar Zorg in natura.

Overig

Het voordeel bij de categorie overig is een combinatie van lagere verwachte productie op Wmo kortdurend verblijf en hogere kosten door regionale verevening van het product tijdelijk verblijf LVB vanaf 2022.

Beïnvloedbaarheid zorggebruik

Bij WMO zien we dat er sprake is van vergrijzing, langer thuis blijven wonen en de aanzuigende werking van het abonnementstarief. Op deze onderdelen hebben we geen invloed op het aantal zorggebruikers, maar kunnen we wel sturen op de juiste grondslag en doorverwijzen naar de Wet langdurige zorg (WLZ) als dit voorliggend is.

Preventie: mantelzorg, dementie en eenzaamheid

Om te zorgen dat iedereen zo lang mogelijk thuis kan blijven wonen, wordt preventie nog belangrijker. Het aantal mensen met dementie zal de komende jaren groeien. Ook de druk op mantelzorgers neemt verder toe. Veel mensen voelen zich eenzaam. In de Perspectiefnota 2022 is aangegeven dat er voor 2023 extra middelen nodig zijn voor deze thema's. We gaan in 2023 eerst een plan van Aanpak met een bestedingsplan maken. Bij de ontwikkeling van het plan betrekken wij ook de resultaten van het ZonMW onderzoek naar een zinvolle dagbesteding voor mensen met dementie. We komen daar in de Perspectiefnota 2023 op terug.

Opgelegde verfijning van taakvelden Jeugd en WMO (Iv3)

Vanaf de begroting 2023 geldt een opgelegde verfijning van de taakvelden voor de individuele voorzieningen Wmo en Jeugd. Deze verfijning komt voort uit de aanbeveling van de werkgroep Data en Monitoring (hervormingsagenda Jeugd).

De vijf taakvelden voor individuele voorzieningen Wmo en Jeugd worden opgedeeld in negen taakvelden. Deze verfijning ondersteunt de informatiebehoefte van gemeenten en Rijk in het sociaal domein en is tevens dienstbaar aan de doelstellingen van de hervormingsagenda Jeugd. Landelijke trends en effecten worden zo beter meetbaar en biedt gemeenten meer mogelijkheden om zichzelf te vergelijken.

Niet alleen bij WMO en Jeugd vinden wijzigingen in de taakvelden plaats. Dit wordt verder beschreven onder 'wat het kost' aan het eind van dit programma.



6-i Begroting BUIG

De wet BUIG bestaat uit een aantal regelingen, waarvan de bijstand het grootste deel beslaat. Aan de inkomstenkant van deze regelingen gaan we uit van het voorlopig budget BUIG. De rijksinkomsten worden berekend via een objectief verdeelmodel. Hierbij hanteert het Rijk het uitgangspunt dat voor alle gemeenten samen een toereikend macrobudget wordt vastgesteld. Voor deze begroting gaan we uit van het laatst bekende budget. Na een lichte daling van het bestand sinds de zomer van 2021 zien we vanaf de zomerperiode 2022 een stabilisatie / hele lichte stijging van het bestand. Daarom hebben we het groeipercentage van het verwachte aantal bijstandsontvangers naar beneden bijgesteld. Hierdoor ontstaat een minder positieve mutatie op het saldo BUIG ten opzichte van de perspectiefnota 2022.

3) Tabel: Aantallen bijstandsontvangers.

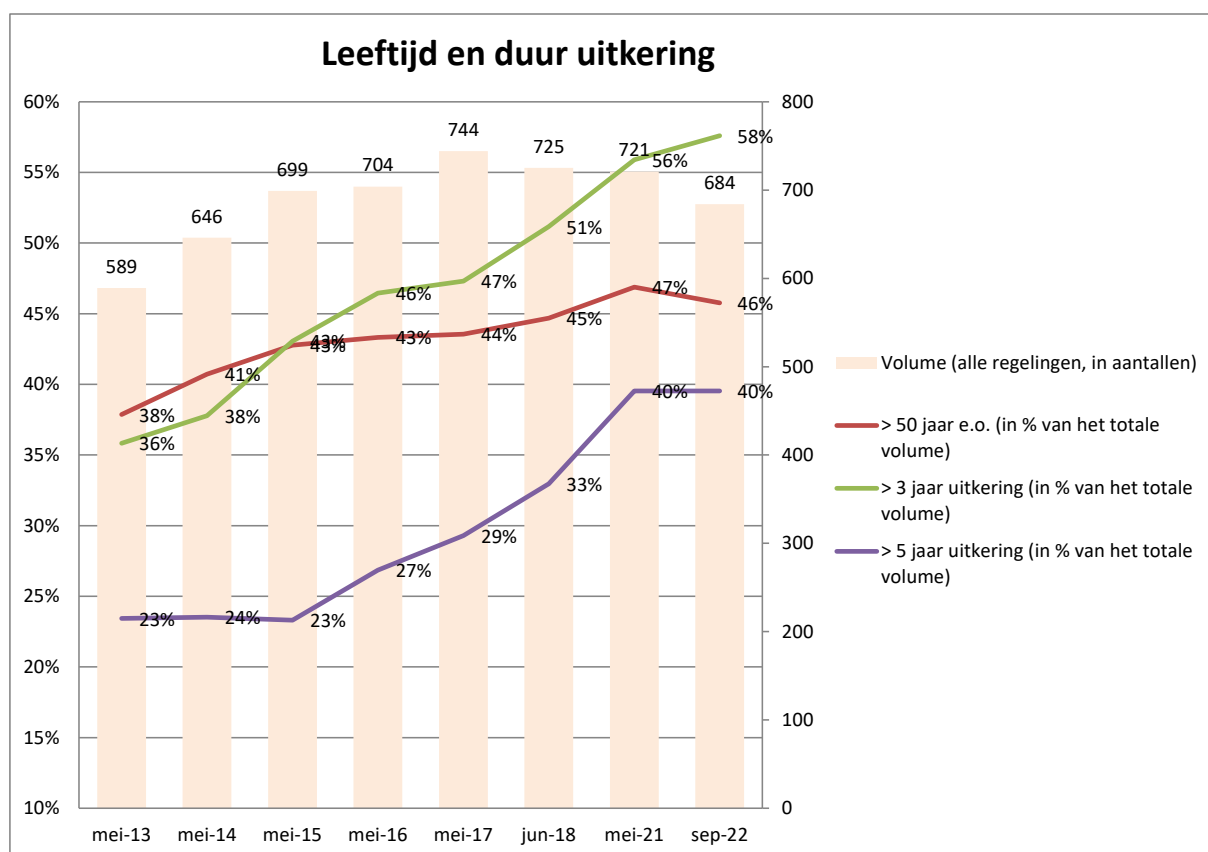
	2023	2024	2025	2026
Stand 1 januari	684	687	694	705
Reguliere in/uitstroom	3	7	11	15
Stand 31 december	687	694	705	720
Stand 31 december in Perspectiefnota	673	680	691	706
Mutatie	14	14	14	14

4) Tabel: Resultaat BUIG, exclusief effect gemeentefonds.

x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Perspectiefnota 2022 BUIG	-464	-434	-400	-366
Technische correctie*	0	0	0	0
Actueel saldo BUIG begroting 2022	-464	-434	-400	-366
Opbrengsten BUIG	10.251	10.329	10.467	10.658
Kosten BUIG	10.808	10.887	11.021	11.210
Saldo BUIG Begroting 2023	-557	-558	-554	-552
Mutatie t.o.v. PPN 2022	94	124	155	186

* In het gepresenteerde saldo PPN is ten onrechte een deel van het BBZ budget wat buiten de participatiewet valt meegenomen. Dat hebben we nu gecorrigeerd.

In de Perspectiefnota presenteren we na 2022 een licht stijgende lijn in aantallen. Hierbij speelt mee dat een steeds groter wordende groep onafgebroken afhankelijk is van een uitkering. Deze lijn houden we in de begroting 2023 vast. Hierbij speelt ook de verhoogde taakstelling statushouders 2023 mee. Deze mensen zijn in de regel afhankelijk van een bijstandsuitkering. Zie daarvoor voorgaande tabel.



Bron: Wisz sept 2022

De 'vergrijzing' in de bijstand neemt jaarlijks toe. Zo is in sept 2022 46% van het totale bestand ouder dan 50 jaar en 58% van het bestand is langer dan 3 jaar afhankelijk van een uitkering. Deze groep mensen komt steeds verder op afstand te staan van de arbeidsmarkt. In 2023 maken we opnieuw een analyse van het gehele bestand. Deze lokale informatie vergelijken we met de regionale en landelijke cijfers. De categorie van 50 jaar en ouder is door uitstroom (bereiken AOW gerechtigde leeftijd) procentueel licht

afgenomen door de daling van IOAW en IOAZ, in deze regelingen stromen geen nieuwe mensen meer erin.

Wat het kost

Vanaf 2023 is de opbouw van taakvelden binnen programma 6 gewijzigd. Het sociaal domein is verder uitgesplitst in taakvelden. In de tabel hebben we de oude taakvelden voor 2022 laten staan en vanaf 2023 de nieuwe taakvelden opgenomen. Daarnaast zijn een aantal taakvelden qua naamgeving veranderd. In het blauw nemen we hier de aanpassingen op.

6.1 Samenkracht en burgerparticipatie; Tot dit taakveld behoren algemene voorzieningen (waarvoor geen individuele beschikking van de gemeente nodig is) gericht op participatie, zoals dorp- en wijkcentra en leefbaarheidsgroepen.

6.2 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen; Tot dit taakveld behoren alle loketvoorzieningen (Lokale toegangspoort/ Integraal Deskundige Toeleiding) gericht op het identificeren van eigen kracht en het geleiden naar de juiste vorm van individuele ondersteuning (maatwerkvoorzieningen en - dienstverlening).

6.3 Inkomensregelingen; Tot dit taakveld behoren alle inkomens- en bijstandsvoorzieningen, zoals bijstandsverlening, het besluit bijstandsverlening zelfstandigen en de bijzondere bijstand.

6.4 WSW en beschut werk; Tot dit taakveld behoren voorzieningen ter bevordering van maatschappelijke participatie die niet gericht zijn op doorstromen naar arbeid, zoals de sociale werkvoorziening, die de MGR voor Wijchen uitvoert.

6.5 Arbeidsparticipatie; Tot dit taakveld behoren alle op arbeid gerichte participatie- en re-integratievoorzieningen, die de MGR voor Wijchen uitvoert.

6.6 Maatwerkvoorzieningen WMO; Tot dit taakveld horen materiële voorzieningen om zelfstandig te kunnen functioneren (WMO) voor mensen met fysieke beperkingen die op basis van een beschikking verstrekt worden, zoals de WMO-woonvoorzieningen en WMO-hulpmiddelen.

6.71 Maatwerkdienstverlening 18+; Tot dit taakveld behoort dienstverlening aan individuele cliënten met een beperking (fysiek/psychisch), die zelfstandig wonen en die ondersteuning behoeven in de vorm van beschikbare uren op basis van een toekenningsbeschikking, zoals de huishoudelijke verzorging, dagbesteding en vervoersvoorzieningen.

6.71a Huishoudelijke hulp (WMO)

6.71b Begeleiding (WMO)

6.71c Dagbesteding (WMO)

6.71d Overige maatwerkarrangementen (WMO)

6.72 Maatwerkdienstverlening 18-; Tot dit taakveld behoren vormen van jeugdhulp die door de gemeente als individuele (niet vrij toegankelijke) voorziening worden aangemerkt waaronder begrepen jeugd en opvoedhulp, PGB-jeugd en jeugd GGZ.

6.72a Jeugdzorg begeleiding

6.72b Jeugdzorg behandeling

6.72c Jeugdhulp dagbesteding

6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig

6.73a Pleegzorg

6.73b Gezinsgericht

6.73c Jeugdhulp met verblijf overig

6.74a Jeugd behandeling GGZ zonder verblijf

6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf

6.74c Gesloten plaatsing

6.81 Geëscaleerde zorg 18+; Tot dit taakveld behoren alle opvang- en beschermd wonen-voorzieningen met inbegrip van eventuele maatwerkdienstverlening en maatwerkvoorzieningen voor personen die in de betreffende opvangvoorzieningen verblijven, zoals GGD veilig thuis.

6.81a Beschermd wonen (WMO)

6.81b Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)

6.82 Geëscaleerde zorg 18-; Tot dit taakveld behoren maatregelen gericht op de opvang en het verbeteren van de veiligheid van kinderen en jeugdigen 18- met inbegrip van maatwerk dienstverleningsmaatregelen voor jeugdigen die in de desbetreffende opvangvoorzieningen verblijven, zoals kindbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering.

6.82a Jeugdbescherming

6.82b Jeugdreclassering

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2022	2023	2024	2025	2026
BATEN						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	99	2.455	2.456	520	521
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	6	6	6	6	6
6.3	Inkomensregelingen	10.544	10.695	10.773	10.863	11.054
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	57	57	58	59
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	331	0	0	0	0
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	0	235	235	235	235
6.71b	Begeleiding (WMO)	0	40	40	40	40
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	30	0	0	0	0
TOTAAL BATEN		11.010	13.489	13.568	11.723	11.916
LASTEN						
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	4.233	5.039	4.625	4.973	4.471
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	2.312	3.384	3.364	3.469	3.565
6.3	Inkomensregelingen	15.222	15.127	14.550	14.739	15.054
6.4	WSW en beschut werk	4.219	4.036	3.763	3.498	3.557
6.5	Arbeidsparticipatie	2.787	2.726	2.778	2.769	2.849
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	2.077	2.855	3.009	3.125	3.295
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	9.120	0	0	0	0
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	0	4.193	4.362	4.581	4.578
6.71b	Begeleiding (WMO)	0	3.165	3.246	3.329	3.406
6.71c	Dagbesteding (WMO)	0	1.002	1.027	962	987
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	292	302	312	323
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	12.450	0	0	0	0
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	0	3.323	3.196	2.435	2.507
6.72b	Jeugdhulp behandeling	0	1.320	1.351	1.384	1.413
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	0	1.068	1.095	1.123	1.149
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	35	36	38	39
6.73a	Pleegzorg	0	436	447	459	469
6.73b	Gezinsgericht	0	522	535	549	562
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	0	2.727	2.795	2.736	2.797
6.74a	Behandeling GGZ zonder verblijf	0	3.209	3.149	3.079	3.125
6.74b	Crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	876	888	899	910
6.74c	Gesloten plaatsing	0	123	127	84	87
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	774	0	0	0	0
6.81a	Beschermde Wonen (WMO)	0	28	29	30	32
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	183	188	191	194
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	2.011	0	0	0	0
6.82a	Jeugdbescherming	0	734	753	773	792
6.82b	Jeugdreclassering	0	138	142	147	152
TOTAAL LASTEN		55.207	56.541	55.759	55.683	56.313
Begroot resultaat baten en lasten		-44.197	-43.053	-42.191	-43.960	-44.397
Inzet bestemmingsreserves		1.883	-204	-889	1.273	744
Begroot resultaat		-42.314	-43.257	-43.080	-42.687	-43.653

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

<i>Bedragen x € 1.000</i>		2022	2023	2024	2025	2026
6.1	Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	9	9	0	0	0
6.1	Afs.R: Kulturhus Bergharen	42	42	42	42	42
6.1	Afs.R: MFA Huurlingsedam	11	11	11	11	11
6.1	Afs.R: Verduurzaming mozaiek	23	23	23	23	23
6.1	ER: Onderhoud Overige gebouwen	655	845	434	895	265
6.1	Afs.Res. Leefbaarheid Hernen Bergharen	25	9	25	25	25
6.1	BR: Revolverend fonds duurzaamheid	-12	-12	-12	0	0
6.1	ER: exploitatiesaldo tijdelijk huisvesting	0	-1.497	-1.504	276	377
6.1	AR: Algemene reserve	30	14	0	0	0
6.1	ER: Corona compensatie	165	0	0	0	0
6.2	ER: 2D`s WMO-JEUGD	95	0	0	0	0
6.3	ER: Corona compensatie	0	260	0	0	0
6.3	ER: WWB I-deel	163	0	0	0	0
6.5	BR: Integratie en participatie statushouders	100	2	2	2	2
6.5	ER: Corona compensatie	142	0	0	0	0
6.6	ER: Corona compensatie	16	0	0	0	0
6.6	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	168	0	0	0	0
6.71	AR: Algemene Reserve	30	0	0	0	0
6.71	BR: Eenmalige middelen	50	0	0	0	0
6.71	ER: 2D`s WMO-JEUGD	5	0	0	0	0
6.71c	ER: 2D`s WMO-JEUGD	0	92	92	0	0
6.72	ER: 2D`s WMO-JEUGD	167	0	0	0	0
Totaal inzet bestemmingsreserves		1.883	-204	-889	1.273	744

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
13 IZ 180	Beleidsnota "Kracht door verbinding", ontwikkelopgaven voor de transities Jeugdzorg en AWBZ-taken
13 IZ 190	Transitiearrangement jeugd regio Nijmegen
14 AZ 003	Regionaal Werkbedrijf "sterke werkwoorden MGR"
15 IZ 056	Langer zelfstandig wonen met dementie
15 RZ 080	Uitgangspunten voor regionale aanbesteding doelgroepenvervoer
16 438	Vrijwilligerswerk en makelaarsfunctie
16 IZ 127	Wonen en zorg in de gemeente Wijchen
16 IZ 134	Beleidsplan Wmo-Jeugd-Gezondheid 2016-2019
16 IZ 139	Visie op werk en inkomen
18 3 8268	Beleid participatie en re-integratie
19 21058	Masterplan Wijchen Werkt en de businesscase "Klaar voor de start"
19 036842	Beleidskader "Werk voorop!"
20 42891	Bezuinigingsvoorstel WMO en Jeugdhulp 2020
20 050325	Dienstverleningsovereenkomst WerkBedrijf 2021-2022
20 47506	Armoedebeleid 2020
20 53890	Beleidsplan Schuldhelpverlening Wijchen 2021-2022
20 56202	Beleidsplan Wmo, jeugd en gezondheid 2021 - 2024 Wijchen
22 76730	Begroting MGR 2023
22 79302	Begroting BVO DRAN 2023
21 62331	Betaalbaarheid Hulp bij het huishouden

7 Volksgezondheid en milieu

Algemeen

We willen een veilige, gezonde en vitale gemeente zijn. We doen dit door een gezonde leefstijl te stimuleren en de milieukwaliteit van de leefomgeving te beschermen en bevorderen.

We stimuleren en ondersteunen initiatieven die duurzaam bijdragen aan een gezonde leefstijl. We hebben hierbij extra aandacht voor kwetsbare groepen, waardoor we proberen gezondheidsverschillen te verkleinen.

We streven naar een schone en aantrekkelijke leefomgeving met acceptabele milieurisico's en voldoende grondstoffen, nu en in de toekomst. We nemen onze maatschappelijke verantwoordelijkheid in de gemeentelijke taakuitvoering, bijvoorbeeld bij het beheer van de openbare ruimte en openbare gebouwen. En we stimuleren de samenleving tot milieubewust en duurzaam handelen. De focus ligt op klimaatadaptatie, energietransitie en circulariteit.

Duurzaamheid is een breed begrip en gaat verder dan energietransitie. Het gaat ook over klimaatadaptatie, water en droogte, afval en gezondheid. Hierin pakken we onze verantwoordelijkheid en we zetten actief op in. Samen met onze inwoners en de regio werken we aan onze plannen en zoeken we kansen in de transitie. Dat blijven we de komende jaren doen met realistische doelen volgens het landelijke tempo.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Overige
thema's

7-a	Omgaan met klimaatverandering
7-b	Naar een energie neutrale en duurzame toekomst
7-c	Afval: opgeruimd staat netjes
7-d	Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg

7-a Omgaan met klimaatverandering

Ons klimaat verandert en dat heeft invloed op ons dagelijks leven. Extremere perioden van hitte, neerslag en droogte komen steeds vaker voor. In bestaande en nieuwe wijken zorgen we ervoor dat we beter omgaan met de gevolgen van klimaatverandering, door een meer water robuuste en klimaatbestendige inrichting van de fysieke leefomgeving. Hiermee willen we bereiken dat minder situaties van wateroverlast, verdroging en hittestress ontstaan.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We vinden het belangrijk dat inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties zich voorbereiden op de gevolgen van klimaatverandering. Wij willen klimaatbewustzijn en zelfwerkzaamheid in de samenleving stimuleren. Bijvoorbeeld wat betreft vervangen van tegels door groen, aanleggen van groene daken of opvangen van regenwater in een regenton. Dit doen wij door: - Gerichte en samenhangende communicatie over klimaatadaptatie. Hiertoe stellen we een actieplan op en sluiten we aan bij de regionale communicatiestrategie en campagne RAS. - Klimaatadaptatie meenemen in de prestatieafspraken met woningbouwcorporaties en zo mogelijk verfijnen.	Continu proces
In wijken en dorpen en op bedrijventerreinen houden we rekening met gevolgen van klimaatverandering. Bijvoorbeeld door de aanleg van meer groen in de wijk, door water meer ruimte te geven, of (voor zover doelmatig) door het gebruik van grasbetontegels voor parkeerplaatsen. Dit doen wij door: - Klimaatbestendig beheer van de openbare ruimte en voorzieningen (zie Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg) - Klimaatbestendigheid als randvoorwaarde blijven hanteren bij ruimtelijke ontwikkelingen.	Continu proces
In de Regionale Adaptatie Strategie (RAS) werken we samen met andere gemeenten aan klimaatbestendigheid en de communicatie daar omheen voor zover dit doelmatiger is. Dit doen wij door: - Deelname aan regioproces RAS, in bijzonder de 3 regionale speerpunten Communicatie, Klimaatkennis op orde en Klimaatbestendige prestatieafspraken.	2023



7-b Naar een energie neutrale en duurzame toekomst

Energieneutraal begint met energiebesparing: wat je niet verbruikt hoeft je ook niet op te wekken. De komende jaren zetten we verder in op energiebesparing. Ook maken we de overstap naar duurzame energiebronnen zoals zon en wind. Daarbij houden we aandacht voor de betaalbaarheid van de opgave voor alle inwoners. En nieuwe technieken bieden kansen voor onze economie. Dit alles kan Wijchen niet alleen, dus werken we lokaal en regionaal samen.

Wijchen neemt haar verantwoordelijkheid in een regionale opgave, vastgelegd in de Regionale Energie Strategie (RES). Bij een nieuwe RES pakt Wijchen in gezamenlijkheid met de 15 gemeenten in de regio daar haar aandeel in.

Windenergie, zoals de 3 windmolens op Bijsterhuizen, levert een belangrijke bijdrage aan de opgave. Daarbij is draagvlak van omwonenden en de rest van de samenleving van belang. We volgen met belangstelling de landelijke en provinciale ontwikkelingen over de plaatsing van windmolens in relatie tot onze gedragscode.

Zonne-energie is ook noodzakelijk voor de energietransitie. Zonnepanelen op daken hebben de voorkeur boven zonneparken. Als zonne-akkers nodig zijn, pakken we deze in een groene buffer, met aandacht voor goede landbouwgronden en biodiversiteit.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Nieuwe routekaart / Lokale energie strategie - In 2023 stellen we een Lokale Energie Strategie op: een nieuwe routekaart voor realistische doelen en een energieneutrale toekomst. Tegelijkertijd zetten we een monitorings- en verantwoordingssysteem op voor het (controleren op het) behalen van de doelen.	2023
Elektriciteit - We werken mee aan het planMER traject en het opstellen van een bod in het kader van de Regionale Energie Strategie (RES) 2.0. - We streven ernaar in 2023 het windpark bij Bijsterhuizen vergund te hebben zodat realisatie van de 3 windmolens kan beginnen. - De gedragscode windenergie zal vervolgens geëvalueerd worden.	2023

- We gaan zonnepark Bankhoef vergunnen en invulling geven aan de participatie en het gebiedsfonds. - Tevens kijken we naar de houdbaarheid van de zonnevisie en vullen deze daar waar nodig aan met nieuwe beleidsrichtingen en een agenda voor zon op daken. - We onderzoeken met partners zoals Liander oplossingen voor de drukte op het elektriciteitsnet (netcongestie), zoals bijvoorbeeld de inzet van buurtbatterijen.	
Wonen - Met het energieloket en energiecoaches blijven we inwoners stimuleren en ondersteunen om maatregelen te nemen om energie te besparen. Daarvoor zoeken we de samenwerking met partners zoals de ECL (energie coöperatie Leur) en leefbaarheidsgroepen. We gaan voor een proactieve en gebiedsgerichte benadering. - Met het oog op de warmtetransitie stellen we op korte termijn een warmtevisie met actieplan vast. Inwoners en stakeholders worden betrokken bij de invulling van dit actieplan. De komende jaren werken we die verder uit en maken we wijkuitvoeringsplannen. - Voor de warmtetransitie onderzoeken we de mogelijkheden van nieuwe technologieën, zoals warmtewinning uit oppervlaktewater, het gebruik van waterstof en (industriële) restwarmte. De mogelijkheden van restwarmte van de ARN worden onderzocht.	2023
Werken - We stimuleren besparing van energie en de opwek van groene energie en spreken bedrijven daarop aan. Binnen de GMR werken we mee aan het opzetten van een Regionaal Expertise Team voor bedrijven.	Continu proces
- Wijchen is al een Fairtrade gemeente. We verkennen of we verdere stappen kunnen nemen om een Global Goals gemeente te worden.	2023
- We gaan verder met verduurzaming van onze gemeentelijke gebouwen en organisatie en maken een nadere uitwerking hiervan. We onderzoeken de implementatie van een CO2-prestatieladder. Zo geven we het goede voorbeeld.	2023



7-c Afval: opgeruimd staat netjes

Gemeente en inwoners zorgen samen dat afval netjes opgeruimd wordt. We gaan door met het stimuleren van de huishoudelijke afvalscheiding. Hiermee willen we bereiken dat afvalstoffen weer als grondstof kunnen worden ingezet en de hoeveelheid te verbranden restafval wordt beperkt. Bij knelpunten zoeken we naar praktische oplossingen.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Onze afvalinzameling blijven we verbeteren. Daarbij hebben we aandacht voor het stimuleren van afvalscheiding: kwalitatief en kwantitatief. Hiervoor is een communicatiecampagne opgezet. • Voortzetten van de campagne "Weet wat je achterlaat". • Een plan van aanpak opstellen om afvalinzameling bij woningen met ruimtegebrek te verbeteren waardoor deze inwoners worden gestimuleerd om hun afval beter te scheiden.	2023
We starten een proef met een tijdelijk, roulerend inzamelpunt voor grofvuil in wijken. Hiermee wordt het voor inwoners makkelijker om dichtbij huis weg te brengen. We gaan in beeld brengen hoe deze proef eruit moet zien. We doen eerst een verkenning voordat de pilot wordt opgestart naar de haalbaarheid van deze inzameling (kosten en milieu winst)	2024
Zwerfafval gaan we tegen door in te zetten op bewustwording en het ondersteunen van initiatieven van inwoners om zelf zwerfafval op te ruimen. Voortzetten aanpak zwerfafval door inzet Beestenbende en vrijwilligers die zwerfafval opruimen etc.	Continu proces
Indicator	Streefwaarde
Hoeveelheid restafval in kg per inwoner	90 kg per inwoner



7-d Doelmatigheid in verbrede rioleringszorg

We dragen zorg voor het inzamelen, transporteren en verwerken van afvalwater, hemelwater en grondwater. Samen met waterschap, provincie en rijk geven wij zo invulling aan het kwalitatief en kwantitatief duurzaam waterbeheer.

We beschermen de volksgezondheid en het milieu tegen maatschappelijk aanvaardbare (laagst mogelijke) kosten:

- Voorkomen van verontreiniging van bodem, grond- en oppervlaktewater;
- Voorkomen van persoonlijke en/of materiële schade als gevolg van afvalwater, hemelwater en grondwater;
- Inzetten op doelmatigheid en kosteneffectiviteit.

Hiervoor streven wij naar een kwantitatief (hydraulisch) en kwalitatief (milieutechnisch) goed functionerend stedelijk watersysteem. Dat betekent enerzijds een stedelijk watersysteem van voldoende capaciteit, anderzijds een in voldoende staat verkerend stedelijk watersysteem.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Van de riolering afkoppelen van 1 ha openbaar verhard oppervlak, in samenloop met reconstructies van de openbare ruimte.	2023
Onderzoeken of de hemelwaterberging Woezik uitgebreid moet worden en zo ja de uitbreiding realiseren.	2023
Aanschaffen van nieuw beheerpakket.	2023
Ontsluiten van de publieke peilbuizen in het besturingssysteem TMX.	2023
Onderzoeken van het klimaatbestendig maken van de openbare ruimte.	2023
Indicator	Streefwaarde
Hoeveelheid afgekoppeld openbaar verhard oppervlak.	1 ha

Wat het kost

Het Programma Volksgezondheid en milieu bestaat uit de volgende taakvelden:

7.1 Volksgezondheid; Tot dit taakveld behoren maatregelen ter bescherming van de gezondheid van de bevolking als geheel, van specifieke risicogroepen, van jeugd en van ouderen, zoals de GGD, schoollogopedie en lokaal gezondheidsbeleid.

7.2 Riolering; Tot dit taakveld behoren de gemeentelijke taken ten aanzien van afvalwater en de waterhuishouding.

7.3 Afval; Tot dit taakveld behoren de inzameling en verwerking van bedrijfs- en huishoudelijk afval.

7.4 Milieubeheer; Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken ter bescherming van het milieu waaronder klimaatbeleid, waterbeleid, milieubeleid, MARN (Milieu en Afval Regio Nijmegen) en geluidsonderzoek.

7.5 Begraafplaatsen en crematoria; Tot dit taakveld behoren gemeentelijke taken op het terrein van de lijkbezorging en onderhoud van begraafplaatsen/crematoria.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2022	2023	2024	2025	2026
BATEN						
7.1	Volksgezondheid	242	105	105	105	45
7.2	Riolering	4.404	4.271	4.339	4.399	4.531
7.3	Afval	4.846	4.685	4.839	4.931	5.038
7.4	Milieubeheer	198	69	71	74	76
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	0	0	0	0
TOTAAL BATEN		9.690	9.130	9.354	9.508	9.690
LASTEN						
7.1	Volksgezondheid	2.179	2.143	2.218	2.292	2.369
7.2	Riolering	3.606	3.491	3.551	3.597	3.641
7.3	Afval	3.960	4.275	3.878	3.956	4.047
7.4	Milieubeheer	1.955	1.771	1.761	1.810	1.810
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	14	19	19	20	21
TOTAAL LASTEN		11.714	11.699	11.428	11.675	11.889
Begroot resultaat baten en lasten		-2.024	-2.569	-2.074	-2.167	-2.198
Inzet bestemmingsreserves		-70	487	0	0	0
Begroot resultaat		-2.094	-2.082	-2.074	-2.167	-2.199

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

7.1	WMO Beleidsplan	36	0	0	0	0
7.2	ER: Reserve Rioolheffing	70	0	0	0	0
7.3	ER: Reserve afvalstoffenheffing	35	487	0	0	0
7.4	BR: Duurzaamheid	-161	0	0	0	0
7.4	BR: Revolverend fonds duurzaamheid	-50	0	0	0	0
Totaal inzet bestemmingsreserves		-70	487	0	0	0

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
12 RZ 121	Verordening duurzaamheidsleningen
13 RZ 206	Klimaatbeleidsplan 2013-2016
14 RZ 016	Afvalbeleidsplan 2014-2017
15 RZ 063	Verlenging duurzaamheidsleningen
16 RZ 092	Nulmeting routekaart energieneutraal Wijchen 2040
17 1 3419	Verordening Kwaliteit Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving (VTH) omgevingsrecht gemeente Wijchen
17 2 1266	IBOR en rioolbeheer 2018-2022
17 6 498 / ...	Gemeentelijk rioleringsplan 2018-2022 / Beleidsplan water en riolering 2023-2027
18 1 1344	Wijziging verordening stimuleringsregeling duurzame maatregelen
18 2 13777	Initiatiefvoorstel K8W VVD WL beleid behalen landelijke afvaldoelstellingen
18 2 15830	Zomerinzameling GFT
18 1047	Strategische Waternota 2019-2028
18 1048	Milieubeleidsplan 2018-2021
21 80394	Begroting ODRN 2023
22 76655	Begroting MARN 2023
22 76786	Begroting GGD 2023
19 32035	Concept startnotitie Regionale Energie Strategie (RES)
19 30636	Toekomstbestendig wonen
20 56202	Beleidsplan Wmo, jeugd en gezondheid 2021 - 2024 Wijchen
21 47504	Definitief bod Regionale Energie Strategie 1.0 van Arnhem Nijmegen
22 89926	Stand van zaken en aanpak actieplan inzake Klimaatadaptatie Wijchen

8 Wonen en bouwen

Algemeen

We willen dat iedereen zich in Wijchen thuis kan voelen en goed kan wonen. Daarom zitten we midden in een grote (versnellings-)opgave in de nieuwbouw. We zetten er op in om de komende 10 jaar 3000 woningen te realiseren. De woningbouwversnelling maken we mogelijk door het realiseren van harde plancapaciteit in bestaande plannen. We houden koers op lopende projecten zoals Wijchen West, Huurlingsedam, Kraanvogel, Tussen Kasteel en Wijchens Meer en Hart van Zuid. Er blijft ruimte voor collectieve wooninitiatieven en kleinere initiatieven. Met name in de kleine kernen zorgt dat ervoor dat mensen in hun dorp kunnen blijven, of komen wonen. Bijvoorbeeld door te bouwen in collectief particulier opdrachtgeverschap (cpo).

Naast kwantiteit is ook de kwaliteit van wonen en van de leefomgeving belangrijk. We streven naar variatie binnen nieuwbouwwijken en bestaande wijken. Dat betekent verschillende woningtypen, doelgroepen en prijsklassen. Zo blijven wijken op de lange duur veerkrachtig en leefbaar. Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen kijken we welke bouwhoogte past bij de omgeving, en ook welke bouwhoogte een bijdrage kan leveren aan het realiseren van betaalbare woningen.

Uitgangspunt is dat het woningbouwprogramma zoveel mogelijk aansluit bij de woonbehoefte van de verschillende doelgroepen, zoals starters, ouderen en één- en tweepersoonshuishoudens. Voor het merendeel zijn dit sociale huurwoningen en betaalbare huur- en koopwoningen. We zetten ook in op levensloopgeschikte woningen en seniorenwoningen. Daarnaast zorgen we voor focus op de ontwikkeling van Wijchen als geheel door ook aandacht te hebben voor de kwaliteit van wonen in bestaande wijken en goede voorzieningen in de buurt. We ontwikkelen zoveel mogelijk energieneutraal en stimuleren circulair en natuur inclusief bouwen. We zorgen ervoor dat de buitenruimten levendig, aantrekkelijk en veilig zijn. Zo zorgen we voor meer mogelijkheden voor ontmoetingen in de buurt. Ouderen en inwoners met een zorgvraag moeten hier kunnen blijven wonen; kleinschalig en zoveel mogelijk onderdeel van de wijk. Daarbij staan we open voor nieuwe woonconcepten en woonvormen voor pre-mantelzorg.

Speerpunten

Coalitie
akkoord

Overige
thema's

8-a	We gaan bouwen
8-b	Sterke en prettige dorpen en wijken
8-c	Goede voorzieningen in de buurt
8-d	Investeren in het buitengebied



8-a We gaan bouwen

De komende jaren bouwen we fors meer woningen. Zo snel mogelijk. Daarom geven we nu voorrang aan het realiseren van bestaande plannen, met tijdelijk minder aandacht voor nieuwe initiatieven. De afgelopen jaren is al veel voorbereid dus de komende jaren kan de schop de grond in. Daarbij staat de kwaliteit van de leefomgeving voorop. De woningen die we bouwen passen bij de toekomstige behoeften. Denk aan woningen voor starters, ouderen en een- en tweepersoonshuishoudens. We willen dat mensen die hier willen blijven wonen dat ook kunnen.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Er komen de komende 10 jaar ongeveer 3000 nieuwe woningen bij. Voor de periode na 2030 verkennen we de opgave die voortkomt uit nieuwe prognoses en regionale afspraken. Daarnaast monitoren we de woningbouwopgave en -plannen en werken we aan het realiseren van harde plancapaciteit (zachte plannen hard maken).	Continu proces
We houden koers op lopende projecten Wijchen-West, Huurlingsedam, Kraanvogel, Tussen Kasteel en Wijchens Meer en Hart van Zuid. Bestemmingsplannen laatste fase Huurlingsedam en TKWM gaan ter vaststelling naar de raad.	Continu proces
Er blijft ruimte voor collectieve wooninitiatieven en kleinere initiatieven, met name in de kleine kernen.	Continu proces
De instrumenten uit het Instrumentarium voor behoud van goedkope en betaalbare huur- en koopwoningen passen we op projectniveau toe (maatwerk).	Continu proces
We ontwikkelen zoveel mogelijk energieneutraal en stimuleren circulair en natuur inclusief bouwen. We wegen hierbij duurzaamheid en betaalbaarheid af.	Continu proces
Bij woningbouwprojecten, niet zijnde de kleine particuliere initiatieven (kpi's), verplichten wij ontwikkelende partijen om voorafgaand aan de planologische procedure een omgevingsdialoog met omwonenden en andere belanghebbenden te voeren. Hiermee anticiperen wij op de komende Omgevingswet.	Continu proces
We verkennen aanvullende mogelijkheden voor woningsplitsing. We staan open voor initiatieven voor woningsplitsing.	Continu proces
We zetten in op het realiseren van levensloopgeschikte woningen en seniorenwoningen.	Continu proces
We stimuleren ook bewoners van bestaande woningen om hun woning toekomstbestendig te maken (duurzaamheid en levensloopbestendigheid).	
We zetten in op het verminderen van de druk op de woningmarkt, bijvoorbeeld door het realiseren van flexwonen.	Continu proces
Indicator	Streefwaarde
Aantal opgeleverde nieuwbouwwoningen in 2023	250



8-b Sterke en prettige dorpen en wijken

We bouwen niet zomaar. De kwaliteit van onze dorpen en wijken staat voorop. We bewaren het dorpse karakter van Wijchen en de kernen. Dat betekent leefbare buurten met voldoende groen, waarin mensen elkaar ontmoeten en iets voor elkaar over hebben.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
Kwaliteit staat voorop. We streven naar variatie binnen nieuwbouwwijken en in bestaande wijken. Voor bestaande wijken werken we verder aan het toekomstbestendig maken van de woningvoorraad, bijvoorbeeld in Wijchen-Zuid. Dat betekent verschillende woningtypen, doelgroepen en prijsklassen. Bij elk woningbouwplan kijken we welk woningbouwprogramma passend is op de locatie en invulling geeft aan de lokale en gemeente brede woningbehoefte.	Continu proces
Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen kijken we welke bouwhoogte past bij de omgeving (maatwerk).	Continu proces
We geven invulling aan de in 2022 vastgestelde Woonzorgvisie. We staan open voor nieuwe woonconcepten en woonvormen voor pre-mantelzorg.	Continu proces





8-c Goede voorzieningen in de buurt

Voor een goede leefbaarheid is het belangrijk dat er voorzieningen in de buurt zijn. Denk aan ruimte voor groen, speelplekken voor onze jeugd, en dorpshuizen of wijkcentra om elkaar te ontmoeten.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We bevorderen ontmoeten in nieuwe en bestaande wijken, o.m. door in nieuwe en bestaande wijken en dorpen te gaan voor levendige buitenruimten, die aantrekkelijk en veilig zijn.	Continu proces
In Hart van Zuid werken we op basis van de gebiedsvisie verder aan een toekomstbestendig voorzieningenhart, met voldoende groen en ruimte voor ontmoeting. Daarbij blijven we de inwoners betrekken.	Continu proces
Het project Tussen Kasteel en Wijchens Meer biedt een kwaliteitsimpuls aan het centrum. We gaan door op de ingeslagen weg, met een bruisend centrum en voldoende parkeerplekken. Dit doen we uiteraard samen met inwoners en ondernemers.	Continu proces



8-d Investeren in het buitengebied

Ons buitengebied is mooi, en dat houden we graag zo. Dat doen we door de ruimte op een verstandige manier te gebruiken, waarbij we het landschap behouden en versterken en versnippering tegengaan.

Wat we gaan doen	Uitvoering in
We zijn terughoudend met bouwen in het buitengebied.	Continu proces
Slechte bermen in het buitengebied blijven we aanpakken.	Continu proces
Duurzame veehouderij stimuleren wij door duurzaamheidsinitiatieven te faciliteren.	Continu proces
We geven agrariërs ruimte voor nieuwe perspectieven voor de toekomst. We werken aan een gebiedsvisie voor het buitengebied, waarbij we nadrukkelijk oog hebben voor eventuele transformatie.	Continu proces



Wat het kost

Het Programma Wonen en bouwen bestaat uit de volgende taakvelden:

8.1 *Ruimtelijke ordening*; Tot dit taakveld behoren taken op grond van de Wet ruimtelijke ordening, zoals het bijstellen en actualiseren van bestemmingsplannen en de vergoedingen planschade.

8.2 *Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)*; Tot dit taakveld behoren activiteiten op het gebied van gemeentelijke bouwgrondexploitaties.

8.3 *Wonen en bouwen*; Tot dit taakveld behoren gebiedsontwikkeling, woningvoorraad en huisvestingsvoorziening, waaronder ook de bouwleges.

Overzicht baten en lasten, bedragen x € 1.000

TV	Taakveld	2022	2023	2024	2025	2026
BATEN						
8.1	Ruimte en leefomgeving	50	40	40	40	40
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	322	0	1.543	0	0
8.3	Wonen en bouwen	1.274	880	880	880	881
	TOTAAL BATEN	1.646	920	2.463	920	921
LASTEN						
8.1	Ruimte en leefomgeving	978	1.059	1.105	1.165	1.182
8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	1.088	576	79	82	85
8.3	Wonen en bouwen	1.719	1.632	1.687	1.758	1.838
	TOTAAL LASTEN	3.785	3.268	2.870	3.005	3.105
Begroot resultaat baten en lasten		-2.139	-2.348	-408	-2.085	-2.184
Inzet bestemmingsreserves		-10	25	25	36	0
Begroot resultaat		-2.149	-2.323	-383	-2.049	-2.184

Uitsplitsing inzet bestemmingsreserves:

8.1	ER: Actualiseren omgevingsplannen	-10	25	25	36	0
Totaal inzet bestemmingsreserves		-10	25	25	36	0

Relevante besluiten

Nummer besluit	Beleidsnota
13 RZ 148	Centrumvisie
15 AZ 143	Verordening startersleningen
16 1 1701	Herijking visie Oostflank, westflank, centrum
16 2192	Grondnota en grondexploitatiebeleid
17 1 1086	Woonvisie "Thuis in Wijchen" 2025
20 54326	Legesverordening 2021
20 54326	Verordening precariobelasting 2021
20 54326	Verordening marktgelden 2021
19 25085	Vaststelling Algemene Verordening Ondergrondse Infrastructuren (AVOI)
20 43403	Woondeal regio Arnhem Nijmegen
20 54858	Woonagenda Subregio Nijmegen e.o. 2020-2030
21 045515	Grondprijzenbrief 2021 Wijchen
22 77480	Begroting Bijsterhuizen 2022
21 59350	Gebiedsvisie en ontwikkelstrategie Wijchen West

PARAGRAFEN



Paragraaf 1: Overhead, algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten

Inleiding

In deze paragraaf geven we meer inzicht in de posten overhead, algemene dekkingsmiddelen en overige baten en lasten, welke in programma 0 zijn opgenomen.

Overzicht Overhead

De kosten overhead hebben betrekking op het deel van het personeel dat zich niet rechtstreeks bezighoudt met de producten, maar dat ondersteunend is in het proces. Ook personeel gerelateerde kosten als opleidingen en BHV vallen hieronder. Daarnaast worden hier de kosten voor huisvesting en ICT verantwoord. Per 2018 is de werkorganisatie Druten Wijchen in werking getreden. Hierin is de overhead grotendeels primair ondergebracht. Wat binnen overhead achter is gebleven in Wijchen zijn de kosten voor de gemeentesecretaris, een deel van de huisvestingskosten. We zien stijging van de kosten vanaf 2023 door uitbreiding van personeel (Integraal plan WDW), meerkosten vanwege het Informatiebeleidsplan (ICT) en hogere (afschrijvings)kosten vanwege de investering in het kasteel.

Tabel 1: Weergave van het taakveld Overhead (x € 1.000)

Overhead	Begroting 2022	Begroting 2023	Meerjarenramingen		
			2024	2025	2026
Personeel(s gerelateerd)	7.544	8.041	8.112	8.492	8.897
ICT	2.643	2.944	3.019	3.092	3.127
Huisvesting	1.494	1.882	1.678	1.660	1.593
Totaal Overhead (taakveld 0.4)	11.681	12.867	12.809	13.244	13.617
Inzet reserves	533	640	432	408	336
Totaal overhead incl. reserves	11.148	12.227	12.377	12.836	13.281

Overzicht vrij besteedbare dekkingsmiddelen

De algemene dekkingsmiddelen presenteren we in onderstaande tabel. De OZB en de uitkeringen uit het Gemeentefonds zijn de grootste onderdelen daarvan. Deze middelen kennen in tegenstelling tot heffingen als het rioolrecht of de afvalstoffenheffing geen vooraf bepaald bestedingsdoel. De (wettelijk) niet vrij besteedbare heffingen evenals de specifieke uitkeringen worden in de programma's, waarvan ze voor een deel de kosten dekken, verantwoord onder de baten.

Tabel 2: Weergave van de dekkingsmiddelen (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2022	Begroting 2023	Meerjarenramingen		
				2024	2025	2026
0.5	Treasury - Resultaat financieringen	1.001	941	634	929	956
0.5	Treasury - Dividend	93	93	93	93	93
0.61	OZB woningen	6.099	6.355	6.585	6.822	7.002
0.62	OZB niet-woningen	3.532	3.629	3.720	3.813	3.897
0.64	Belastingen overig	365	368	377	391	402
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	73.148	75.867	80.324	83.225	80.462
	Onvoorzien	0	0	0	0	0
	Totale algemene dekkingsmiddelen	84.238	87.253	91.732	95.272	92.811

0.5 Treasury

Het taakveld Treasury is in tabel 2 gesplitst in het financieringsresultaat en dividend. Het financieringsresultaat betreft het renteresultaat op aangetrokken en uitgezette leningen, zie paragraaf 6 voor de specificatie.

0.61/0.62/064 Lokale heffingen

In paragraaf 3 "Lokale heffingen" van de programmabegroting wordt nader ingegaan op het algemeen beleid van de lokale heffingen en de belastingcapaciteit van de gemeente Wijchen. De onderstaande lokale heffingen zijn daar opgenomen.

- Onroerend Zaak Belasting (OZB)*,
- Toeristenbelasting*,
- Hondenbelasting,
- Rioolrechten,
- Afvalstoffenheffing/ reinigingsrechten,
- Reclamebelasting*
- Precariobelasting*

De met * gemarkeerde belastingen vrij besteedbaar.

0.7 Gemeentefonds (algemene uitkering)

De omvang van de inkomsten uit het Gemeentefonds is herleid uit de septembercirculaire 2022. Zie voor toelichting Programma 0-f.

Onvoorzien

Er is, conform wettelijk voorschrift een bedrag opgenomen voor onvoorziene uitgaven. Met het vaststellen van de begroting, bekrachtigt de raad het standpunt, dat tegenvallers binnen bestaande middelen worden opgevangen. In de vastgestelde financiële verordening is opgenomen dat een structureel resultaat begroot dient te worden. Dit bedrag dient als buffer voor onvoorziene kosten.

Overzicht Overige baten/ lasten

Binnen het taakveld 0.8 overige baten lasten worden de stelposten en bijzondere baten en lasten verantwoord.

Tabel 3: Weergave van het taakveld 0.8 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2022	Begroting 2023	Meerjarenramingen		
				2024	2025	2026
0.8	Overige baten en lasten	2.896	-826	-939	-987	-1.051

De inkomst in 2022 betreft de winstneming bouwgrond, verminderd met de stelpost voor loon- en prijsontwikkeling. Vanaf 2023 hebben we hier enkel stelposten loon- en prijsontwikkelingen opgenomen.

Overzicht Vennootschapsbelasting

Tabel 4: Weergave van het taakveld 0.9 (x € 1.000)

Taak veld	Dekkingsmiddelen	Begroting 2022	Begroting 2023	Meerjarenramingen		
				2024	2025	2026
0.9	Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0

Vanaf 2016 moeten gemeenten en andere overheden vennootschapsbelasting (VPB) betalen over de winst die ze met hun ondernemingsactiviteiten maken. Tot en met 2021 voerden wij geen winstgevend ondernemingsactiviteiten uit en betaalden wij geen VPB. Recente ontwikkelingen in de rechtspraak hebben tot gevolg dat reclameactiviteiten en verstrekken van personeelshypotheek, beide van toepassing bij onze gemeente, in het kader van de VPB worden gekwalificeerd als een onderneming in fiscale zin. Dit betekent dat eventuele winst die wordt behaald met deze activiteiten is belast. De wijze van fiscale resultaatbepaling is nog onderhanden. Derhalve wordt voor deze belastingplicht in de begroting 2023 nog geen bedrag opgenomen.

Paragraaf 2: Lokale heffingen

Inleiding

In artikel 8 van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is geregeld dat de paragraaf lokale heffingen een verplicht onderdeel is van de begroting. Deze paragraaf moet volgens artikel 10 van het BBV ten minste de volgende onderdelen bevatten:

- De geraamde inkomsten;
- Het beleid ten aanzien van de lokale heffingen;
- Een overzicht op hoofdlijnen van de diverse heffingen, waarin inzichtelijk wordt gemaakt hoe bij de berekening van de tarieven van de heffingen, die ten hoogste kostendekkend mogen zijn, wordt bewerkstelligd dat de geraamde baten de ter zake geraamde lasten niet overschrijden, wat de beleidsuitgangspunten zijn die ten grondslag liggen aan deze berekeningen en hoe deze uitgangspunten bij de tariefstelling worden gehanteerd;
- Een aanduiding van de lokale lastendruk;
- Een beschrijving van het kwijscheldingsbeleid.

We beschrijven allereerst de algemene kaders en beleidsuitgangspunten. Vervolgens gaan we in op de heffingen van leges. Daarbij besteden we aandacht aan de kostenopbouw en de kostendekkendheid. Daarnaast geven we aan welke belastingen we in Wijchen heffen. Per belastingsoort schetsen we de kaders en gaan we in op de tariefsopbouw en de grondslag voor de belastingheffing en de totaal begrote (netto)opbrengst per belasting. We gaan ook in op ons kwijscheldingsbeleid. Tot slot van deze paragraaf nemen we voorbeeldaanslagen lokale heffingen op voor een meerpersoonshuishouden zonder honden, om zo een vergelijking te kunnen maken van de tariefontwikkelingen voor de individuele huishoudens.

Algemeen

De bevoegdheid tot het invoeren, wijzigen of afschaffen van een gemeentelijke belasting berust bij de raad. Een dergelijk besluit wordt genomen door het vaststellen, wijzigen of intrekken van een daartoe bestemde verordening. Het belastinggebied van een gemeente is begrensd. De Gemeentewet bepaalt limitatief welke belastingen een gemeente mag heffen. Daarnaast kan bij wet aan de gemeente de bevoegdheid worden toegekend om een bepaalde belasting te heffen. Een voorbeeld hiervan vormt de afvalstoffenheffing die zijn wettelijke grondslag vindt in de Wet Milieubeheer. Wijchen werkt samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen en Berg- en Dal op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. Met een centrumgemeente-constructie in de zin van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen (WGR) zijn de bevoegdheden op het gebied van de uitvoering overgedragen aan de gemeente Beuningen. Het Belastingkantoor Beuningen verricht zijn werkzaamheden onder de naam Munitax.

Welke belastingen en rechten worden in de gemeente Wijchen geheven?

De heffingsambtenaar legt belastingen dwingend op zonder dat daar een aanwijsbare tegenprestatie tegenover staat.

Rechten worden geheven op basis van artikel 229 van de Gemeentewet en artikel 15:33 van de Wet milieubeheer. Tegenover deze heffingen staat wel een aanwijsbare tegenprestatie. Bovendien mag het totaal van de verwachte inkomsten uit rechten het totaal van de verwachte uitgaven niet overschrijden.

De gemeente Wijchen heft de onderstaande belastingen en rechten:

- leges (artikel 229 Gemeentewet);
- marktgelden (artikel 229 Gemeentewet);
- onroerende zaakbelastingen (artikel 220 tot en met artikel 220i Gemeentewet);

- toeristenbelasting (artikel 224 Gemeentewet);
- hondenbelasting (artikel 226 Gemeentewet);
- rioolheffing (artikel 228a Gemeentewet);
- reinigingsheffing (artikel 15:33 Wet milieubeheer);
- reclamebelasting (artikel 227 Gemeentewet);
- precariobelasting (artikel 228 Gemeentewet);
- bedrijven investeringszone (Wet op de bedrijveninvesteringszones)

Ontwikkelingen 2023

• Verwachting stijgend aantal bezwaarschriften

Het aantal bezwaarschriften neemt de laatste jaren nog steeds toe. Veel van de bezwaren en beroepsschriften worden ingediend door 'no cure no pay' bureaus. De afhandeling van deze geschriften kost ongeveer drie keer zo veel behandelingstijd. De verwachting is dat het aantal bezwaar- en beroepschriften verder toeneemt.

• Modelverordening rioolheffing

De VNG heeft een nieuwe 'Modelverordening Riool- en waterzorgheffing' geïntroduceerd. Deze is bedoeld om de huidige 'Modelverordening Rioolheffing', waarop onze 'Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing Wijchen 2022' is gebaseerd, te vervangen. Deze nieuwe modelverordening sluit beter aan bij de bredere invulling van de gemeentelijke watertaken. Momenteel onderzoeken wij of de gemeente de overgang naar deze nieuwe modelverordening dient te maken. Wij willen hierbij zorgvuldig te werk gaan. Wij zijn samen met Munitax bezig om een impactanalyse te maken van de voorgestelde wijzigingen. Na deze inventarisatie worden de belangen van onze belastingplichtigen zorgvuldig afgewogen tegen de achtergrond van de verschillende onderdelen van de belastingheffing. Op basis hiervan komen wij in de loop van 2023 met een voorstel. Mocht vervolgens worden besloten om daadwerkelijk de overgang naar de nieuwe modelverordening te maken, dan willen wij de nieuwe belastingplichtigen daarmee niet overvallen, maar ze tijdig informeren over de nieuwe belastingplicht. Daarom blijven we voor het jaar 2023 vooralsnog uitgaan van het systeem van onze 'Verordening op de heffing en invordering van rioolheffing Wijchen 2022'.

Lokale Heffingen

De lokale heffingen zijn gebaseerd op de gewenste opbrengsten, die in de voorliggende begroting en dus in deze paragraaf zijn opgenomen. De tarieven die hierbij zijn vermeld en afhankelijk zijn van de WOZ-waarden, zullen nog een wijziging ondergaan. Dit komt omdat de definitieve WOZ-waarden ontwikkelingen nog niet bekend zijn. Bij de behandeling van de voorstellen over belastingverordeningen is dat wel het geval. De tarieven zullen dan ook op basis daarvan, definitief worden gesteld. Voor de duidelijkheid, alleen de tarieven die in de vastgestelde verordeningen staan, zijn dus geldig.

• Onroerende zaakbelastingen

De grondslag voor de onroerende zaakbelasting is de WOZ-waarde. De voorlopige tarieven voor 2023 zijn:

Tabel 5: ontwikkeling van de tarieven OZB (inclusief correctie n.a.v. waardestijging)

Soort OZB	Tarief 2022 (% van de WOZ-waarde)	Tarief 2023 (% van de WOZ-waarde)	Gewenste opbrengst 2023 (netto x € 1.000)
Woning eigenaar	0,1074%	0,0985%	6.355
Niet-woning eigenaar	0,2486%	0,2561%	2.159
Niet-woning gebruiker	0,1911%	0,1968%	1.470
Totaal			9.984

De basis voor de meerjarenraming van de OZB is het jaar 2022. De opbrengsten OZB worden jaarlijks gecorrigeerd voor de verwachte prijscompensatie. We gaan daarbij uit van de percentages uit de meicirculaire 2022. Daarnaast houden we rekening met een verwachte toename van het aantal woningen als gevolg van nieuwbouw en wordt bij de bepaling van de tarieven rekening gehouden met de waardeontwikkeling van onroerende zaken (WOZ). Voor 2022 heeft Munitax voor de woningen een voorlopige waardestijging van 12,3% doorgegeven en voor de niet-woningen 0%. Zodra deze cijfers definitief bekend zijn, zullen de tarieven worden herrekend en ter vaststelling aan de gemeenteraad, in zijn vergadering van december 2022, worden voorgelegd.

In onderstaande tabel wordt het meerjarenperspectief weergegeven van de gewenste inkomsten OZB.

Tabel 6: ontwikkeling van de opbrengsten OZB

x € 1.000	%/aantal	2023	2024	2025	2026
Totaal Begroting 2022		9.955	10.192	10.387	10.586
Mutatie Perspectiefnota 2022		34	118	253	318
Actuele begroting 2022		9.989	10.310	10.640	10.904
Berekening 2023:					
Basis (raming opbrengst 2022)		9.626	9.626	9.626	9.626
Nieuwbouw/woningtoename	T.m. 2025: 250 won. p/jr. Daarna 100 p/jr	69	140	213	242
Index 2023	3,0%	289	289	289	289
Index 2024	2,5%		250	250	250
Index 2025	2,5%			257	257
Index 2026	2,2%				234
Totaal Begroting 2023		9.984	10.305	10.635	10.898
Mutatie t.o.v. begroting 2022		-5	-5	-5	-6

• Reinigingsheffingen

We streven ernaar dat onze inwoners hun afval kwalitatief en kwantitatief goed (blijven) scheiden om zoveel mogelijk grondstoffen terug te winnen. Het taakveld afval is altijd een dynamisch dossier, maar de huidige crisis maakt het nog complexer. Wij hebben nog steeds het motto "de vervuiler betaalt" hoog in het vaandel en willen dit verder verankeren in de toekomst.

Het diftar-systeem zetten we in 2023 voort, waarbij we de huidige grondslagen van de tarieven in stand houden. Dit betekent dat de systematiek van toerekenen van kosten naar vaste en variabele heffing gehandhaafd blijft, evenals het uitgangspunt van 100% kostendekkendheid. Waarbij de voor compensatie in aanmerking komende btw wordt meegerekend in het tarief conform artikel 229, eerste lid, aanhef en onderdelen a en b, van de Gemeentewet en artikel 15.33 van de Wet milieubeheer. De middelen die gegenereerd worden uit de reinigingsheffingen zijn derhalve niet vrij aanwendbaar maar dienen ter dekking van kosten voor afvalinzameling en -verwerking.

Bij diftar bestaat de tariefstelling uit een variabel en een vast gedeelte. De hoogte van het variabele gedeelte wordt bepaald door het aantal aanbiedingen van de container voor restafval (of aantal inworpen in de verzamelcontainer) en de omvang

van deze container. Met het vaste tarief worden de algemene kosten van het taakveld afval, de kosten van de overige afvalstromen en de toe te rekenen kosten van andere taakvelden, zoals beschreven in deze paragraaf gedekt.

Het variabele tarief wordt bepaald door de variabele kosten (inzameling en verwerking restafval) te delen door het te verwachten aantal aanbiedingen. Er bestaan hierbij drie mogelijkheden: 240 liter container, 140 liter container en 50 liter zak (ondergrondse verzamelcontainer). Naar verhouding is bij elk van de drie mogelijkheden het tarief gelijk. D.w.z. per aanbieding betaald iemand met een 240 liter minicontainer ca. 1,7 keer zoveel als iemand met een 140 liter minicontainer (240 liter/140 liter).

Het positieve saldo uit de jaarrekening 2021 storten we in de voorziening afvalinfrastructuur zodat deze voorziening weer voldoende draagkracht heeft om alle inzamelmiddelen te vervangen als dat nodig is.

Tabel 7: tariefstelling Reinigingsheffingen 2022 i.r.t. 2021

	Minicontainer 240 liter		Minicontainer 140 liter		Afvalzak (50 liter)	
Jaartal	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Vast tarief	173	178	173	178	173	178
Variabel tarief	7,94	8,67	4,63	5,06	1,65	1,80
Woonzorgcomplex					79,20	86,40

Tabel 8: Grondslag tariefstelling (x€ 1000):

	Begroot 2022	Begroot 2023
Taakveld 7.3 Afval: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	3.791	3.883
Taakveld 7.3 Afval: Directe inkomsten excl. BTW	-551	-755
Bruto kosten taakveld(en) vóór inzet reserves	3.240	3.129
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	0	0
Netto kosten taakveld(en)	3.240	3.129
Toe te rekenen kosten:		
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding afvalstoffenheffing	210	210
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Schoonhouden wegen 1/3 deel van de integrale kosten	53	59
Taakveld 2.1 Verkeer en vervoer: Zwerfafval 1/3 deel van de integrale kosten	53	63
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	61	58
Toe te rekenen compensabele BTW op de directe kosten en opbrengsten	613	578
Totale kosten	4.229	4.096
Opbrengst heffingen	4.229	4.096
Dekkingspercentage vóór inzet reserves	100,0%	100,0%
Dekkingspercentage na inzet reserves	100,0%	100,0%

- **Rioolheffing**

Ons uitgangspunt bij het bepalen van het tarief is dat we een solide beleid voeren, waarin inkomsten en uitgaven op een lange termijn in balans zijn en waarin we doelmatig omgaan met de beschikbare middelen.

Voor de rioolheffing geldt als uitgangspunt dat de opbrengst van de rioolheffing 100% van de kosten dekt. De hoogte van de heffing is gebaseerd op de kosten voortvloeiend uit en gerelateerd aan het beleidsplan Water en Riolering voor de periode 2023 -2027. Daarbij wordt, conform art. 228a derde lid Gemeentewet, in het tarief de voor compensatie in aanmerking komende btw meegerekend.

Onze rioolheffing berekenen we als percentage over de WOZ-waarde. We maken hierbij onderscheid naar eigenaren en gebruikers, alsook naar woningen en niet-woningen.

We hebben de middelen nodig om invulling te kunnen geven aan onze (verbrede)zorgplichten voor afvalwater, hemelwater, grondwater en oppervlaktewater zoals deze in het beleidsplan zijn opgenomen.

De VNG heeft een nieuwe 'Modelverordening Riool- en waterzorgheffing' geïntroduceerd. Onder "Ontwikkelingen 2023" aan het begin van deze paragraaf hebben we aangegeven hier in 2023 op terug te komen.

Tabel 9: ontwikkeling van de tarieven rioolrecht

Soort Rioolheffing	Tarief 2022 (% van de WOZ-waarde)	Tarief 2023* (% van de WOZ-waarde)
Woning eigenaar	0,0373%	0,0359%
Woning gebruiker	0,0193%	0,0145%
Niet-woning eigenaar	0,0884%	0,0956%
Niet-woning gebruiker	0,0430%	0,0363%

* Bij de berekening van de tarieven voor 2023 is rekening gehouden met de voorlopige verwachte waardeontwikkeling van onroerende zaken (WOZ). Zodra Munitax de definitieve waardeontwikkeling heeft verstrekt, zullen de tarieven worden herrekend en zullen deze aan de gemeenteraad, in zijn vergadering van december 2022, ter vaststelling worden voorgelegd.

Tabel 10 Kosten en opbrengsten rioolheffing (bedragen x € 1.000)

Soort rioolheffing	Kostentoedeling 2023 *		Heffings-opbrengst 2023 (netto)	
Woning eigenaar	€ 2.289	54%	€ 2.289	54%
Woning gebruiker	€ 907	21%	€ 907	21%
Niet-woning eigenaar	€ 788	18%	€ 788	19%
Niet-woning gebruiker	€ 275	6%	€ 275	6%
Totaal kosten in de heffing te betrekken	€ 4.259		€ 4.259	
Dekkingsgraad			100%	

* Inclusief toerekenbare btw-componenten en kwijtschelding.

De af te dekken kosten, inclusief toegerekende compensabele Btw, bedragen € 4.259k. De gewenste opbrengst zit, uitgaande van de berekende tarieven voor 2023, op hetzelfde bedrag, zodat de dekkingsgraad 100% is. Daarbij is ook rekening gehouden met een inschatting van oninbare heffingen en verminderingen, die ook binnen het tarief afgedekt mogen worden.

Onder de eigenaarsheffingen dekken we de kosten van de initiële aanleg, vervanging en groot onderhoud. Met de gebruikersheffingen dekken we de overige kosten gerelateerd aan ons verbrede zorgplicht. Gemengde kosten worden naar rato toegerekend.

Tabel 11: Grondslag tariefstelling x € 1000:

	Begroot 2023
Taakveld 7.2 Riolering: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	4.098
Taakveld 7.2 Riolering: Directe inkomsten excl. BTW	-593
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	-26
Netto kosten taakveld(en)	3.479

Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 2.1 Verkeer en Vervoer: 1/3 deel kosten van schoonhouden wegen	59
Taakveld 6.3 Inkomensregelingen: Kwijtschelding rioolheffing	40
Taakveld 0.4 Overhead: Kosten inclusief (omslag-)rente	135
Toe te rekenen BTW op de directe kosten en opbrengsten	546
Totale kosten	4.259
Opbrengst heffingen	4.259
Dekkingspercentage	100%

- **Hondenbelasting**

De opbrengsten uit het heffen van hondenbelasting worden als een algemeen dekkingsmiddel gezien en mogen dus vrijelijk worden besteed. In de gemeente Wijchen worden, net als in veel alle gemeenten, deze belastingopbrengsten ingezet ter voorkoming van hondenoverlast en strookt de heffing met het principe "de vervuiler betaald". De hondenbelasting in Wijchen is kostendekkend. Met name door een toename van het aantal honden, dit laatste op basis van de gegevens van Munitax, dalen de tarieven met 1,3% en ontwikkelen deze zich als volgt:

Tabel 12: ontwikkeling van de tarieven hondenbelasting

Aantal honden	2022 €	2023 €
Eerste hond	78,65	77,60
Tweede en volgende hond	144,60	142,65
Kennel	339,80	335,20

Hoewel de hoogte van de hondenbelasting in Wijchen niet wettelijk beperkt is door de gemaakte kosten, kiest Wijchen wel voor deze systematiek. Voor de bepaling van de hoogte van de hondenbelasting is de toerekening in tabel 13 toegelicht. De kosten die ten grondslag liggen aan de heffing zijn als volgt opgebouwd:

Tabel 13: Grondslag tariefstelling x € 1000:

	Begroet 2023
Taakveld 5.7 Openbaar groen en recreatie: Directe kosten Hup, inclusief (omslag)rente excl. BTW	207
Taakveld 0.64 Belastingen overig: Directe kosten, inclusief (omslag)rente excl. BTW	62
Taakveld 0.10 Mutaties reserves: Afdekking vanuit reserves	0
Netto kosten taakveld(en)	
Toe te rekenen kosten:	
Taakveld 0.4 Overhead: Overhead inclusief (omslag-)rente	63
Toe te rekenen BTW op de kosten	20
Totale kosten	352
Opbrengst heffingen	352
Dekkingspercentage	100%

- **Toeristenbelasting**

De toeristenbelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Heffing van de toeristenbelasting geschiedt op basis van aangifte. Voor 2023 zijn, conform de door de gemeenteraad in oktober 2021 vastgestelde Beslisnota Toeristenbelasting, de tarieven voor 2023 gelijk gehouden aan die van 2022. Daarnaast is, eveneens

conform de beslisnota, in het financiële meerjarenperspectief vanaf 2024 voorlopig rekening gehouden met een extra verhoging van deze tarieven naar respectievelijk € 2,00 per overnachting en € 1,00 per overnachting op een vaste standplaats. Dit onder voorbehoud van een afweging daarvan door de gemeenteraad bij de behandeling van de begroting 2024 te zijner tijd.

We verlenen een vrijstelling voor overnachtingen van scouts die op een scoutingsterrein overnachten. Het afgeronde tarief wordt in rekening gebracht, conform raadsbesluit.

Tabel 14: ontwikkeling van de tarieven toeristenbelasting

	2022 afgerond	2023 afgerond
Tarief per overnachting	€ 1,50	€ 1,50
Tarief per overnachting op vaste standplaats	€ 0,75	€ 0,75

• Reclamebelasting

De reclamebelasting is een algemeen dekkingsmiddel. Een gebruiker van een pand binnen een door de Gemeenteraad vastgesteld gebied is deze belasting verschuldigd als hij een reclame-uiting op zijn pand voert. In 2023 heffen we reclamebelasting voor een drietal zones. Dit zijn: Wijchen Centrum, Bedrijventerrein Wijchen-Oost en Bedrijventerrein Bijsterhuizen. Het tarief voor Wijchen Centrum is een percentage van de WOZ-waarde van het pand. Voor de overige zones is ook de WOZ-waarde van het pand als grondslag gekozen, maar zijn de tarieven gestaffeld. De tarieven voor 2023 zijn in eerste aanleg voorlopig en alleen nog maar gebaseerd op de ontvangen conceptbegrotingen 2023 van de stichtingen. Enerzijds komt dat omdat de ontwikkeling van de WOZ-waarden nog niet bekend zijn en anderzijds omdat we deze, zoals gebruikelijk, in overleg met de 3 stichtingen willen bepalen. Uiteindelijk is het aan de gemeenteraad om de tarieven bij de belastingverordeningen in december 2022 definitief vast te stellen.

Tabel 15: ontwikkeling tarieven reclamebelasting Wijchen Centrum

	2022	2023*
Minimum bedrag per WOZ-object	€ 325,00	€ 325,00
Drempelbedrag WOZ-waarde	€ 136.000	€ 136.000
Tarief per € 1.000 WOZ-waarde boven drempelbedrag	€ 2,39	€ 2,39
Maximumbedrag per WOZ-object	€ 945,00	€ 945,00
Gewenste opbrengst in €	€ 128.000	€ 127.000

Tabel 16: ontwikkeling tarieven Bedrijventerrein Bijsterhuizen

WOZ-waarde van:	Tot	2022	2023*
€ 0,00	€ 109.000	€ 100	€ 105
€ 109.001	€ 272.000	€ 200	€ 210
€ 272.001	€ 544.000	€ 325	€ 335
€ 544.001	€ 1.088.000	€ 730	€ 755
€ 1.088.001	€ 2.177.000	€ 1.015	€ 1.045
€ 2.177.001	€ 3.265.000	€ 1.215	€ 1.255
€ 3.265.001	€ 4.354.000	€ 1.625	€ 1.675
€ 4.354.001	€ 5.440.000	€ 2.030	€ 2.090
€ 5.440.001	€ 10.884.000	€ 2.840	€ 2.925
Meer dan € 10.884.000	-----	€ 3.245	€ 3.345

Tabel 17: ontwikkeling tarieven bedrijventerrein Wijchen-Oost

WOZ-waarde van:	Tot	2022	2023*
€ 0,00	€ 105.000	€ 135	€ 135
€ 105.001	€ 210.000	€ 190	€ 190
€ 210.001	€ 314.000	€ 270	€ 270
€ 314.001	€ 523.000	€ 435	€ 435
€ 523.001	€ 785.000	€ 600	€ 600
€ 785.001	€ 1.046.000	€ 760	€ 760
€ 1.046.001	€ 1.569.000	€ 980	€ 980
€ 1.569.001	€ 2.093.000	€ 1.305	€ 1.305
€ 2.093.001	€ 3.139.000	€ 1.635	€ 1.635
Meer dan € 3.139.000	-----	€ 2.025	€ 2.025

* Nog te bepalen in overleg met de betreffende stichtingen

• Marktgelden

De tarieven zijn verhoogd met een prijsindex van 3%, Dit is hetzelfde percentage als die we in de kostenontwikkeling hebben opgenomen. Daarbij is rekening gehouden met de mate van kostendekkendheid van de marktgelden.

Tabel 18: marktgelden

Marktgelden x € 1,-	2022	2023
Vaste standplaatsen per strekkende meter per kwartaal	22,60	23,25
Vermeerdering luifel bij standplaats	2,30	2,35
Vermeerdering auto/cabine	10,25	10,55
Vermeerdering per marktdag voor promotiedoeleinden	3,95	4,05
Dag- en standwerkersplaatsen per marktdag	13,10	13,45
Elektriciteit per marktdag per aansluiting dag- en standwerkersplaats	3,95	4,05

• Precariobelasting

De precariobelasting wordt geheven van degene die, al dan niet met vergunning of na een melding, het voorwerp of de voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond heeft of diens opvolger, dan wel van degene ten behoeve van wie dat voorwerp of die voorwerpen onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond aanwezig zijn. De tarieven verhogen we met een prijsindex van 3%. Dit is hetzelfde percentage als die we in de kostenontwikkeling hebben opgenomen.

• Bedrijven Investerings-Zone (BIZ)

Met ingang van 2021 heft de gemeente een belasting van een selectie van de gebruikers en/of eigenaren van de niet-woningen gelegen in de BI-zone (bijdrageplichtigen). De opbrengst gaat naar de Vereniging van Pandeigenaren Wijchen Centrum en is bestemd om deze vereniging meer financiële slagkracht te geven om te investeren in een aantrekkelijk centrum voor Wijchen. De verordening die ten grondslag ligt aan de heffing geldt voor 5 jaar en loopt vanaf 1 januari 2021 tot en met 31 december 2025. Het tarief ligt ook voor 5 jaar vast en bedraagt 0,19% van de WOZ waarde, met een minimum van € 270 en een maximum van € 540.

• Leges

In onderstaande tabel geven we per hoofdstuk van de legestabel de begrote kosten en opbrengsten weer. Hieruit blijkt dat er per titel geen overdekking bestaat op de leges.

De personeelskosten maken onderdeel uit van de directe kosten en zijn op basis van ureninzet toegerekend aan de verschillende hoofdstukken. In het overzicht zijn naast de directe kosten op de verschillende onderdelen, de overheadkosten toegerekend op basis van een vaste opslag per fte. We streven naar 100% kostendekkend, maar zijn hierin beperkt door de gemaximeerde legestarieven vanuit het Rijk. Zie in de volgende tabel de mate van kostendekkendheid.

Tabel 19: Legestabel 2023

Titel 1 Algemene dienstverlening			directe kosten	overhead	baten	Kosten dekking
hoofdstuk	1	Burgerlijke stand	€ 30.847	€ 11.205	€ 74.000	176,0%
hoofdstuk	2	Reisdocumenten en Ned. ID kaart	€ 115.466	€ 44.592	€ 123.506	77,2%
hoofdstuk	3	Rijbewijzen	€ 129.747	€ 69.572	€ 183.517	92,1%
hoofdstuk	4	Verstrekingen uit de Basis Registratie Personen	€ 4.912	€ 2.508	€ 0	0,0%
hoofdstuk	5	Verstrekingen uit het kiezersregister	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
hoofdstuk	6	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
hoofdstuk	7	Bestuursstukken	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
hoofdstuk	8	Vastgoedinformatie	€ 0	€ 0	€ 0	Nvt
hoofdstuk	9	Overige publiekszaken	€ 6.084	€ 30.760	€ 25.846	70,2%
hoofdstuk	10	Gemeentearchief	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	11	Huisvestingswet	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	12	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	13	Leegstandswet	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	14	Gemeentegarantie	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	15	Marktstandplaatsen	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	16	Vervallen	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	17	Kansspelen	€ 765	€ 618	€ 843	60,9%
hoofdstuk	18	Telecommunicatie	€ 33.355	€ 26.939	€ 12.565	20,8%
hoofdstuk	19	Verkeer en vervoer	€ 31.485	€ 6.849	€ 8.431	22,0%
hoofdstuk	20	Diversen	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
Kostendekking Titel 1			€ 352.551	€ 193.143	€ 428.707	78,5%
Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/omgevingsvergunning			directe kosten	overhead	baten	Kosten dekking
hoofdstuk	1	Begripsomschrijvingen	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	2	Vooroverleg/beoordelen conceptaanvraag	€ 127.207	€ 102.738	€ 191.084	81,3%
hoofdstuk	3	Omgevingsvergunning	€ 637.458	€ 455.642	€ 717.826	65,7%
hoofdstuk	4	Verhoging	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	5	Teruggaaf	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	6	Intrekking omgevingsvergunning	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	7	Wijziging omgevingsvergunning agv wijziging project	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	8	Bestemmingswijzigingen zonder activiteiten	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	9	Slopmelding	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	10	Niet genoemde beschikking	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
Kostendekking Titel 2			€ 764.666	€ 558.380	€ 908.910	68,7%
Titel 3 Dienstverlening vallend onder Europese dienstenrichtlijn			directe kosten	overhead	baten	Kosten dekking
hoofdstuk	1	Horeca	€ 2.666	€ 2.153	€ 1.642	34,1%
hoofdstuk	2	Organiseren evenementen of markten	€ 22.662	€ 18.303	€ 13.916	34,0%
hoofdstuk	3	Prostitutiebedrijven	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	4	Splitsingsvergunning woonruimten	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	5	Vergunning verblijfsruimte	€ 0	€ 0	€ 0	nvt
hoofdstuk	6	Winkeltijdenwet	€ 57	€ 46	€ 29	27,8%
hoofdstuk	7	Kinderopvang	€ 4.361	€ 0	€ 4.000	91,7%
Kostendekking Titel 3			€ 29.746	€ 20.502	€ 19.587	39,0%
Kostendekking totale tarieventabel			€1.147.072	€ 772.024	€1.357.203	70,7%

Recapitulatie Titel 1, 2 en 3						
Totaal			directe kosten	overhead	baten	Kosten dekking
Kostendekking Titel 1			€ 352.661	€ 193.143	€ 428.707	78,5%
Kostendekking Titel 2			€ 764.666	€ 558.380	€ 908.910	68,7%
Kostendekking Titel 3			€ 29.746	€ 20.502	€ 19.587	39,0%
Kostendekking totale tarieventabel			€1.147.072	€ 772.024	€ 1357.203	70,7%

Omgevingswet

De bovenstaande legestabel 2023 heeft nog betrekking op de situatie zonder invoering van de Omgevingswet. Op dit moment (half september 2022) is er nog onvoldoende duidelijkheid of de wet per 1 januari 2023 wel of niet wordt ingevoerd. Op 1 november 2022 neemt de Eerste Kamer hierover een beslissing. We zijn wel al volop bezig met de voorbereidingen voor het geval de invoering van de Omgevingswet doorgaat. Bij het doorgaan van de invoering leggen we in december 2022, bij de vaststelling van de leges- en belastingverordeningen 2023, de gewijzigde tabel aan u voor.

Overzicht van de geraamde inkomsten

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van de begrote inkomsten gemeentelijke heffingen.

Tabel 20: Overzicht geraamde netto inkomsten (x € 1.000)

	2022	2023	2024	2025	2026
Onroerende zaakbelastingen	9.631	9.984	10.305	10.635	10.899
Toeristenbelasting	94	94	125	125	125
Hondenbelasting	348	353	361	374	385
Rioolheffing	4.236	4.259	4.327	4.386	4.518
Leges bouwvergunningen	1.200	801	801	801	801
Marktgeden	24	24	24	24	24
Reinigingsheffing	4.229	4.096	4.264	4.371	4.490
Precariobelasting	20	24	24	24	24
Reclamebelasting	416	389	389	389	389
Bedrijven Investerings Zone (BIZ)	80	80	80	80	80
Totale opbrengst	20.278	20.103	20.700	21.208	21.735

Lokale lastendruk

Op basis van de voorgestelde tarieven kan een vergelijking worden gemaakt tussen de lokale lastendruk voor woningen in 2023 ten opzichte van 2022. De belastingsoorten OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing (meerpersoonshuishouden) zijn in dit overzicht meegenomen. Bij deze vergelijking wordt uitgegaan van onroerende zaken met een WOZ-waarde van respectievelijk € 225k, € 350k, € 475k, en € 600k (prijsspeil 2022). De voorbeeldaanslagen 2023 zijn berekend op basis van een woningwaarde van 2022, gecorrigeerd voor de door Munitax voorlopig berekende waardeinstijging (woningen + 12,3%; niet-woningen +0%). Hierdoor zijn de gevolgen voor de Wijchense huishoudens beter vergelijkbaar.

Voorbeeldaanslagen

Hieronder treft u de voorbeeldaanslagen aan, waarbij we de totale woonlasten berekenen voor een meerpersoonshuishouden, uitgaande van de in de tabel genoemde WOZ-waarden. Voor de afvaltarieven is rekening gehouden met gemiddeld 8 ledigingen per jaar.

Tabel 21: Voorbeeldaanslagen

Aanslag gemeentelijke belastingen	2022	Aanslag gemeentelijke belastingen	2023
WOZ-waarde	225.000	WOZ-waarde	252.700
OZB – eigendom	241,65	OZB – eigendom	248,91
Rioolrecht eigendom	83,93	Rioolrecht eigendom	90,72
Rioolrecht gebruik	43,43	Rioolrecht gebruik	36,64
Afvalstoffenheffing meerpersoons	236,52	Afvalstoffenheffing meerpersoons	239,99
Structurele lastendruk 2022	605,53	Structurele lastendruk 2023	616,26
Aanslag gemeentelijke belastingen	2022	Aanslag gemeentelijke belastingen	2023
WOZ-waarde	350.000	WOZ-waarde	393.100
OZB – eigendom	375,90	OZB – eigendom	387,20
Rioolrecht eigendom	130,55	Rioolrecht eigendom	141,12
Rioolrecht gebruik	67,55	Rioolrecht gebruik	57,00
Afvalstoffenheffing meerpersoons	236,52	Afvalstoffenheffing meerpersoons	239,99
Structurele lastendruk 2022	810,52	Structurele lastendruk 2023	825,31
Aanslag gemeentelijke belastingen	2022	Aanslag gemeentelijke belastingen	2023
WOZ-waarde	475.000	WOZ-waarde	533.400
OZB – eigendom	510,15	OZB – eigendom	525,40
Rioolrecht eigendom	177,18	Rioolrecht eigendom	191,49
Rioolrecht gebruik	91,68	Rioolrecht gebruik	77,34
Afvalstoffenheffing meerpersoons	236,52	Afvalstoffenheffing meerpersoons	239,99
Structurele lastendruk 2022	1.015,53	Structurele lastendruk 2023	1.034,22
Aanslag gemeentelijke belastingen	2022	Aanslag gemeentelijke belastingen	2023
WOZ-waarde	600.000	WOZ-waarde	673.800
OZB – eigendom	644,40	OZB – eigendom	663,69
Rioolrecht eigendom	223,80	Rioolrecht eigendom	241,89
Rioolrecht gebruik	115,80	Rioolrecht gebruik	97,70
Afvalstoffenheffing meerpersoons	236,52	Afvalstoffenheffing meerpersoons	239,99
Structurele lastendruk 2022	1.220,52	Structurele lastendruk 2023	1.243,27

Woonlastenvergelijking

De bruto woonlasten voor meerpersoons huishoudens liggen landelijk gemiddeld op € 904 in 2022. Eenpersoonshuishoudens zijn gemiddeld € 84 goedkoper uit dan meerpersoonshuishoudens. Van alle gemeenten in Nederland staat Wijchen in 2022 op plaats 87 voor wat betreft de gemiddelde woonlasten per meerpersoonshuishouden (nummer 1 is de goedkoopste). Bij de berekening van de lokale lastendruk is rekening gehouden met de OZB, de rioolrechten en de afvalstoffenheffing. Het betreft de cijfers over 2022. Voor 2023 blijft de lastendruk van Wijchen ten opzichte van 2022, behoudens de doorberekening van de inflatie, nagenoeg gelijk.

Tabel 22: Vergelijking met een aantal omliggende gemeenten (2022)

Wijchen Beuningen Druten Heumen Nijmegen Nederland						
Gemeentelijke woonlasten						
Eenpersoonshuishouden 2022 (2023)	806 828	892	768	880	992	Nb.
Meerpersoonshuishouden 2022 (2023)	842 865	903	832	948	1.011	904
Rangnummer Meerpersoonshuishouden (nr. 1 heeft de laagste lasten)	87	162	80	220	283	

Bron: COELO atlas van de lokale lasten 2022

Kwijtscheldingsbeleid

De kwijtschelding van gemeentelijke belastingen heeft, in het kader van het armoededeбат, de afgelopen jaren ruim aandacht gekregen. Sinds 1 januari 1995 is het gemeenten en waterschappen toegestaan om een ruimer kwijtscheldingsbeleid te voeren dan in de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 is geregeld. Waar de rijksregeling uitgaat van een percentage van 90% van de bestaanskosten mogen gemeenten dit met ingang van 1 januari 1996 vaststellen op maximaal 95% en met ingang van 1 januari 1997 op maximaal 100%. De gemeente Wijchen hanteert deze maximale bijstandsnorm sinds 1998. In de gemeente Wijchen wordt in voorkomende gevallen alleen kwijtschelding verleend van aanslagen onroerende zaakbelasting afvalstoffenheffing (vastrecht) en de gebruikersheffing rioolrechten.

Steeds meer gemeenten maken gebruik van het Inlichtingenbureau om vast te stellen welke burgers in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentebelastingen. Met de geautomatiseerde kwijtscheldingstoets ondersteunt het Inlichtingenbureau gemeenten en waterschappen bij het toetsen van zowel een eerste aanvraag voor kwijtschelding als bij 'ambtshalve verlenging' van kwijtschelding. Dit gebeurt aan de hand van een door gemeenten en waterschappen opgestelde beslisboom, met instemming van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en de Unie van Waterschappen (Unie). In 2011 is aan alle kwijtscheldingsgerechtigden binnen de deelnemende gemeente voor het belastingjaar 2011 een brief verstuurd. Hierin zijn zij verzocht toestemming te geven aan de gemeenschappelijke regeling om vanaf 2012 het recht op kwijtschelding automatisch te toetsen via het inlichtingenbureau.

Met deze toets is eenvoudig vast te stellen of iemands inkomen en vermogen is veranderd ten opzichte van het voorgaande jaar. De burger hoeft dan dus niet zelf opnieuw kwijtschelding aan te vragen. Naast de vervolgaanvragen mogen sinds 2016 ook initiële aanvragen voor de toets worden aangeleverd. Dat bespaart de uitvoeringsinstantie én de aanvrager nog meer administratieve lasten.

Tevens bevatten de rapportages van het inlichtingenbureau steeds meer extra detailinformatie wanneer er een belemmering voor kwijtschelding wordt gevonden. De burger hoeft hierdoor minder informatie aan te leveren, waardoor de dienstverlening verbetert.

Paragraaf 3: Weerstandsvermogen

Inleiding

In deze paragraaf besteden we aandacht aan het weerstandsvermogen van de gemeente Wijchen in relatie tot de risico's die de gemeente loopt. De risico's kunnen specifiek benoemd zijn, maar ook algemeen van aard zijn.

Een financieel weerstandsvermogen is de buffer die we kunnen inzetten als financiële tegenvallers zich voordoen. Het weerstandsvermogen relateren we daarom aan de risico's die niet anderszins zijn ondervangen. Het minimaal gewenste weerstandsvermogen is mede afhankelijk van de grootte van de gemeente, de te onderkennen financiële risico's en het reserve- en voorzieningenbeleid.

We geven als eerste een beeld van de financiële positie van Wijchen volgend uit de verplichte kengetallen, gevolgd door een samenvatting van ons weerstandsvermogen in relatie tot onze risico's. Hiertoe is het van belang de risico's van de gemeente Wijchen te onderkennen en deze (financieel) te wegen. Dit zetten we af tegen de omvang en ontwikkeling van de algemene reserve.

Kengetallen

Onderstaande kengetallen geven een beeld van de financiële positie van de gemeente Wijchen.

Tabel 23: Kengetallen gemeente Wijchen

Kengetallen:	JR 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
netto schuldquote	4%	13%	14%	25%	23%	24%
netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-10%	0%	2%	14%	12%	14%
solvabiliteitsratio	53%	50%	51%	47%	50%	49%
structurele exploitatieruimte	4%	4%	2%	4%	5%	-1%
grondexploitatie	-2%	-2%	0%	1%	3%	3%
belastingcapaciteit	98%	93%	96%	96%	96%	96%

In bovenstaande tabel houden we de categorisering aan, waarbij de arcering van groen als zijnde het minst risicovol, via oranje, tot rood wat de meest risicovolle situatie aanduidt.

De nettoschuldquote weerspiegelt het niveau van de schuldenlast van de gemeente ten opzichte van de eigen middelen. De nettoschuldquote geeft een indicatie van de druk van de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie. Voor Wijchen is dit relatief laag. Doordat we in het meerjarenperspectief rekening houden met aan te trekken leningen, stijgt dit wel enigszins, maar het blijft op een gezond niveau.

Op het gebied van solvabiliteit scoort de gemeente Wijchen op de grens van "goed" (groen) en "matig" (oranje), wat op zichzelf niet alarmerend is en tevens nog te nuanceren valt. De solvabiliteit wordt berekend door het eigen vermogen te delen door het balanstotaal (eigen vermogen + vreemd vermogen). In ons balanstotaal is onder het vreemd vermogen een aanzienlijk deel opgenomen voor leningen, welke niet voor eigen financiering zijn aangetrokken, maar door zijn verleend aan derden als gevolg van voormalige gemeentelijke taken. Dit verlaagt en vertroebelt daarmee in feite het solvabiliteitspercentage. Doordat we ervoor gekozen hebben niet langer te sparen voor

vervangingen wegen en verlichting en een aantal grote investeringen aan het voorbereiden zijn, neemt de leningportefeuille toe en daalt het solvabiliteitspercentage.

De structurele exploitatieruimte is tot 2026 ruim positief. Vanwege het incidentele karakter van de eenmalige uitkering van het gemeentefonds in 2026, presenteren we in dat jaar een negatief structureel begrotingssaldo.

Het kengetal grondexploitatie geeft aan hoe groot de grondpositie (de waarde van de grond) is ten opzichte van de totale (geraamde) baten. Hoe groter dit getal, hoe hoger het risico. De grondexploitaties van Wijchen vertegenwoordigen een beperkte boekwaarde, daarmee is het risico beperkt.

De lokale lasten in Wijchen blijven nagenoeg gelijk, maar het landelijke gemiddelde is in 2022 behoorlijk gestegen. Daarom kleurt dit kengetal vanaf 2022 weer groen. We schatten in dat we onder het landelijke gemiddelde blijven.

Het weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is de capaciteit die de gemeente heeft om tegenvallers op te vangen. Hierbij kan onderscheid gemaakt worden tussen structureel en incidenteel weerstandsvermogen.

Structureel weerstandsvermogen

Met de structurele weerstandscapaciteit bedoelen we de middelen die permanent ingezet kunnen worden om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen. Zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van de bestaande taken. Bij een toets op de artikel-12 procedure (preventief toezicht door provincie) wordt vooral hiernaar gekeken. Hiertoe is ons structureel meerjarensaldo van belang. Hiervoor verwijzen we naar meerjarenramingen in het onderdeel "financiële begroting". Ook de belastingcapaciteit is onderdeel van het structureel weerstandsvermogen. Dat wil zeggen, het bedrag waarmee we de OZB zouden moeten verhogen voordat we in aanmerking komen voor de artikel-12-status. Daarnaast is ook de structurele post onvoorzien genoemd. In Wijchen is deze € 250k, omdat ons beleid is om de tegenvallers binnen de bestaande middelen op te vangen.

Omdat Wijchen een solide incidenteel weerstandsvermogen heeft, toetsen we in eerste instantie aan ons structurele meerjarenperspectief. Dat is tot 2026 ruim positief.

Incidenteel weerstandsvermogen

Het incidentele weerstandsvermogen is bedoeld het vermogen om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de voortzetting van taken op het geldende niveau. Deze zijn dus sterk gerelateerd aan onze benoemde risico's. Uiteraard kunnen daar ook structurele elementen in zijn opgenomen. Het belangrijkste element van het incidenteel weerstandsvermogen is de algemene reserve. Ook stille reserves behoren hiertoe. Dit zijn bezittingen, die bij verkoop een waarde hebben, maar tegen een lagere waarde zijn gewaardeerd op onze balans. Bijvoorbeeld een pand dat meer waard is dan waarvoor het in de boeken staat. Het Wijchense beleid is, dat we ten aanzien van het incidentele weerstandsvermogen alleen kijken naar de algemene reserve. Deze moet voldoende zijn om de gewogen risico's af te kunnen dekken, rekening houdend met een algemene ondergrens van € 43 per inwoner. De gewenste ondergrens van de algemene reserve stelt de gemeenteraad twee keer per jaar vast. Indien de algemene reserve lager is dan de gewenste ondergrens is een herstelplan noodzakelijk.

Samenvatting en conclusie

Zowel het structurele als het incidentele weerstandsvermogen in Wijchen zijn toereikend om de gewogen risico's binnen het huidige meerjarenperspectief van 2023-2026 af te dekken.

De minimumomvang van de algemene reserve bedraagt op basis van inwoners € 1,9 miljoen. Dit is bedoeld ter afdekking van algemene risico's, die niet nader in deze

paragraaf zijn gespecificeerd. De in paragraaf 4 beschreven risico's leiden tot een totaal maximaal financieel risico van € 78 miljoen, na weging € 3,9 miljoen. Hiermee komen we op een af te dekken risicobedrag van € 5,8 miljoen.

De financiële impact van de beschreven risico's ten opzichte van de laatste update, de jaarrekening 2021, is een behoorlijke afname van de gewenste ondergrens, vanwege de ontwikkeling van een langlopend juridisch geschil. Daarvan nemen we de gevolgen in de jaarrekening 2022.

Met name de juridische claims maken een belangrijk deel uit van ons risicoprofiel. Gezien de beschreven risico's blijft een substantieel weerstandsvermogen noodzakelijk. Op basis van de huidige meerjarenraming beoordelen we de hoogte van de stand van de algemene reserve als toereikend.

Reservepositie

De reservepositie is de belangrijkste buffer voor het opvangen van risico's die niet op andere wijzen zijn afgedekt, bijvoorbeeld door het afsluiten van een verzekering.

In onderstaande tabel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de reserves per einde boekjaar volgens de door de gemeenteraad vastgestelde jaarrekeningen en/of begrotingen.

Tabel 24: Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Algemene reserve	21.810	16.803	21.703
Bestemmingsreserves	36.822	29.231	31.732

De algemene reserve is bedoeld voor het financieel afdekken van de risico's. Daartoe stelt de raad de ondergrens van de algemene reserve vast. Een eventueel surplus kunnen we bijvoorbeeld inzetten voor het realiseren van grote projecten.

De bestemmingsreserves zijn afgezonderde bedragen voor specifieke doelen. Een aantal reserves is bedoeld ter afdekking van structurele lasten. Een aantal is voor incidentele projecten. Zolang er voor deze projecten nog geen onomkeerbare besluiten zijn genomen, kan de raad deze reserves in principe nog anders inzetten. De raad dient zich daarbij wel te realiseren dat daarmee ook het betreffende project (geheel of gedeeltelijk) niet meer kan worden gerealiseerd.

De gemeenteraad heeft bij het vaststellen van de jaarrekening 2021 de ondergrens van de algemene reserve vastgesteld op € 12.589k, waarvan € 1.760k als minimale omvang. De matrix waarop deze ondergrens is gebaseerd hebben we nu geactualiseerd en is opgenomen onder het hoofdstuk risicomanagement van deze paragraaf. De daling van het risicoprofiel komt door het verloop van een juridisch geschil.

Tabel 25: Bedragen x € 1.000

	Rekening 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Algemene reserve	21.810	16.803	21.703
Ondergrens risicoprofiel	36.822	12.432	5.758

Risicomanagement

Het risicomanagement in Wijchen onderkent diverse risico categorieën. Naast de financiële risico's zijn dit bijvoorbeeld ook risico's met betrekking tot de continuïteit van dienstverlening en bedrijfsvoering, juridische risico's, politiek-bestuurlijke risico's en omgevingsrisico's. Dit kunnen interne en externe risico's zijn. Niet op elk risico hebben we als gemeente Wijchen evenveel invloed. In de programmabegroting ligt de focus op de risico's die we in financiële zin lopen.

In deze begroting zijn de benoemde risico's financieel vertaald en gewogen. Op basis van die weging is het bedrag bepaald dat als ondergrens van de algemene reserve moet gelden. Deze ondergrens wordt bij de vaststelling van een begroting en een jaarrekening opnieuw ter besluitvorming voorgelegd. De risicomatrix is als bijlage opgenomen. De specifiek benoemde risico's zijn hieronder benoemd. Een financiële samenvatting van de risico's is opgenomen in de risicomatrix in bijlage 1.

4.1 Gemeenschappelijke regelingen

- **4.1.1 MGR Regio Rijk van Nijmegen**

De risico's zijn in een bijlage bij de begroting van de MGR beschreven. De beschreven risico's hebben betrekking op: 1. wet- en regelgeving en politiek bestuurlijke risico's; 2. maatschappelijke risico's; 3. middelen, organisatie, medewerkers en efficiency. Voor de verdeling van het risico's naar gemeenten, wordt de inbreng (middelen) gehanteerd. De MGR kiest er voor geen weerstandsvermogen aan te houden maar mogelijk een kostenegalisatiereserve per gemeente te vormen. Dit betekent dat de risico's worden opgenomen in de begroting en jaarrekening van de deelnemende gemeenten. In de begroting 2023 (bijlage 11, pagina 93) van de MGR is het maximale risico voor de deelnemende gemeenten opgenomen.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	358.000	343.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1	1

- **4.1.2 De Meerval BV**

Contractueel is vastgelegd dat de gemeente Wijchen de exploitatietekorten draagt. Deze zijn door allerlei fluctuaties moeilijk te begroten. Daarmee is er feitelijk sprake van een opheffing van de exploitatietekorten.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	21.000	21.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,2	1

- **4.1.3 GGD**

De GGD heeft een algemene reserve om haar eigen risico's te ondervangen. Voor het gedeelte van de risico's die de algemene reserve van de GGD overstijgen, nemen wij ons aandeel in onze risicoparagraaf op. Het bedrag is gebaseerd op inwoneraantal en op deze manier als gewogen risico één op één overgenomen vanuit de GGD begroting. Daarom is hier de wegingsfactor 1 toegekend.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	183.084	149.565
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	1	1

4.2 Gemeentebegroting

Met hieronder beschreven risico's is geen rekening gehouden in de bedragen die in de reguliere begroting zijn opgenomen.

- **4.2.1 Lopende Bouwgrondexploitaties**

Bij het opstellen van de MPG 2022 (Meerjaren Perspectief Grondexploitaties) is een nieuwe risicoanalyse gemaakt. Na het opstellen van de MPG is één risico toegevoegd i.v.m. het opstellen van een nieuwe grondexploitatie.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	3.780.000	3.780.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,14	0,14

- **4.2.2 Bouwgrondexploitaties in voorbereiding**

Onderstaande bouwgrondexploitaties zijn in voorbereiding. De kosten van deze voorbereidingskredieten worden meegenomen bij het vaststellen van een bouwgrondexploitatie. We nemen hier het risico op dat deze kosten niet verhaald kunnen worden binnen een positieve grondexploitatie, of dat de voorbereiding niet leidt tot het openen van een grondexploitatie in z'n geheel.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Wijchen West	850.000	
Hart van Zuid	450.000	
Kraanvogel	150.000	
Bijsterhuizen	150.000	
Graafseweg 615-617	60.000	
CPO Steenuil, Wijksestraat en Rivierduin	30.000	
CPO Niftrik	50.000	
Financieel risico:	1.740.000	
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	

- **4.2.3 Bouwleges**

We gaan in de begroting uit van ontvangsten in het kader van bouwleges, structureel ramen we hiervoor € 825.000 aan opbrengsten. We nemen hier een risico van € 100k op, voor geval de begrote bedragen bijvoorbeeld door uitstel van grote projecten niet in z'n geheel ontvangen worden.

Met de Wet KwaliteitsBorging (WKB) wordt een deel van de toezicht en controletaken van de gemeente overgebracht naar onafhankelijke marktpartijen. Initieel geldt dit enkel voor gebouwen en bouwwerken met een laag veiligheidsrisico. Dit zorgt voor een afname van leges inkomsten. Daarnaast komen nieuwe taken terug waarvoor geen leges voor geïnd mogen worden. Het risico wordt op jaarbasis ingeschat op € 150.000, omdat de regeling naar verwachting wordt ingevoerd op 1 januari 2023 wordt hier 50% van dit bedrag opgenomen.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	250.000	175.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,5	0,5

- **4.2.4 Gemeentelijk vastgoed algemeen**

De gemeente beheert circa 68.000 m² gemeentelijk vastgoed. Dit vastgoed bestaat uit diverse elementen zoals gebouwen voor sociaal culturele activiteiten, commercieel vastgoed en dienstgebouwen.

Het risico op onvoorziene gebreken aan ons vastgoed schatten we in op € 200k. Een inspectierapport heeft aangetoond dat bij het kasteel de situatie stabiel is. Het risico bestond met name voor de poort (2013) en de toren (2016). Voor beide geldt

dat gezien de vervolgmetingen, verdere monitoring noodzakelijk is alvorens over te gaan tot voorstellen. De kasteeltoren is meegenomen in de renovatie van het kasteel en is derhalve niet meer opgenomen als risico.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico gemeentelijk vastgoed:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,5	0,5
Financieel risico kasteelpoort:	50.000	50.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- **4.2.5 Algemene Uitkering**

De uitkering uit het gemeentefonds wordt op basis van de circulaire doorerekend. Het beeld van de verwachte uitkering kan sterk fluctueren. We houden rekening met een mogelijke onderuitputting op de rijksbegroting, wat direct gevolg heeft op de hoogte van de algemene uitkering voor gemeenten. Dit risico nemen we hier op.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	250.000	250.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,5	0,5

- **4.2.6 Sociaal domein Jeugd / WMO**

De Jeugd / WMO bevatten voor een groot deel opneemdereregelingen, waarbij de gemeente verplicht is zorg te leveren. Het risico blijft bestaan dat de zorgvraag hoger blijkt dan aangenomen in de begroting. We schatten het risico in op 5% van de omvang 2d's, rekening houdend met de egaliseringsreserve 2d's.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	464.000	750.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,25

4.3 Claims van derden

Dit betreft nog niet afgeronde claims van derden. Hierbij is een inschatting gemaakt van de uitkomsten van de individuele claims.

- **4.3.1 Overige juridische procedures**

Overige juridische procedures; zoals (bouw-) leges, belastingzaken- en aansprakelijkstellingen. Voor de verzekerde aansprakelijkheidsstellingen is financiële dekking in onze begroting. Voor overige aansprakelijkheidsstellingen en andere bezwaar- en beroepszaken is het risico bepaald op basis van individuele beoordeling van de posten. Om reden van vertrouwelijkheid en om onze positie in de procedures te beschermen, nemen wij hier alleen de totaaluitkomst op.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	1.200.000	7.500.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0,98

4.4 Milieu

Hieronder zijn de onderwerpen opgenomen, waarop de gemeente aansprakelijk

gesteld kan worden of verplicht kan worden maatregelen te treffen, maar waarbij op dit moment nog geen concrete aansprakelijkstellingen zijn ontvangen.

- **4.4.1 Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)**

Risico's ten aanzien van milieuaspecten in het kader van bodemverontreiniging. In Wijchen zijn nog een aantal voormalige stortlocaties aanwezig. De bekendste hiervan is de locatie aan de Heumenseweg 80 (voormalig stort Alverna). Voor de overige (stort)locaties zijn de risico's in het geheel niet gedekt, maar zijn de risico's niet bijzonder groot. Daarnaast komen er vrijwel elk jaar wel enkele verontreinigingen aan het licht waarvan geen veroorzaker bekend is. De gemeente kan (indien deze verontreiniging op openbaar terrein wordt aangetroffen) hiervoor verantwoordelijk worden gesteld.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	200.000	200.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- **4.4.2 Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.**

Woningen die liggen of komen te liggen in de overschrijding van de normen voor luchtkwaliteit of gelegen zijn in risicocirkels van bedrijven vallend onder het Besluit Externe Veiligheid kennen mogelijk een lagere waarde voor de OZB. Voorts kan deze wetgeving voor vertraging/afstel van bouwprojecten zorgen. Dit leidt dan tot lagere OZB-opbrengsten. Dit risico achten wij ongewijzigd.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	300.000	300.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- **4.4.3 Aanpak saneringswoningen**

Sinds 2012 zijn de beheerders van de Rijksweginfrastructuur verantwoordelijk voor het saneren van woningen die te veel geluidsoverlast ondervinden van spoor en de autosnelwegen A50, A73 en A326. Zij zijn daarmee verantwoordelijk voor het plaatsen van schermen of het treffen van geluidwerende voorzieningen aan deze woning. De gemeente is verantwoordelijk voor de projectmatige sanering van woningen langs gemeentelijke en provinciale wegen die bij het Rijk zijn aangemeld (A- en B-lijst). De kosten van deze saneringen zijn in principe voor het Rijk.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	100.000	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- **4.4.4 Milieu bodemverontreiniging**

Hoewel al een groot deel van de Wijchense bodem in kaart is gebracht, blijft er altijd een risico aanwezig dat ergens bodemverontreiniging wordt aangetroffen die niet voorzien was.

	Begroting 2022	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	100.000	100.000

Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1
--------------------------------------	-----	-----

4.5 Uitgeleende gelden en garantstellingen

De hier opgenomen onderwerpen houden verband met het niet kunnen aflossen van leningen, waarbij Wijchen het risico draagt.

- 4.5.1 Verstrekte hypotheekleningen aan ambtenaren**

Als onderdeel van het pakket arbeidsvoorwaarden zijn tot 1 januari 2009 hypotheekleningen verstrekt aan medewerkers. We merken dat steeds meer hypotheekleningen vervroegd worden afgelost.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	1.289.000	1.789.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

- 4.5.2 Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties**

De gemeente staat garant voor tijdige betaling van rente en aflossing van leningen van woningbouwcorporaties afgesloten in het kader van de Woningwet. Met ingang van 1995 zijn deze risico's overgenomen door de Stichting Waarborgfonds. Deze stichting is de eerste risicodragers. De gemeente treedt uitsluitend op als achtervanger. Wijchen is tot op heden nog niet op een garantstelling aangesproken. Tot op heden zijn alle risico's binnen het waarborgfonds opgevangen.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	64.589.000	64.589.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,01	0,01

- 4.5.3 Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen.**

Voor een aantal maatschappelijke instellingen staat de gemeente (al dan niet samen met andere instanties) garant voor relatief hoge bedragen aan aangevane geldleningen. Er zijn een aantal nieuwe garantstellingen aan sportverenigingen afgegeven.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico sport	974.000	974.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,1	0,1

4.6 Overig

- 4.6.1 Wijziging legger door het Waterschap**

De legger is in het 3e kwartaal van 2016 vastgesteld. Door introductie van een ruimtereservering voor toekomstige dijkverbetering en een zogenaamde bouwgrans waarbinnen geen nieuwbouw is toegestaan, kan planschade ontstaan doordat beperkingen aan eigendommen worden opgelegd. In 2018 en in het eerste halfjaar 2019 zijn geen planschadegevallen voorgekomen.

Waterschap Rivierenland heeft in 2017 op verzoek van de gemeente Wijchen de kasteelgracht Wijchen van de legger C-wateren verwijderd. Daarmee zijn ook de verplichtingen (Keur) komen te vervallen die zijn verbonden aan de status van C-

wateren. De kasteelgracht staat niet in verbinding met enig ander oppervlaktewater en wordt kunstmatig op peil gehouden. In de huidige situatie vervult de kasteelgracht de functie als cultuurhistorisch en landschappelijk water en als opvang voor neerslag afkomstig van het kasteel en een gedeelte van de spoorstraat.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	0	100.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0	0,5

- 4.6.2 crisis (COVID-19, Oekraïne)**

Vanaf het ontstaan van de corona pandemie zijn gemeenten geconfronteerd met de financiële effecten hiervan. Meerkosten voor de bedrijfsvoering, handhaving, sluitingen van sportzalen, theater en het zwembad zijn voorbeelden hiervan. Er zijn ook minderkosten op het gebied van het niet doorgaan van evenementen. In 2020 en 2021 heeft het Rijk gemeenten gecompenseerd, waarmee er voor de gemeente Wijchen voorsnag geen financieel nadeel is ontstaan. Ook de vluchtelingenstroom vanuit Oekraïne leidt tot meerkosten bij de gemeenten, waar de overheid financiering tegenover stelt. We nemen in dit kader een risico op voor een aantal onderwerpen, waarvan we weten dat het tot meerkosten leidt. Daarbij gaan we er in dat geval vanuit dat er geen compensatie van het Rijk meer tegenover staat.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Sluiting zwembad	300.000	300.000
Extra kosten bedrijfsvoering, waaronder handhaving	100.000	100.000
Meerkosten sociaal domein	300.000	300.000
Cultuur	100.000	100.000
Afval	100.000	100.000
Toename (bijzondere) bijstandsuitkeringen	100.000	100.000
Huisvesting vluchtelingen (Oekraïne)	500.000	0
Totaal corona	1.250.000	1.000.000
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,5	0,5

- 4.6.3 Databeveiliging**

De verdergaande digitale vastlegging van gegevens vraagt om alert te zijn op de risico's die automatisering met zich meebrengt. Op basis van het vastgestelde Informatieveiligheidsbeleid werken we in 2022 en 2023 verder aan de realisatie van alle te nemen stappen. Daarnaast streven we er naar te voldoen aan de AVG. We nemen hier het risico op voor schendingen van de privacy, datalekken of cyberincidenten en de mogelijke claims daardoor.

	Begroting 2023	Jaarrekening 2021
Financieel risico:	250.000	0
Wegingsfactor: (tussen 0,00 en 1,00)	0,25	0

Paragraaf 4: Onderhoud kapitaalgoederen

Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van onze begroting gemoeid. Deze paragraaf geeft meer inzicht in omvang en besteding.

Tabel 26: Beheerplannen

	Beheerplan	Looptijd	Onderdeel van programma
1	Wegen	2023-2027	2
2	Openbare verlichting (OVL)	2023-2027	2
3	Civiele kunstwerken (bruggen/duikers)	2023-2027	2
4	Groen	2023-2027	5
5	Riolering	2023-2027	7
6	Watergangen/Baggeren/Beschoeiingen	2021-2040	5
7	Gebouwen	2023-2043	div.

De onderdelen 1 tot en met 6 uit bovenstaande tabel vormen de kapitaalgoederen in de openbare ruimte en vertegenwoordigen een structureel budget van circa € 9 miljoen.

Integraal beheer openbare Ruimte (IBor)

Afspraken over het beheer van de openbare ruimte zijn vastgelegd in de onlangs vastgestelde nota IBor 2023 t/m 2027. In onderstaande tabel staan per discipline de beheerniveaus weergegeven voor de zichtbare openbare ruimte.

Tabel 27: Beheerniveaus Openbare Ruimte

Discipline	Winkel gebied	Bedrijven terrein	Buitengebied en kerkdorpen	Woon gebied	Hoofd structuur
Bomen	C	C	C	C	C
Groen	B	C	C	B	C
Gazon	B	C	C	B	C
Grasbermen	B	C	C	C	C
Verharding	B	C	C	C	B
Meubilair	B	C	C	B	B
Reiniging	B	C	C	B	C
Onkruid op verhard	B	B	B	B	B
Riolering en Water	B	C	C	B	C
Kunstwerken	B	C	C	B	C

Onderstaand een korte beschrijving wat er verstaan wordt onder een bepaald kwaliteitsniveau.

A+= Intensief: netjes, visitekaartje, perfecte uitstraling, veilig en veel gebruiksgemak

A = Aandacht: netjes, hoge beeldkwaliteit, functioneel

B = Normaal: netjes, functioneel, veilig en voldoende gebruiksgemak

C = Extensief: functionaliteit staat voorop, instandhouding, waarborging veiligheid en afscherming

* Met de vaststelling van het IBor-plan 2018-2022 is afgesproken dat met machinale groenonderhoud m.u.v. de zone winkelgebied op niveau C en het handmatige groenonderhoud op niveau B onderhouden wordt.

Het machinaal onderhoudsbestek (groen, onkruid, vegen) wordt in 2022 opnieuw aanbesteed voor 3 jaar en loopt van 2023 tot en met 2025. Het contract met de firma van Gelder voor het onderhoud van de openbare verlichting (ovl) eindigt per 1 juli 2023 en dient begin 2023 dus te worden aanbesteed. Daarnaast wordt in 2023 het beleidsplan ovl geactualiseerd.

Met de ambtelijke fusie zijn de beheerpakketten van Druten en Wijchen geharmoniseerd. In 2023 wordt verder uitvoering gegeven aan harmonisering, procesafspraken BGT-BOR en het objectenhandboek. Hiermee wordt een start gemaakt voor een organisatie brede aanpak voor het op peil houden van de areaalgegevens.

Beleidsindicatoren

Indicator	Werkelijk 2021	Begroot 2022	Begroot 2023
Klanttevredenheidsonderzoek	7,0	7,0	6,8
Aantal klachten	6.786	6.786	7.000
Aantal burgerparticipatiecontracten	319	319	330
Afhandeling meldingen buiten normtijd	48%	40%	30%
Aantal ontevreden melders	3%	3%	3%

Financiële aspecten / Uitvoeringsprogramma

Voor het opstellen en de afstemming van de verschillende civiel- en cultuurtechnische projecten hanteren we een integrale planning genaamd jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP). In deze planning zijn benodigde (integrale) vervanging en werkzaamheden voor groot onderhoud van en aan wegen, riolering, kunstwerken, openbare verlichting, bomen en groen opgenomen. Het uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks door het college vastgesteld. Daarbij presenteren we eveneens een doorkijk van de eerste 4 jaren parallel aan de begrotingsperiode.

Voor de diverse disciplines zijn structurele jaarbudgetten beschikbaar, die de gewenste beheerniveaus garanderen. Om de kosten gelijkmatig in de tijd te spreiden zijn voorzieningen en reserves gevormd. De onderscheiden posten binnen de openbare ruimte worden hieronder toegelicht.

De afzonderlijke onderdelen nader belicht

1- Wegen

Areaal / Kengetallen

Asfaltverharding	1.375.056	m2
Geluidsreducerend asfalt	48.244	m2
Elementenverharding beton	985.282	m2
Elementenverharding gebakken	359.296	m2
Betonverhardingen	16.708	m2
Verharde bermen	61.640	m2
Halfverharde paden	44.940	m2
Totaal	2.891.166	Are

Beleidskader

Het doel van de totale onderhoudsstrategie is om verhardingen in een redelijke tot goede onderhoudstoestand te brengen en te houden, dusdanig dat geen enkele verharding in een onderhoudstoestand 'onvoldoende' verkeert of komt te verkeren. Hiermee wordt tevens voorkomen dat weggebruikers onveilige situaties tegenkomen. Het is de taak van de wegbeheerder om de veiligheid van de wegen te bewaken, zodat de kans op ongelukken geminimaliseerd wordt. Een goede staat van het wegennet is immers van belang voor zowel de duurzaamheid als voor de veiligheid.

Tweejaarlijks wordt de onderhoudstoestand van de verhardingen in kaart gebracht door middel van een Globale Visuele Inspectie conform de wegbeheersystematiek van het C.R.O.W. Dit betekent dat alle wegvakonderdelen van asfalt, elementen en beton worden beoordeeld op ernst en omvang van alle schadebeelden. Op basis van de inspectiegegevens wordt de kwaliteit van het Wegenareaal ingedeeld conform de C.R.O.W.

Zowel de levensduur als de uitkomsten van de bovengenoemde inspecties zijn de input voor het jaarlijks op te stellen Uitvoeringsprogramma.

Financiële aspecten

Investerings in wegen betreffen maatschappelijk nut en worden geactiveerd en afgeschreven in gemiddeld 68 jaar. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer projecten wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma. Hieraan gekoppeld hebben we de egaliseringsreserve wegen en civiele kunstwerken welke een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud wegen

Tweejaarlijks worden de wegen geïnspecteerd. De laatste inspectie dateert uit 2019 (asfaltverharding). In 2022 vindt de nieuwe inspectieronde plaats en is duidelijk wat de actuele onderhoudstoestand van de wegen is. De verwachting is dat er weinig achterstallig onderhoud is.

2- Openbare Verlichting

Areaal /Kengetallen

Aantal lichtmasten ≥ 8m	1.795	Stk
Aantal lichtmasten < 8m	8.763	Stk
Overige voorzieningen	50	Stk
Aantal armaturen	10.608	Stk
Waarvan % Led	18	%

Beleidskader

In het beleidsplan staan de speerpunten genoemd waarbij met de inrichting en het onderhoud van de openbare verlichting rekening gehouden dient te worden. Het accent ligt op duurzaamheid en energiebesparende maatregelen. Het ingezette beleid ten aanzien van het toepassen van LED verlichting en dynamisch dimmen waar mogelijk, worden gecontinueerd en uitgebreid. Tevens passen we meer statisch dimmen toe.

Evenals voor groen, grijs, reiniging en kunstwerken is ook voor de verlichting een beheerplan opgesteld. Dit is gebaseerd op onze Wijchense beeldkwaliteitsystematiek. Uitgangspunt is dat we LED verlichting toepassen, tenzij dat technisch niet mogelijk is. Nieuwe armaturen voorzien we van een dimmer als dit effectief bijdraagt aan onze doelstellingen (minimaliseren CO2 emissie en lichtvervuiling). We komen in 2023 met een nieuw beleid-beheerplan waarbij rekening wordt gehouden met de nieuwe ontwikkelingen.

Financiële aspecten

Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten. Investerings betreffen maatschappelijk nut en worden geactiveerd en afgeschreven. Daarnaast is er een egaliseringsreserve voor het groot onderhoud en de vervanging van de openbare verlichting. Op deze manier borgen wij de instandhouding van de OVL op de lange termijn. In het beheerplan OVL hanteren we als afschrijvingstermijn voor masten 45 jaar en voor armaturen 25 jaar.

Achterstallig onderhoud

Er is achterstand in replace, schilderen en herstickeren van de masten. Ook bij het vervangen van armaturen ≥ 25 jaar en masten is er een achterstand. In 2023 willen we een groot deel van deze achterstanden wegwerken.

3- Civiele kunstwerken

Areaal /Kengetallen

Aantal bruggen	53	Stk
Aantal duikers	82	Stk
Aantal tunnels	4	Stk
Aantal geluidschermen	6	Stk
Overige	1	Stk

Beleidskader

Eind 2017 is het onderhoud aan de kunstwerken conform het vastgestelde kwaliteitsplan (Ibor) en het beheerplan Kunstwerken uitgevoerd. Noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden betrekken we bij het meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP).

Financiële aspecten

Investerings in civiele kunstwerken betreffen maatschappelijk nut en worden geactiveerd en afgeschreven. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Hieraan gekoppeld hebben we de egalisatiereserve wegen en civiele kunstwerken welke een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud

Op dit moment is er geen achterstallig onderhoud.

4- Groen

Areaal /Kengetallen

Bomen	32.100	St
Bosplantsoen	5.529	Are
Bos en natuur	5.530	Are
Sierplantsoen	1.792	Are
Hagen	290	Are
Gazon	12.708	Are
Ruw Gras&Bermen	12.644	Are

Beleidskader

Voor onderhoud en vervanging van openbaar groen zijn het beleidsplan Natuur en biodiversiteit samen met de groenstructuurplannen Kleine Kernen (2004) en Wijchen (2008) de leidraad voor renovaties van het openbaar groen. Ecologisch beheer en onderhoud wordt uitgevoerd conform het vastgestelde Ecologisch groenbeheerplan. Verzoeken voor grondverkoop of -verhuur en ontwikkelingsplannen worden ook beoordeeld aan de hand van deze plannen. Aanvullend zijn er beleidsregels uitgifte groenstroken opgesteld.

Groen en beplantingen

In het Oosterpark en langs de randwegen in Wijchen is het ecologisch beheer gestart. Het plan voor ecologisch bermbeheer in het buitengebied start vanaf 2023 en is verwerkt in het machinaal groenonderhoudsbestek. Voor de monitoring zoeken we de samenwerking met ZLTO, Rijkswaterstaat en het Waterschap. Het ecologisch beheer voor de park Noord en de spoorzone wordt in 2023 opgestart. Voor de woonwijken zal vanaf 2023 een visie komen om ecologisch beheer gefaseerd op te starten waarbij dit eerst in een pilotwijk start.

Burgerparticipatie

In 2023 zetten we de visie voor het betrekken van de bewoner bij het dagelijks onderhoud en renovaties van groen in de woonwijken door. Kleinschalige initiatieven van bewoners waarbij ze in eigen beheer Het aantal participatieprojectjes stijgt met de toenemende interesse van bewoners. Het gaat hierbij om groenprojectjes maar ook om projectjes waar bewoners helpen met het verwijderen van zwerfafval.

Bomenonderhoud

Voor het dagelijks beheer van de bomen zijn in het IBOR duidelijke randvoorwaarden gesteld. Deze randvoorwaarden en het vastgesteld beeldkwaliteitsniveau bepalen de mate van renovaties en keuzes van inrichtingen van het openbaar groen. Er komt in 2023 een herziening van het kapbeleid waarbij conform het coalitieakkoord "samen verschil maken" de visie is 1 boom kappen - 2 bomen planten.

Financiële aspecten

Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Het budget met de noemer renovatie groen wordt gereserveerd als dekking voor het uitvoeringsprogramma. Hieraan gekoppeld hebben we de egaliseringsreserve Groenbeheer welke een egaliserend karakter heeft over de jaren.

Achterstallig onderhoud

Jaarlijks worden conform het jaarlijks uitvoeringsprogramma diverse onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd. In 2022 zijn met name bomen in buitengebied gesnoeid.

5- Riolering

Areaal /Kengetallen

Lengte vrijvervalriolering	229,5	Km
Lengte persleiding	16,8	Km
Lengte drukriolering	88	Km
Lengte vacuümriolering	9	Km
Aantal Putten	6.054	Stk
Aantal gemalen	37	Stk
Aantal pompputten	517	Stk
Aantal IBA's	14	Stk
Wadi's	31	Stk
Randvoorzieningen	11	Stk

Beleidskader

Beleidsplan water en riolering.

Eind 2022 is het nieuwe Beleidsplan water en riolering (Bwr) voor de periode 2023-2027 opgesteld. Het Bwr is een beleidsplan waarin is aangegeven op welke wijze de gemeente invulling geeft aan haar wettelijke taken op het gebied van afvalwater, hemelwater en grondwater en hoe zij dit bekostigt.

Het nieuwe Bwr is samen met de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Nijmegen en West Maas & Waal opgesteld. Doel van de samenwerking was door middel van harmonisering van beleid te komen tot minder kostenstijging, meer kwaliteit en minder kwetsbaarheid in de (afval)waterketen. Deze harmonisering betekent nadrukkelijk niet dat de deelnemende gemeenten hun bevoegdheden hebben verloren. Integendeel, iedere gemeente is verantwoordelijk gebleven voor het eigen beleid en heeft het nieuwe Bwr afzonderlijk vastgesteld. Het nieuwe Bwr bevat een gemeenschappelijk deel (op hoofdlijnen geharmoniseerd beleid) en een individueel deel (specifieke uitwerking van beleid naar maatregelen).

Rioolbeheerplan

Aan de basis van het Beleidsplan water en riolering staat het Rioolbeheerplan (RBP) voor de periode 2023-2027. Het RBP is een operationeel plan dat inzicht geeft in de omvang van het te beheren (verbrede) rioleringsareaal en de maatregelen voor de (duurzame) instandhouding hiervan. Het RBP dient mede als input voor de financiële onderbouwing van het nieuwe Beleidsplan water en riolering.

Financiële aspecten

De kosten verbonden aan de riolering dekken we middels de rioolheffing af. Initiële investeringen worden als economisch nut geactiveerd. De

vervangingsinvesteringen worden ten laste van de voorzieningen gebracht. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daarnaast zijn er drie voorzieningen ten behoeve van de vervangingsinvesteringen. Jaarlijks wordt er, conform het rioolbeheerplan, toegevoegd aan de voorzieningen om ook op lange termijn de vervangingen te borgen. Daarnaast bestaat nog de egaliserende reserve om behaalde efficiency resultaten terug te kunnen geven aan de burger in de heffing of extra voorzieningen.

Achterstallig onderhoud

Aan de hand van rioolinspecties geven we input aan het meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP). De afgelopen 10 jaar zijn alle riolen in Wijchen geïnspecteerd en vervangingen conform uitgevoerd. Na de vervanging van de riolen in de bloemenbuurt en Alverna is er momenteel geen sprake van achterstallig onderhoud.

6- Watergangen

Areaal /Kengetallen

Lengte B-Watergangen	13	Km
Lengte C-Watergangen	83	Km
Overs vijvers, plassen, etc	6	km
Ontv.plicht A-watergangen	36	Km

Beleidskader

Het Baggerplan 2022 vormt het beleidskader voor het beheer en onderhoud van het oppervlaktewater in eigendom van de gemeente.

Waterschap Rivierenland is de waterbeheerder voor het grondgebied van de gemeente Wijchen. De gemeente en het waterschap streven naar een watersysteem met een goede waterkwaliteit. Daarnaast is het van belang dat neerslag en kwel kan worden opgevangen (geborgend) en afgevoerd.

De gemeente Wijchen is opgedeeld in vier afwateringseenheden:

- Het peilgebied Quarles van Ufford: ten noorden van de Nieuwe Wetering en ten oosten van de A50. Het gebied watert in noordwestelijke richting af en omvat de kern Bergharen.
- Het peilgebied Bloemers: ten zuiden van de Nieuwe Wetering en omvat het noordelijke deel van kern Wijchen en de kernen Hernen, Leur en Batenburg. Het gebied watert in westelijke richting af op de Maas via de Nieuwe Wetering naar het gemaal Bloemers bij Appeltern.
- Het peilgebied Citters I: omvat het zuidelijk deel van kern Wijchen en de kern Niftrik. Het gebied watert af op de Maas via de Niftrikse Wetering naar het gemaal Citters I.
- Het peilgebied Citters II: ten zuiden Citters I, grenzend aan de Maas en omvat kern Balgoij. Het gebied watert af op de Maas via de Balgoijse Wetering naar het uitwateringsgemaal Citters II in de Loonse Waard.

Als eigenaar van B- en C-wateren heeft de gemeente het beleid te willen baggeren binnen het onderhoudsprofiel. Het watersysteem wordt hiermee op orde gehouden en voldoet aan de legger van het waterschap. Het onderhoud van de waterpartijen en watergangen is opgenomen in het baggerplan vastgesteld voorjaar 2022. Daarin is planmatig aangegeven op welk moment aan een waterpartij onderhoud gepleegd moet worden. Aan de hand van detailinspecties wordt input gegeven aan het meerjaren uitvoeringsprogramma (MUP) en jaarlijks uitvoeringsprogramma (JUP).

Financiële Aspecten

Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Daaraan gekoppeld is de voorziening baggeren waterpartijen en beschoeiingen. Deze voorziening wordt gevormd vanuit het taakveld riolering.

Achterstallig onderhoud

Er is momenteel geen sprake van achterstallig onderhoud. Wel is er onduidelijkheid over het Wijchens Meer. Het Wijchens Meer is gedeeltelijk een A-watgang waarover de gemeente een ontvangstplicht heeft voor het bij baggeren vrijkomende slib. De kosten daarvan komen voor rekening van de gemeente. Het grootste deel van het Wijchens meer is C-watgang met een dikke sliblaag. Het gaat hier om grote hoeveelheden slib waarvan de verwerkingskosten zijn meegenomen in het nieuwe baggerplan.

7- Gebouwen

Areaal /Kengetallen

Gebouwen bedrijfsvoering	3	Stk
Wijkcentra/MFA's	14	Stk
Sportzalen/sporthallen	7	Stk
Woningen	3	Stk
Monumenten	3	Stk
Kunstwerken	51	Stk
Overige	16	Stk

Beleidskader

Gemeentelijk vastgoed is geen doel maar een middel om bepaalde doelen te verwezenlijken.

In het eerste kwartaal van 2019 is een eerste stap gezet en is het basisdocument voor vastgoedbeleid door de gemeenteraad vastgesteld (dd. 8 maart 2019 met kenmerk 261989). Aspecten die hierin benoemd zijn, zijn:

- de kerntaak van de gemeente ten aanzien van vastgoed;
- de verschillende deelportefeuilles;
- De spelregels ten aanzien van:
 - o financiën
 - o verhuur
 - o onderhoud
 - o aankopen en afstoten
 - o leegstand

Vervolgens is een aanvullend beleidskader opgesteld dat handvatten biedt om weloverwogen en integrale keuzes te maken om te borgen dat de gemeente Wijchen haar gebouwen doelmatig en efficiënt inzet. Deze nota is in mei 2020 door de raad vastgesteld. Daarbij is een meerjaren-portefeuilleplan uitgewerkt waarin een beeld wordt geschetst van de beoogde vastgoed ingrepen voor de middellange termijn (2020-2030).

Het beleid is dat het gemeentelijk vastgoed op conditieniveau 3 (met selectieve neerschudding naar 4 op de bouwkundige aspecten) wordt onderhouden. Onze Monumenten houden we in onderhoudsconditie 2. Dit is gebaseerd op de NEN 2767. Het onderhoudsplan voor de komende 20 jaar wordt jaarlijks geactualiseerd door onze adviseurs met de Nen2767 opleiding tot erkend vastgoed inspecteur.

Financiële aspecten

Investerings in nieuwe gebouwen worden geactiveerd en lineair afgeschreven in 40 jaar, verbouw in 20 jaar. Kapitaallasten van vervangingsinvesteringen worden in de meerjarenraming opgenomen. Vervangingen van installaties worden uit de onderhoudsreserve gedekt. Voor beheer en onderhoud bestaan genormeerde budgetten in de begroting. Er wordt in deze periode incidenteel gekeken naar eventuele overschrijdingen in budgetten vanwege de gestegen prijzen voor bouwmaterialen.

De dotaties in de reserve onderhoud volstaan als dekking voor de lange termijnplanning. De reserve heeft hiermee een egaliserend karakter over de jaren.

Achterstallig onderhoud

In verband met de voorgenomen nieuwbouw van MFA Westwijzer worden aan dit gebouw beperkt onderhoud uitgevoerd. In verband met het voorgenomen project 'Hart van zuid' wordt aan het wijkcentrum zuid en sportzaal zuid beperkt onderhoud uitgevoerd. Voor de overige gebouwen geldt dat er geen sprake is van achterstallig onderhoud bij het gemeentelijke vastgoed.

Paragraaf 5: Financiering

Begripsbepaling

Het doel van deze paragraaf is om de raad te informeren over het treasurybeleid en de beheersing van financiële risico's. De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's. Meer concreet gaat het om financiering van het beleid tegen zo gunstig mogelijke voorwaarden.

Inleiding

Vanaf 2001 is de Financiering Decentrale Overheden (Wet Fido) van kracht. Het doel van deze wet is onder andere om op een verantwoorde, prudente en professionele wijze de inrichting en uitvoering van de treasuryfunctie (financieringsactiviteiten) van de gemeente middels een statuut te regelen. Gelijktijdig met het aanbieden van de begroting 2017 heeft de raad het huidige financieringsstatuut vastgesteld. Daarin staan onze eigen regels inzake de algemene doelstellingen en de te hanteren richtlijnen en limieten, alsmede de administratieve organisatie van de financieringsfunctie.

Wettelijke voorschriften

Deze paragraaf moet voldoen aan het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV)

In artikel 13 van het BBV staat:

De paragraaf betreffende de financiering bevat in ieder geval de beleidsvoornemens ten aanzien van het risicobeheer van de financieringsportefeuille en geeft inzicht in de rentelasten, het renteresultaat, de wijze waarop rente aan investeringen, grondexploitaties en taakvelden wordt toegerekend en de financieringsbehoefte.

Beleid omtrent financiering en rentevisie

De hoofdpunten van het beleid omtrent financiering is opgenomen in het financieringsstatuut. Daarin staat dat we zoveel als mogelijk risico's afdekken en proberen te voorkomen. Zo zijn we geen bank en gaan we niet beleggen om rendement te halen. Voor het hanteren van rentepercentages voor toekomstige leningen en/of roodstand baseren we ons op de toetsingskaders van de provincie en visies van de grote banken in Nederland en de Bank Nederlandse gemeenten (BNG). Daarbij hanteren we het voorzichtigheidsprincipe (want risicomijdend). Dit resulteert erin, dat we aan de bovenkant van de bandbreedte gaan zitten voor de rentepercentages die we gebruiken bij de verwachte herfinancieringen en roodstand.

Risicobeheer

Het risicobeheer is ook in ons financieringsstatuut geregeld. Daarin staan de volgende algemene uitgangspunten:

- De gemeente mag leningen of garanties uit hoofde van de "publieke taak" uitsluitend verstrekken aan door de Gemeenteraad goedgekeurde derde partijen, waarbij vooraf de financiële positie en de kredietwaardigheid van de betreffende partij wordt getoetst. De gemeente is geen bank van lening en zal pas in uiterste instantie overgaan tot het verstrekken van leningen;
- De gemeente mag aan mede-overheden geld uitlenen wat ze niet meteen nodig heeft. Daarbij geldt dat er geen risico gelopen mag worden en dat het niet met het doel is om rendement te maken door het lopen van overmatig risico. Beleggen is niet toegestaan;
- Het gebruik van derivaten is niet toegestaan.

Met de inwerkingtreding van de Wet Verplicht Schatkistbankieren is het niet langer toegestaan middelen aan te houden boven de toegestane norm op de lopende rekening of spaarrekening, of beleggingen aan te gaan.

Risicobeheer; de Kasgeldlimiet en Rente-risiconorm

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasurybeleid zijn koersrisico's, renterisico's en kredietrisico's.

- **Koersrisico's**

De koersrisico's voor onze gemeente zijn zeer beperkt omdat we onze overtollige middelen in de schatkist moeten aanhouden. We hebben geen aandelen of deposito's meer als beleggingen. De laatste schatkistpapieren zijn in 2015 verkocht. Valutarisico's hebben we niet, omdat we in principe alleen maar met Euro's werken. Verplichtingen in andere valuta kunnen we alleen in uitzonderingsgevallen aangaan.

- **Renterisicobeheer**

De kasgeldlimiet geeft het renterisico op korte termijn weer. Hieronder vallen alle kortlopende financieringen met een rentetypische looptijd korter dan 1 jaar. Het doel van deze limiet is om te voorkomen dat bij herfinanciering van de leningen bij (aanzienlijk) hogere rente grote schokken gaan optreden in de hoogte van de rente die de gemeente moet betalen. Het niveau van de kasgeldlimiet, is beperkt tot 8,5% van het totaal van de begroting. De wettelijk toegestane kasgeldlimiet van 8,5% wordt niet structureel overschreden.

- **Renterisiconorm**

De renterisico's op de vaste schuld worden ingekaderd door de renterisiconorm. Jaarlijks mogen de renterisico's door renteherziening en herfinanciering - van leningen met een looptijd vanaf 1 jaar - niet hoger zijn dan 20% van het begrotingstotaal. De renterisiconorm houdt in dat de aflossingen en renteherzieningen samen maximaal 20% van het begrotingstotaal mag zijn. De aflossingen op de leningen die we 1 op 1 aan derden door verstrekken (Talis) tellen hierbij niet mee. Onderstaande tabel geeft aan dat de gemeente Wijchen ruim binnen de rente risiconorm blijft.

Tabel 28: Bedragen x €1000

	2023	2024	2025	2026
20% van Begrotingstotaal	24.128	24.850	25.020	24.485
Aflossingen en rente herzieningen	683	1.040	1.814	1.977
Saldo	23.445	23.810	23.206	22.508

Gewaarborgde geldleningen

De gemeente staat garant voor de betaling van de rente en aflossing bij een aantal afgesloten leningen van externe partijen. Het bedrag waarvoor de gemeente eventueel kan worden aangesproken is het restant bedrag van de lening op het moment dat niet meer aan de betalingsverplichting wordt voldaan en is afhankelijk van het percentage overeengekomen in de garantstelling. Naast leningen aan sportverenigingen, zijn het vooral leningen voor woningbouwcorporaties en de Nationale Hypotheekgarantie.

Woningbouwcorporaties

De kans dat de gemeente voor geldleningen van de woningbouwcorporaties als borg wordt aangesproken is zeer klein. Daarnaast staat het Rijk voor 50% garant. De kans dat een beroep wordt gedaan op onze gemeente voor deze achtervang positie is uiterst klein omdat:

- Elke toegelaten instelling die deelnemer is bij het WSW jaarlijks wordt onderworpen aan een kredietwaardigheidstoets;
- Het WSW een zodanige buffer heeft opgebouwd en evt. nog aanvullend kan beschikken over de gelden (obligo's) die de corporaties verplicht hebben aangehouden;

Nationale hypotheekgarantie

Wijchen is 50% achtervang voor de tussen 1 januari 1995 en 1 januari 2011 verleende Nationale Hypotheekgaranties door de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Vanaf 2011 heeft het Rijk de achtervangpositie overgenomen. Op basis van de in 2020 opgestelde liquiditeitsprognose van Stichting waarborgfonds Eigen Woningen is de verwachting dat in de periode 2020-2025 geen aanspraak wordt gedaan op de achtervang. Vanaf 1 januari 2011 staan gemeenten niet langer garant, maar komt dit geheel te rusten op het Rijk.

Opgenomen leningen

Tabel 29: Opgenomen leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	2022 (verwacht)	2023 (prognose)	2024 (prognose)	2025 (prognose)	2026 (prognose)
Eigen financiering	10.991	17.826	29.812	28.533	27.439
Specifiek voor Woningbouw	5.280	4.762	4.235	3.700	3.157
Opgenomen leningen totaal	16.271	22.589	34.048	32.234	30.596

De leningen die specifiek voor woningbouw zijn aangetrokken, zijn weer doorgeleend aan woningbouwcorporaties. De overige leningen zijn voor eigen financieringen aangetrokken en deels doorgeleend aan verenigingen of stichtingen. Vanwege forse investeringen zal de gemeente de komende jaren langlopende leningen aan gaan trekken. Op dit moment verwachten we in 2023 € 7 miljoen en in 2024 € 12.5 miljoen aan langlopende leningen aan te moeten trekken.

Voor de overige financiering maakt de gemeente gebruik van kasgeldleningen of de kredietfaciliteit bij de BNG Bank. Bij BNG kunnen we tot € 7 miljoen rood staan, waarvan we voor € 2 miljoen goedkoop rood kunnen staan en voor de overige € 5 miljoen een hoger tarief betalen. Gezien de huidige lage rentestand geven we de voorkeur aan het aantrekken van kasgeldleningen.

Uitgezette leningen en deelnemingen

Om inzicht te verschaffen in de uitgezette leningen verwijzen we naar onderstaand overzicht. Hierbij sluiten we aan bij de indeling volgens de voorgeschreven balansindeling IV-3.

Tabel 30: Uitgezette leningen

Stand per 31 december (x € 1.000)	2022	2023	2024	2025	2026
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	428	428	428	428	428
Woningbouwcorporaties	5.361	4.908	4.447	3.976	3.497
Leningen aan deelnemingen	0	0	0	0	0
Overige langlopende leningen	8.694	8.493	8.292	8.302	8.601
Eindtotaal	14.483	13.829	13.167	12.706	12.527

- #### Hypotheek en garanties ambtenaren

Per 1 augustus 2009 is er een verbod op het verstrekken van hypotheek en garanties aan gemeentepersoneel van kracht. Het ministerie beroept zich op de Wet fido (Financiering Decentrale Overheden), sinds 2001 van kracht, waaruit volgens de minister volgt dat publiek geld niet voor niet-publieke doeleinden, zoals hypotheekverstrekking, ingezet mag worden. Het verbod strekt zich ook uit tot het geven van garantie door de gemeente op een door een andere instelling te verschaffen (hypothecaire) geldlening. Er worden na 1 januari 2009 geen hypotheekleningen meer verstrekt. Bestaande hypotheekleningen lopen via een zogenaamde "sterfhuisconstructie" af. Er mogen geen nieuwe leningen en/of garanties meer worden verstrekt. Van lopende leningen en/of garanties is het toegestaan dat zij uitdalen wel aflopen. In bovenstaande tabel zijn deze opgenomen onder Overige

langlopende leningen.

Financieringsbehoefte

De financieringsbehoefte baseren we op de verwachte uitgaven en inkomsten (liquiditeitsplanning). Daarbij houden we rekening met onder andere de exploitatie, aflossingen op leningen en uitgaven voor projecten. Deze liquiditeitsplanning vergelijken we met ons banksaldo. Als blijkt dat we onvoldoende geld op de bank hebben, kunnen we ervoor kiezen om (voordelig) rood te staan bij de bank, of een lening aan te trekken. Dit is afhankelijk van de goedkoopste optie. We spreken van een lening als de looptijd langer vast staat dan 1 jaar.

Op basis van de liquiditeitsplanning en inclusief het aantrekken van nieuwe langlopende leningen is de verwachte ontwikkeling van ons banksaldo als volgt:

Verwacht banksaldo inclusief korte financiering (x € 1.000)	1-1-2023	1-1-2024	1-1-2025	1-1-2026
	-1.910	-12.349	-4.500	4640

Rente

Onze visie over de rente is een afgeleide van de visie van de grootbanken en onze huisbank, de BNG. Daarnaast houden we rekening met het toetsingskader van de Provincie Gelderland. Door de gevolgen van de Coronacrisis is grotere onzekerheid ontstaan op de kredietmarkten, met stijgende rentes tot gevolg. De Europese Centrale Bank zet maatregelen in die deze stijging drukken. De verwachting is daarom dat de rentes stabiel en op een laag niveau blijven. Wij hanteert voor de berekening van de in 2021 aan te trekken leningen voorzichtigheidshalve een percentage van 1,5%. Daarmee voldoen we aan de provinciale toets, die staat voor een voorzichtig rentebeleid.

Tabel 31: rentebaten en lasten

Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
<u>Rentekosten</u>				
Rente langlopende geldleningen	191	500	495	484
Rente kortlopende geldleningen	8	8	8	8
Rente geldleningen woningbouw	134	122	111	99
Rente overig	5	5	5	5
<u>Rente-opbrengsten</u>				
Hypotheekrente ambtenaren	-41	-19	-5	0
Rente langlopende geldleningen	0	0	0	0
Rente kortlopende geldleningen	0	0	0	0
Rente geldleningen woningbouw	-141	-129	-116	-104
Rente overig	0	0	0	0
Rente huurkoop	-7	-7	-7	-7
Rentekosten kapitaallasten	-1.184	-1.527	-1.557	-1.540
Rente Eigen vermogen berekend	779	779	779	779
Rente Eigen vermogen naar taakvelden	-779	-779	-779	-779
Saldo	-1.034	-1.047	-1.066	-1.056

Toerekening van rentelasten aan grondexploitaties, reserves, investeringen en taakvelden

In de nu voorliggende begroting rekenen we standaard rente toe aan de grondexploitaties. De wijziging in het BBV zijn doorgevoerd, waarbij is vastgesteld hoe de toe te rekenen rente voor de verschillende onderdelen moet worden bepaald.

De volgende uitgangspunten zijn verwerkt:

Grondexploitaties:

De berekening van de rente aan de grondexploitaties is voorgeschreven. Dit is het gewogen gemiddelde rentepercentage van de bestaande leningenportefeuille van de gemeente, naar verhouding vreemd vermogen/totaal vermogen, indien geen sprake is van projectfinanciering.

Reserves:

We rekenen rente toe aan de reserves (eigen vermogen). Volgens de voorschriften is deze rente maximaal het rentepercentage dat is gebaseerd op het gewogen samenstel van de (bruto) externe rentelasten over het totaal van de lang en kort aangetrokken financieringsmiddelen. Dit betekent ook dat er geen rente over het eigen vermogen en/of voorzieningen kan worden berekend als er geen aangetrokken financiering is.

Verdeling naar taakvelden:

We moeten volgens de verslaggevingsvoorschriften van het BBV rente toerekenen aan de taakvelden. Dit is het saldo van de rentebaten en -lasten dat overblijft na de verwerking van de rente aan de grondexploitatie. Dat saldo rekenen we evenredig toe aan de taakvelden, op basis van de boekwaarde van de materiele vaste activa per 1 januari van het betreffende jaar, met een minimum van 0%. Daarbij proberen we de fluctuaties in het rentepercentage zo klein mogelijk te houden in het meerjarenperspectief. Het rentepercentage dat we hier berekend hebben hanteren we ook bij voorgenomen investeringen.

Tabel 32: renteresultaat

	Bedragen x € 1.000	2023	2024	2025	2026
a	Rentelasten korte en lange financieringen	339	635	619	595
b	Externe rentebaten totaal	-189	-155	-128	-111
a-b	Totaal door te rekenen externe rente	150	480	491	484
c1	Rente aan grex	19	43	21	16
c2	Rentelast "projectfinanciering" (m.n. Talis)	134	123	111	99
c3	Rentebate "projectfinanciering" (m.n. Talis)	-141	-129	-116	-104
C		-12	-37	-16	-11
1-c	Saldo door te berekenen externe rente	137	443	475	474
d1	rente toegerekend aan het eigen vermogen	779	779	779	779
d2	rente toegerekend aan voorzieningen	0	0	0	0
e	Aan taakvelden toe te rekenen rente	916	1223	1254	1253
f	Werkelijk aan taakveld door te rekenen rente	1184	1527	1557	1540
	Renteresultaat Taakveld Treasury	-268	-305	-303	-288

Het renteresultaat is een onderdeel van het taakveld Treasury. Wijchen heeft een positief (afnemend) renteresultaat binnen dit taakveld. Uit de voorschriften komen de volgende te hanteren rentepercentages. Deze percentages worden jaarlijks opnieuw berekend.

Tabel 33: rentepercentages

	2023	2024	2025	2026
Rente Bouwgrondexploitaties	0,89%	0,91%	0,89%	0,95%
Rente Eigen vermogen	0,89%	1,34%	1,32%	1,44%
Rente-omslag naar de taakvelden berekend	1,60%	1,77%	1,77%	1,83%
Rente-omslag naar de taakvelden genormeerd	1,50%	1,50%	1,50%	1,50%

Paragraaf 6: Bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering biedt inzicht in de beleidsvoornemens inzake de bedrijfsvoering. Bedrijfsvoering bestaat uit de onderdelen personeel, informatisering, automatisering, communicatie, organisatie, financieel beheer en beleid (waaronder de administratieve organisatie, treasury, planning en control en de interne controle) en facilitaire dienstverlening. De kwaliteit van onze bedrijfsvoering bepaalt mede het welslagen van onze dienstverlening.

Vanaf 1 januari 2018 is de Werkorganisatie Druten Wijchen (hierna WDW) van start gegaan met de bedrijfsvoeringstaken voor de gemeenten Druten en Wijchen. De WDW is een gemeenschappelijke regeling die haar begroting conform wettelijke vereisten voor 15 april aanbiedt aan de deelnemende gemeenten.

De meerwaarde van de WDW is vervat in vijf strategische doelstellingen (5k's):

1. Verhogen van Kwaliteit van dienstverlening en bedrijfsvoering;
2. Verbeteren van de bestuurlijke Kracht in de regio;
3. Verminderen van de Kwetsbaarheid;
4. Verbeteren van Kansen voor medewerkers;
5. Verminderen en beheersen van Kosten.

In 2018 is een 0-meting uitgevoerd bij inwoners en bedrijven in beide gemeenten over de kwaliteit van dienstverlening. In 2020 is de 1-meting uitgevoerd. De ervaren kwaliteit van dienstverlening bij inwoners en bedrijven is globaal gelijk gebleven.

In 2022 is de 2-meting uitgevoerd. De resultaten van beide gemeenten zijn op dit gebied ten opzichte van de uitkomsten 2018 iets vooruitgegaan of zijn stabiel zijn gebleven.

Indien deze resultaten worden afgezet tegen de landelijke benchmarkcijfers blijkt bovendien dat deze zich over het algemeen iets boven het landelijke gemiddelde begeven. In de Agenda Dienstverlening hebben we de ambitie geformuleerd om onze dienstverlening verder te verbeteren en beter te laten aansluiten bij de behoeften van onze inwoners en ondernemers. We streven hierbij naar een 7 in 2024.

Integraal Plan WDW

De WDW heeft haar Begroting 2023 in juli vastgesteld, rekening houdend met de ingediende zienswijzen van de beide gemeenten. Deze begroting was technisch van aard en volledig opgezet vanuit het bestaande beleid en een financiële vertaalslag daarvan.

Nieuw beleid is geformuleerd in de nota "Integraal plan WDW". In dit plan is het volgende opgenomen:

1. De WDW-organisatie:
 - a. Organisatieontwikkeling en organisatorische inrichting;
 - b. Opleidingsplan;
 - c. Informatiebeleidsplan;
 - d. De voortgang op de taakstelling van de WDW.
2. Extra capaciteit voor de formatie.
3. Bestuurlijke afspraken met het oog op de vluchtelingenopvang Oekraïne.

Ad 1b. De WDW-organisatie: Organisatieontwikkeling en -inrichting

We richten ons hier op de vragen die vanuit de colleges aan de WDW zijn gesteld.

1. Heb oog voor meer coördinerende sturing bij achterblijven Zelforganisatie in teams.
2. Zorg voor ondersteuning bij de ervaren ondoorgankelijkheid van de organisatie.
3. Zorg voor afstemming in team- en domein overstijgende kwesties (integraal).

Ad 1b. De WDW-organisatie: Opleidingsplan

In een moeilijke arbeidsmarkt is het belangrijk om de werkorganisatie goed te positioneren. Een groot verloop betekent ook kansen in onze werving van nieuwe potentiële medewerkers. De WDW moeten zich, als werkgever, dan wel aantrekkelijk maken en houden.

Het opleidingsplan en -budget biedt daartoe weinig mogelijkheden. Bovendien sluit het, voor wat betreft de budgettaire ruimte, niet aan op ambities voor doorontwikkeling, die middels het actieplan doorontwikkeling WDW bestuurlijk zijn vastgesteld.

De ruimte in het opleidingsbudget is momenteel 1% van de loonsom. Dit is niet vergelijkbaar met de sector gemeenten. Generiek in de sector gemeenten is rond de 2%.

Ad 1c. De WDW-organisatie: Informatiebeleidsplan

In lijn met het bedrijfsplan van de WDW, staat 2021 en 2022 in het teken van de fundamenten van de ICT. Kern-applicaties (sociaal domein, burgerzaken, gegevensdistributie, HRM, VTH) worden geïmplementeerd en geharmoniseerd. Daarmee worden belangrijke efficiëncyslagen gemaakt. Tegelijkertijd is een strategisch informatiebeleidsplan opgesteld, hoe we vanuit dit fundament kunnen doorgroeien naar een eigentijdse ICT.

Ad 1d: De WDW-organisatie: Voortgang op de taakstelling WDW

In 2018 is de WDW gestart met de taakstellende opgave om 600K in te krimpen op de personeelsbegroting. Tot 2022 heeft de WDW dit op kunnen vangen met haar reserves. Deze zijn uitgeput vanaf 2023. Vanaf begrotingsjaar 2024 verwacht de WDW dit volledig waar te maken.

Ad 2. Extra capaciteit voor de formatie

Vanaf de start van de WDW in 2018 is de omvang van de formatie redelijk constant gebleven¹, op enkele uitbreidingen na op het gebied van versnelling woningbouw. In de WDW-begrotingen van de afgelopen jaren heeft het bestuur van de WDW naar beide gemeenten aangegeven, niet te komen met uitzetting.

Bovenliggende reden daarvoor was de financiële situatie in de gemeenten.

Daarbij is in de WDW-begrotingen ook steeds aangegeven dat directie en management extra kosten, die gepaard gaan met ambities van de besturen én professionalisering van de organisatie wel onderkennen, maar het niet realistisch vinden om hiervoor met een uitzetting te komen naar de gemeenten op dat moment.

Ondertussen ziet de WDW een aantal knelpunten ontstaan in de organisatie, zoals:

1. Een aantal maatschappelijke ontwikkelingen die leiden tot verhoogde inzet op een aantal specifieke gebieden zoals handhaving, veiligheid, externe publieke communicatie en verhoogde aanvragen in het sociaal domein. Meest actuele voorbeelden zijn de gevolgen van corona (ziekteverzuim) en de Oekraïne-crisis.
2. Een krappe arbeidsmarkt, waardoor de WDW er moeizaam in slaagt een aantal vacatures in te vullen op specifieke plekken in de organisatie. Dit leidt op zijn beurt tot een verhoogde inhuur van personeel en zet druk op de bestaande personeelsbudgetten.
3. Een krappe formatie die, gegeven de bestuurlijke ambities van twee gemeenten én de ambitie van professionalisering van de organisatie én efficiëncykwesies als gevolg van het bedienen van twee besturen, wordt geconfronteerd met een hoge werkdruk. Dit, met een risico op oververhitting. Een verhoogd ziekteverzuim (8,2% over het eerste kwartaal 2022) geeft daar blijk van volgens, rapportages van de bedrijfsarts.
4. Op een aantal punten gaat dit ten koste van rollen van medewerkers, die los staan van hun primaire functie. We noemen hier rollen in de ARBO-organisatie, rollen bin-

¹ Behoudens formatie in het kader van wettelijke ontwikkelingen, CAO en formatie waarvoor direct dekking is meegekomen via (rijks)uitkeringen.

nen de OR en rollen op het gebied van de kwaliteit van communicatie (taalcoaches). In een aantal gevallen betekent dit risico's op wettelijke verplichtingen.

De stretch in de organisatie is knellend. Dit gaat ten koste van óf de snelheid óf de kwaliteit van dienstverlening óf de menselijk maat.

Ad 3: Vluchtelingenopvang Oekraïne

Afsluitend is in dit plan nog kort stilstaan bij de bestuurlijke afspraken rondom de vluchtelingenopvang uit de Oekraïne en de gevolgen daarvan voor de capaciteit in de WDW-organisatie in 2022.

Het bestuur van de WDW heeft het Integraal plan op 12 september vastgesteld en ter zienswijze aangeboden aan de gemeenteraden. Behandeling hiervan volgt in de periode tussen het aanbieden van deze begroting aan de raden en de vaststelling daarvan op 10 november. In deze begroting nemen we de uitgangspunten uit het Integraal Plan over. Hieronder sommen we de financiële consequenties op.

	kosten S	kosten I
Formatie, extra capaciteit	€ 1.224.250	€ 523.750
Opleidingsplan	€ 300.000	€ 0
Informatiebeleidsplan	€ 160.000	€ 210.000
Organisatieontwikkeling - en inrichting	€ -60.000	€ 275.000
Invulling taakstelling	€ -2.500	€ 66.500
Oekraïne	Pm	Pm
Totaal Integraal plan WDW	€ 1.621.750	€ 1.075.250

Voor het Integrale Plan is geen dekking opgenomen in de gemeentelijke begrotingen. De uitzetting voor de beide gemeenten bedraagt:

	2023	2024	2025	2026
Wijchen structureel	€ 1.050.890	€ 1.183.410	€ 1.256.310	€ 1.311.390
Wijchen incidenteel	€ 696.760	€ 68.040	€ 35.640	€ 19.440
Druten structureel	€ 570.860	€ 642.840	€ 682.440	€ 712.360
Druten incidenteel	€ 378.490	€ 36.960	€ 19.360	€ 10.560

Organisatieontwikkeling

De samenleving verandert in een informatie- en netwerksamenleving. We staan voor nieuwe opgaven, zoals duurzaamheid, vergrijzing, democratisering en digitalisering. Al deze ontwikkelingen hebben impact op onze samenleving en onze rol als gemeente. Hoe gaan we daar als WDW mee om?

In het 'Actieplan Doorontwikkeling WDW' is opgenomen hoe we werken aan organisatieontwikkeling. Dit actieplan is een verdere uitwerking van ons bedrijfsplan dat onze basis blijft. De realisatie van de WDW-academie en het doorgroeien naar een nieuwe hybride werkcultuur zijn belangrijke onderdelen hierin.

Rechtmatigheidsverantwoording

Nu verstrekken externe accountants een controleverklaring met een oordeel inzake getrouwheid en rechtmatigheid bij de jaarrekeningen van gemeenten. Met de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording wijzigt dit. Het college van BenW geeft dan een rechtmatigheidsverantwoording in de jaarrekening. Daarmee valt de rechtmatigheidsverantwoording onder het getrouwheidsoordeel van de accountant. De accountant kijkt dus nog wel of de rechtmatigheidsverantwoording 'juist' is. We gaan ervan uit dat dit met verslagjaar 2023 wordt ingevoerd en zijn hierop in voorbereiding, onder andere door het opstellen van aangepaste verordeningen. De verbijzonderde interne controles worden op dit moment zodanig ingericht om zelfstandig over verslagjaar 2023 een goed onderbouwde rechtmatigheidsverantwoording af te geven in de jaarrekening.

Transparante en betrouwbare overheid

Op 1 mei 2022 is de Wet Open Overheid (WOO) in werking getreden. Deze wet richt zich op een transparante overheid en vraagt een cultuurverandering rond de omgang met informatie. Bepaalde informatie moet verplicht en actief openbaar gemaakt worden. Dit raakt een groot aantal processen in onze gemeente. Ook informatieverzoeken aan de overheid (voorheen WOB-verzoek) vallen onder de nieuwe wet. Om aan de nieuwe eisen te kunnen voldoen, moet onze gemeentelijke informatiehuishouding op orde zijn, de juiste it-voorzieningen aanwezig en vooral bekend zijn wat de wet voor ambtenaar en bestuurder betekent. Het grijpt in op het dagelijks handelen van een groot deel van onze organisatie en heeft daarmee de komende jaren een flinke impact op onze bedrijfsvoering. In 2027 moet de WOO geïmplementeerd zijn, met nog 3 jaar extra voor het op orde krijgen van het informatiebeheer.

In 2022 leggen we de uitgangspunten voor gemeenten Druten en Wijchen als open overheid vast en bepalen ons ambitieniveau. Ten tweede werken we uit wat dit betekent voor de noodzakelijke veranderingen in onze informatievoorziening; zowel in een doelarchitectuur (een ontwerp voor de lange termijn) als in concrete projecten en acties. Ten derde werken we verder aan het verbeteren van het afhandelen van de WOO-verzoeken. Tot slot zorgen we voor een passende veranderstrategie en nemen we een scala aan acties om de organisatie mee te nemen en op te leiden.

Paragraaf 7: Verbonden partijen

Verbonden partijen zijn organisaties waarbij sprake is van zowel een bestuurlijk als financieel belang. In deze paragraaf hebben we onderscheid gemaakt in gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen. Bij iedere partij wordt aangegeven welk openbare belang zij behartigen. En welke ontwikkelingen in 2020 worden verwacht. Afsluitend presenteren we een financiële tabel met onder andere de Wijchense bijdrage in de totaalomzet van de verbonden partijen.

Eind 2018 heeft de raad de nota Verbonden Partijen (18 7b 21660) vastgesteld. Met deze nota zijn de diverse verbonden partijen ingedeeld in risicoprofielen, met bijbehorend toezichtarrangement waarmee de informatievoorziening en de sturing maatwerk worden. In deze paragraaf nemen we op in welk profiel iedere partij is ingedeeld. In de nota Verbonden Partijen is ook vastgesteld dat iedere verbonden partij periodiek wordt geëvalueerd. Op het moment dat bekend wanneer de evaluatie plaats vindt, nemen we dat op.

Gemeenschappelijke regelingen

- **8.1 Gemeentelijke Gezondheidsdienst (GGD) Gelderland-Zuid (toezichtarrangement basis +)**

Behartigen openbaar belang

De GGD Gelderland-Zuid draagt bij aan de bewaking, bescherming en de bevordering van de gezondheid van onze inwoners. Deze taak voert zij uit op grond van de Wet publieke gezondheid 2008. De belangrijkste taken zijn de jeugdgezondheidszorg, infectieziekten bestrijding, algemene gezondheidsbevordering en uitvoering van het meldpunt bijzondere zorg en van het advies- en meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling (Veilig Thuis).

Ontwikkelingen 2023

De afgelopen jaren zijn vele veranderingen bij de GGD doorgevoerd waardoor deze beter aansluit op de behoeften van gemeenten. De bestuurlijke procedures, verantwoording en transparantie zijn verbeterd. Dit is terug te zien in de gewijzigde Gemeenschappelijke regeling, de Meerjarenstrategie 2020- 2023 en de opbouw van de begroting. De GGD investeert in data- en informatiegestuurd werken, zodat beleidskeuzes beter ondersteund kunnen worden.

- **8.2 MGR Rijk van Nijmegen, WerkBedrijf en IRvN (toezichtarrangement basis +)**

Behartigen openbaar belang

Het WerkBedrijf is als eerste module van de MGR per 1 januari 2015 van start gegaan. Met het WerkBedrijf worden door de deelnemende gemeenten, het UWV en andere organisaties de handen ineen geslagen om de doelstellingen uit de Participatiewet te realiseren. Eén regeling voor de kwetsbaren op de arbeidsmarkt waarbij zoveel mogelijk mensen aan de slag gaan bij reguliere werkgevers. Een bijzonder samenwerkingsverband omdat hiermee het afbreken van de schotten tussen de verschillende regelingen, wordt doorvertaald naar de uitvoeringsorganisatie.

Ontwikkelingen 2023

Het WerkBedrijf heeft voor 2023 en de jaren erna diverse opgaven en ambities te realiseren. Het WerkBedrijf houdt rekening met een aantal ontwikkelingen:

1. de werkloosheidsontwikkeling en de regionale arbeidsmarkt;
2. de bemiddeling van kandidaten;
3. het strategische arbeidsmarktbeleid;
4. de nieuwe wet inburgering;
5. de uitwerking m.b.t. wet- en regelgeving w.o. CAO 'Aan de slag'.

De IRvN richt zich op:

1. de technologische trends en ontwikkelingen;
2. de landelijke wet- en regelgeving op het gebied van informatieveiligheid;
3. verdere regionale ondersteuning en samenwerking.

- **8.3 G.R. Instituut Bijzonder Onderzoek Regio Zuid-Gelderland (IBO) in Wijchen (toezichtarrangement basis -)**

Behartigen openbaar belang

Behartiging van de gemeenschappelijke belangen op het gebied van de naleving van sociale zekerheidswetgeving, de WMO en de Jeugdwet. Het IBO is een gemeenschappelijke Regeling voor de gemeenten Beuningen, Druten, Heumen, Berg en Dal en Wijchen. De gemeente Wijchen fungeert als centrumgemeente.

Ontwikkelingen 2023

Uitkeringsgerechtigden die zich niet aan de regels houden sporen de medewerkers van het IBO actief op. Wij hebben de plicht om onterecht verkregen uitkeringen terug te vorderen, ongeacht de hoogte daarvan. Vanaf 2015 dragen de gemeente de verantwoordelijkheid voor de nieuwe Jeugdwet en extra Wmo taken (begeleiding, dagbesteding en beschermd wonen GGZ). Gezien de vergroting van de verantwoordelijkheid voor (extra) kwetsbare doelgroepen en het daar bijbehorende budget, zijn ook de risico's op onrechtmatigheden groter geworden. Voor de bestrijding van misbruik, oneigenlijk gebruik en handhaving Wmo 2015 en Jeugdwet sluiten wij zoveel als mogelijk aan bij de visie/methodiek, zoals wij die toepassen bij de uitvoering van de Participatiewet. Deze aanpak kent preventieve en repressieve elementen in zich met als doel spontane naleving van de wet- en regelgeving.

- **8.4 Euregio Rijn/Waal in Kleve en 's-Heerenberg (toezichtarrangement basis -)**

Behartigen openbaar belang

De Euregio Rijn-Waal is een Nederlands-Duits openbaar lichaam, waarbij ca. 55 gemeenten en regionale overheden zijn aangesloten. De Euregio Rijn-Waal heeft als belangrijkste doel de grensoverschrijdende samenwerking op het gebied van economie en maatschappij te verbeteren en te intensiveren. In het werkgebied van de Euregio Rijn-Waal bestaan veel mogelijkheden voor een sterke economische en maatschappelijke ontwikkeling. De Euregio Rijn-Waal brengt partners bij elkaar om gezamenlijke initiatieven te starten en zo gebruik te maken van synergie-effecten.

Ontwikkelingen 2023

Projecten die meerwaarde hebben voor de gemeente Wijchen zullen wij ondersteunen. Aan de hand van de strategische agenda 2025 van de Euregio en de nieuwe periode van het grensoverschrijdende Europese subsidieprogramma 'Interreg' (start 2022) bekijken de subsidieadviseur en de accounthouder met de portefeuillehouders welke kansen er zijn binnen de organisatie en in de samenleving voor (bewustwording over) grensoverschrijdende samenwerking.

- **8.5 G.R. Bijsterhuizen in Nijmegen (toezichtarrangement basis -)**

Behartigen openbaar belang

Het samenwerkingsverband heeft tot hoofddoel het bevorderen van de economische ontwikkeling en de werkgelegenheid in de regio Nijmegen door middel van het gezamenlijk ontwikkelen en exploiteren van een kwalitatief hoogwaardig en uit financieel-economisch oogpunt aanvaardbaar intergemeentelijk bedrijventerrein.

Ontwikkelingen 2023

De verwachting is dat we eind 2022 / begin 2023 deze gemeenschappelijke regeling op heffen, nu de laatste grondverkoop heeft plaatsgevonden.

- **8.6 Gemeenschappelijke Regeling Belastingssamenwerking Beuningen, Heumen, Groesbeek en Wijchen te Beuningen. ("Munitax") (toezichtarrangement basis)**

Behartigen openbaar belang

De gemeenten Beuningen, Heumen, Druten, Groesbeek en Wijchen werken onder de naam "Munitax" samen op het gebied van de uitvoering van de Wet WOZ en de heffing en invordering van gemeentelijke belastingen. De samenwerking heft de kwetsbaarheid van eenmansfuncties op, verhoogt de effectiviteit en kwaliteit en leidt tot lagere kosten.

Er is gekozen voor een lichte juridische vorm van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, namelijk een centrumgemeente constructie waarin de centrumgemeente gemandateerd wordt door de colleges van de overige gemeenten om uitvoering te geven aan de werkzaamheden. Beuningen vervult deze functie als centrumgemeente. De uiteindelijke beleidskeuzes en het vaststellen van alle verordeningen (en tarieven) is een verantwoordelijkheid van de gemeenten zelf.

Ontwikkelingen 2023

Munitax voert volgens plan het opleggen van de belastingaanslagen en de inning van de belastingen voor Wijchen uit.

- **8.7 Veiligheidsregio Gelderland-Zuid in Nijmegen (toezichtarrangement basis +)**

Behartigen openbaar belang

De gemeenschappelijke regeling Veiligheidsregio Gelderland Zuid (VRGZ) is een samenwerkingsverband dat sinds 1 januari 2004 bestaat uit de volgende drie onderdelen: de regionale brandweer Gelderland-Zuid (RBGZ), de Geneeskundige hulpverleningsorganisatie in de regio (GHOR) en de Regionale Ambulancevoorziening Gelderland-Zuid (RAV). Ook zijn het veiligheidsbureau en de gemeenschappelijke meldkamer (GMK) hier ondergebracht. De wettelijke grondslag ten aanzien van bovengenoemde taken ligt in de Wet op de Veiligheidsregio's, de Wet Publieke Gezondheid en de Wet Ambulancezorg.

Ontwikkelingen 2023

In de begroting van 2023 is zoveel mogelijk rekening gehouden met nu al voorzienbare ontwikkelingen die op de Veiligheidsregio afkomen. Voor een aantal ontwikkelingen geldt dat deze weliswaar bekend zijn, maar dat de beleidsmatige en financiële consequenties voor de Veiligheidsregio op dit moment nog onduidelijk zijn. Denk hierbij aan prijsstijgingen als gevolg van inflatie en recente ontwikkelingen in

Oekraïne. In 2022 is door de VRGZ een QuickScan opgesteld zoals afgesproken. Hieruit is op te merken dat de overhead kosten van de VRGZ in verhouding circa 20% lager liggen dan de gemiddelde in de benchmark. Dit geldt ook voor de algemene kosten van de overhead. De kosten voor personeel en organisatie liggen hoger dan gemiddeld, en de kosten voor juridische zaken en facilitaire dienst zijn vrijwel gelijk aan het gemiddelde.

- **8.8 Gemeenschappelijke Regeling Omgevingsdienst Regio Nijmegen in Nijmegen (toezichtarrangement basis)**

Behartigen openbaar belang

De regeling is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers ter zake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Onder de belangen van de deelnemers wordt tevens begrepen het belang van een goede samenwerking tussen de omgevingsdiensten in Gelderland.

Ontwikkelingen 2023

Wijchen laat de verplichte wettelijke milieutaken door de ODRN uitvoeren. Het gaat dan om Vergunningverlening, toezicht en handhaving van de verplichte milieu- en asbesttaken. Daarnaast voert de ODRN een aantal projecten voor ons uit, zoals ketentoezicht, EML-energiecontroles en externe veiligheid. De ODRN stelt in overleg met ons een werkplan op, waarin de geplande activiteiten voor het komend jaar worden beschreven en begroot. Deze werkplannen zijn gebaseerd op het afgelopen jaar en voortschrijdend inzicht in het nieuwe jaar. In 2023 wordt de Omgevingswet ingevoerd, dat gevolgen gaat hebben voor de bodem- en geluidtaken en deze zijn vertaald in de begroting 2023 van de ODRN. Tegelijk met de Omgevingswet treedt de Wkb (Wet kwaliteitsborging) in werking. De ODRN krijgt hierdoor twee taken; de toets op de risicobeoordeling en op het dossier van het bevoegd gezag.

- **8.9 GR MARN (toezichtarrangement basis -)**

Behartigen openbaar belang

Het deelnemen in het aandelenkapitaal van ARN B.V. of haar rechtsopvolger. MARN sluit met de ARN B.V. een vuilverwerkingsovereenkomst af. Hierin is geregeld: de aanbiedingsplicht van de deelnemende gemeenten van de door of vanwege hen opgehaalde afvalstoffen, de acceptatieplicht van de aangeboden afvalstoffen door de verwerkingsinrichting en het in rekening brengen van de verwerkingskosten door ARN B.V. aan de deelnemende gemeenten.

Ontwikkelingen 2023

Volgens de vastgestelde begroting voor 2023 ontvangen wij een uitkering van € 56k.

8.10 Werkorganisatie Druten Wijchen (toezichtarrangement basis +)

Behartigen openbaar belang

Op 30 maart 2017 namen de gemeenteraden van de gemeenten Druten en Wijchen met oprichting van de Werkorganisatie Druten Wijchen het besluit om te komen tot een ambtelijke fusie. Deze fusie is formeel ingegaan op 1 januari 2018 en daadwerkelijk gestart met de nieuwe teams op 1 mei 2018. Bij deze samenwerking blijven de beide gemeenten politiek-bestuurlijk helemaal zelfstandig. Iedere

gemeente houdt de eigen gemeenteraad, griffie, college van B&W en gemeentesecretaris. De gemeenten blijven ook hun eigen beleid bepalen en de dienstverlening aan de inwoners blijft lokaal.

Ontwikkelingen 2023

In 2023 geeft de WDW verder invulling uit het Actieplan WDW. Met de extra middelen uit het Integraal plan brengen we de organisatie in balans met de gevraagde taken, waarbij we op ICT-gebied de initiatieven uit het Informatiebeleidsplan tot uitvoering brengen.

- **8.11 BVO Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (DRAN) (toezichtarrangement basis +)**

Behartigen openbaar belang

De vervoersorganisatie is ingesteld om het doelgroepenvervoer in de regio Arnhem en Nijmegen tot stand te brengen en verder te ontwikkelen. Alle gemeenten uit het voormalige stadsregiogebied nemen deel aan de BVO DRAN. De gemeente Wijchen heeft bij de start alleen het Wmo sociaal vervoer ondergebracht bij de vervoersorganisatie. Vanaf augustus 2020 brengen bij ook het Leerlingenvervoer onder bij AVAN.

Ontwikkelingen 2023

De kosten blijven stijgen door o.a. de afbouw van de provinciale subsidie, kostenstijgingen in de taxibranche (stijgende brandstofprijzen) en de ambitie van 100% zero emissie in 2028. De Coronacrisis heeft impact op het feitelijk gebruik van het WMO vervoer gehad, inmiddels herstelt dit vervoer zich weer op het niveau van voor de Corona crisis. Deze begroting heeft positieve financiële gevolgen voor de gemeente Wijchen. Maar dit laten we niet vrijvallen omdat we dit voordeel reserveren voor te verwachten tegenvallers (NEA indexering die niet volledig in de begroting is verwerkt).

- **8.12 Groene Metropoolregio (toezichtarrangement basis)**

Behartigen openbaar belang

De Groene Metropoolregio is op 1 januari 2021 van start gegaan, als opvolger van het Georganiseerd overleg Arnhem Nijmegen (GO). In de conceptbegroting 2022 zijn de kosten opgenomen van het regiobureau, de jaarlijkse bijdrage aan de Stichting The Economic Board en de financiële uitwerking van de vijf centrale opgaven uit de regionale agenda 2022. De opgaven zijn "verbonden regio", "productieve regio", "circulaire regio", "ontspannen regio" en "groene groei regio". Eind vorig jaar is door de 18 colleges, de provincie Gelderland en The Economic Board (TEB) een intentieovereenkomst getekend om te komen tot een bestuursakkoord en investeringsagenda. Dit akkoord zal worden gesloten tussen de Groene Metropoolregio, de provincie Gelderland en TEB. In het bestuursakkoord wordt afgesproken dat de drie partijen langjarig willen samen werken aan de realisatie van de regionale agenda en daarmee aan de ambities van het bestuursakkoord.

Ontwikkelingen 2023

Het opgavegericht samenwerken blijft uitgangspunt van de samenwerking. In vijf opgaven werken we aan onze ambities. Met een integrale aanpak in samenwerking met diverse overheden én met onze private en maatschappelijke partners. Onze opgavegerichte samenwerking ondersteunt deze beweging naar samenwerking in allianties. De opgaven van de Groene Metro poolregio bieden focus op concrete

speerpunten vanuit een integrale blik. De Verbonden regio, de Productieve regio, de Circulaire regio en de Ontspannen regio combineren ieder een aantal beleidssectoren en domeinen met elkaar. De Groene groeiregio zet juist de integrale samenwerking en integrale afweging van ruimteclaims in de leefomgeving centraal, en adresseert zo de kernambitie van de visie. De Groene groeiregio is daarmee integrerend van karakter.

Overige verbonden partijen

- **8.13 Stichting Regionaal Bureau voor Toerisme Knooppunt Arnhem Nijmegen (RBT KAN)**

Behartigen openbaar belang

De doelstelling van het RBT KAN is om door middel van marketing, promotie-inspanningen en productontwikkeling meer bezoekers te trekken die langer in het Rijk van Nijmegen (en regio Arnhem en de Veluwe) verblijven en hier meer besteden. Waardoor het toeristisch marktaandeel van de regio in het algemeen en dat van de diverse deelgebieden in het bijzonder vergroot wordt. Wijchen maakt deel uit van de merknamen 'Rijk van Nijmegen' en 'Land van Maas en Waal'. Met marketing- en productontwikkeling wil RBT KAN de regio Arnhem – Nijmegen - Veluwe laten aansluiten bij de wensen van de gekozen doelgroepen. De regio's moeten een "must see & must do" bestemming worden voor Nederlandse en buitenlandse bezoekers. Communicatie speelt hierbij vanzelfsprekend een belangrijke rol.

De Gemeenschappelijke regeling financiële grondslag Stichting RBT KAN 2006 is uitsluitend een publiekrechtelijke afspraak zonder bestuur en rechtspersoonlijkheid. De GR heeft ten doel de financiële ondersteuning van de Stichting RBT KAN vanuit de deelnemende gemeenten en dient het gezamenlijk belang van het vergroten van het toeristisch marktaandeel. De subsidie aan RBT KAN wordt gebruikt om de gemeente Wijchen als onderdeel van de regio op toeristisch gebied te promoten (marketing) en voor het exploiteren van de VVV Wijchen. De financiering per gemeente gebeurt naar rato van het aantal inwoners.

Ontwikkelingen 2023

Leidend voor de subsidie aan stichting RBT AVN (als enig aandeelhouder van Toerisme Veluwe Arnhem Nijmegen BV - TVAN) is de Uitvoeringsagenda Bestemming in Balans van de regio Arnhem-Nijmegen, de uitvoeringsafspraken van de gemeenten in het Rijk van Nijmegen en de Opgave Ontspannen regio van de Groene Metropoolregio Arnhem-Nijmegen. De taken van TVAN zijn onder te verdelen in de categorieën: toeristische marketing, destiniatiemanagement en productontwikkeling, alsmede regionaal gastheerschap (zoals invulling geven aan de brandstore) waarbij lokaal maatwerk wordt geleverd. Het zwaartepunt van de opdracht voor TVAN is gelegen in marketing. In de GR hebben de gemeenten afgesproken om een gelijk bedrag per inwoner beschikbaar te stellen, waarvan 20% bestemd is voor invulling van het gastheerschap (o.a. het Toeristisch Informatiepunt TIP).

- **8.14 De Meerval B.V. in Wijchen**

Behartigen openbaar belang

De Meerval BV is verantwoordelijk voor de exploitatie van het zwembad De Meerval. De verantwoordelijkheid voor de instandhouding van het gebouw ligt bij de stichting tot exploitatie van zwembaden in de Gemeente Wijchen. De stichting verhuurt het zwembad aan de BV. Het management van De Meerval BV is in handen van het management van het Golfbad in Oss. Hiervoor is een managementovereenkomst gesloten tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss.

Ontwikkelingen 2023

De gemeente is enige aandeelhouder in De Meerval BV. Er een managementovereenkomst tussen De Meerval BV en Golfbad Exploitatie BV uit Oss. Er zijn afspraken over de te verwachten kapitaalbijdragen van de gemeente, om het exploitatietekort te dekken. In 2023 worden stappen gezet om het zwembad te renoveren en uit te breiden. Ook gaan we werken aan een passender bestuurlijke organisatie voor De Meerval

- **8.15 Dienst Afvalstoffen en Reiniging NV (DAR) in Nijmegen**

Behartigen openbaar belang

De gemeente Wijchen is voor onbepaalde tijd aandeelhouder van de DAR. Vanaf 1 januari 2011, zijn 4.890 aandelen (4,45%) met een waarde van € 389k overgenomen van de Gemeente Nijmegen. Per 31 december 2016 is de aandelenportefeuille herijkt en bezit Wijchen 5.124 aandelen (4,66%). Doelstelling van de deelneming is o.a. het realiseren van verdergaande scheiding van afvalstromen en het realiseren van kostenvoordelen van schaalvergroting in de afvalverwijdering.

Ontwikkelingen 2023

Er is in 2020 een nieuwe strategische visie voor de periode 2020-2024 vastgesteld. We ontvangen jaarlijks een winstuitkering, in 2022 was deze 56 k. Uitkering in 2023 nog niet bekend.

- **8.16 Stichting exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen**

Behartigen openbaar belang

De stichting heeft ten doel het beheer en de exploitatie van zwembaden in de gemeente Wijchen en voorts al hetgeen met een aan ander rechtstreeks of zijdelings verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn, alles in de ruimste zin des woords.

Ontwikkelingen 2023

Onderhoud zal volgens planning worden uitgevoerd. Vanwege de gewijzigde BTW regelgeving onderzoeken we, mede ingegeven door de geplande renovatie van het zwembad, de meerwaarde van het behouden van de stichting, wat mogelijk kan leiden tot liquidatie.

Financiën Verbonden partijen

In onderstaande tabel geven we per verbonden partij aan wat het begrotingssaldo 2023 is en onze bijdrage hieraan.

Tabel 34: Verbonden partijen

Bedragen x € 1.000		Begroot resultaat	Begrote bijdrage	Verwacht eigen vermogen per 1 januari		Verwacht Totaal vermogen per 1 januari	
Nr.		2023	2023	2023	2024	2023	2024
Gemeenschappelijke regelingen							
8.1	GGD	-481	1.993	2.023	1.542	23.494	24.758
8.2	MGR Werkbedrijf inclusief IRvN	0	7.402	0	0	21.074	20.550
8.3	IBO	0	169	0	0	62	62
8.4	Euregio	0	11	1.750	1.750	5.088	5.088
8.5	Bijsterhuizen	0	0	0	0	0	0
8.6	Munitax	0	910	0	0	0	0
8.7	VRGZ	0	2.697	5.684	4.351	78.085	82.878
8.8	ODRN	0	955	1.057	1.057	4.092	4.040
8.9	MARN	69	-67	8.557	8.184	10.991	10.335
8.10	Werkorganisatie Druten Wijchen	0	26.086	552	479	15.392	15.319
8.11	BVO DRAN	0	995	0	0	10.250	10.750
8.12	Groene Metropoolregio	0	359	100	100	1.840	1.863
Overige verbonden partijen							
8.13	RBT TVAN	0	60	175	175	964	964
8.14	Meerval BV	0	782	18	18	215	215
8.15	DAR NV	0	0	14.622	14.622	27.482	27.482
8.16	Stichting Zwembad	0	0	881	881	578	578

Paragraaf 8: Grondbeleid

Beleid

De gemeente Wijchen heeft voor de periode tot 2030 een forse woningbouwopgave. Mede dankzij het besluit van Gedeputeerde Staten van Gelderland van december 2021 mag de gemeente Wijchen tot 2030 ca 2700 woningen bouwen. Dit betekent dat naast transformatie van bestaande locaties zoals projecten "Tussen Kasteel en Wijchens Meer", "Hart van Zuid" en "herontwikkeling Kraanvogelstraat" ook aandacht zal moeten worden besteed aan "bouwen in de wei". En daar is ook in 2022 aan gewerkt! Als het gaat om de 3^{de} fase van de Huurlingsedam is een overeenkomst getekend voor de bouw van 250 woningen. Het is de bedoeling dat in het najaar van 2022 met de bouw van deze woningen wordt gestart.

Voor Wijchen – west heeft u in mei 2021 een visie vastgesteld. Daarnaast is er een intentie-overeenkomst getekend met de betrokken ontwikkelaars. Zoals vastgelegd in de nota Grondbeleid 2016 is in het algemeen de rol van de gemeente bij gebieds-ontwikkelingen faciliterend. Gezien ook de forse grondpositie van de gemeente in dit gebied zal bezien worden wat de meest gewenste rol is van de gemeente.

Ook in 2022 zijn we volop bezig geweest met initiatieven op het gebied van Collectief Particulier Opdrachtgeverschap (CPO) in de diverse kernen. Voor diverse projecten heeft u voorbereidingskredieten beschikbaar gesteld.

De regelgeving rondom grondbeleid zoals de Onteigeningswet en de Wet voorkeursrecht gemeenten wordt geregeld via de Aanvullingswet grondeigendom. Het wetsvoorstel (35 133) is op 1 februari 2019 ingediend bij de Tweede Kamer, die in oktober 2019 hiermee heeft ingestemd. De Eerste Kamer is in maart 2020 akkoord gegaan. Op basis van de huidige planning is invoering van deze aanvullingswet gepland op 1-1-2023. Deze datum is voorsnog ongewijzigd.

In deze nieuwe wet is het instrument stedelijke herverkaveling opgenomen. Bepaalde locaties kunnen ook een uitdaging zijn in het kader van het bevorderen van de leefbaarheid van een wijk. In dat kader kan het instrument van stedelijke herverkaveling naar verwachting een grotere rol vervullen. Dit instrument is vergelijkbaar met de vroegere ruilverkaveling in het buitengebied. Door stedelijke herverkaveling kunnen er transacties plaatsvinden tussen diverse partijen in een plangebied zonder dat de overheid op voorhand een financieel risico loopt in het kader van de grondverwerving.

In de bijlagen bij de Nota Grondbeleid 2016 gemeente Wijchen zijn tevens spelregels vastgelegd met betrekking tot grondexploitaties. In tegenstelling tot het verleden worden elk jaar de grondexploitaties niet meer voor kennisgeving aangenomen maar via de Meerjaren Perspectief Grondexploitaties (MPG) door u vastgesteld.

In de nota Bovenwijkse voorzieningen, deel 1 is vastgelegd op welke wijze de gemeente Wijchen de investeringskosten voor te realiseren voorzieningen verhaalt op initiatiefnemers dan wel zelfrealisatoren van ontwikkelingen. Deze nota willen we gezien de komst van de Omgevingswet herzien om het Omgevingswet-proof te maken.

Marktprognose

Nationaal en Provinciaal

De befaamde historicus Johan Huizinga schreef in 1935 het boek "In de schaduwen van morgen". Dit boek opent met: "We leven in een bezeten wereld. En wij weten het". Deze twee openingszinnen zijn ook in 2022 van toepassing op de ontwikkelingen op de vastgoedmarkt in het jaar 2022. De gemeente Wijchen is dan ook de afgelopen periode volop bezig om de druk van de ketel af te halen. In de Woondeal uit 2020 zijn afspraken gemaakt over het vergroten en versnellen van de woningbouw en zijn

versnellingslocaties genoemd. Voor Wijchen zijn dat Huurlingsdam fase 3 en Wijchen-West, Kraanvogelterrein en Tussen Kasteel en Wijchens Meer.

Lokaal

In 2019 is er door het bureau Companen een woningmarktonderzoek uitgevoerd voor de regio Arnhem - Nijmegen. Op basis van dit onderzoek ligt er tot 2030 een flinke woningbouwopgave voor de gemeente Wijchen. Op basis van dit onderzoek dienen er tot 2030 ca 2700 woningen te worden gebouwd. Het merendeel van deze woningen zit in de sociale huur dan wel goedkope koopsector. Nader zal worden gezien hoe deze opgave kan worden gerealiseerd.

Het project Tussen kasteel en Wijchens Meer vordert langzaam maar gestaag. In 2020 is er een overeenkomst gesloten tussen de gemeente en ontwikkelaar. De Raad van State heeft echter een deel van het bestemmingsplan vernietigd. De afgelopen periode is bezien hoe een en ander kan worden gerepareerd zonder dat het de kern van het plan raakt.

Op meerdere locaties is de gemeente Wijchen actief betrokken bij een CPO-project. De planologische procedures rondom Kelvinstraat / Sleedoornstraat (CPO Duurzaam Wonsick) zijn in 2021 in positieve zin afgerond. Daar kan nu gebouwd worden. Op andere locaties zoals Batenburg (terrein voormalige basisschool St. Jan Baptist), Balgoij en nabij Dorsvlegel Bergharen (CPO De Steenuil) zijn er overeenkomsten gesloten om te komen tot een woningbouwontwikkeling.

Tezamen met de gemeente Nijmegen participeert de gemeente Wijchen in GR Bijsterhuizen. Eind 2021 is de laatste kavel op dit bedrijventerrein verkocht. In december 2021 heeft het Algemeen Bestuur het besluit genomen om deze GR te liquideren en op te heffen.

Omdat de bodem van de voorraad te verkopen grond zichtbaar is, en er nog steeds vraag is, heeft u in 2020 een voorkeursrecht gevestigd op een locatie van ca 40 ha grenzend aan het bestaande bedrijventerrein Bijsterhuizen. De provincie heeft kenbaar gemaakt positief te staan ten opzichte van deze ontwikkeling. De afgelopen periode zijn al diverse gesprekken gevoerd om te komen tot een ontwikkeling.

Verwachte exploitatieresultaten

Voor de projecten Kraanvogelstraat, Wijchen West, Gebiedsvisie Hart van Zuid, Uitbreiding Bijsterhuizen, CPO Niftrik en Balgoij West zijn wel al voorbereidingskredieten maar nog geen grondexploitaties vastgesteld.

Met betrekking tot het verloop van de einduitkomsten op grond van de bijgestelde vastgestelde grondexploitaties is het volgende overzicht te geven:

Tabel 35: Verwachte exploitatieresultaten bouwgrond

Nr.	Complex	Totaal	2022	2023	2024	2025	>2025
1	Huurlingsdam (fase 1+2)	-612	-612				
2	TKWM	-3.005					-3.005
3	CPO Bergharen "de Rivierduin"	322	322				
4	CPO Duurzaam Wonsick	455			455		
5	Kleinschalige woningbouw Batenburg	0		0			
6	Huurlingsdam Fase 3	1.084			1.084		
	CPO Bergharen "de Steenuil"	4			4		
7	Afgewikkelde projecten	0					
	Totaal exploitaties	-1.752	-290	0	1.543	0	-3.005

Nr.	Complex	Totaal	2022	2023	2024	2025	>2025
1	Voorziening Huurlingsedam fase 1+2 (balans)	612	612				
2	Voorziening TKWM (balans)	3.005					3.005
	Totaal voorzieningen	3.617					
	Totaal Begroting 2023	1.865	322	0	1.543	0	0

De bedragen zijn afgerond op duizend euro.

Grondprijzen

Als gevolg van de inwerkingtreding van de Wet Markt en Overheid moeten we meer dan voorheen onderbouwen hoe de grondprijzen van de gemeente Wijchen tot stand zijn gekomen. In de raad van 30 september 2021 is de herziene grondprijzenbrief 2021 vastgesteld.

Financiële Begroting



Uitgangspunten

De programmabegroting 2023 is de basis voor de meerjarenramingen. Bij deze meerjarenbegroting zijn de volgende financiële uitgangspunten gehanteerd.

- We houden in onze structurele begroting minimaal € 250.000 als buffer aan voor onvoorziene kosten.
- Als we onze budgetten overschrijden moeten we dat binnen het programma zelf opvangen.
- Structurele tekorten vangen we op door blijvende maatregelen te treffen.
- Tekorten die eenmalig ontstaan vangen we op door incidentele maatregelen te treffen.
- De winst die we maken door percelen bouwgrond te verkopen op bedrijvenpark Bijsterhuizen gaat naar de algemene reserve.
- De reserve Bouwgrondexploitatie is onderdeel van de algemene reserve.
- Als we nieuwe beleidstaken en geld krijgen van de rijksoverheid, dan labelen we die één op één voor het beoogde doel. Wij streven ernaar om de uitvoering van de nieuwe taken te betalen met deze middelen. Met de gelabelde gelden dekken we ook de structureel organisatie- en uitvoeringskosten binnen de Werkorganisatie Druten Wijchen.
- We kunnen alleen structureel nieuw beleid starten als er structureel extra geld is, of als we oud beleid inruilen voor het nieuwe beleid.
- Als we de Perspectiefnota of Begroting bespreken, wegen we af welke extra uitgaven nuttig en nodig zijn en wat het belangrijkste is. Buiten deze beslissingsmomenten kan geen extra incidenteel of structureel geld uitgegeven worden. Behalve als de gemeenteraad daar akkoord voor geeft.

Indexering

Op basis van de septembercirculaire 2022 worden zowel de inkomsten- als de uitgavenkant gemuteerd. Voor gemeenschappelijke regelingen houden we voor het eerste begrotingsjaar de BRN-norm aan die regionaal wordt vastgesteld. Voor de overige jaren houden we net als de contractindex de index uit de septembercirculaire aan (prijs bruto binnenlands product). Bij het opstellen van de begroting zijn we voor het meerjarenperspectief uitgegaan van hieronder opgenomen percentages prijscompensatie.

Tabel 1: Inzet cumulatieve prijscompensatie.

	2023	2024	2025	2026
Contract	4,90%	2,50%	2,50%	2,20%
BRN	2,70%	3,62%	3,39%	3,39%
Contracten sociaal domein	4,90%	2,50%	2,50%	2,20%
Gas	250%	2,50%	2,50%	2,20%
Loon	3,60%	4,20%	4,10%	3,90%
Subsidie	Maatwerk			

Het bijstellen van de indexpercentages uit de septembercirculaire heeft onderstaand kostenverhogend effect op de budgetten.

Tabel 2: Financieel effect prijscompensatie

(x € 1.000.)	2023	2024	2025	2026
Indexatie gas	-140	-144	-147	-150
Jeugdzorg index	-235	-353	-469	-556
WMO index	-86	-118	-151	-175
Indexaties overig	-155	-178	-196	-269

Meerjarenramingen

In de Perspectiefnota 2022 is aan de raad een beeld geschetst van het meerjarenperspectief. Op grond van dat perspectief is deze begroting verder opgesteld. In de volgende tabellen worden de mutaties vanaf de begroting 2022-2025, naar de Perspectiefnota, tot de Programmabegroting 2023-2026 weergegeven.

Hierbij maken we onderscheid in het structurele perspectief (tabel 3), het incidentele perspectief (tabel 4) en de bouwgrondexploitaties (tabel 5). In tabel 6 leidt dit tot het totale meerjarenperspectief.

Structureel perspectief

Tabel 3: Mutaties in het structureel meerjarenperspectief (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2022 (x € 1.000.)	2023	2024	2025	2026
Begroting 2022	1.072	305	792	1.083
Bijstelling Perspectiefnota 2022	2.584	5.263	6.478	547
Startpositie 2023 t/m 2026	3.656	5.568	7.270	1.630
Mutaties in het structurele perspectief:				
Gemeentefonds algemene uitkering vrij besteedbaar (0-f)	1.438	1.413	1.365	1.225
Gemeentefonds Vrijval stelpost onderuitputting rijk (0-f)	1.062	1.715	2.157	1.161
Stelpost inflatie loon- en prijsontwikkeling (0-f)	-750	-750	-750	-750
Wet BUIG (6-i)	-94	-124	-155	-186
Jeugdzorg (6-g)	-264	-266	-220	-221
WMO (6-h)	70	72	73	75
Effect kostenverdeelstaat tarieven en leges	-180	-134	-86	67
Rente	-72	-77	-76	-63
Integraal plan WDW (paragraaf 6 Bedrijfsvoering)	-1.051	-1.183	-1.256	-1.311
Indexatie gas	-140	-144	-147	-150
Jeugdzorg index	-235	-353	-469	-556
WMO index	-86	-118	-151	-175
Indexaties overig	-155	-178	-196	-269
Overige mutaties bestaand beleid (bijlage 10)	-105	-170	-190	-194
Nieuw beleid (bijlage 6)	-1.202	-1.446	-1.519	-1.568
MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)	0	728	332	0
Totaal structureel Programmabegroting 2023	1.892	4.553	5.981	-1.286

In bovenstaande tabel worden de mutaties ten opzichte van de structurele begroting op basis van de perspectiefnota 2022 weergegeven. We geven (tussen haakjes) ook aan waar u nadere toelichting in deze begroting terug kunt vinden.

Incidenteel perspectief

Tabel 4: Mutaties in het incidenteel meerjarenperspectief (x € 1.000)

Ontwikkelingen ten opzichte van begroting 2022 (x € 1.000.)	2023	2024	2025	2026
Begroting 2022	-249	-21	-8	0
Bijstellingen Perspectiefnota 2022	-82	0	0	0
Saldo Perspectiefnota 2022	-331	-21	-8	0
Mutaties				
Nieuw beleid (bijlage 7)	-780	-112	-60	0
Incidenteel Algemene uitkering	0	0	0	1.963
Reserve grote projecten	0	-5.000	-5.000	0
Integraal plan WDW	-697	-68	-36	-19
Afronding	1	-2	0	-1
Saldo Incidenteel Programmabegroting 2023	-1.806	-5.203	-5.104	1.943

Bovenstaande saldi op het incidenteel perspectief leiden ertoe dat er in 2023 t/m 2025 bedragen ten laste van het resultaat worden gebracht. Het structurele begrotingsresultaat is groot genoeg om dit op te kunnen vangen. Het positieve resultaat in 2026 wordt gevormd door de eenmalige compensatie van het rijk in de septembercirculaire 2022.

Toelichting op bovenstaande posten vindt u terug in bijlage 7. Het totale incidentele perspectief, inclusief posten besloten in eerdere begrotingen, is opgenomen in bijlage 8.

Bouwgrondexploitaties

Tabel 5: Mutaties in het incidenteel meerjarenperspectief (bouwgrondexploitaties) (x € 1.000)

Winstnemingen bouwgrond (x € 1.000.)	2023	2024	2025	2026
CPO Duurzaam Wonsick		455		
Huurlingsedam fase 3		1.084		
CPO Bergharen "de Steenuil"		4		
Totaal resultaat Bouwgrondexploitaties Programmabegroting 2023	0	1.543	0	0

Tabel 6: Totaal meerjarenperspectief (x € 1.000)

	2023	2024	2025	2026
Structureel perspectief (tabel 3)	1.892	4.553	5.981	-1.286
Incidenteel perspectief (tabel 4)	-1.806	-5.203	-5.104	1.943
Incidenteel perspectief bouwgrond (tabel 5)	0	1.543	0	0
Totaal Programmabegroting 2023	86	893	877	657

Provinciaal toezicht

In haar rol van financieel toezichthouder heeft de provincie Gelderland tot taak de financiële positie van de gemeente Wijchen te toetsen aan de op dit moment geldende wet- en regelgeving. De provincie heeft het "Gemeenschappelijk Financieel Toezichtkader" vastgesteld, waarin de regels staan beschreven om in aanmerking te komen voor repressief toezicht. Te weten:

- De begroting is structureel en reëel in evenwicht. De structurele baten dekken ieder jaar ten minste de structurele lasten en de ramingen zijn realistisch. Dit evenwicht geldt voor de begroting inclusief nieuw beleid. Dit neemt de provincie mee in de beoordeling. Als de begroting niet structureel en reëel in evenwicht is, dan dient aannemelijk te zijn dat het structureel en reëel evenwicht in de begroting in de eerstvolgende jaren (uiterlijk in 2026) tot stand zal worden gebracht.
- Als de jaarrekening en begroting op tijd in wordt gezonden. De jaarrekening vóór 15 juli en de begroting vóór 15 november.
- Er kan geen sprake zijn van opschuivend perspectief. Bij de beoordeling van het structureel en reëel evenwicht, beoordeelt de provincie of er sprake is van een opschuivend perspectief. Daarmee wordt bedoeld dat het niet is toegestaan om ieder jaar opnieuw een (meerjaren)begroting aan te bieden waarbij uitsluitend de laatste jaarschijf in evenwicht is. Is er in uw (meerjaren)begroting alleen evenwicht in de laatste jaarschijf (2026) van de meerjarenraming? Dan beoordeelt de provincie of er sprake is van opschuivend sluitend meerjarenperspectief. Dit is het geval als ook bij de begroting 2022 alleen de laatste jaarschijf (2025) structureel en reëel in evenwicht was. Als dat zo is, dan moeten bij de begroting 2023 minimaal de laatste twee jaarschijven structureel en reëel in evenwicht zijn (2025 en 2026).

We voldoen aan bovenstaande toets van de provincie. Daarnaast voldoen we aan het uitgangspunt van het minimaal benodigde positieve resultaat van € 250k. Dit criterium uit de financiële verordening is ingesteld ter afdekking van het verplicht opnemen van een post onvoorzien in de begroting. Wij hebben ervoor gekozen om deze post niet op te nemen aan de kostenkant van de begroting, maar te voorzien door een resultaatnorm.

In onderstaande treft u een overzicht aan van de taakstellingen die opgenomen zijn.

Tabel 7: Overzicht taakstellingen.

x € 1.000	2023	2024	2025	2026
Bezuinigingen jeugdzorg (landelijk € 511 miljoen)	0	207	1.050	1.052
Totaal	0	207	1.050	1.052

De korting op de algemene uitkering v.w.b. de opgelegde bezuinigingen op de jeugdzorg hebben we als taakstelling opgenomen in de begroting. De korting hebben we ook verwerkt op de algemene uitkering. De gemeenten voeren deze bezuinigingen uit, maar het Rijk stelt dat zij hiervoor verantwoordelijk is. De gemeente Wijchen neemt dit dus neutraal op in haar begroting.

Verder zijn er geen taakstellingen opgenomen in voorliggende begroting. Wel is een stelpost opgenomen van € 750k structureel voor de gevolgen van loon- en prijsontwikkeling bovenop de index uit de septembercircularre die we op de budgetten hebben vertaald.

De in de meicircularre 2022 opgenomen stelpost onderuitputting Rijk is komen te vervallen. Zie hiervoor de uitwerking van de septembercircularre in hoofdstuk 0-f. Wel is rekening gehouden met structureel € 500k lagere algemene uitkering vanwege de rekenfout van het ministerie BZK in de gepubliceerde septembercircularre.

Daarnaast hebben we de eenmalige extra uitkering in 2026 van landelijk € 1 miljard incidenteel opgenomen in 2026.

MIO (Meerjaren Investerings Overzicht)

Met dit MIO geven we inzicht in de financiële aspecten van de grote projecten binnen de gemeente Wijchen. Vooral de afdekking van nog niet gedekte projecten, die een keuze noodzakelijk maken in prioritering van projecten, is van belang.

Gedekte projecten.

Onderstaande tabel geeft een overzicht van door de raad geaccordeerde projecten, die in 2022 lopen. Vervolgens nemen we de projecten op in deze tabel, waarvan we de kapitaallasten opgenomen hebben in voorliggende begroting. Hiervoor dienen nog wel kredietaanvragen door de raad te worden vastgesteld.

Tabel 8 (MIO) Meerjaren Investerings Overzicht (x € 1.000)

Nr.	Projectnaam	Begroot	Gedekt	Financieringsbron
1.	MFA Batenburg	2.950	2.950	Afgedekt door kapitaallasten
2.	Ontwikkeling Hernen/Bergharen	500	500	Incidenteel perspectief 2016-2017
3.	Renovatie Kasteel	2.800	2.800	Afgedekt door kapitaallasten
4.	Ver-nieuwbouw PRO college	3.012	3.012	Afgedekt door kapitaallasten
5.	Tijdelijke huisvesting Oekraïne	9.555	9.555	Rijksbijdrage
	Totaal geaccordeerde projecten	18.817	18.817	
6.	Hart van Zuid	12.100	12.100	Afgedekt door kapitaallasten
7.	Ontwikkeling Wijchen West, inclusief school Westwijzer	7.700	7.700	Afgedekt door kapitaallasten
8.	Fietspad Balgoij Batenburg	825	825	Afgedekt door kapitaallasten
9.	Fietspad Ravensteinseweg	264	264	Afgedekt door kapitaallasten
10.	Revitalisering bedrijventerrein oost	500	500	Algemene reserve 2021 en 2022
11.	Aanpassing Maaswaal college	842	842	Afgedekt door kapitaallasten
12.	Verduurzamen Mozaïek	6.327	6.327	Kapitaallasten, (deels) afgedekt door lagere nutskosten en subsidie
13.	Ontwikkeling MFA Hernen	3.300	3.300	Afgedekt door kapitaallasten
14.	Ver/nieuwbouw zwembad	4.079	4.079	Kapitaallasten en exploitatie
	Totaal projecten in opstart	35.937	35.937	

Gewenste projecten

Wensen van het college en wensen en opdrachten van de Raad houden de bestuurlijke wereld dynamisch. We blijven dan ook de komende jaren werken aan ideeën en wensen waar nu nog geen concrete besluitvorming over heeft plaatsgevonden.

Vastgoedprojecten zijn opgenomen in het portefeuilleplan (74051 portefeuilleplan gemeentelijk vastgoed 2022). We brengen binnenkort een voorstel naar de raad voor het verduurzamen van het Mozaïek. De jaarlasten hiervan zijn in deze begroting opgenomen. We kunnen sneller met dit project starten, dan projecten die we eerder opgenomen hadden. Dat heeft vooral met de doorlooptijd van het project te maken in vergelijking met andere initiatieven, zoals Hart van Zuid en Wijchen West. Dat staat los van de prioritering en heeft vooralsnog geen gevolgen voor de financiële haalbaarheid van de andere initiatieven.

We hebben de eerdere inschattingen verhoogd met 10% vanwege de prijsontwikkelingen. Daarnaast stellen we voor een risicoreserve voor deze projecten aan te maken om eventuele tegenvallers in aanbestedingen op te kunnen vangen. We hadden de structurele lasten van Hart van Zuid en Westwijzer al vanaf 2024 opgenomen. Dit schuiven we door, waardoor er in 2024 en 2025 geld vrijvalt.

6. Ontwikkeling MFA Hart van Zuid (inclusief nieuwbouw Zuiderpad);
Aanleiding: de voorzieningen in het centrum een impuls geven en nieuwe huisvesting voor school, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.
Geraamde investering: € 12,1 miljoen.
Status: gebiedsvisie is opgesteld, een voorbereidingskrediet voor het vervolg is aangevraagd.
7. Ontwikkeling Wijchen West, inclusief school Westwijzer;
Aanleiding: Voor Wijchen-West is een gebiedsvisie, een ontwikkelstrategie en een grondexploitatie opgesteld. Een voorbereidingskrediet voor het vervolg is aangenomen. Voor wat betreft de Westwijzer groot onderhoud en verduurzaming, functionele verbetering, heeft prioriteit in IHP Onderwijs. Ook daar is een voorbereidingskrediet voor aangevraagd.
Geraamde investering: € 7 – € 9 miljoen (uitgaande van nieuwbouw).
Status: Voorbereidingskrediet voor ontwikkeling Wijchen West is aangenomen.
8. Fietspad Balgoij Batenburg;
Aanleiding: We onderzoeken of we het fietspad van Balgoij naar Batenburg kunnen doortrekken en hoe we dat betalen.
Geraamde investering: c.a. € 825k.
Status: Dit moet nog worden opgepakt.
9. Fietspad Ravensteinseweg;
Aanleiding: Het eerste traject (van Westerdreef tot aan Drutenseweg) is in 2020 gerealiseerd. Door dit fietspad verder door te trekken naar de Dijk wordt de route compleet voorzien van een vrij liggend fietspad.
Geraamde investering: € 264k
Status: De grondaankoop stagneert, maar zonder deze grond is een vrij liggend fietspad niet mogelijk.
10. Revitalisering bedrijventerrein Oost;
Aanleiding: Bedrijventerrein klaarmaken voor de toekomst. Het verbeteren van de parkeersituatie, handhaving op het bedrijventerrein, verduurzaming en de actualisering van het bestemmingsplan zijn hierbij belangrijke thema's. We proberen tot clustering van functies te komen en duidelijkheid te scheppen over o.a. wonen op het bedrijventerrein.
Geraamde investering: € 500k
Status: De toekomstvisie bedrijventerrein Wijchen oost is in kwartaal 2 van 2021 aangeboden aan de raad.
11. Aanpassing Maas Waal College;
Aanleiding: bouwkundig slechte staat van Leemweg, verduurzaming Veenseweg, samenvoegen op 1 locatie, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.
Geraamde investering: € 842k
Status: nog niet gestart.
12. Verduurzamen Mozaïek – gebouwdeel A;
Aanleiding: uitvoeren achterstallig onderhoud + verduurzamen.
Geraamde investering: € 6,3 miljoen.
Status: Beslisnota wordt gelijk met deze begroting aangeboden.
13. Ontwikkeling MFA Hernen;
Aanleiding: functioneel verbeteren en verduurzamen, heeft prioriteit in IHP-onderwijs.
Geraamde investering: € 3.3 miljoen (uitgaande van nieuwbouw).
Status: haalbaarheidsstudie uitgevoerd.
14. Ver/nieuwbouw zwembad.
Aanleiding: het ontwikkelen van een visie op het zwembad is opgenomen in het coalitieakkoord. Een meningsvormende nota is door de raad behandeld met het voorkeurscenario voor uitgebreide renovatie.
Geraamde investering: € 4 miljoen.
Status: Voorbereidingskrediet is in de raad van 24 mei 2022 vastgesteld.

Onderstaande gewenste projecten zijn in voorbereiding, maar nog niet financieel vertaald in voorliggende begroting.:

- Kraanvogelstraat;
Aanleiding: Visie en planvorming is opgestart om het gebied te transformeren naar een levendig woongebied.
Geraamde investering: Uitgangspunt budget neutraal.
Status: Voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad, besluitvorming volgt.
- Huurlingsedam Fase 4;
Aanleiding: Visie en planvorming is opgestart om het gebied te transformeren naar een levendig woongebied.
Geraamde investering: Uitgangspunt budget neutraal.
Status: Vanuit de versnellingsgedachte is door de provincie Gelderland voor Huurlingsedam een aantal van 220 woningen extra toegekend. Met deze aantallen wordt Huurlingsedam in zijn geheel gebouwd. Voor fase 4 zijn inmiddels ook de overeenkomsten met de ontwikkelaar gesloten. Doelstelling is dat aansluitend aan fase 3, fase 4 gebouwd wordt. Het ontwerp bestemmingsplan is in juli in het college vastgesteld. De grondexploitatie wordt tegelijk met het vast te stellen bestemmingsplan aan de raad aangeboden.
- Uitbreiding bedrijventerrein Bijsterhuizen;
Aanleiding: Er is behoefte aan uitbreiding bedrijventerreinen. We onderzoeken de mogelijkheid tot uitbreiding bij Bijsterhuizen en de vorm waarin we dit zouden kunnen doen.
Geraamde investering: Uitgangspunt minimaal budget neutraal.
Status: Aanvraag tot uitbreiding is door de provincie positief beoordeeld. Een voorbereidingskrediet is vrijgegeven door de raad voor verdere uitvoering aan het onderzoek.
- Opwaarderen Wijchens meer, van Lunen tot Vormerse plas.
Aanleiding: We onderzoeken de mogelijkheid voor het opwaarderen van de 'groene long' bij het Wijchens meer. Die opwaardering zou kunnen leiden tot een mooi recreatie- en natuurgebied.
Geraamde investering: Nog niet bekend.
Status: Nog niet opgestart.

N.B. In het IHP-onderwijs zijn drie scholen genoemd die in die in de volgende periode van vier jaar (2025 – 2028) aandacht behoeven. Dit zijn Roncalli, Sint Jozef en de Viersprong. In een volgend IHP zullen deze initiatieven nader uitgewerkt worden en opgenomen worden in het portefeuilleplan. Daarnaast volgen we de ontwikkelingen in het gebied Wijchen West, wat mogelijk tot een behoefte aan extra capaciteit onderwijshuisvesting leidt.

Overzicht van baten en lasten per programma

Nr	Programma	Werkelijk 2021			Begroot 2022			Begroot 2023		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	16.430	83.256	66.826	18.663	90.896	72.234	20.654	89.538	68.884
1	Veiligheid	3.653	360	-3.292	3.863	165	-3.697	3.975	127	-3.848
2	Verkeer en vervoer	4.496	277	-4.219	5.349	310	-5.038	5.225	72	-5.153
3	Economie	1.308	733	-576	1.474	817	-656	1.814	781	-1.032
4	Onderwijs	4.381	919	-3.461	4.131	1.064	-3.067	3.679	462	-3.217
5	Sport, cultuur en recreatie	8.831	1.407	-7.424	9.460	686	-8.774	10.087	653	-9.434
6	Sociaal domein	50.427	12.756	-37.671	55.207	11.010	-44.197	56.541	13.489	-43.053
7	Volksgezondheid en milieu	10.535	9.702	-833	11.714	9.690	-2.024	11.699	9.130	-2.569
8	Wonen en bouwen	5.010	3.147	-1.864	3.785	1.646	-2.139	3.268	920	-2.348
	Saldo voor reserves	105.072	112.556	7.485	113.644	116.285	2.641	116.942	115.172	-1.771
	Mutaties reserves									
0	Bestuur en ondersteuning	4.132	1.658	-2.474	4.386	1.681	-2.705	367	1.047	680
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	444	26	-418	0	37	37	0	1	1
3	Economie	3	218	216	0	291	291	0	520	520
4	Onderwijs	230	459	230	0	68	68	0	3	3
5	Sport, cultuur en recreatie	1.332	1.085	-248	921	1.031	110	995	1.225	230
6	Sociaal domein	2.947	1.675	-1.271	755	2.638	1.883	2.335	2.131	-204
7	Volksgezondheid en milieu	1.000	41	-960	212	142	-70	1	488	487
8	Wonen en bouwen	40	187	147	40	30	-10	0	25	25
	Totaal inzet reserves	10.127	5.462	-4.665	6.314	6.032	-283	3.698	5.554	1.856
	Saldo na inzet reserves	115.199	118.019	2.820	119.959	122.317	2.358	120.640	120.726	86

Nr	Programma	Begroot 2024			Begroot 2025			Begroot 2026		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	21.172	94.338	73.166	21.693	97.877	76.183	22.356	95.405	73.049
1	Veiligheid	4.108	127	-3.981	4.254	127	-4.127	4.403	127	-4.276
2	Verkeer en vervoer	5.368	72	-5.296	5.495	72	-5.422	5.675	72	-5.603
3	Economie	1.203	812	-390	1.240	812	-428	1.244	812	-432
4	Onderwijs	3.713	213	-3.501	4.763	208	-4.554	5.111	211	-4.901
5	Sport, cultuur en recreatie	9.953	669	-9.284	10.099	678	-9.421	10.091	685	-9.406
6	Sociaal domein	55.759	13.568	-42.191	55.683	11.723	-43.960	56.313	11.916	-44.397
7	Volksgezondheid en milieu	11.428	9.354	-2.074	11.675	9.508	-2.167	11.889	9.690	-2.198
8	Wonen en bouwen	2.870	2.463	-408	3.005	920	-2.085	3.105	921	-2.184
	Saldo voor reserves	115.574	121.615	6.042	117.906	121.924	4.018	120.187	119.839	-348
	Mutaties reserves									
0	Bestuur en ondersteuning	5.376	898	-4.478	5.386	748	-4.637	395	697	302
1	Veiligheid	0	113	113	0	113	113	0	113	113
2	Verkeer en vervoer	0	1	1	0	1	1	0	1	1
3	Economie	0	19	19	0	25	25	0	13	13
4	Onderwijs	0	3	3	0	3	3	0	3	3
5	Sport, cultuur en recreatie	940	996	56	943	987	44	960	788	-172
6	Sociaal domein	2.362	1.473	-889	865	2.138	1.273	883	1.627	744
7	Volksgezondheid en milieu	1	1	0	1	1	0	1	1	0
8	Wonen en bouwen	0	25	25	0	36	36	0	0	0
	Totaal inzet reserves	8.678	3.529	-5.149	7.195	4.054	-3.141	2.239	3.244	1.005
	Saldo na inzet reserves	124.252	125.145	893	125.101	125.978	877	122.426	123.083	657

Overzicht van incidentele baten en lasten per programma (inclusief bouwgrond)

Nr	Programma	Werkelijk 2021			Begroot 2022			Begroot 2023		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	720	3.000	2.280	1.652	4.683	3.031	1.213	0	-1.213
1	Veiligheid	92	0	-92	172	49	-124	49	0	-49
2	Verkeer en vervoer	10	0	-10	612	216	-397	88	0	-88
3	Economie	0	0	0	400	10	-390	653	0	-653
4	Onderwijs	211	0	-211	606	842	236	66	245	178
5	Sport, cultuur en recreatie	404	0	-404	1.168	48	-1.119	801	0	-801
6	Sociaal domein	1.241	-46	-1.287	2.527	-921	-3.449	2.889	12	-2.877
7	Volksgezondheid en milieu	21	0	-21	541	467	-74	615	0	-615
8	Wonen en bouwen	712	611	-101	371	702	331	40	0	-40
	Saldo voor reserves	3.411	3.565	154	8.050	6.096	-1.954	6.413	257	-6.156
	Mutaties reserves									
0	Bestuur en ondersteuning	3.000	358	-2.642	4.000	517	-3.483	0	646	646
1	Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	0	0	0	0	35	35	0	1	1
3	Economie	0	2	2	0	291	291	0	520	520
4	Onderwijs	0	199	199	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	0	344	344	9	669	660	75	720	645
6	Sociaal domein	162	851	689	12	2.526	2.514	12	2.036	2.024
7	Volksgezondheid en milieu	50	3	-47	211	142	-69	0	488	488
8	Wonen en bouwen	0	0	0	0	-10	-10	0	25	25
	Totaal inzet reserves	3.212	1.758	-1.454	4.231	4.169	-62	87	4.436	4.349
	Saldo na inzet reserves	6.623	5.322	-1.300	12.281	10.265	-2.016	6.500	4.693	-1.807

Nr	Programma	Begroot 2024			Begroot 2025			Begroot 2026		
		Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo	Lasten	Baten	Saldo
0	Bestuur en ondersteuning	588	0	-588	401	0	-401	334	1.963	1.629
1	Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	53	0	-53	1	0	-1	1	0	-1
3	Economie	19	0	-19	33	0	-33	13	0	-13
4	Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	469	0	-469	442	0	-442	351	0	-351
6	Sociaal domein	1.371	12	-1.359	1.760	0	-1.760	1.148	0	-1.148
7	Volksgezondheid en milieu	61	0	-61	61	0	-61	1	0	-1
8	Wonen en bouwen	25	1.543	1.518	36	0	-36	0	0	0
	Saldo voor reserves	2.586	1.555	-1.031	2.734	0	-2.734	1.848	1.963	115
	Mutaties reserves									
0	Bestuur en ondersteuning	5.000	497	-4.503	5.000	365	-4.635	0	315	315
1	Veiligheid	0	0	0	0	0	0	0	0	0
2	Verkeer en vervoer	0	1	1	0	1	1	0	1	1
3	Economie	0	19	19	0	25	25	0	13	13
4	Onderwijs	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5	Sport, cultuur en recreatie	0	469	469	0	442	442	0	351	351
6	Sociaal domein	12	1.371	1.359	0	1.760	1.760	0	1.148	1.148
7	Volksgezondheid en milieu	0	1	1	0	1	1	0	1	1
8	Wonen en bouwen	0	25	25	0	36	36	0	0	0
	Totaal inzet reserves	5.012	2.383	-2.629	5.000	2.630	-2.370	0	1.829	1.829
	Saldo na inzet reserves	7.598	3.938	-3.660	7.734	2.630	-5.103	1.848	3.792	1.944

Totaaloverzicht taakveldenraming (x € 1.000)

Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk 2021			Begroot 2022			Begroot 2023		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	-2	2.990	-2.991	147	3.372	-3.225	150	3.346	-3.197
0.10	Mutaties reserves	27.608	23.175	4.433	6.032	6.314	-283	5.554	3.698	1.856
0.2	Burgerzaken	432	872	-440	469	880	-411	460	997	-537
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	882	913	-31	394	792	-398	436	998	-562
0.4	Overhead	1.588	11.781	-10.194	809	12.527	-11.717	726	13.593	-12.867
0.5	Treasury	535	-610	1.145	1.441	347	1.094	1.547	513	1.033
0.61	OZB woningen	5.826	282	5.544	6.099	266	5.833	6.355	274	6.081
0.62	OZB niet-woningen	3.473	40	3.433	3.532	42	3.491	3.629	43	3.586
0.64	Belastingen overig	345	49	297	365	61	303	368	63	305
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	62.458	0	62.458	73.148	168	72.980	75.867	0	75.867
0.8	Overige baten en lasten	2.366	23	2.343	4.492	208	4.284	0	826	-826
		105.512	39.515	65.997	96.928	24.977	71.951	95.092	24.352	70.740
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	2.548	-2.548	10	2.772	-2.762	0	2.844	-2.844
1.2	Openbare orde en veiligheid	184	849	-664	156	1.091	-936	127	1.131	-1.004
		184	3.397	-3.213	165	3.863	-3.697	127	3.975	-3.848
2.1	Verkeer en vervoer	151	5.732	-5.581	304	5.095	-4.791	66	4.815	-4.749
2.2	Parkeren	0	170	-170	0	214	-214	0	376	-376
2.5	Openbaar vervoer	6	20	-14	6	39	-33	6	34	-27
		157	5.922	-5.765	310	5.349	-5.038	72	5.225	-5.153
3.1	Economische ontwikkeling	0	566	-566	16	586	-570	18	967	-950
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	0	0	0	261	-261	0	277	-277
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	412	88	324	520	136	383	493	144	349
3.4	Economische promotie	55	268	-213	281	490	-209	271	426	-155
		467	923	-455	817	1.474	-656	781	1.814	-1.032
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	193	-193	419	346	73	245	315	-71
4.2	Onderwijshuisvesting	221	2.043	-1.822	184	1.972	-1.788	179	1.981	-1.802
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	210	1.281	-1.072	461	1.813	-1.352	38	1.383	-1.345
		431	3.517	-3.086	1.064	4.131	-3.067	462	3.679	-3.217
5.1	Sportbeleid en activering	30	405	-375	7	481	-474	7	431	-424
5.2	Sportaccommodaties	623	2.777	-2.154	600	2.957	-2.357	616	3.173	-2.557
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en	0	498	-498	0	688	-688	0	813	-813

Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk 2021			Begroot 2022			Begroot 2023		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
	cultuurparticipatie									
5.4	Musea	6	289	-283	0	351	-351	0	314	-314
5.5	Cultureel erfgoed	39	81	-42	12	101	-89	3	85	-83
5.6	Media	0	751	-751	0	780	-780	0	899	-899
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	81	3.541	-3.460	67	4.102	-4.035	28	4.371	-4.343
		780	8.342	-7.562	686	9.460	-8.774	653	10.087	-9.434
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	39	3.746	-3.708	99	4.233	-4.134	2.455	5.039	-2.583
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	8	1.606	-1.598	6	2.312	-2.306	6	3.384	-3.378
6.3	Inkomensregelingen	14.532	17.559	-3.027	10.544	15.222	-4.678	10.695	15.127	-4.432
6.4	WSW en beschut werk	3	4.563	-4.560	0	4.219	-4.219	0	4.036	-4.036
6.5	Arbeidsparticipatie	160	2.033	-1.873	0	2.787	-2.787	0	2.726	-2.726
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	0	1.607	-1.607	0	2.077	-2.077	57	2.855	-2.799
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	434	8.052	-7.617	331	9.120	-8.789	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	160	11.515	-11.355	0	12.450	-12.450	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	641	-641	30	774	-745	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	1.880	-1.880	0	2.011	-2.011	0	0	0
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	0	0	0	0	0	0	235	4.193	-3.958
6.71b	Begeleiding (WMO)	0	0	0	0	0	0	40	3.165	-3.124
6.71c	Dagbesteding (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	1.002	-1.002
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	292	-292
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	0	0	0	0	0	0	0	3.323	-3.323
6.72b	Jeugdhulp behandeling	0	0	0	0	0	0	0	1.320	-1.320
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	0	0	0	0	0	0	0	1.068	-1.068
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	0	0	0	0	0	0	35	-35
6.73a	Pleegzorg	0	0	0	0	0	0	0	436	-436
6.73b	Gezinsgericht	0	0	0	0	0	0	0	522	-522
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	0	0	0	0	0	0	0	2.727	-2.727
6.74a	Behandeling GGZ zonder verblijf	0	0	0	0	0	0	0	3.209	-3.209
6.74b	Crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	0	0	0	0	0	0	876	-876
6.74c	Gesloten plaatsing	0	0	0	0	0	0	0	123	-123
6.81a	Beschermd Wonen (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	28	-28
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	0	0	0	0	0	0	183	-183

Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk 2021			Begroot 2022			Begroot 2023		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
6.82a	Jeugdbescherming	0	0	0	0	0	0	0	734	-734
6.82b	Jeugdreclassering	0	0	0	0	0	0	0	138	-138
		15.337	53.203	-37.866	11.010	55.207	-44.197	13.489	56.541	-43.053
7.1	Volksgezondheid	91	1.848	-1.758	242	2.179	-1.937	105	2.143	-2.038
7.2	Riolering	4.114	5.018	-904	4.404	3.606	798	4.271	3.491	780
7.3	Afval	4.972	3.867	1.105	4.846	3.960	886	4.685	4.275	410
7.4	Milieubeheer	398	1.895	-1.496	198	1.955	-1.757	69	1.771	-1.703
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	4	-4	0	14	-14	0	19	-19
		9.574	12.631	-3.057	9.690	11.714	-2.024	9.130	11.699	-2.569
8.1	Ruimte en leefomgeving	80	529	-449	50	978	-928	40	1.059	-1.020
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	-1.681	1.186	-2.867	322	1.088	-766	0	576	-576
8.3	Wonen en bouwen	1.577	1.556	21	1.274	1.719	-445	880	1.632	-752
		-24	3.271	-3.295	1.646	3.785	-2.139	920	3.268	-2.348
		132.418	130.721	1.697	122.317	119.959	2.358	120.726	120.640	86



Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk 2024			Begroot 2025			Begroot 2026		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
0.1	Bestuur	150	3.366	-3.217	150	3.463	-3.313	150	3.605	-3.456
0.10	Mutaties reserves	3.529	8.678	-5.149	4.054	7.195	-3.141	3.244	2.239	1.005
0.2	Burgerzaken	460	994	-534	460	1.031	-571	460	1.070	-611
0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	443	1.118	-674	451	1.017	-566	457	1.065	-608
0.4	Overhead	743	13.552	-12.809	760	14.004	-13.244	775	14.393	-13.617
0.5	Treasury	1.536	810	726	1.806	785	1.021	1.801	752	1.048
0.61	OZB woningen	6.585	284	6.301	6.822	293	6.529	7.002	303	6.699
0.62	OZB niet-woningen	3.720	44	3.676	3.813	46	3.767	3.897	47	3.849
0.64	Belastingen overig	377	65	312	391	68	323	402	70	332
0.7	Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	80.324	0	80.324	83.225	0	83.225	80.462	0	80.462
0.8	Overige baten en lasten	0	939	-939	0	987	-987	0	1.051	-1.051
		97.867	29.850	68.017	101.931	28.888	73.042	98.648	24.595	74.053
1.1	Crisisbeheersing en brandweer	0	2.986	-2.986	0	3.091	-3.091	0	3.196	-3.196
1.2	Openbare orde en veiligheid	127	1.122	-995	127	1.163	-1.037	127	1.206	-1.080
		127	4.108	-3.981	127	4.254	-4.127	127	4.403	-4.276
2.1	Verkeer en vervoer	66	4.943	-4.877	66	5.061	-4.995	66	5.233	-5.167
2.2	Parkeren	0	384	-384	0	392	-392	0	400	-400
2.5	Openbaar vervoer	6	41	-35	6	41	-35	6	42	-35
		72	5.368	-5.296	72	5.495	-5.422	72	5.675	-5.603
3.1	Economische ontwikkeling	18	640	-623	18	649	-631	18	658	-640
3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	0	28	-28	0	29	-29	0	31	-31
3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	493	149	344	493	154	339	493	159	333
3.4	Economische promotie	302	386	-84	302	408	-106	302	396	-94
		812	1.203	-390	812	1.240	-428	812	1.244	-432
4.1	Openbaar basisonderwijs	0	252	-252	0	254	-254	0	257	-257
4.2	Onderwijshuisvesting	175	2.020	-1.846	170	2.956	-2.786	173	3.269	-3.096
4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	38	1.441	-1.403	38	1.552	-1.513	38	1.585	-1.547
		213	3.713	-3.501	208	4.763	-4.554	211	5.111	-4.901
5.1	Sportbeleid en activering	7	435	-428	7	439	-432	7	443	-436
5.2	Sportaccommodaties	632	3.301	-2.670	640	3.308	-2.667	648	3.180	-2.531
5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	0	558	-558	0	562	-562	0	581	-581
5.4	Musea	0	323	-323	0	333	-333	0	342	-342



Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk 2024			Begroot 2025			Begroot 2026		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
5.5	Cultureel erfgoed	3	87	-84	3	89	-86	3	90	-88
5.6	Media	0	919	-919	0	940	-940	0	959	-959
5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	28	4.329	-4.302	28	4.429	-4.401	28	4.497	-4.470
		669	9.953	-9.284	678	10.099	-9.421	685	10.091	-9.406
6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	2.456	4.625	-2.168	520	4.973	-4.452	521	4.471	-3.950
6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	6	3.364	-3.358	6	3.469	-3.463	6	3.565	-3.559
6.3	Inkomensregelingen	10.773	14.550	-3.777	10.863	14.739	-3.875	11.054	15.054	-3.999
6.4	WSW en beschut werk	0	3.763	-3.763	0	3.498	-3.498	0	3.557	-3.557
6.5	Arbeidsparticipatie	0	2.778	-2.778	0	2.769	-2.769	0	2.849	-2.849
6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	57	3.009	-2.952	58	3.125	-3.067	59	3.295	-3.236
6.71	Maatwerkdienstverlening 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.72	Maatwerkdienstverlening 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.81	Geëscaleerde zorg 18+	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.82	Geëscaleerde zorg 18-	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	235	4.362	-4.127	235	4.581	-4.346	235	4.578	-4.343
6.71b	Begeleiding (WMO)	40	3.246	-3.205	40	3.329	-3.289	40	3.406	-3.366
6.71c	Dagbesteding (WMO)	0	1.027	-1.027	0	962	-962	0	987	-987
6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	0	302	-302	0	312	-312	0	323	-323
6.72a	Jeugdhulp begeleiding	0	3.196	-3.196	0	2.435	-2.435	0	2.507	-2.507
6.72b	Jeugdhulp behandeling	0	1.351	-1.351	0	1.384	-1.384	0	1.413	-1.413
6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	0	1.095	-1.095	0	1.123	-1.123	0	1.149	-1.149
6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	0	36	-36	0	38	-38	0	39	-39
6.73a	Pleegzorg	0	447	-447	0	459	-459	0	469	-469
6.73b	Gezinsgericht	0	535	-535	0	549	-549	0	562	-562
6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	0	2.795	-2.795	0	2.736	-2.736	0	2.797	-2.797
6.74a	Behandeling GGZ zonder verblijf	0	3.149	-3.149	0	3.079	-3.079	0	3.125	-3.125
6.74b	Crisis/LTA/GGZ-verblijf	0	888	-888	0	899	-899	0	910	-910
6.74c	Gesloten plaatsing	0	127	-127	0	84	-84	0	87	-87
6.81a	Beschermde Wonen (WMO)	0	29	-29	0	30	-30	0	32	-32
6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	0	188	-188	0	191	-191	0	194	-194
6.82a	Jeugdbescherming	0	753	-753	0	773	-773	0	792	-792
6.82b	Jeugdreclassering	0	142	-142	0	147	-147	0	152	-152

Taak- veld	Omschrijving	Werkelijk 2024			Begroot 2025			Begroot 2026		
		Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo	Baten	Lasten	Saldo
		13.568	55.759	-42.191	11.723	55.683	-43.960	11.916	56.313	-44.397
7.1	Volksgezondheid	105	2.218	-2.113	105	2.292	-2.187	45	2.369	-2.324
7.2	Riolering	4.339	3.551	788	4.399	3.597	802	4.531	3.641	890
7.3	Afval	4.839	3.878	961	4.931	3.956	975	5.038	4.047	991
7.4	Milieubeheer	71	1.761	-1.690	74	1.810	-1.736	76	1.810	-1.734
7.5	Begraafplaatsen en crematoria	0	19	-19	0	20	-20	0	21	-21
		9.354	11.428	-2.074	9.508	11.675	-2.167	9.690	11.889	-2.198
8.1	Ruimte en leefomgeving	40	1.105	-1.065	40	1.165	-1.126	40	1.182	-1.142
8.2	Grondexploitatie (niet-bedrijven terreinen)	1.543	79	1.464	0	82	-82	0	85	-85
8.3	Wonen en bouwen	880	1.687	-807	880	1.758	-878	881	1.838	-957
		2.463	2.870	-408	920	3.005	-2.085	921	3.105	-2.184
		125.145	124.252	893	125.978	125.101	877	123.083	122.426	657



Geprognosticeerde Balans (x € 1.000)

Stand 31 december	Jaarrekening 2021	Begroot 2022	Begroot 2023	Begroot 2024	Begroot 2025	Begroot 2026
Immateriële vaste activa	756	756	0	0	0	0
Materiële vaste activa	70.229	77.721	78.210	98.340	97.751	99.500
Financiële vaste activa	15.716	14.484	13.830	13.167	12.707	12.527
<i>Totaal vaste activa</i>	<i>86.701</i>	<i>92.961</i>	<i>92.040</i>	<i>111.507</i>	<i>110.458</i>	<i>112.027</i>
Vorraden	-2.384	-2.389	-428	1.475	4.020	3.385
Debiteuren en overige kortlopende vorderingen	11.842	11.842	11.842	11.842	11.842	11.842
Rekening courant Rijk	9.267	0	0	0	0	0
Liquide middelen	435	0	0	0	0	0
Overlopende activa	9.219	9.219	2.000	2.000	2.000	2.000
<i>Totaal vlottende activa</i>	<i>28.379</i>	<i>18.672</i>	<i>13.414</i>	<i>15.317</i>	<i>17.862</i>	<i>17.227</i>
TOTAAL ACTIVA	115.080	111.633	105.454	126.824	128.320	129.254
Algemene reserves	21.810	19.725	21.703	21.789	22.682	23.559
Bestemde reserves	36.822	33.322	31.732	36.886	40.027	39.026
Gerealiseerde resultaat volgend uit het overzicht van baten en lasten	2.820	2.358	86	893	877	657
<i>Totaal eigen vermogen</i>	<i>61.452</i>	<i>55.405</i>	<i>53.520</i>	<i>59.567</i>	<i>63.586</i>	<i>63.241</i>
<i>Vreemd vermogen</i>						
Voorzieningen	18.518	20.452	21.677	22.649	23.255	23.106
Geldleningen o/g	16.988	16.272	22.589	34.048	32.234	30.597
<i>Totaal vreemd vermogen</i>	<i>35.506</i>	<i>36.724</i>	<i>44.266</i>	<i>56.697</i>	<i>55.489</i>	<i>53.703</i>
Kortlopende schulden	8.888	8.888	7.668	7.668	7.668	7.668
Overlopende passiva	9.235	10.615	0	2.892	1.576	4.641
<i>Totaal vlottende passiva</i>	<i>18.123</i>	<i>19.503</i>	<i>7.668</i>	<i>10.560</i>	<i>9.244</i>	<i>12.309</i>
TOTAAL PASSIVA	115.081	111.633	105.454	126.824	128.320	129.254



Indicatoren

In onderstaande tabel hebben we de verplichte indicatoren opgenomen die de BBV voorschrijft. De verplichte indicatoren zijn vooral bedoeld om onderlinge vergelijkbaarheid met andere gemeenten te bevorderen. Wij sturen als gemeente voor een groot deel niet specifiek op deze indicatoren. De opgenomen streefwaarde geeft aan wat we met het huidige beleid verwachten in 2023. Voor de vergelijking met andere gemeenten, verwijzen we naar de website waarstaatjegemeente.nl.

Naam Indicator	Eenheid	Werkelijk	Streefwaarde	Streefwaarde
		2021	2022	2023
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	6,1	6,2	6,2
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	6,1	5,8	5,9
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	559	581	649
Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom	21	7	7
Overhead	% van totale lasten	10	11	12
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	6*	6	6
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2,1	0,5	0,5
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	3,0	2,9	2,9
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	1,6	0,9	0,9
Vernielingen en beschadigingen (in de openbare ruimte)	Aantal per 1.000 inwoners	1	5	1
Functiemenging	%	51	50	50
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	115	138	138
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	8,2	1,5	1,3
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	24	18	15
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	0	1,0	1,4
Niet sporters	%	48	45	45
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 – 64 jaar	720*	725	715
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	1	0	1
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	4	5	4
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbevolking ten opzichte van de beroepsbevolking	69*	69	69
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2,0	1,2	1,2
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners van 18 jaar en ouder	297	183	170
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 – 64 jaar	34*	35	34
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	10,0	10	10
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	1	1	1
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	0,2	0,2	0,2
Clënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	650	710	662
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	110	110	90
Hernieuwbare elektriciteit	%	8,0	7,5	9,0
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	282	262	316
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	3,6	9,0	13,4

Naam Indicator	Eenheid	Werkelijk	Streefwaarde	Streefwaarde
		2021	2022	2023
Demografische druk	%	76	75	76,5
Gemeentelijke woonlasten een-persoonshuishouden	In Euro's	725	806	828
Gemeentelijke woonlasten meer-persoonshuishouden	In Euro's	757	842	865

**Geen info over 2021 beschikbaar, de meest recente gegevens zijn opgenomen.*

Berekening EMU saldo Wijchen

	2022	2023	2024
Omschrijving	x € 1000,-	x € 1000,-	x € 1000,-
	Volgens realisatie tot en met sept. 2022, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2023	Volgens meerjarenraming in begroting 2023
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	2.641	-1.771	6.042
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	7.492	489	20.130
3. Mutatie voorzieningen	1.934	1.225	972
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-5	1.961	1.904
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0
Berekend EMU-saldo	-2.912	-2.995	-15.020

BIJLAGEN

BIJLAGE 1. RISICOMATRIX	141
BIJLAGE 2. INVESTERINGSLIJST	142
BIJLAGE 3. ONDERHOUDSPANNING VASTGOED 2022.....	143
BIJLAGE 4. ALGEMENE RESERVE	144
BIJLAGE 5. VERLOOP OVERZICHT RESERVES EN VOORZIENINGEN.....	145
BIJLAGE 6. NIEUW BELEID STRUCTUREEL	147
BIJLAGE 7. INCIDENTEEL NIEUW BELEID	150
BIJLAGE 8. INCIDENTEEL PERSPECTIEF (EXCLUSIEF BOUWGROND)	152
BIJLAGE 9. KOSTEN PER TAAKVELD	153
BIJLAGE 10. NIEUW GEWENST BELEID, (NOG) NIET OPGENOMEN.....	158
BIJLAGE 11. SUBSIDIEPLAFONDS.....	159

Bijlage 1. Risicomatrix

Nr.	Onderwerp	Maximaal risico	Factor	Gewogen risico
4.1.1	MGR Rijk van Nijmegen	358.000	1,00	358.000
4.1.2	De Meerval BV	21.000	0,20	4.200
4.1.3	GGD	183.084	1,00	183.084
4.2.1	Lopende bouwgrondexploitaties	3.780.000	0,13	510.250
4.2.2	Bouwgrondexploitaties in voorbereiding	1.740.000	0,25	510.250
4.2.3	Bouwleges	250.000	0,50	125.000
4.2.4	Gemeentelijk vastgoed	200.000	0,50	100.000
4.2.4	Gemeentelijk vastgoed kasteelpoort	50.000	0,10	5.000
4.2.5	Algemene uitkering	250.000	0,50	125.000
4.2.6	Sociaal domein Jeugd / WMO	464.000	0,25	116.000
4.3.1	Juridische procedures	1.200.000	0,10	120.000
4.4.1	Claims van derden waarbij de gemeente op grond van haar handelen aansprakelijk wordt gesteld (stortlocaties en verontreinigingen)	200.000	0,10	20.000
4.4.2	Bestaande en nieuwe risico's i.h.k. van het Besluit Luchtkwaliteit en Externe Veiligheid.	300.000	0,10	30.000
4.4.3	Aanpak saneringswoningen	100.000	0,10	10.000
4.4.4	Milieu bodemverontreiniging	100.000	0,10	10.000
4.5.1	Verstrekke hypotheke aan ambtenaren	1.289.000	0,10	128.900
4.5.2	Garanties geldleningen aan woningbouwcorporaties	64.589.000	0,01	645.890
4.5.3	Garanties aan derden voor door hen afgesloten leningen. sport	974.000	0,10	97.400
4.6.1	Wijziging legger door het Waterschap	0	0,50	0
4.6.2	COVID-19 crisis	1.500.000	0,50	750.000
4.6.3	Databeveiliging	250.000	0,25	62.500
		77.798.084		3.911.474
	Vaste minimumwaarde (o.b.v. bedragen per inwoner)			1.846.096
	Gewenste ondergrens Algemene Reserve			5.757.570

Bijlage 2. Investeringslijst

Nr	Activa-omschrijving	Jaar van oplevering		Bevoegdheid	
		2023	2024	Raad	B&W
1	Uitbreiding gymzaal Zandloper	325.000			X
2	Uitvoeringsprogramma Wegen 2023	1.121.484			X
3	Uitvoeringsprogramma OVL 2023	169.967			X
4	Natuurgrasvelden RSA	329.478			X
5	Nieuwe basisschool Wijchen 1e inrichting 50 leerlingen	18.141			X
6	Afkoppelprojecten 2023	150.000			X
7	Fietspad Balgoij Batenburg	750.000		X	
8	Aanpassing Maaswaalcollege	842.000		X	
9	Verduurzamen Mozaiek	6.327.000		X	
10	Aanschaf en implementatie nieuw beheerpakket (Team Ruimtelijk Beheer)	40.000			X
11	Uitbreiding hemelwaterberging Woezik (Team Gebiedsinrichting)	100.000			X
12	Uitvoeringsprogramma Wegen 2024		2.565.727		X
13	Uitvoeringsprogramma OVL 2024		182.333		X
14	MFA Hart van Zuid		12.100.000	X	
15	s.c. Woezik kunstgrasveld 1		279.000		X
16	Nieuwe basisschool Wijchen 1e inrichting 75 leerlingen		18.141		X
17	Afkoppelprojecten 2024		150.000		X
18	Wijchen West, inclusief school		7.700.000	X	

Bijlage 3. Onderhoudsplanung vastgoed 2023

100.05	Kasteel-Raadhuis	€ 90.711
100.07	Fractiekamers Koetshuis	€ 17.538
100.08	Beltmolen	€ 50.601
100.09	Gemeentewerf	€ 123.050
100.10	Muziekkiosk Bergharen	€ 303
100.11	Pompgebouwen	€ 1.000
100.16	Toren Balgoij	€ 12.866
100.17	Huis van de Gemeente	€ 302.255
100.18	Kiosk Hart van Alverna	€ 7.939
100.19	MOB Complex Bunkers	€ 3.289
Subtotaal gebouwgroep 100		€ 609.551
400.01	Wijkcentrum Achterom (incl Achterlo/Smashing)	€ 111.749
400.04	Wijkcentrum Ozo	€ 24.474
400.05	Wijkcentrum Zuiderpoort (incl sportzaal)	€ 42.719
400.06	Wijkcentrum Paschalishonk	€ 15.418
400.07	Wijkcentrum Waaijershof	€ 36.599
400.09	Dorpshuis de Oase	€ 96.661
400.10	Dorpshuis 't Ballegoyke	€ 55.246
400.11	Dorpshuis de Mijlpaal	€ 20.392
400.17	SCEC 't Mozaïek	€ 357.907
Subtotaal gebouwgroep 400		€ 761.164
500.04	MFA Noorderlicht	€ 76.063
500.09	MFA Speelhoeve	€ 257.395
500.13	MFA Suikerberg	€ 125.324
500.22	MFA De Zandloper/Kulturhus	€ 335.025
500.25	MFA de Brink	€ 89.780
500.26	MFA Batenburg	€ 25.976
Subtotaal gebouwgroep 500		€ 909.563
600.02	Gymzaal de Buizerd	€ 5.886
600.06	Sportzaal Achterlo/Smashing	€ 62.881
600.07	Sportzaal Zuiderpoort	€ 3.024
600.34	Sportzaal De Slingert	€ 21.908
600.35	Sporthal Arcus	€ 96.026
Subtotaal gebouwgroep 600		€ 189.724
700.xx	Kunstwerken	€ 47.845
Subtotaal gebouwgroep 700		€ 47.845
Woning Oosterweg 144		6.546
Eindtotaal		2.524.384

Bijlage 4. Algemene Reserve

Doel reserve/voorziening									
Weerstandsvermogen, omvang is afhankelijk van omvang niet de exploitatie afgedekte risico's.									
Omvang & duur									
				2021	2022	2023	2024	2025	2026
Stand per ultimo boekjaar				21.809.677	19.725.253	21.702.596	21.788.596	22.681.596	23.558.596
Stand uit Begroting 2022									
				21.809.677	19.725.253	21.702.596	21.788.596	22.681.596	23.558.596
Toelichting									
De voorbereidingskredieten bouwgrondexploitaties hebben we in het weerstandsvermogen opgenomen, niet meer als (mogelijke) verplichting in de algemene reserve. Uitgangspunt is dat voorbereidingskredieten afgedekt worden in een minimaal budget neutrale grondexploitatie, maar we nemen het risico op voor het geval het project niet doorgaat of verlieslatend blijkt te zijn.									
Mutaties									
Stand per:	1 januari 2022								21.809.677
Datum	Omschrijving						Begroting		
							Toevoeging	Onttrekking	
2022	Ontmoeten in het centrum (13466)							16.273	
2023	Ontmoeten in het centrum (13466)							13.657	
2022	Revitalisering bedrijventerrein oost							250.000	
2022	Vrijval reserve de Strooming						649.465		
2022	Diosa investering raadsbesluit 66341							313.000	
2022	MHC(3) EN TENNIS(5,6,7) raadsbesluit 73872							58.000	
2022	Uitspraak lopende rechtszaak							6.400.000	
2022	Winstuitkering GR Bijsterhuizen						4.000.000		
2023	Revitalisering bedrijventerrein oost							250.000	
2023	Resultaat 2022 (conform rapportage september)						2.241.000		
2024	Resultaat 2023 (conform Begroting 2023)						86.000		
2025	Resultaat 2024 (conform Begroting 2023)						893.000		
2026	Resultaat 2025 (conform Begroting 2023)						877.000		
2022	(Voorlopige) Vergoeding Newea uit de rechtzaak (DIOSA)						303.384		

Bijlage 5. Verloop overzicht reserves en voorzieningen

Bedragen x € 1.000

Nr.	Naam	Verwachte Stand 31-12-2022	Dotatie 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
80001	AR: Algemene Reserve	19.725	2.241	264	21.703
80002	AR: Rekeningresultaat	0	0	0	0
Subtotaal Algemene Reserves		19.725	2.241	264	21.703
81002	BR: Legaat v. Cooth	160	0	0	160
	BR: Stimuleringsfonds volkshuisv.				
81004	Hoevelaken	82	0	0	82
81005	BR: Beeldende kunst	27	0	10	17
81006	BR: de stroming	60	0	0	60
81008	BR: Eenmalige middelen	0	0	0	0
81010	BR: Toerisme	0	0	0	0
81011	BR: Buurtbus	0	0	0	0
81012	BR: Renovaties Sportvelden	673	337	329	680
81013	BR: Dorpsontwikkelingsplannen	5	0	0	5
81014	BR: Landschapsontwikkelingsplan	166	75	22	219
81016	BR: Duurzaamheidslening	435	0	0	435
81018	BR: Groenvoorziening Loonse waard	45	0	0	45
81022	BR: Groenpercelen Bijsterhuizen	150	0	0	150
81023	BR: Duurzaamheid	748	0	0	748
81034	BR: Startersleningen	342	0	0	342
	BR: Vervangen speeltoestelling openbare				
81035	speelpleinen	35	5	0	40
81037	BR: Personeelsformatie (15 AZ 126a)	270	0	0	270
81039	BR: Cultuurhistorie	0	0	0	0
81040	BR: Integratie en participatie statushouders	20	0	2	18
81043	BR: RSA Tennis	216	51	80	188
81044	BR: Revolverend fonds duurzaamheid	81	12	0	93
81045	BR: Fonds voor en door Wijchen	0	0	0	0
81046	BR: Risicoreserve grote projecten	0	0	0	0
82001	ER: Actualiseren bestemmingsplannen	126	0	25	101
82002	ER: Gymmaterialen	350	89	212	226
82003	ER: Onderwijshuisvesting	0	0	0	0
82004	ER: Uitvoering WMO beleidsplan	213	0	0	213
82005	ER: WWB I-deel	268	0	0	268
82006	ER: Verkiezingen	99	10	38	70
82008	ER: Reserve afvalstoffenheffing	487	0	487	0
82009	ER: Onderhoud Overige gebouwen	2.331	1.622	2.518	1.434
82010	ER: gemeentelijke monumenten	174	0	0	174
82011	ER: Risicoreserve fiscale aangelegenheden	379	0	0	379
82012	ER: Reserve Rioolheffing	0	0	0	0
	ER: Egalisatiereserve tarieven				
82014	hondenbelasting	0	0	0	0
82015	ER: 2D`s WMO-JEUGD	1.512	0	92	1.420
82016	ER: Openbare verlichting	1.901	0	0	1.901
82017	ER: wegen en civiele kunstwerken	916	0	0	916
82018	ER: Groen	916	0	0	916
82019	ER: Corona compensatie	779	0	779	0
	ER: Exploitatiesaldo tijdelijke huisvesting				
82020	Vluchtelingen	0	1.497	0	1.497
Subtotaal Bestemmingsreserves		13.965	3.698	4.595	13.068
83001	Afs.R: Brandweerkazerne	2.749	0	113	2.635
83002	Afs.R: Kulturhus Bergharen	1.123	0	42	1.082
83003	Afs.R: Gemeentewerf	661	0	27	634
83004	Afs.R: Herhuisvesting Molenhuis	38	0	18	19
83006	Afs.R: MFA Huurlingsedam	322	0	11	311
83007	Afs.R: Sportzaal achterlo	14	0	2	12
83008	Afs.R: 3e Hockeyveld Campus Wijchen	545	0	43	502

Nr.	Naam	Verwachte Stand 31-12-2022	Dotatie 2023	Onttrekking 2023	Stand 31-12-2023
83009	Afs.R: Arbomaatregelen SCEC	9	0	9	0
83010	Afs.R: Centrale Sporthal	5.514	0	187	5.327
83011	Afs.R: Kunstgrasveld Dioso	498	0	66	432
83012	Afs.R: Renovatie crossbaan Wycross	108	0	5	103
83013	Afs.R: Gemeentekantoor	5.735	0	356	5.379
83014	Afs.R: Verduurzaming mozaik	291	0	23	268
83016	Afs.Res. Automatische berekening	157	0	7	149
83017	Afs.Res. Leefbaarheid Hernen Bergharen	500	0	9	491
83019	Afschrijvingsreserve RSA	809	329	89	1.049
83020	Afs.R. Oosterpark	285	0	15	270
Subtotaal Afschrijvingsreserves		19.357	329	1.022	18.664
Totaal Reserves		53.047	6.268	5.881	53.434
90002	VZ: Pensioenen wethouders	5.607	0	150	5.457
90003	VZ: Wachtgeldverplichtingen personeel	132	0	44	88
90004	VZ: Rationeel rioolbeheer	8.301	1.211	415	9.097
90005	VZ: Mechanische riolering	5.356	375	166	5.564
90006	VZ: Pompinstallaties riolgemalen	0	0	0	0
90010	VZ: Baggeren waterpartijen	205	48	6	247
90012	VZ: Vervanging afvalinfrastructuur	677	562	165	1.074
		175	0	25	150
Totaal Voorzieningen		20.452	2.195	970	21.677
Totaal generaal		73.500	8.464	6.851	75.112



Bijlage 6. Nieuw beleid structureel

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026
6-01	De Blije Dries	In de informatienota hebben we uiteengezet om stichting De Blije Dries (financieel) te helpen. Een aantal knelpunten vraagt om een oplossing om het voortbestaan van de speeltuin te garanderen. In afstemming met het bestuur van De Blije Dries willen we het onderhoud van de bomen weer terugnemen (kosten € 5.000 structureel). En dit zal als areaal uitbreiding in het IBOR plan worden verwerkt.	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000
6-02	Professionalisering beheer Multifunctionele accommodaties (MFA's)	Volgens raadsbesluit 21-10-2021 (Z/20/53294) professionaliseren we het beheer van multifunctionele accommodaties. Het bedrag is bedoeld om uren voor het beheer van de MFA's in te kopen.	€ -40.000	€ -40.000	€ -40.000	€ -40.000
6-03	Robuuste regio's	In de door de Rijksoverheid opgelegde norm van opdrachtgeverschap hebben wij regionaal afspraken met elkaar gemaakt hoe wij een robuuste regio kunnen zijn met betrekking tot de jeugdwet. In de verdere uitwerking van deze NVO maken we de doorontwikkeling van versnipperd werken naar een structurele aanpak met een regionaal team van experts. Dit heeft een structurele uitzetting tot gevolg in de regionale begroting van het Regionaal Ondersteuningsbureau.	€ -133.675	€ -152.821	€ -184.732	€ -197.496
6-04	Preventieve inzet SWT (motie bij begroting 2022)	Bij de Begroting 2022 is, vanuit compensatiemiddelen Jeugd, incidenteel 320k toegekend voor preventieve inzet bij het sociaal wijkteam. Via een motie is gevraagd de structurele component vanaf 2023 in beeld te brengen. De inzet is beschreven in een beslisnota (Structurele extra inzet preventie jeugd en regieteam 75650).	€ -295.000	€ -295.000	€ -295.000	€ -295.000
6-05	Uitbreiding regieteam SWT	Door de uitbreiding van formatie van het regieteam kunnen de medewerkers van het regieteam de casussen oppakken waarbij er sprake moet zijn van zorginzet bij overlast en onveilige situatie en bij nazorg na detentie. In 2021/2022 was dit nog een pilot. Dit is onderdeel van de beslisnota (Structurele extra inzet preventie jeugd en regieteam 75650).	€ -58.400	€ -58.400	€ -58.400	€ -58.400
6-06	Formatie- uitbreiding juridisch advies WMO, Jeugd en gezondheid	Door de toename van het aantal complexe juridische vraagstukken en procedures als gevolg van de structureel ingevoerde bezuinigingsmaatregelen alsmede de vele ontwikkelingen van het beleid binnen het sociaal domein is structureel meer juridische inzet noodzakelijk.	€ -57.000	€ -57.000	€ -57.000	€ -57.000
6-07	Dorpsondersteuner voor Alverna	De dorpen Hernen, Leur en Bergharen kennen al een aantal jaar dorpsondersteuners. De inzet is succesvol, omdat de dorpsondersteuners mensen de weg wijzen en verbinden. Hierdoor is er minder eenzaamheid, eerder hulp, mensen wonen langer thuis, vinden we collectieve oplossingen voor individuele problemen en besparen we op kosten voor zorg en welzijn. In Alverna zijn de buurtnetwerken versterkt. Een volgende stap is een dorpsondersteuner. We denken aan 10 uur per week betaald en 10 uur vrijwillig.	€ -28.000	€ -28.000	€ -28.000	€ -28.000
6-08	Bibliotheekwerk	De Bibliotheek heeft een krappe professionele formatie en werkt met vele vrijwilligers. Met de huidige formatie kan niet langer invulling gegeven worden aan alle maatschappelijk relevante taken. Uitbreiding is noodzakelijk voor vrijwilligerscoördinatie, het kennen en kunnen bereiken van doelgroepen, met name met issues op basisvaardigheden en maatschappelijke vraagstukken (laaggeletterdheid, digibetisme, eenzaamheid, armoede), en het uitvoeren van	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000	€ -60.000

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026
6-09	Taalcoördinator Digi-Taalhuis Wijchen	good governance op weg naar een RvT model. De bibliotheek heeft in samenwerking met de gemeente de certificering aangevraagd om formeel Digi-Taalhuis te worden. Dit past in het lokale en regionale beleid rondom educatie basisvaardigheden. Een meerjarenbeleidsplan is in concept opgesteld. Met de aanstelling van een taal coördinator geven we een kwaliteitsimpuls aan ons beleid en onze wettelijke taak in het kader van laaggeletterdheid.	€ -24.000	€ -24.000	€ -24.000	€ -24.000
6-10	Bibob beleid	In dec 2020 is in Tweestromenland nieuw Bibob beleid vastgesteld. In 2021 is gestart met de uitvoering van dit beleid. In 2022 is dit beleid geëvalueerd. N.a.v. de evaluatie is er een Bibob coördinator aangesteld die op korte termijn gaat starten binnen de WDW. Voor de verdere uitwerking van het beleid verwachten wij een budget nodig te hebben van 5000,- per jaar. Deze kosten worden gedeeld met de gemeente Druten. Dit budget wordt gebruikt om een bijdrage te leveren aan de samenwerking in TSL. Verdere kosten worden gemaakt t.b.v. expertise inhuur, kennis en lokale doorontwikkeling.	€ -3.240	€ -3.240	€ -3.240	€ -3.240
6-11	Werk- en initiatieven budget Wijchen 2035	Eind 2022 ligt het strategisch kompas, Wijchen 2035 voor. Hiervoor is een werkbudget benodigd om nieuwe initiatieven te kunnen opstarten, zowel intern en extern, en voor het organiseren van bijeenkomsten, zaalhuur en communicatiekosten ed.	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000	€ -15.000
6-12	Straatcoaches	De pilot straatcoaches loopt af in juni 2022. Om de werkzaamheden van de straatcoaches voort te zetten willen we structureel straatcoach werkzaamheden opnemen in de begroting voor de komende 4 jaar. De kosten voor deze inhuur bedragen 125.000 per jaar. De kosten zullen gedeeld worden met de gemeente Druten volgens de bekende verdeelsleutel.	€ -83.333	€ -83.333	€ -83.333	€ -83.333
6-13	Compensatie achterblijven zorgtoeslag in bijzondere bijstand voor premie collectieve zorgverzekering.	Verhogen van de bijzondere bijstand voor de uitgebreide zorgverzekering van € 37,50 per maand naar € 50,- per maand; voor de reguliere polis van € 15,- naar 20,-. Regeling chronisch zieken van € 275,- per jaar naar € 350 per jaar.	€ -45.000	€ -45.000	€ -45.000	€ -45.000
6-14	Inwonerspaspas	Een breed inzetbare inwonerspaspas plus, waar minimaregelingen aan gekoppeld kunnen worden. Belangrijkste kansen zijn het vereenvoudigen van (administratieve) handelingen voor de inwoner, stimuleren van de lokale economie en inzetten op het verhogen van het bereik van minima. We werken dit voorstel verder uit richting de Perspectiefnota 2023. De structurele kosten moeten duidelijker worden uit het onderzoek die eind 2022 gaat plaatsvinden.	Pm	Pm	Pm	Pm
6-15	Vluchtelingen	Kosten voor Vluchtelingenwerk door meer toestroom m.b.t. inburgering. Om vluchtelingen voor te bereiden op de Nederlandse arbeidsmarkt, waarbij de gemeente verantwoordelijk is voor de participatie door het vinden van een baan.	€ -200.000	€ -200.000	€ -200.000	€ -200.000
6-16	Zwerfafval	Het beleid van het zwerfafvalplan is op 8 maart vastgesteld. De vergoeding voor zwerfafval verdwijnt, toch willen we een aantal projecten voortzetten zie collegeadvies zwerfafvalplan 2023-2032. De financiële afweging moet plaatsvinden bij de begroting.	€ -23.038	€ -21.677	€ -20.282	€ -19.023
6-17	Verkeerslichten VRI Hoefsestraat	In de schriftelijke vragen en antwoorden is een oplossingsrichting voor de VRI Hoefsestraat aangedragen (Z/22/075282). Om tot een oplossing te komen stellen we voor een krediet van € 45k voor verkeerslichten beschikbaar te stellen. Hier nemen de kapitaalslasten daarvoor op, uitgaande van uitvoering in	€ 0	€ -3.675	€ -3.675	€ -3.675

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026
6-18	Aanpassen drempel Maasbandijk tussen Batenburg en Niftrik	2023. De aangebrachte drempels zijn niet aangelegd volgens de richtlijnen voor een 60 km/u weg. In overleg met de LBG Batenburg is een vervangingsplan opgesteld. Investerings bedragt 63.175.	€ -2.001	€ -2.001	€ -2.001	€ -2.001
6-19	MUP Mobiliteit	Tijdens de raadsverg. 27-1-2022 is het MUP mobiliteit vastgesteld. Maatregel 5: snelheid buiten de bebouwde kom (investering 2023, 150K/jaar, doorbelast van 2024).	€ 0	€ -4.750	€ -8.000	€ -12.000
6-20	MUP Mobiliteit	Tijdens de raadsverg. 27-1-2022 is het MUP mobiliteit vastgesteld. Als wenselijke maatregelen zijn maatregel 9a Upgrade Fiets- en wandelnetwerk.	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000	€ -25.000
6-21	Uitvoering beleidsplan natuur & biodiversiteit	Na vaststelling van het beleidsplan in dec. 2019 en concretisering daarvan in 2021 (zie informatienota zaaknr. 22 69907) is de uitvoering opgestart. Voor diverse maatregelen is in de periode tot en met 2026 geld nodig om die uit te kunnen voeren. Naast de kosten uit de notitie concretisering zijn ook de kosten voor aanleg van akkerranden meegenomen (motie stimulering biodiversiteit akkerranden).	€ -23.300	€ -25.350	€ -26.600	€ -25.600
6-22	Uitvoering SMP Wijchen	Met Talis is het Soortenmanagementplan Wijchen opgesteld. Voor renovatieprojecten is daarmee niet steeds een aparte ontheffingsprocedure Wet natuurbescherming nodig. En gaandeweg wordt de leefomgeving voor beschermde, gebouwde wonende dieren verbeterd. Ook particulieren kunnen hiervan gebruik maken. Jaarlijkse uitvoeringskosten zijn er voor aanvullend onderzoek naar aanwezige soorten en monitoring van mitigatievoorzieningen. Uitgangspunt is kostendeckering uit leges. Talis dekt een gelijk bedrag.	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000	€ -30.000
6-23	Optimalisatie beheer openbare parkeergarages	Het beheer van openbare parkeergarages is sub-optimaal georganiseerd. Op basis van extern onderzoek zijn aanbevelingen gedaan om het beheer intern anders te beleggen.	€ -3.000	€ -3.000	€ -3.000	€ -3.000
6-24	Verduurzaming Mozaiek	De grootste multifunctionele accommodatie 't Mozaïek verduurzamen, waarmee het voldoet aan alle actuele bouwkundige en klimaateisen voor een zo energieneutraal mogelijke exploitatie en een gezond (werk-) klimaat. We nemen hier het structurele bedrag op, ervan uitgaande dat we subsidie ontvangen voor € 1 miljoen. Zie ook informatienota uit mei 2022 (59424). Voor de besluitvorming ontvangt de raad een separate beslisnota.	€ 0	€ -178.000	€ -178.000	€ -178.000
6-25	Week van de gezondheid	Om jaarlijks een week van de Gezondheid te organiseren, is een budget van €5000 per jaar nodig. Tijdens deze week wordt samen met verschillende partners aandacht gegeven aan preventie en gezondheid in brede zin. Hiermee wordt het belang van gezond leven onder de aandacht van inwoners van Wijchen gebracht.	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000	€ -5.000
6-26	Indexatie subsidie Meervoormekaar	Meervoormekaar heeft budgetsubsidie aangevraagd en doet een beroep op de gemeente om de subsidie te indexeren. We stellen voor de structurele subsidie te indexeren, conform de methodiek die we hebben opgenomen in de Perspectiefnota 2022.	€ -43.435	€ -80.717	€ -118.930	€ -153.399
			€ -1.202.422	€ -1.445.964	€ -1.519.193	€ -1.568.167

Bijlage 7. Incidenteel nieuw beleid

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026
7-01	Gebiedsgerichte visie kwaliteit watersysteem	Voorjaar 2022 is gestart met het opstellen van de visie. Met het beschikbare budget is een verkenningenrapport opgesteld (fase 1). Voor het doorvertalen naar een gebiedgerichte visie (fase 2) is aanvullend budget nodig.	€ -15.000			
7-02	Ontmoetingsruimte De Villa	De pilot met het ouderenontmoetingscentrum is onderbroken door Corona maar onlangs weer herstart. Om de pilot voort te zetten in heel 2023 zijn extra middelen nodig voor de huur van de Villa. In 2023 wordt de pilot geëvalueerd en vindt besluitvorming voor de toekomst plaats.	€ -15.000	pm	pm	pm
7-03	De Blije Dries	In de informatienota hebben we uiteengezet om stichting De Blije Dries (financieel) te helpen. Een aantal knelpunten vraagt om een oplossing om het voortbestaan van de speeltuin te garanderen. Ook willen we in het bestemmingsplan de huidige praktijk van het parkeren formaliseren (eenmalig € 10.000 voor de bestemmingsplanprocedure).	-€ 10.000			
7-04	Herstelgerichte inloop volwassenen	We werken samen met Meervoormekaar en Integraal herstel aan een pilot van twee jaar waarin we herstelgerichte ontmoeting vormgeven. We starten met mensen met een verslavingsproblematiek en breiden uit naar volwassenen met een kwetsbaarheid door andere GGZ- problematiek.	-€ 92.000	-€ 92.000		
7-05	Herstelgerichte inloop volwassenen	Dekking voor de herstelgerichte inloop volwassenen vindt plaats vanuit de egaliseriereserve WMO-Jeugd (betreft oorspronkelijk overschot reserve beschermd wonen van gemeente Nijmegen, dat is doorgestort naar de regiogemeenten).	€ 92.000	€ 92.000		
7-06	Bestemmingsplannen/ omgevingsplannen	Voor het vervaardigen van Omgevingsplannen is geen structureel budget geraamd. Betreft kosten voor extern advies.	-€ 25.000	-€ 25.000	-€ 36.397	
7-07	Bestemmingsplannen/ omgevingsplannen	Dekking kosten omgevingsplannen uit reserve.	€ 25.000	€ 25.000	€ 36.397	
7-08	Uitbreiding doelgroep voor gemeentelijke bijdrage collectieve zorgverzekering en regeling chronisch zieken	Door de inkomensgrens van 120% naar 130% te brengen kunnen we ca. 30% meer inwoners bereiken als nu voor een goede zorgverzekering en/of ondersteuning bij hun chronische ziekte.	-€ 102.000			
7-09	Lokale tegemoetkoming bijzondere groepen energielasten	Reservering van budget om betalingsproblemen en problematische schulden door gasrekening te voorkomen, zoals voor huishoudens met alleen AOW, chronisch zieken, schuldsaneringstrajecten en dreigende afsluitingen.	-€ 315.000			
7-10	Participatie en adviesraden	Op het beleidsveld van het sociaal domein (Wet Maatschappelijke Ondersteuning, Jeugdwet en Participatiewet) vanuit inwoners, cliënten en/of betrokkenen of hun vertegenwoordigers door één gremium met één werkwijze te worden geadviseerd.	-€ 15.000			
7-11	Inrichting stapsteen Oude Schaarsestr.	Naar aanleiding van de motie Natuurontwikkeling gemeente Wijchen (zaaknr. 20 51968) zijn locaties voor bosaanplant in beeld gebracht (informatienota 21 63199). Een daarvan is een gemeentelijk perceel in de buurt van Bergharen. Door inrichting van dat perceel wordt bijgedragen aan de invulling van evz Heumen-Horssen.	-€ 45.500			

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026
7-12	Groene snelheidsmeter met spaarpot voor goede wijkbestemming	Dat is een aangenomen motie om te onderzoeken: "Roept het college van B&W op om te onderzoeken of een pilot met een groene snelheidsmeter gestart kan worden, die naast de twee andere snelheidsdisplays in te zetten is, in woonwijken die zich daarvoor aanmelden.". Bij een positief besluit dienen de financiën ook aanwezig te zijn. Eenmalig voor de aanschaf € 10k, overig budget voor beloning (5 locaties).	-€ 17.000	-€ 7.000		
7-13	MUP Mobiliteit	Tijdens de raadsverg. 27-1-2022 is het Meerjaren Uitvoerings Programma (MUP) Mobiliteit vastgesteld. Maatregel 3-7-1: actualisatie wegencategorisering, t.b.v. auto, fiets en OV, inclusief visie Landbouwverkeer en onderzoek sluipverkeer.	-€ 20.000			
7-14	MUP Mobiliteit	Tijdens de raadsverg. 27-1-2022 is het MUP mobiliteit vastgesteld. Maatregel 13-16: actualisatie parkeerbeleid auto en fiets. En bedrijventerrein.	-€ 30.000			
7-15	MUP Mobiliteit	Tijdens de raadsverg. 27-1-2022 is het MUP mobiliteit vastgesteld. Maatregel 14: actualisatie parkeernormen.	-€ 10.000			
7-16	MUP Mobiliteit	Tijdens de raadsverg. 27-1-2022 is het MUP mobiliteit vastgesteld. Als wenselijke maatregelen zijn maatregel 19 Onderzoek Aanpak Grijze wegen en 10 Onderzoek fietsroute Druten Wijchen opgenomen.	-€ 10.000	-€ 45.000		
7-17	MUP Mobiliteit	Tijdens de raadsverg. 27-1-2022 is het MUP mobiliteit vastgesteld. Er is een bijdrage gewenst zodra de provincie Gelderland de kruising Van Cittersweg - Drutenseweg gaat aanpakken. Dit is met een p.m. post opgenomen voor 2024, zie voorstel Z/21/068537.		P.M.		
7-18	Onderzoek toekomstbestendig Wighenerhorst	Een vitaal recreatiepark Wighenerhorst is van waarde voor een divers toeristisch verblijfsaanbod in Wijchen. We willen het ingezette proces in 2023 voortzetten.	€ -40.000			
7-19	Uitvoeringsagenda Wijchen Centrum	Het centrummanagement Wijchen (CMW), de pandeigenaren van commercieel vastgoed in het centrum en de gemeente willen samen investeren in een gezamenlijke uitvoeringsagenda om de kwaliteit en aantrekkelijkheid van het winkelcentrum te verbeteren. Voor dit plan brengen de pandeigenaren en het CMW budget in. Gemeente Wijchen heeft tot op heden geen budget gereserveerd. Omdat er ook een aantal opgaven voor de gemeente zijn is de komende drie jaar 25.000 euro nodig om invulling te geven aan de uitvoeringsagenda.	-€ 75.000			
7-20	Actieplan communicatie klimaatadaptatie	Het college wil meer aandacht wil besteden aan het bewust maken en inspireren van inwoners om hun tuinen meer klimaatbestendig te maken. Op dit moment kan slechts worden voorzien in een kostenindicatie. Op basis van het actieplan zal een meer nauwkeurige raming worden gemaakt. De inschatting is gebaseerd op de aanschaf van materialen om inwoners op weg te helpen, zoals bijvoorbeeld regentonnen, plantjes, folders, ander informatiemateriaal, inspirerende specials in de lokale krant. Daarnaast voorzien we kosten op het gebied van communicatie en monitoring.	-€ 60.000	-€ 60.000	-€ 60.000	
			€ -779.500	€ -112.000	€ -60.000	€ 0

Bijlage 8. Incidenteel perspectief (inclusief bouwgrond)

Incidenteel meerjarenperspectief	2023	2024	2025	2026
Programmabegroting 2020				
Ondernemers Awards	-7.500		-7.500	
Programmabegroting 2021				
Samenwerking SchuldHulpMaatje	-12.144			
Perspectiefnota 2021				
WDW (3.08)	-23.000	-23.000		
Herstel bakenbomen	-75.000			
Vervolg sociale opdracht in routekaart Hart van Zuid	-45.000			
Vervolg sociale opdracht in routekaart Hart van Zuid	-50.000			
Programmabegroting 2022				
Uitvoering regionale communicatiestrategie klimaatadaptatie	-11.000			
Juridische kosten sociaal domein	-25.000			
Perspectiefnota 2022				
Regionale adaptatiestrategie	-10.000			
Baggerplan	-15.000			
Opstellen Woonvisie	-15.000			
Kindregeling toegankelijk maken voor kinderen van Oekraïense vluchtelingen	-22.000			
Duurzaam bomenbestand	-20.000			
Begroting 2023				
Gebiedsgerichte visie kwaliteit watersysteem	-15.000			
Ontmoetingsruimte De Villa	-15.000	pm	pm	pm
De Blije Dries	-10.000			
Herstelgerichte inloop volwassenen	-92.000	-92.000		
Herstelgerichte inloop volwassenen uit reserve	92.000	92.000		
Bestemmingsplannen/ omgevingsplannen	-25.000	-25.000	-36.397	
Bestemmingsplannen/ omgevingsplannen uit reserve	25.000	25.000	36.397	
Uitbreiding doelgroep voor gemeentelijke bijdrage collectieve zorgverzekering en regeling chronisch zieken	-102.000			
Lokale tegemoetkoming bijzondere groepen energielasten	-315.000			
Participatie en adviesraden	-15.000			
Inrichting stapsteen Oude Schaarsestr.	-45.500			
Groene snelheidsmeter met spaarpot voor goede wijkbestemming	-17.000	-7.000		
MUP Mobiliteit 3-7-1	-20.000			
MUP Mobiliteit 13-16	-30.000			
MUP Mobiliteit14	-10.000			
MUP Mobiliteit 19-10	-10.000	-45.000		
MUP Mobiliteit Kruising Cittersweg-Drutenseweg		P.M.		
Onderzoek toekomstbestendig Wighenerhorst	-40.000			
Uitvoeringsagenda Wijchen Centrum	-75.000			
Actieplan communicatie klimaatadaptatie	-60.000	-60.000	-60.000	
Algemene uitkering eenmalige compensatie 2026				1.963.000
Integraal plan WDW	-696.760	-68.040	-35.640	-19.440
Dotatie reserve grote projecten	0	-5.000.000	-5.000.000	0
Winstnemning bouwgrond	0	1.543.000	0	0
TOTAAL INCIDENTEEL	-1.806.904	-3.660.040	-5.103.140	1.943.560

Bijlage 9. Kosten per taakveld

Prog	Taak- veld	Taakveld omschrijving	Onderwerp	2023
0	0.1	Bestuur	Vaste kosten bestuur	2.248
			WDW	533
			GR Arnhem Nijmegen	315
			VNG bijdrage	176
			Rekenkamercommissie	33
			Voorlichting	30
			GR Euregio	11
			0.1	3.346
	0.2	Burgerzaken	WDW	731
			Burgerlijke stand	102
			Reisdocumenten	60
			Rijbewijzen	41
			Naturalisatie	33
			Basisregistraties	29
	0.2	997		
	0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	WDW	546
			Beheer vastgoed en eigendommen	452
	0.3	998		
	0.4	Overhead	WDW	10.387
			Beheer vastgoed en eigendommen	1.512
			WDW Beheer vastgoed en eigendommen	1.021
			Overhead Wijchen	667
			Frictiekosten personeel	5
			0.4	13.593
	0.5	Treasury	Rente en dividend	513
	0.5	513		
	0.61	OZB woningen	Munitax	267
			Overhead Wijchen	7
	0.61	274		
	0.62	OZB niet-woningen	Munitax	43
	0.62	43		
	0.64	Belastingen overig	Kosten hondenbelasting	62
			Gemeentelijke belastingen	1
	0.64	63		
	0.8	Overige baten en lasten	Stelposten	826
	0.8	826		
	Totaal 0			
1	1.1	Crisisbeheersing en brandweer	GR VRGZ	2.698
			WDW	108
			Brandkranen	38
	1.1	2.844		
	1.2	Openbare orde en veiligheid	WDW	851
			Veiligheidsbeleid	221
			Antidiscriminatiebureau	31
			Gerechtelijke procedures	28
	1.2	1.131		
	Totaal 1			
2	2.1	Verkeer en vervoer	IBOR wegen	2.394
			WDW	1.092
			Openbare verlichting	592
			Verkeersveiligheid	266
			WDW IBOR wegen	192
			Bewegwijzering	114
			Gladheidsbestrijding	99
			Verkeersregelininstallaties	62
			Abri's	5

Prog	Taak- veld	Taakveld omschrijving	Onderwerp	2023
	2.1			4.815
	2.2	Parkeren	Parkeergarage	248
			WDW	121
			IBOR wegen	7
	2.2			376
	2.5	Openbaar vervoer	Voetveer	28
			Buurtbus	3
			WDW	2
	2.5			34
Totaal 2				5.225
3	3.1	Economische ontwikkeling	Reclamebelasting	474
			Corona	260
			WDW	154
			Bedrijven Investerings Zone BIZ	80
	3.1			967
	3.3	Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	Markt	67
			WDW	52
			Kracht RvN	25
	3.3			144
	3.4	Economische promotie	Promotie / evenementen	308
			Economische zaken	70
			WDW	38
			Beheer vastgoed en eigendommen	11
	3.4			426
	3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	WDW	27
	3.2			27
Totaal 3				1.564
4	4.1	Openbaar basisonderwijs	Vergoeding gymonderwijs	158
			Passend onderwijs	109
			WDW	43
			Legaat van Cooth	4
	4.1			315
	4.2	Onderwijshuisvesting	kosten schoolgebouwen	1.904
			WDW	76
	4.2			1.981
	4.3	Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	Leerlingenvervoer	759
			WDW	284
			Peuterspeelzaal	268
			Bredeschool activiteiten	34
			MEERvoormekaar subsidie	27
			Maatschappelijk en culturele vorming	11
	4.3			1.383
Totaal 4				3.679
5	5.1	Sportbeleid en activering	Combinatiefuncties	235
			Subsidies sport	130
			WDW	67
	5.1			431
	5.2	Sportaccommodaties	Gymzalen	1.192
			Zwembad	782
			RSA (buitensport)	638
			Beheer vastgoed en eigendommen	406
			WDW	156
	5.2			3.173
	5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	Muziekonderwijs subsidies	263
			Corona	260
			Theater subsidie	140
			Cultuur subsidies	103
			WDW	48

Prog	Taak- veld	Taakveld omschrijving	Onderwerp	2023
	5.3			813
	5.4	Musea	Musea	204
			WDW	82
			Cultuur subsidies	28
	5.4			314
	5.5	Cultureel erfgoed	Subsidies monumenten instandhouding	47
			WDW	28
			Beheer vastgoed en eigendommen	10
	5.5			85
	5.6	Media	Bibliotheek subsidie	863
			Subsidie RN7	26
			WDW	10
	5.6			899
	5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	WDW	2.286
			IBOR groen	1.649
			Kosten hondenbelasting	206
			Landschapsontwikkelingsplan	171
			Beheer vastgoed en eigendommen	37
			Activiteiten kunst	21
	5.7			4.371
Totaal 5				10.087
6	6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	Beheer vastgoed en eigendommen	2.382
			MEERvoormekaar subsidie	976
			Tijdelijke woningen (vluchtelingen)	913
			Subsidies overige zorgorganisaties	190
			Algemeen/schoolmaatschappelijk werk	170
			WDW	103
			Mantelzorg	105
			Wijkontwikkeling Hart van Zuid	95
			Inspecties kinderopvang	94
			Buurtfonds	10
	6.1			5.039
	6.2	Toegang en eerstelijnsvoorzieningen	WDW	1.529
			2d's Sociaal wijkteam	941
			GGD Veilig thuis	454
			2d's Regionaal Ondersteunings Bureau	441
			WMO klassiek indicaties	19
	6.2			3.384
	6.3	Inkomensregelingen	Bijstandsverlening	10.537
			Bijzondere bijstand	2.403
			WDW	1.818
			Corona	260
			Schuldhelpverlening	108
	6.3			15.127
	6.4	WSW en beschut werk	GR MGR Wet Sociale Werkvoorziening (WSW)	3.936
			WDW	100
	6.4			4.036
	6.5	Arbeidsparticipatie	GR MGR Re-integratie	2.161
			Statushouders	468
			WDW	98
	6.5			2.726
	6.6	Maatwerkvoorzieningen (WMO)	WMO klassiek hulpmiddelen	976
			GR DRAN WMO klassiek vervoer	635
			WDW	550
			WMO klassiek woonvoorzieningen	387
			WMO klassiek algemeen	307

Prog	Taak- veld	Taakveld omschrijving	Onderwerp	2023
	6.6			2.855
	6.71a	Hulp bij het huishouden (WMO)	WMO klassiek Huishoudelijke hulp	4.008
			WDW	185
	6.71a			4.193
	6.71b	Begeleiding (WMO)	WMO begeleiding	2.743
			WMO klassiek Huishoudelijke hulp	209
			WDW	185
			WMO verblijf	22
			WMO persoonlijke verzorging	6
	6.71b			3.165
	6.71c	Dagbesteding (WMO)	WMO Dagbesteding	817
			WDW	185
	6.71c			1.002
	6.71d	Overige maatwerkarrangementen (WMO)	WDW	226
			WMO verblijf tijdelijk	67
	6.71d			292
	6.81a	Beschermd Wonen (WMO)	WDW	28
	6.81a			28
	6.81b	Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	GGZ	156
			WDW	28
	6.81b			183
	6.72a	Jeugdhulp begeleiding	Jeugd begeleiding	2.565
			Jeugd PGB	241
			Jeugd verblijf	213
			Jeugd persoonlijke verzorging	171
			WDW	118
			Jeugd overig	15
	6.72a			3.323
	6.72b	Jeugdhulp behandeling	Jeugd behandeling ambulante	1.285
			WDW	35
	6.72b			1.320
	6.72c	Jeugdhulp dagbesteding	Jeugd dagbehandeling	954
			Jeugd vervoer	79
			WDW	35
	6.72c			1.068
	6.72d	Jeugdhulp zonder verblijf overig	WDW	35
	6.72d			35
	6.73a	Pleegzorg	Jeugd verblijf	401
			WDW	35
	6.73a			436
	6.73b	Gezinsgericht	Jeugd verblijf	486
			WDW	35
	6.73b			522
	6.73c	Jeugdhulp met verblijf overig	Jeugd verblijf	2.692
			WDW	35
	6.73c			2.727
	6.74a	Behandeling GGZ zonder verblijf	Jeugd GGZ behandeling	3.174
			WDW	35
	6.74a			3.209
	6.74b	Crisis/LTA/GGZ-verblijf	Jeugd landelijk arrangement	398
			Jeugd GGZ verblijf	344
			Jeugd crisis	99
			WDW	35
	6.74b			876
	6.74c	Gesloten plaatsing	Jeugd GGZ verblijf	88
			WDW	35
	6.74c			123
	6.82a	Jeugdbescherming	Jeugd bescherming	670

Prog	Taak- veld	Taakveld omschrijving	Onderwerp	2023
			WDW	64
	6.82a			734
	6.82b	Jeugdreclassering	Jeugd reclassering	74
			WDW	64
	6.82b			138
Totaal 6				56.541
7	7.1	Volksgezondheid	GR GGD	1.733
			WDW	202
			WDW Logopedie	140
			Gezondheidszorg subsidies	67
	7.1			2.143
	7.2	Riolering	Riolering vrijverval	1.802
			Riolering gemalen	1.088
			Munitax	267
			WDW riolering	224
			Riolering overig	108
			Beheer vastgoed en eigendommen	1
	7.2			3.491
	7.3	Afval	Afval overig	970
			Afval GFT	714
			Afval rest	708
			Afval milieustraat	622
			Afval Plastic +	451
			Afval papier	350
			Munitax	269
			WDW afval	120
			Afval glas	41
			Afval	31
	7.3			4.275
	7.4	Milieubeheer	GR ODRN	902
			WDW	475
			Duurzaamheid	213
			Milieubeleid	181
			GR MARN	0
	7.4			1.771
	7.5	Begraafplaatsen en crematoria	WDW	16
			Beheer vastgoed en eigendommen	3
	7.5			19
Totaal 7				11.699
8	8.1	Ruimtelijke ordening	WDW	1.012
			Bestemmingsplannen	47
	8.1			1.059
	8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	WDW	556
			Grondexploitatie inhuur	20
	8.2			576
	8.3	Wonen en bouwen	WDW	1.373
			Bouwvergunningen	95
			Vastgoedinformatie	78
			Volkshuisvestingsbeleid	53
			Omgevingswet	34
	8.3			1.632
Totaal 8				3.268
Eindto taal				116.692

Bijlage 10. Mutaties bestaand beleid

Nr.	Onderwerp	Toelichting	2023	2024	2025	2026
	Pleegzorgwaardering regionaal	We hebben een succesvolle campagne gevoerd op pleegzorg. De regionale programmalijn is uitgewerkt op de site Samen kleuren we de toekomst. De regionale bijdrage voor Wijchen nemen we nu op in de begroting 2023.	€ -4.800	€ -4.800	€ -4.800	€ -4.800
	Begroting VRGZ	De VRGZ neemt de gevolgen van de CAO index in 2023 deels voor eigen rekening. Vanaf 2024 leidt dit tot structureel hogere kosten voor gemeenten. Dit hadden we nog niet verwerkt in de Perspectiefnota.	€ 0	€ -37.000	€ -37.000	€ -37.000
	Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (in de PPN pm opgenomen)	Het correct geregistreerd staan op het juiste adres in de Basisregistratie Personen (BRP) is van groot belang voor burgers en overheden. Landelijk staan er zo'n 500.000 mensen niet op het juiste adres geregistreerd. Dat hoeft geen adresfraude te zijn. Echter, als binnen de overheid indicaties zijn dat er sprake is van onjuistheden, is het de verplichting van de gemeente om dit uit te zoeken en te corrigeren.	€ -11.000	€ -12.000	€ -13.000	€ -14.000
	Pro college	Pro college renoveert gebouw aan de acaciastraat. Door de gestegen bouwkosten tijdens het bouw. Wordt er een tekort verwacht van 15K op dit moment. En op grond van de verordening voorzieningen huisvesting onderwijs kan het pro-college een vergoeding aanvragen voor de huisverhuiskosten van en naar de acaciastraat. We kunnen rekening houdend met een bedrag van 85K incl btw. Doordat we de krediet verhogen met €100.000 hebben we mee te maken met een structurele kapitaalslasten.	€ -4.000	€ -4.000	€ -4.000	€ -4.000
	Inzet stelpost PPN	Bij de Perspectiefnota hebben we een stelpost opgenomen voor prijsontwikkelingen bij investeringen. Dit zetten we in bij het voorbeeld van het Pro college.	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000	€ 4.000
	Paardenmarkt	Stichting Veemarkt Wijchen stopt met de jaarlijkse paardenmarkt. Hierdoor vervalt de behoefte om jaarlijkse subsidie.	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000	€ 5.000
	Kapitaalslasten	De kapitaalslasten (in totaal oplopend tot € 5,4 miljoen) zijn bijgesteld met de huidige planningen qua realisatie en vervangingswaarden. In de eerste jaren zien we een klein voordeel ontstaan door uitgestelde investeringen. Hogere prijzen zorgen in de laatste jaren voor een kleine toename van kosten.	€ 37.574	€ 11.145	€ -8.168	€ -11.649
	Munitax	In de q2 rapportage geeft Munitax aan in 2022 een bedrag van € 417k tekort te gaan komen. De oorzaak ligt vooral in hogere personeelskosten, vanwege de stijgende aantallen bezwaar- en beroepschriften. Daarnaast is het moeilijk om vast personeel te werven, waardoor er veel voor de duurdere inhuur moet worden gekozen. De verwachting is dat dit structureel van aard is.	€ -132.000	€ -132.000	€ -132.000	€ -132.000
			€ -105.226	€ -169.655	€ -189.968	€ -194.449

Bijlage 11. Subsidieplafonds

De raad heeft in 2017 ingestemd met de Algemene subsidieverordening 2018 (174666). Het college heeft vervolgens de subsidieregels geactualiseerd vastgesteld in maart 2018. In aansluiting daarop nemen we hier de subsidieplafonds op voor de norm- en waarderingssubsidies. Wanneer meer aanvragen binnen komen op de betreffende artikelen, kan het college ervoor kiezen subsidies lager te beschikken.

Onderwerp	Artikel subsidieverordening	Subsidieplafond €
Normsubsidies		
Gehandicaptenorganisaties	Artikel 7	13.373
Amateurkunst	Artikel 8	56.585
Sportstimulering	Artikel 9	115.392
Jeugdbeleid	Artikel 10	25.027
Ouderenorganisaties	Artikel 11	14.516
EHBO	Artikel 12	810
Beheerssubsidie wijkverenigingen	Artikel 14	93.043
Cultuurhistorie	Artikel 16	3.685
Musea	Artikel 16	3.685
Culturele activiteiten	Artikel 17	6.383
Maatschappelijk culturele vorming	Artikel 17	11.308
Onderwijsachterstandenbeleid	Artikel 24 2 ^e lid	250.000
Onderwijsachterstandenbeleid	Artikel 24 4 ^e lid	30.000
Waarderingssubsidies		
Intocht sinterklaas	2b	2.500
Lokale volkscultuur	2c	7.500
Maatschappelijke Dienstverlening	2e	4.000
Historische kennis	2f	1.250
Dierenparkje	2h	2.250
Leefbaarheid	2i	8.250
Muziekonderwijs	Artikel 30/31	10.000